

Odkrita roparja iz Dolge vasi**CREDITANSTALT**

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

minicom d.o.o., vegova 13, m. sobota, tel.: 069 32 735, fax: 31 954

MINICOM

RAČUNALNIKI, KI LETIJO!

Microsoft® Dealer

SLO Word 6.0 za samo 39.000 SIT

VESTNIK

Murska Sobota, 20. julija 1995, leto XLVII, št. 29, cena 150 SIT

**Pogovor
z diplomatom
iz Egipta****Mercator, najboljši sesed
tudi v Murski Soboti!**

več na strani 3

VREME**Ob koncu tedna bo
sončno in vroče, v
nedeljo so možne
krajevne nevihte.****Vestnikov koledar**20. Julij, četrtek, Elja
21. Julij, petek, Daniel
22. Julij, sobota, Magdalena
23. Julij, nedelja, Brigita
24. Julij, ponedeljek, Krištof
25. Julij, torek, Jakob
26. Julij, sreda, Ana**Pregovor****Če Jakob žejo trpi, zima nič
prida ni.****BITI ALI
NE BITI ...****Pšenica cene
nima, pokrmiti je
ne moreš, ker
živine nihče ne
kupi, nazadnje ti
jo še finančni
minister obdavči
kot avtomobile,
ladje,
nepremičnine ...**

Odmotavanje in zamotavanje klobčiča v Pomurki Sklad za razvoj še vedno s figo v žepu?

**Tisti, ki so najbolj poklicani, so doslej za reševanje razmer
naredili najmanj - Aktivnosti pet minut po dvanajsti**

Se bodo stroji v Mesni industriji Pomurka začeli ustavljati in se bodo tudi dokončno ustavili? Tega vprašanja si v tem trenutku ne postavljajo le zaposleni v tem največjem mesnopredelovalnem obratu, pač pa tudi poznavalci razmer, ki jim v zadnjem času sploh ni več jasno, kaj se v podjetju dogaja. Ko za dogajanja ne vedo niti v najožjem vodstvu podjetja, potem je stvar še toliko bolj skrb zbujujoča in človek nehote dobi občutek, da se v dogajanja vedno bolj vpleta tudi politika. Kakšni so njeni cilji, nam ni povsem jasno, dejstvo pa je, da neurejene razmere v Pomurki nekomu ustrezajo, zato ni možnosti, da bi se stanje izboljšalo.

Pomurcem pa ob vsem tem le ne more biti vseeno, kaj se bo s Pomurko zgodilo, zato se je v dogajanja začela vključevati tudi območna gospodarska zbornica. Ali je za takšno vmešavanje v neko podjetje pristojna ali ne, je seveda vprašanje, če se v dogajanja vendarle vključuje, pa je zdaj že odločno prepozna. Mesna industrija Pomurka predstavlja v bistvu nadgradnjo agroživilskega kompleksa, za katerega pa že lahko trdimo, da ga tako rekoč ni več. Z razpadom sistema ABC Pomurka je namreč razpadel tudi agroživilski kompleks, največja ironija ob vsem pa je, da je bila prav Mesna industrija prva, ki je iz Pomurke sistema izstopila. To je sicer že preteklost, vendar mimo nekaterih dogodkov v preteklosti ne moremo, če želimo ugotoviti, zakaj je do položaja, v kakršnem je danes Pomurka, sploh prišlo. Če vemo za vzroke, potem kaže ugotoviti še krivce. Čeprav se

zdaj tako rekoč vsi po vrsti izgovarjajo in krivde nočejo prevzeti, največkrat jo celo skušajo zvaliti na nekoga drugega, je potrebno, če želimo biti vsaj malo pošten, zapisati, da smo za vse predvsem krivi Pomurci sami. Ali je takšno poimenovanje za ljudi na obeh straneh Mure sploh še primerno, je seveda drugo vprašanje in verjetno je tudi v tem del razlogov za razmere v soboški Mesni industriji. »V soboški« smo zapisali namenoma, saj jo mnogi tako tudi pojmujejo, nesporazumi v domači pokrajini pa so lahko samo še dodatna voda na mlin tistim, ki jim uspešno poslovanje Pomurke ne bi bilo pogodu.

sklad od Pomurske banke odkupil njene terjatve do Pomurke v vrednosti nekaj več kot milijardo tolarjev, nato pa še vse hipoteke (razen blagovnih rezerv), ki so presegle vrednost 30 milijonov mark. Po kakšni dejanski ceni je sklad odkupil hipoteke, je drugo vprašanje, dejstvo pa je, da zdaj v vseh pogovorih in ponudbah nastopa s to ceno.

Že ko je sklad prevzel večinsko lastništvo Pomurke, je bilo jasno, da ne želi ostati njen lastnik, in to se je tudi potrdilo. Ker je sklad v lasti države, je jasno, da sta država in politika vplivali tudi na dogajanja okoli Pomurke, žal pa so se pri vseh kalkulacijah mnogi nekoliko uštelili. Ko je namreč sklad objavil prodajo Pomurke, so pričakovali, da bodo kupci čakali v dolgih vrstah, prispeli pa sta le dve ponudbi. Da so v skladu že takrat taktizirali, dovolj zgovorno pričča podatek, da je angleški kupec (ta naj bi odkupil Pomurko skupaj z

Tako rekoč pet minut po dvanajsti so se zdržali tudi pomurški gospodarstveniki. Ker tisti, ki so najbolj poklicani (v mislih imamo zadrage), niso reagirali, je pobudo prevzela območna gospodarska zbornica, ki zdaj vodi nekatere aktivnosti za reševanje razmer v Mesni industriji Pomurka. Po njihovem bi večinski lastniki v Pomurki morale postati zadrage, torej dobavitelji živine, na ustreznih ministrstvih v Ljubljani pa so že opravili nekatere pogovore. Imamo pa občutek, da jih bodo žejne pripeljali čez vodo, saj si bodo zadrage v takšnem stanju, kot so zdaj, težko pridobile poročstva bank, brez teh pa sklad kupčije gotovo ne bo sklepal.

**Je Pomurka sploh
še pomurska?**

Sicer pa v zadnjem času za Pomurko ne bi mogli trditi, da je pomurska, še manj pa soboška. Pri tem mislimo na lastništvo, saj si jo je v večinskem deležu prilastila država, manjšinski lastniki pa so postale kmetijske zadrage. Pa tudi za državo in zadrage ne bi mogli trditi, da so postali pravi lastniki, saj je bilo v letu 1990, ko je sklad za razvoj prevzel Pomurko, tako rekoč celotno premoženje podjetja pod hipoteko in pravi lastniki so bili takrat upniki. Šele z odkupom večine terjatev je sklad postal večinski lastnik, zdaj pa je tudi največji upnik, saj stoji za 80 odstotki terjatev, zato tudi ne preseneča, če ukrepa brez soglasja drugih lastnikov. V letu 1993 je namreč

podstvom podjetja) na odgovor sklada moral čakati kar 8 mesecev. Ko je postalo jasno, da prodaja Pomurke tujcem ni možna, je ostal edini resni kupec zasebni mesar Ludvik Prekoršek iz Vojnika in v zadnjih dneh so iz skrbno varovanih skrivnosti pričurjale govorice, da je posel med skladom in Prekorškom že sklenjen. Kaj bi takšna kupčija pomenila za usodo Pomurke, ostaja zaenkrat seveda vprašanje, saj ne vemo, kdo stoji za tem nakupom. Če govorice držijo, potem je kupčijo popri SKB-banka, ki naj bi Prekoršku zagotovila potrebna sredstva, bolj kot sama sredstva pa je za nadaljevanje predelovalnega procesa v Mesni industriji pomembno njegovo obvladovanje, zato je zdaj največ ugišan o tem, kdo stoji za podjetnikom.

(Nadalj. na 3. str.)

Vse potivodijo v Potrošnik**POSEZONSKA PRODAJA
TEKSTILNIH IZDELKOV****POLETJE 95****v POTROŠNIKOVIH prodajalnah
s tekstilom****od 20. julija
do 3. avgusta****CENE NIŽJE od****ženska, moška
in otroška
konfekcija
bluze, srajce in
ostanki metrskega
blaga****Vabljeni
k vpisu delnic
II. emisije!****KRONA**družba
za upravljanje
investicijskih skladov in družb
d.o.o. Ljubljana
Tržiška 116

Informacije: 061/264 382

**UBSK
BANKA
EUROIN FOND**

Svetnik v deželi Kleopatrinih potomk

»First Secretary« je na posetnici prečrtano in roko pripisano »Counsellor«. Vladimir Kolmanič, svetnik na slovenski ambasadi v Kairu, Egipt. Napredoval iz prvega sekretarja, kakor je na enak način iz prečrtanih arabskih pismenk razvidno tudi na hrbtni strani. Morda slovensko zunanje ministrstvo z varčevanjem pretirava, vsaj v tem primeru, ko se ne natisnejo takoj nove posetnice. Drugače pa Svetnik Kolmanič meni, da z odpovedjo sprejemov ob dnevu državnosti na slovenskih veleposlaništvih po svetu niso naredili pregrehe nad državnostjo. Slovenijo je potrebno promovirati vsak dan.

Sobočan Vlado Kolmanič, nekdanji gimnazijski profesor nemščine in angleščine, je drugi človek slovenskega veleposlaništva v Egiptu, številni od zgoraj navzdol; od spodaj navzgor pa tudi, ker nižjih rangov, spet zaradi varčevanja, preprosto ni. Najnižje so sicer atašeji, potem pridejo tretji, drugi in prvi sekretar, sledi svetnik, »bolj izjemoma kot po pravilu« (Kolmanič) se lahko najde na ambasadi svetnik nad svetniki, to je »minister svetnik«, najvišje je veleposlanik. V Egiptu je veleposlanik Peter Toš. Konzulov v Egiptu nimamo, konzularne storitve opravlja veleposlaništvo. Konzulati so filiale veleposlaništva. »Generalni konzul je v rangi ministra svetnika,« razlaga counsellor Kolmanič. »Slovenija ima konzulate na izpostavljenih mestih, kot sta na primer Trst, München, tam, kjer je veliko slovenskih državljanov, ki pogosto potrebujejo konzularne usluge, kot je izdaja potnih listov, vsakršna oblika zaščite državljanov v tuji državi.«

Pred odhodom v diplomatsko službo v Kairo je Kolmanič Egipt že poznal, ker je nekaj časa delal v Aleksandriji kot koordinator pri projektu tovarne Mura. Pa tudi drugače se je pripravljaj na diplomatsko službo, tudi tako, da je študiral sociologijo, podiplomsko pa mednarodne odnose. V letih 1992 in 1993 je delal na ministrstvu za zunanje zadeve, ko ga je za diplomata imenoval dr. Rupel, potrdil pa poznejši zunanji minister Peterle. V Kairu živi z ženo in dvema otrokoma. V povprečju je zdoma skoraj vsak drugi večer v letu, ker je na sprejemih, s katerih anekdotično odhaja lačen, ker se »zaradi intenzivnih stikov ne utegne posvetiti ruskemu-bifeju«.

Sediva tukaj v redakciji Vestnika, vi, gospod svetnik, pa nas popeljite na reportažni pohod od stanovanja v Kairu do veleposlaništva.

Vlado Kolmanič: Stanujem v mestnem predelu Maadi, ki je kakih 15 km od strogega središča Kaira. Tod v glavnem živijo tujci, močna ameriška kolonija, v okrožju je nekaj dobrih šol.

Elitna četrt potemtakem?

Ustanovljena je bila kot tujski predel. Iz te četrti se vozim ob Nilu ...

Kakšen je, plava kaj po njem, kakšni odpadki?

Kalen je, vedno je tak, zaradi peska. Poplavlja pa ne več, odkar je zgrajen Asuanski jez. Lansko leto sem se pogovarjal z nekom iz Sobote, ki je bil ob Nilu pred zgraditvijo tega jez, in me je vprašal, če je še vedno vse tako blatno in veliko komarjev. Tega danes ni več.

Kakšni zvoki vas spremljajo, slišite med vožnjo galebe, kričanje voznikov, imate odprto okno?

Navadno zaprto, ker se vozim v avtu s klimatsko napravo. Zvoki Kaira pa so zelo intenzivni. Vsestranski hrup in trušč.

V potpisnih vodnikih piše, da v Kairu na cesti zmagujejo močnejši, napadalnejši in glasnejši?

No, diplomatske tablice imajo določene prednosti. Policisti jim dajejo prednost. Drugače pa velja, da je hitrejši tisti, ki je vsiljivejši.

Vonj mesta?

Mešanica orientalskih vonjav, izpušnih plinov, dišav.

Na sprejemu ob slovenskem dnevu državnosti na slovenski ambasadi v Kairu - lansko leto! Od leve: italijanski veleposlanik v Egiptu, žena svetnika Kolmaniča Vesna, svetnik Vlado Kolmanič, žena italijanskega veleposlanika, slovenski veleposlanik Peter Toš.

žnosti večkrat, ker v njem prejemamo sprejeme. Presekajmo zdaj trg, na drugi strani je Narodni muzej, največja razstava egiptovskih in egipčanskih artefaktov na svetu. Vsak dan večja, ker vedno odkrivajo nove stvari. Saj res, kako je že s tistim odkritjem groba Aleksandra Makedonskega?

To je še sporno. Grška arheologinja naj bi ga pred kratkim odkrila v oazi Siwa, ki je znana tudi iz druge svetovne vojne, tam so bila pogajanja med lokalnimi prebivalci in Rommlom, ki

ptovske stranke Nacionalne demokratske stranke, Mubarakove stranke, je tukaj. Mimo niza uglednih hotelov, mimo pakistanskega, grškega, indonezijskega veleposlaništva bi prišel do poslovne zgradbe, v kateri je slovenska ambasada.

Koliko kilometrov je to od britanske?

Slab kilometer, od britanske in ameriške.

Kakšne avtomobile vozijo Kairčani?

Od avtomobilov starejših datumov do novjših predvsem italijanske in francoske izdelave.

S katalizatorji?

Zdaj uvajajo zeleni bencin.

Eksotična vozila?

Srečate tudi oslovsko vprego, konjsko, tako za komercialni prevoz kot za turiste, kakih triciklov podobnih rikši pa ni.

Predele mesta, v katerem je slovenska ambasada, se imenuje Garden City. Tudi ameriška je v tem predelu, ta je največja in sploh največja ameriška na svetu z dva tisoč zaposlenimi. Kar govori o pomenu, ki ga ZDA dajejo Kairu in temu delu sveta. V isti stavbi kot slovenska je začasno tudi kanadska ambasada, v stavbi gostuje za nadaljnja tri leta, ker Kanadčani obnavljajo svoj siceršnji kompleks. Mi bomo tukaj ostali, vsaj do nadaljnega, ker nimamo možnosti za nakup lastne stavbe.

Ambasada s slovenskim pohištvom

Tačas je za egiptovsko zunanjo politiko znan spor s Sudanom. Ste o poteku tega spora, v tem namišljenem jutru, že brali doma ali pa časopise prebirate za začetek delovnega dne na ambasadi?

Tam, ker moramo spremljati vse svetovno dogajanje. Z našega ministrstva dobivamo z elektronsko pošto posebne novice, pregledna poročila o pisanju slovenskega tisk ter posebne depеше in informacije. Potem informacije in gradiva, ki jih vse druge slovenske ambasade pošiljajo na ministrstvo. Gre za vzajemno obveščanje z biltenom, ki ga tedensko pripravijo na ministrstvu. Dostavljajo nam tudi povzetke pisanja vsega egiptovskega pisanja, tako vladnega kot opozicijskega, dobivamo tudi posebne gospodarske informacije. Imamo stike z diplomati drugih držav, ki imajo posebne informativne službe. Spremljamo seveda tudi pomemben tuji tisk. Sploh pa, ambasada je opremljena s slovenskim pohištvom in je dovolj velika za naša opravila.

Torej vi in veleposlanik?

Imamo administrativno delavko, Slovenko, ki je poročena v Egiptu, še eno administrativno pomožno moč in tehnično osebje, šoferja, kurirja in čistilca. Področij dela z veleposlanikom nimava razdeljenih, delava pravzaprav vse, politično delo, analize, informiranje ministrstva, diplomatski stiki z drugimi ambasadami in dvostranski odnosi z državo sprejema, to je z Egiptom. Opravljamo seveda tudi konzularne zadeve, zbiramo informacije za gospodarstvo, omogočamo stike, če gre za višjo raven, in tako naprej.

Pripravljate kak visok obisk?

Odprta imamo uradna vabila obeh zunanjih ministrov, ki so bila z ene in druge strani izročena v pisni obliki. Pogovarjamo se o odprtju egiptovske ambasade v Ljubljani, kar bi lahko bila priložnost za obisk njihovega zunanjega ministra pri nas. Dr. Rupel je bil na obisku leta 1992, ko je podpisal sporazum o navezavi diplomatskih odnosov. Ko je nastopil naš tokratni zunanji minister, je bilo z egiptovske strani izročeno vabilo za obisk, vendar se tukaj upošteva reciprociteta. Zdaj so na potezi Egipčani. Moramo pa razumeti, da je Egipt involviran v toliko svetovnih diplomatskih procesov, da je njihov zunanji minister zelo obremenjen, junija je na primer odpovedal obisk v treh skandinavskih državah zaradi prioritete bližnjevzhodnega procesa. Imamo pa obljubo, da pride jeseni, vse pa je pripravljeno za obisk egiptovskega ministra za gospodarstvo in zunanjo trgovino v Ljubljani. Trgovinski sporazum, ki smo ga pripravili, je bil lani v Kairu že parafiran, v Ljubljani pa naj bi ga zdaj podpisala oba resorna ministra. Pripravljamo sporazume o odpravi dvojnega obdavčevanja in o splošnem gospodarskem sodelovanju. Na področju gospodarstva sploh zelo intenzivno delamo, organizirali smo sodelovanje slovenskih podjetij na kairskem mednarodnem sejmu, največjem v regiji.

S kairskega veleposlaništva niste samo v diplomatskih stikih z

neje zelo dobro predstavili Slovenijo: organizirali smo omejeno udeležbo na sejmu, gostoval je pevski zbor Ave, organizirali smo sodelovanje slovenskega državnega košarkaškega moštva, ki ga je neposredno poslala televizija, imeli smo odprtven sprejem ob lanskem dnevu državnosti, znani egiptovski vinar iz hiše Al Abram je obiskal Slovenijo in je v petih načrtovanih v visokonakladnih emisijah opisoval Slovenijo, oktobra 1994 smo imeli na najboljšem programu televizije petminutno oddajo. Z veleposlanikom sva sodelovala na okoli 150 sprejemih, večerjih in podobnih promocijskih prireditvah. Letos smo poslali namenski sprejem na približno sedemdeset naslovov, s katerimi smo seneje sodelujemo, buteljke slovenskega vina s pripisom, da ta pozornost velja ob našem dnevu državnosti. Mnogi so se ozvali s cvetnimi aranžmaji in stitkami.

Kako ste gospodarsko sodelovanje s Egiptom?

V dveh letih, odkar je veleposlaništvo začelo delovati, smo podvojili trgovinsko izmenjavo. Odnos pa je dve tretjini proučevali, Slovenija več izvažajo uvažajo.

Kaj pa bi Egipt Sloveniji prodajal?

Bombaž, če bi ga imel dovolj boljši na svetu.

Ker tega nima, kaj sicer?

Sadje, zelenjavo, tekstil, kave, določene industrijske stroje, če bi ustrezali slovenskim predpisom. Izvažamo papirja. Lahko bi jim prodali jeklo, če bi ga imeli, pogosto smo se, da bi jim prodajali ruskosko vodo.

Milijon ljudi na dveh kvadratnih kilometrih

Vaša dežela sprejema je zelo razen po piramidah tudi po raščajočem fundamentalizmu in terorizmu. Pred kratkim so ubili rko, ki si je razkrila obraz.

Egipt sicer velja za arabsko državo, pojavlja se tudi, pod vplivom Irana, fundamentalizem.

Svetnik Kolmanič baranta z Susanne Mubarak, ženo egiptovskega predsednika. Gospa je obiskala slovensko stojnico na dobrodelnem evropskih ambasad. Prodajali so »putrice«, suho robo, kristal, kravate, mesnine.

državo sprejema, ampak tudi z drugimi državami v regiji.

Tako je, veleposlanik vzpostavi tudi odnose z drugimi državami v regiji in jih potem pokriva mo nerezidenčno. Veleposlanik obišče državo, predstavi svojo, preda akreditivna pisma in potem z določeno pogostostjo to državo obiskuje. Ne samo on, tudi drugo diplomatsko osebje. Ker je Kairo regijski center, se da iz njega pokrivati tudi druge arabske države, recimo Kuvajt, s Savdsko Arabijo smo navezali diplomatske odnose letos junija.

Državno vino

Na letošnji dan državnosti ste bili že doma. Bi bili tudi, če Thaler ne bi izdal tistega edikta o odpovedi sprejemov ob državnem prazniku?

Ne, potem bi bil tam, sicer pa mislim, da se to doma prenapenja, mi smo že prvo leto in poz-

mentalizem. Poglejmo ga Kairo, ki je izredno mesto, v njem je najstarejša verza na svetu Al Azhar, četrt Inbaba, ki obsega dvesto kilometra in ima prebivalcev. V tej četrti so razglasili islamsko republiko, pa je to vzorno reformirano močje, ki ga je pred nekaj obiskal britanski princ Charles. Fundanejši je skratka liberalno fundamentalistični trend.

Terorizem. Prav pred letom so skušali ubiti predsednika Mubaraka.

Da, vendar v Etiopiji Egiptu, ta je zadnjem državnem zelo varen, kar dokazuje tudi to, da je v zadnjem letu pristični obisk porasel za odstotkov, lansko leto so zirali 130 mednarodnih renc.

Poslopje, v katerem je slovenska ambasada.

Katero orientalsko dišavo imate najraje, recimo na ženskem zatilju?

Eh, kaj vem, recimo vonj esence lotusovega cveta. Egipt je znan proizvajalec esenc za vse vrste dišav, za parfume z zvečnimi imeni, kot so Skrivnost puščave, Arabska noč.

Zdaj sva že na večernem sprejemu.

Da, preskočila sva ves dan. Voziva se na moje delovno mesto, zato bi še zavil malo proti središču. Midan Tahrir, Trg osvoboditve. V spomin osvoboditve izpod Britancev. Na eni strani je tukaj hotel Ramses Hilton, v katerem sem po uradni dol-

jih je skušal pridobiti na svojo stran. Arheologinja naj bi odkrila Aleksandrovo grobnico in zdaj skuša svetovno javnost prepričati, da je najdba pristna. Strojnikovi krogi so za zdaj zadržani.

V Narodnem muzeju bi obiskovalce opozoril na Tutankamonoovo zlato posmrtno masko, na lansko leto ponovno odprto komoro z mumijami egipčanskih faraonov, med drugimi tudi Ramzesa II., ki jih hranijo v posebnih razmerah, ob posebni vlažnosti in temperaturi. Muzej je zelo obsežen in je potrebne veliko časa za njegov ogled.

Ko sva znova na ulici, kakšne so potomke Kleopatre, so lepe?

Pravijo, da naj bi bili neposredni potomci starih Egipčanov današnji Kopti. Kleopatrine potomke so potem Koptke. Kopt je tudi sedanji generalni sekretar Združenih narodov Butros Butros Gali. To so kristjani, ki naj bi jih bilo vsega skupaj 10 odstotkov celotnega prebivalstva Egipta, ki ga je 60 milijonov.

Kakšne so torej ženske?

O, tudi lepe so med njimi, vendar se opaža naraščajoči vpliv islama, precej jih je zakritih z naglavno ruto. Starejše so polnejše postave.

Od Narodnega muzeja nas pelje pot na obalo Nila, tukaj je obala turistična. Hoteli, ambasade. Tudi palača najmočnejše egi-

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedemjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar.

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smeč, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šömen (tehnična urednica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arb. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n.c. 31 960, 33 019 (novinarski Vestnik).

Venera (tuzenje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za II. trimesečje 1995 je 1.850,00 SIT, polletna naročnina je 3.340,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.

Tekoči račun pri Agenciji RS za PPNi Murska Sobota: 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/TB z dne 30. 1. 1992 se šteje tisk Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Odmotavanje in zamotavanje klobčiča v Pomurki

Sklad za razvoj še vedno s figo v žepu?

(Nadalj. s 1. str.)

Zadugam je bilo lastništvo podarjeno

Da je bila prodaja Pomurke tik pred zdajci, je bilo sklepati tudi po tem, ko sta poslovno-upravni svet in skupščina Pomurke konec maja sklepala o uvedbi prisilne poravnave, ki je bila uvedena 23. junija. Čeprav so združniki takrat glasovali proti njej, je bila izglasovana, saj je tako odločil večinski lastnik, kar kaže, da sedanji status Pomurke ni ustrezen. Seveda se postavlja vprašanje, zakaj so se združniki predramili in začeli reagirati šele zdaj in zakaj niso izkoristili predkupne pravice, ki so jo imeli takrat, ko je sklad Pomurke ponudil v prodajo. Odgovor je verjetno dokaj preprost in kaže, da zadruge nikoli niso čutile pravega lastniškega odnosa do Mesne industrije. To, da jim je zakon o združenih podjetjih v živilski predelovalni industriji, je bilo zanje nekakšno darilo, ki bi ga ob prvi priložnosti tako ali tako prodale. Tudi večina zadrug se namreč otepa s svojimi težavami in kakršno koli vključevanje v reševanje razmer v Pomurki bi njihove težave le še povečevalo. Je pa zadružnikom zdaj vendarle postalo jasno, da je od usode Pomurke odvisna tudi njihova usoda, in to se zdaj že potrjuje v praksi. Ne bi sicer mogli trditi, da se

zadružniki in morda še kdo že doslej niso zaklinjali, kako sta obstoj in poslovanje Pomurke za to območje življenjskega pomena, vendar pa lahko trdimo, da je pri tem v glavnem ostalo, saj v praksi niso naredili ničesar, kar bi prispevalo k normalizaciji razmer.

Da takšne trditve niso zgolj natolcevanja, najbolj zgovorno potrjuje praksa iz ne tako daljne preteklosti, ko so na to območje prihajali številni kupci, nemalokrat tudi le prekupevalci, od drugod. Ti so od pomurskih živinorejcev kupili najboljše živino, Pomurkina klavnica in predelovalne zmogljivosti pa so ostajale brez domače surovine. Tisto, kar je prišlo v to klavnico, je bila le tretjerazredna živina, od katere pa tudi Pomurka ni mogla kaj prida iztržiti. Zdjaj, ko se ti kupci od drugod za pomursko živino ne zanimajo oziroma ponujajo zanjo izredno nizke cene, pa se je kar naenkrat pojavil problem in v hlevih ostajajo biki, ki so že prerasli

700 kilogramov, in prašiči, ki že daleč presega idealno težo. Kaže pa, da tudi to še ni zadosten razlog, da bi bili pomurski združniki resnično pripravljeni pomagati pri reševanju Pomurkinih težav. Čeprav imajo po zakonu o prisilni poravnavi vse obveznosti oziroma terjatve, ki nastanejo po uvedbi poravnave, prednostno pravico pri plačilu, se je po uvedbi prisilne poravnave dobava živine tako rekoč ustavila ter dogovori med Pomurko in dobavitelji se ne uresničujejo. Slednji namreč postavljajo še dodatne pogoje, če v Pomurkini klavnici ne bodo zaklali in predelali vsaj 450 ton mesečno, pa jo bo po besedah di-

rektorja Milana Bratkoviča potrebno zapreti, saj se sicer dela prevelika gospodarska škoda. Program za postopno zapiranje direktor že pripravlja, največji del odgovornosti pa bodo morali prevzeti dobavitelji živine.

Če bo Pomurka prenehala delati, bo ostalo Pomurje za vselej zgolj surovinska osnova za druga območja tudi pri živinoreji in s tem se bodo uresničili cilji tistih, ki si za to že dolgo prizadevajo. Tega pa ne bi smeli dovoliti, saj imamo pitališča, imamo znanje, poznamo tehnologijo pitanja, klanja in predelave ter s tem zagotovljene dobre osnove za kakovostno surovino in kakovostne

Ko je Milan Bratkovič 1. aprila 1993 prevzel vodenje Pomurke, je imela 40 milijonov mark dolga. Do zdaj jim je uspelo odplačati 16 milijonov mark dolgov, na novo pa se je zadolžila za 8 milijonov mark. Kljub vsem težavam zaradi zmanjšanja tržišč in surovine v tem času niso temu ustrezno zmanjšali zaposlenosti in v Mesni industriji zdaj še vedno dela nekaj čez 840 delavcev.

Položaj v Mesni industriji je takšen, da so se stroji tako rekoč ustavili, in če se zadeve ne bodo razpletale, bodo morali tovarno postopoma zapirati. Razmere so se še posebej zaostri- le po uvedbi prisilne poravnave, čeprav le-ta ne velja za Pomurkine hčerinske firme, prek katerih je že doslej teklo plačevanje živine, in ki še naprej normalno poslujejo. Tudi tokrat so odpovedali dobavitelji živine, najbolj prav domače zadruge, kar kaže, da predstavnik le-teh govori eno, v praksi pa delajo povsem drugo.

izdelke. Če bo propadla Mesna industrija, bo za njo začela propadati tudi živinoreja. Ob propadu same tovarne pa se bolj kot vprašanje o usodi 800 delavcev postavlja vprašanje o usodi več tisoč pomurskih kmetov in njihovih družinskih članov, katerim je prav dohodek od živinoreje zdaj največji vir za preživljanje.

LUDVIK KOVAČ

Seja sveta mestne občine

Projekt desetletja

Na tokrovi seji sveta mestne občine Murska Sobota je bila osrednja pozornost namenjena prošnji za finančno pomoč pri izgradnji prizidanka za obnovo čistilne naprave in tekstilne šole ter osnove lokacijskega projekta za obnovo čistilne naprave v Murski Soboti.

Ravnatelj SSTS Ludvik Sukič je pojasnil, da bo Ministrstvo za šolstvo in šport opremilo avtomehanično delavnico pod pogojem, da se zgradi primeren prostor za namestitev opreme, ki je vredna 300 tisoč nemških mark. Zato je zelo pomembno, da se zgradi prizidek k sedanjemu objektu. Skupna vrednost objekta znaša 19 milijonov tolarjev, s posebnim pa lahko šola zagotovi 4 milijone tolarjev. Zupan Andrej Gerencner je menil, da se je potrebno s pomurskimi organi dogovoriti, da bodo objekt financirale vse občine glede na to, koliko učencev imajo v šoli. Poleg tega bodo graditeljem odpisali prispevek za stavbna zemljišča v vrednosti 2,5 milijona tolarjev in prispevek za 2 milijona za gradnjo. Miran Györek in Ludvik Sukič se s to nameno strinjata. Med drugim je Györek poudaril, da je šola ključnega pomena in da se bo s tem razširil tudi program, in vprašal, zakaj Val se ne strinjata, da je šola pomembna, vendar vsega ne mora financirati samo Mestna občina Murska Sobota. Kljub temu je Gerencner pripustil in na koncu so sprejeli, da prispevajo skupno 6,5 milijona to-

larjev. Veliko pozornosti je vzbudil osnovni načrt za obnovo čistilne naprave v Murski Soboti, katerega so predstavili Janez Ori, Mirko Šašter in Mohamed Mazuzki, ki so ga pripravili v sodelovanju z nemškimi strokovnjaki. Projekt desetletja, kot so ga na seji poimenovali, bo stal 12 do 13 milijonov nemških mark, zato je potrebno o tem razmisлити. Največ vprašanj je bilo v zvezi z lokacijo in tehnologijo. Osnovni načrt bo trideset dni v javni razpravi, na osnovi vseh pripomb pa bodo naredili lokacijski načrt. ANR

Kako bodo delali svetniki Občine Radenci?

Gre za pravila igre

Po županovem mnenju naj bi bilo predpisano manj, svetniki pa mislijo drugače

Kakšno veljavo bi moral imeti referendum in koliko volivcev bi se ga moralo udeležiti, da bi uspel: ali nad 50 odstotkov ali pa odločijo z večino glasov tisti, ki se ga udeležijo? Po mnenju državnega svetnika Andreja Hrastelja, ki se je udeležil petkove seje Občinskega sveta Občine Radenci, bi morala biti referendumsko odločitev obvezujoča, ne pa zgolj poizvedovalne narave, kot se je to zgodilo v primeru glasovanja o novih občilih. Radenski svetniki o tem niso rekli nobene, oziroma je njihov predsednik Jože Flegar dejal, da bodo »sodelovali pri tem«. Precej pa so se razgovorili o osnutku poslovnika občinskega sveta.

Zaenkrat je predvideno, da bo imel poslovnik 124 členov. Po mnenju župana Jožeta Toplaka je preobsežen, saj ni treba, da je čisto vse predpisano. Pomembnejše se mu zdi neposredno delo, izvajanje sprejetih odločitev. »Mi nismo državni parlament,« je še podkrepil svoje stališče. Večina svetnikov pa je menila drugače, in sicer da je potrebno imeti karseda podrobna pravila igre za delovanje občinskega sveta in njegovih članov, tako kot je treba imeti oziroma znati recept za pripravljanje golaža.

Tako je Betka Škrlec (SNS) menila, da bi morali posredovati gradiva in zapisnike s seje sveta tudi predsedniku nadzornega odbora, Tone Žnidarič (ZLSD) pa se ni strinjal z opredelitvijo, da se svetniki »lahko« udeležujejo tudi seji drugih delovnih teles, če tako sklene delovno telo, ampak da bi morala biti to njihova pravica. Največ pripomb pa je imel (kot običajno) Miha Petek (DS). Med drugim se mu zdi, da svetniki zaradi odsotnosti na sejah ne bi smeli biti deležni kritike (sklicani na odgovornost) v občinskem svetu, ampak je vsakdo odgovoren le stranki. Predlagal je, da bi dali možnost za posredovanje pobud, vprašanj in predlogov tudi občanom ali krajevnim skupnostim. Ne strinja se z omejevanjem razprave na 10 minut, in da bi lahko na sami seji predlagalo amandma najmanj 5 članov sveta kot posameznik pa edino predlagatelj. Prav tako ni soglašal z opredelji-

tvi, da se javnost izključi, kadar tako sklene občinski svet, saj to po njegovem ni načelo demokracije. Imel je še več drugih pripomb, vprašal pa je tudi, kdo bo dal opomin predsedniku sveta, če si ga bo zaslužil, tako kot naj bi imel on pravico opominjati člane sveta. Marija Marič (SKD) je menila, da svetniki niso odgovorni samo stranki, Rudi Ketiš (SKD) pa je dejal, da je v osnutku poslovnika sicer nekaj odvečnih besed, vendar morajo biti pravila igre znana, zato so potrebne tudi podrobnosti.

Osnutek poslovnika so nazadnje sprejeli z vsemi pripombami, predsednik komisije Matej Ivanuš pa je ob tem dejal, da zaradi različnih pogledov vseh že ne bo mogoče upoštevati.

JOŽE GRAJ

6 milijonov tolarjev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Radenci

Občinski svet Občine Radenci je v proračunu za letošnji namenil tudi 2 milijona tolarjev za kreditiranje podjetništva, Pomurska banka pa je obljubila, da bo k temu znesku primaknila dvakrat toliko sredstev. Medtem so pripravili pravilnik, po kakšnih kriterijih naj bi razdelili 6 milijonov tolarjev skupne vsote. Sredstva si bodo lahko pridobili samostojni podjetniki (posamezniki), družbe v zasebni lasti, pravne osebe, ki se uvrščajo med malo gospodarstvo in so v zasebni lasti, ter zasebniki, ki opravljajo dejavnost s področja javnih zavodov. Nameni pa so naslednji: samozaposlo-

vanje, širitev poslovanja ter ustanavljanje oziroma soustanavljanje družb, katerih ustanovitev bo imela pomembnejšo korist lokalnega pomena. In kdo naj bi imel prednost, če bo prosilec več, kot je na voljo sredstev?

Poleg tega, da mora imeti prosilec sedež obratovalnice oziroma družbe na območju Občine Radenci in da ima v njej tudi stalno prebivališče, je Občinski svet sklenil, da bodo imeli prednost pred vsemi drugimi tisti, ki bodo z vlaganjem ustvarili nova delovna mesta, šele potem pa tisti, ki opravljajo oziroma bodo opravljali nove dejavnosti v občini, zagotavljali sodoben tehnološki in ekološko neoporečen delovni proces ter opravljali dejavnosti, ki so izvozno usmerjene ali nadomeščajo uvoz.

Obrestna mera, še ni določena, znašala naj bi 5 odstotkov z dodatkom »velikega R«.

PAMFLET

Pozor, koloradski hrošči so rjavo-črne barve!

Ne, strah, nevarnost blodi po Sloveniji, nevarnost fašizma! Prvi jasni pojavi njegovega dviganja so razkrinkani.

Vse sile je potrebno združiti proti njemu, na vsakem koraku ga je potrebno prepoznati in zatirati. Ni naključje, da se je začel pojavljati prav v času, ko prilezejo na mlade krompirjeve liste tudi prvi koloradski hrošči. Komaj so nežni beli cvetovi demokracije razprli svoja lička, že ga objedajo črno-rumeno-rjavkaste podzemne sile. Naj nas ne zavede čedalje medlejša Marxova misel, da se stvari, ki se dogajajo dvakrat, prvič zgodijo kot tragedija in drugič kot farsa. Konec je velikih ideologij, pravilno pravi Fukuyama. Nobene tolažbe ni več, tragedije zgodovine se ponavljajo - kot tragedije. Za koloradskim hroščem prihaja fašizem. To ni burka. Cikli razrednih sovražnikov se nam razkrivajo na veliki njivi naše malodušnosti. Koloradskega hrošča nismo zatrli in revolucija je propadla. Ne ponovimo enake napake pri prvih pojavih slovenskega povojnega fašizma!

Od Janševega nastopa na dnevu državnosti vemo, kakšni so njegovi množični pojavi. Žvižganje in poslanje množice vodji! Kako pa se obnaša vodja fašist? Videli in slišali smo. Poziva nas, naj vstanemo pred televizijskim sprejemnikom! Vas to ne spominja na Orwellovega Velikega brata, vi, zaspanci! Tokrat, na tej ravni razvoja tehnike, vas je samo še pozval, naj vstanete pred televizijskim ekranom. Ko bo tehnika višje razvita, vas bo videl, če ne boste vstali. Potem vas bo kaznoval.

Kaj je že govoril Veliki brat Janša? O pravicah in mejah svoje države. Torej rajha! En rajh, en vodja. Veliki vodja, Veliki brat! Brat da vam hoče biti, zato vam pripoveduje o socialnih krivicah, o kraji družbenega premoženja. Da bi se počutili enaki z njim. To je jezik kače! Samo spomnite se, kako so vam govorili tisti, proti katerim Janša zdaj nastopa! Ali vam niso govorili o socialnih krivicah, o neenakosti? Zakaj so vam to govorili, no, zakaj, zbudite se! Zato, da so lahko bili najbolj enaki med enakimi. Prepoznavamo te, demagoga!

Bodimo budni pred njegovimi agent! Pomislite, zadnjič me je, pisca tega svarila, čeprav še tako poredko gledam televizijo, kljub temu dobil v roke njegov agent. David Coperfield, ta židovski fašistični agent! Fašist pod krinko Žida! Izdaja se za čarovnika, v resnici pa je Janšev sodelavec. Sedim ti lepo mirno - mirno, da, ne vidite, da gre za malomeščansko ugodje! - pred televizorjem in gledam tega fašističnega židovskega agenta, ki nekaj čara. Nakar na vsem lepem reče, naj gledalci pred ekranom vstanemo. V trenutku pozabe in nepozornosti, iz neke na videz ignorantske razigranosti sem vstal. In me je potegnilo! Postal sem poslušen in sem naredil še celo več kot to. Ko je fašist Coperfield rekel, naj stopimo do ekranov, sem zeveden naredil tudi to! Bil sem njegov. Čeprav bi me lahko opravičevala nedolžna nepozornost, sem kriv.

Prežimo na govorjenje nastopajočih! Naši bleščeči poznavci fašizma bodo sicer kmalu izdali poseben priročnik, v katerem bodo naštet vsi izrazi, ki jih v svojih nastopih uporabljajo demagogi fašizma, vendar ne čakajmo tako dolgo. V knjigi bodo besede kot so »domovina«, »meja«, »ne damo«, (Jož, kako smo nekoč, zaslepljeni, za Brozom vzklikali: »Tujega nočemo, svojega ne damo!«.) A tudi tuki, kot so »cvet«, »ponos«, »samostojnost« in druga fašistična bodrila. Cvet, smo rekli cvet? Vidite, kako je potrebno biti buden! Tudi nam se je prikradla ta beseda. Rekli smo, omenjajoč priklono o koloradskem hrošču, da se črno-rjava(-rumena) nevarnost plazi proti »nežnim belim cvetovom« demokracije! Cvet pa je samo starejša beseda za avantgardo. »Cvet fantov in deklet« - cvet nemških fantov in deklet, cvet slovenskih fantov in deklet. Iz možkih cvetov naroda nastajajo najboljši klavci v imenu večvrednosti rase, iz ženskih pa roditeljice čiste rase. Avantgarda skratka. Še pomnite avantgardo!

Našteli smo samo nekaj zunanjih znakov za prepoznavanje fašizma. Ne pozabimo pa že zdaj, v času sandalov, copat in mokasinov, lanenih in bombažnih oblek, da se fašistoidnost razkriva tudi po odnosu do usnja. Fašista spoznate tudi po čistih čevljih, po usnjenih jopah. Na prvi pogled se vam bo morda zdelo, da gledate skrbnega človeka ali rokerja. Toda v njegovi notranjosti kljuje fašizem! Janšev agent je, tako kakor čarovnik Coperfield.

Po Janševem nastopu in s prihodom koloradskih hroščev je nastopil čas za najvišjo budnost.

ŠTEFAN SMEJ

Bodimo pozorni na vsako malenkost!

OTVORITEV

21.7.

PRODAJNEGA CENTRA MERCATOR

na Lendavski cesti 29 b

Prodajni center odpira vrata z namenom, da tudi Vas razveseli s svojo bogato izbiro živilskih in neživilskih proizvodov.

več na strani 5

Stanovanjske obveznice v prazno Bogatim nepotrebne, revnim predrage

Tako gladkega poloma, kot ga je doživela prodaja stanovanj za obveznice republiškega Stanovanjskega sklada, ni napovedoval in pričakoval nihče. Še posebej ne zato, ker so potrebe po stanovanjih velike, ker se je sklad na izdajo obveznic temeljito pripravil in je vso stvar zelo resno vzela tudi Agencija za trg vrednostnih papirjev, ki pa je morda predolgo tehtala z odločitvijo o izdaji dovoljenja za javno ponudbo, in ker so bila posojila za nakup obveznic zelo ugodna ter v razpisnem času pogojji za nakup obveznic olajšani. Kdo je potem kriv? Skladovi vodstveniki s prstom kažejo na gradbena podjetja, ali kot je izjavil direktor sklada Edvard Oven: »Treba je vedeti, da ni bilo premalo povpraševanja po obveznicah sklada, premalo je bilo povpraševanja po stanovanjih, ki so jih ponudili gradbinci.« Pomanjkljivosti, ki so prispevale k temu, da je prodaja stanovanj za obveznice padla v vodo, naj bi bile predvsem na strani ponudbe stanovanj, so prepričani pri skladu, kjer med vrsticami gradbincem očitajo tudi predraga stanovanja.

Tako enostranskemu prtenju krivde pa vendar ne kaže nasesti. Prodaja stanovanj za obveznice stanovanjskega sklada je propadla zaradi nepoznavanja ali boljše neupoštevanja razlik v dinamiki trga s stanovanji po posameznih regijah ter ravnanja ljudi pri zadovoljevanju stanovanjskih potreb. Nikoli doslej se pestrost trga s stanovanji ni razgrnila tako jasno kot prav v slednjem primeru. Tržno najzanimivejša stanovanja v večjih mestnih središčih so gradbinci uspeli prodati na trgu brez obveznic ali posojil stanovanjskega sklada, in to po dokaj visoki ceni. V drugo skupino lahko uvrstimo tržno zanimiva stanovanja, manjša od 80 kvadratnih metrov, prav tako v večjih mestih, za katere je bilo zanimanje za nakup na obveznice. Povpraševanja po stanovanjih pa skorajda ni bilo v Lendavi, Ajdovščini, Postojni, Sežani in Velenju. Zagotovo tudi tu potrebe po reševanju stanovanjskih potreb so, toda ponujena možnost za tiste, ki stanovanje potrebujejo, ni bila sprejemljiva. Tisti s skromnimi osebnimi prejemki na nakup stanovanja z obveznicami tako niso mogli računati, drugi pa so tehtali, ali se za isti denar ni bolje odločiti za individualno gradnjo stanovanjske hiše.

Kdaj bodo v Ljubljani pa tudi pri Stanovanjskem skladu spoznali, da kot si v majhni Sloveniji nismo enaki kot jajce jajcu, tudi odločitvi državljana glede načina rešitve stanovanjskega problema v središču Ljubljane ali na obrobem Goričkem ne moreta biti enaki. Kdaj bodo pri svojem delovanju spoznali pestrost ali regionalno posebnost pri načinu reševanja stanovanjskih potreb? Se bodo iz neuspele prodaje stanovanj za obveznice naučili vsaj to, da bodo tako lahko stanovanja kupovali in prodajali predvsem v tržno zanimivih centrih? Kaj bo državni sklad ponudil obrobju? Propadla skupna akcija s Stanovanjskim skladom pa je bila šola tudi za gradbince, ki stanovanja gradijo v tržno manj zanimivih krajih. Bolj kot na državni stanovanjski sklad lahko računajo na to, kako se bodo glede stanovanj odločale občine, koliko bodo odprle blagajne za nakup solidarnostnih stanovanj ali kakšna bo njihova stanovanjska politika. MAJDA HORVAT

Priprave na 33. kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni

Razstavniki prostori oddani

Priprave na letošnji mednarodni kmetijsko-živilski sejem, ki bo letos že 33. in bo v zadnjih dneh avgusta in prve dni septembra, so v sklepni fazi. Po besedah direktorja Pomurskega sejma Janeza Erjavca so vsi razstavniki prostori razprodani. Letos jim je uspelo pridobiti še okoli 6 tisoč kvadratnih metrov novih pokritih razstavnih površin, precej pa so postorili tudi pri urejanju spremljajoče infrastrukture. Določeni so tudi program strokovnih prireditev, cilj letošnjih priprav na sejem pa je doseganje večje kakovosti in približevanje Evropi.

Kjer se je dalo, so pravilnike letos že prilagodili evropskim normativom in tem so prilagojena tudi že nekatera ocenjevanja. Tudi strokovne posvete bodo skušali približati evropskim potrebam, sejem v Gornji Radgoni pa bo letos obiskal tudi evropski komisar za kmetijstvo. Med sejmom bo eno od strokovnih predavnijskih posvetov namenjenih predvsem slovenskega kmetijstva evropskemu, ob tej priložnosti pa bodo Avstrijci predstavili svoje izkušnje na tem področju. Vodstvo sejma si tudi prizadeva, da bi radgonsko prireditev včlanili v svetovno sejemsko združenje UFI, in kaže, da jim bo letos to tudi uspelo.

L. KOVAČ

Slovenska Naftna družba Petrol je pri Lenartu dala zgraditi sodoben bencinski servis, ki so ga medtem že odprli. Naložba je stala 240.000.000 tolarjev. Servis oziroma Trgovski center Petrolovih potrošnikov (tako so ga poimenovali) je zgrajen in opremljen po evropskih ekoloških normah, ki veljajo za varstvo narave. Sicer pa je tam mogoče dobiti ne le bencin, ampak je možno tudi nakupovati v trgovini, popraviti avto v mehanični delavnici, vozilo dati oprati, kupiti novega, ne manjka pa tudi okrepčevalnice. Črpalka je samopostrežnega tipa, v poletni sezoni je odprta neprekinjeno. Tik pred odprtjem so prvim petim, ki so prišli »stankat«, bencin natočili zastoj. - Fotografija: A. Lipko

Protestna zapora predstavljena Izboljšanje razmer na dolgovaškem mejnem prehodu

Potem, ko se začele razmere na mejnem prehodu Dolga vas - Redics izboljševati, so se vozniki tovornjakov odločili, da 14. julija ne bo protestne zapore in jo prestavijo na 30. september. Že od 23. junija čakalna doba ni daljša od 3 ure, v glavnem pa poteka pretok tekoče in brez čakalne dobe. Zdenka Bobovec, sekretarka organizacije krajevnega sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Pomurje in pooblaščenka tovornjakarjev, je sklicala sestanek, na katerem so povabili predstavnike ZSSS, vlade, Ministrstva za finance, Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za promet in zveze, predstavnik šoferjev ter druge, ki so povezani s problematiko tega mejnega prehoda.

Državni sekretar pri Ministrstvu za notranje zadeve Borut Likar je povedal, da se je od konca zapore vlada trikrat ob-

ravnala to problematiko, sprejemala informacije in na osnovi tega sprejela več sklepov za ureditev razmer. Poleg tega sta

Slovenija in Madžarska podpisali protokol o medsebojnem sodelovanju pri urejanju prometa in zmanjševanju zastojev na mejnih prehodih. Med drugim so sedaj dobili pooblastila, da lahko sami odločajo, če je potrebno pospešiti promet in kdaj se naj promet preusmeri na druge mejne prehode, Pince in Hodoš. Mejni prehod Pince dela v takem primeru 24 ur na dan in se spremeni v mednarodni mejni prehod. Na ta način zagotovijo normalno mejno pretočnost.

Franc Košir, direktor republiške carinske urada, je obljubil, da bodo v roku 14 dni v Bruslju podpisali evropski me-

morandum, s pomočjo katerega bodo financirali ureditev vaškega prehoda in izgradnjo platoja s krediti iz programa Phare. Dodal je še, da bodo v kratkem na dolgovaškem prehodu zaposlili tudi dodatne voznike. Direktor agencije za promet in ceste Anton Šaja je dejal, da so izdelani že vsi projekti za izgradnjo proti hrupni zidu na mejnem prehodu. Gradnja bodo pričeli avgusta, dokončana pa bo v dveh mesecih.

Lendavski župan Jože Hozjan je med drugim izrazil željo, da bi bilo dobro, da bi mejni prehod Pince spremenili v mednarodni mejni prehod, kar pa samo takrat, ko se sestane komisija.

Na kar mu je Matjaž Drenar, vladni koordinator za dolgovaški mejni prehod, odgovoril, da delajo na tem, da se januarjem 1996 ta mejni prehod prekategorizira v mednarodni mejni prehod, ki bo deloval 24 ur na dan.

Jože Hozjan, predstavnik šoferjev je povedal da so se razmere izboljšale, na Madžarskem pa še vedno ne potujejo po zahtevah. Trenutno je promet zadovoljivo, še vedno pa tako, kot bi moralo biti. Šoferji bodo preložili na 30. september. Nadaljujejo pa z zahtevami da naj do takrat odstopi avtoster za promet in zveza Umek, da čakalna doba ne bo večja od treh ur, da se tovornjakov ne izloča, da vozila prej zapustijo mejni prehod in se razširi mejni plato in da kar bi normaliziralo stanje naprej bodo vztrajala pri zahtevah, kajti od vlade so no niso dobili pravega odgovora. ALEKSANDRA N. RITVIČ

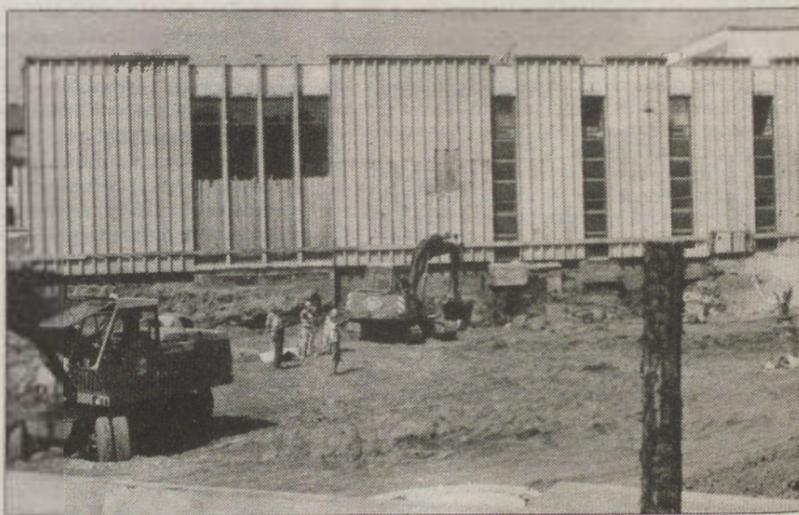
V Radencih v prihodnje tudi prostor za nudiste

Bazeni po zamisli Ambienta

Končno bo tudi v Radencih dovolj vodnih in travnatih površin, igrišč za otroke ter prostora za ljubitelje kopanja in sončenja brez kopalk

V središču Radenec imajo kopalki na voljo poletno kopalnišče z vodo, ki jo segreje sonce, v okviru zdraviliškega naselja pa pokrit bazen z ogrevano vodo ter miniaturni zunanji bazen (pravzaprav vzorčni bazen) s termalno vodo. Povpraševanje po topli vodi in čim naravnem okolju pa je iz leta v leto večje. Če se lahko Čateške toplice pohvalijo z največjim vodno-rekreativnim parkom v Sloveniji, se bodo lahko v Radencih v prihodnjem letu pohvalili s kopalniščem sredi najbolj neokrnjenega naravnega okolja tik ob reki Muri. Prav trava, drevje, šumenje vode ter zanimivi rastlinski in živalski svet (v katerega spadajo tudi komarji in drugi nadležni poletni mrčes, ki se zadržuje le v najbolj zdravem okolju), ki bodo obdajali bazene s termalno vodo, bodo ob likovali glavno turistično ponudbo Zdravilišča Radenci. Temu primerno bo prilagojena tudi prehrana, hotelska in zdraviliška kuhinja, ki bo temeljila na značilni domači hrani pokrajine ob Muri.

Radenska je 26. aprila podpisala prve pogodbe z izvajalci za gradnjo novih bazenov za hote-

Gradbena dela je prevzel Konstruktor Maribor. Do konca leta naj bi v Radencih zgradili dva velika in tri otroške bazene. bhp

lom Radin in Miral, katerih vrednost bo čez 9,2 milijona mark. Načrte novega bazenskega kompleksa je izdelalo ljubljansko

Novak, Stolnik, Blisk in Gidos Lendava, nadzor nad naložbo pa izvaja Rudis Trbovlje. Kmalu bodo podpisali še pogodbo o

oddaji del za klimatske naprave in bazensko tehniko (to bo najverjetneje opravila avstrijska firma).

Dela na kopalnišču bodo končali do septembra 1996. Zdravilišče v Radencih pa bo v tem obdobju dodatno povečalo površino kvadratnih metrov vodnih površin s termalno vodo. V prihodnjem letu bodo zgradili še dva velika in tri otroška bazena, ki bodo obdajali najbolj zdravem okolju, ki bodo obdajali bazene s termalno vodo, bodo ob likovali glavno turistično ponudbo Zdravilišča Radenci. Temu primerno bo prilagojena tudi prehrana, hotelska in zdraviliška kuhinja, ki bo temeljila na značilni domači hrani pokrajine ob Muri.

Novi odbor območne gospodarske zbornice

Po sprejetih usmeritvah

Odboru bo predsedoval Herbert Šefer iz Radenske

Na prvi seji novega upravnega odbora Območne gospodarske zbornice za Pomurje so oblikovali nove organe zbornice, za predsednika pa so soglasno izvolili Herberta Šeferja, glavnega direktorja Radenske. Čeprav statut zbornice predvideva, da predsednik predlaga še imenovanje dveh podpredsednikov, so na seji predlagali, da se to število poveča na štiri, saj bi tako v vodstvu odbora zagotovili regijsko zastopnost. Tako so po tem predlogu podpredsedniško funkcijo dobili Ernest Ebenšpanger iz soboške Mure, Alojz Režonja iz Potrošnika, Jože Hozjan iz lendavske Naftne in Jože Špindler iz Ljutomerčana.

Ker je program dela zbornice sprejel že prejšnji odbor, so na seji novoizvoljenega odbora menili, da ga ne kaže spreminjati, na septembrski seji pa naj bi sprejeli usmeritve za nadaljnje delo. Novi odbor zbornice se je na svoji prvi seji seznanil tudi s položajem v soboški Mesni industriji Pomurka in sklenil, da se

tudi območna zbornica vključi v reševanje nastalih težav.

V območni zbornici pripravljajo tudi katalog pomurskega gospodarstva, ki bi moral biti izdelan že lani, vendar do ureditve te zamisli ni prišlo. Katalog bodo tako izdali letos, njegovo izvedbo so zaupali posebnemu programskemu svetu, izdajo kataloga pa bo delno sofinancirala tudi Gospodarska zbornica Slovenije.

L. KOVAČ

nanja bazena, trije permantni vodometi in gostinski delovni sedeži. Poleg tega bodo opremlili in posodobili garderobni omaritarje, v drugi etapi pa bodo do lotili obnove bazenskih površin, ke pokritega bazena ter postavitev dveh savn.

Vsi ljubitelji umirjenega dnevskega zdravilišča, urejenih parkov ter reke Mure si želijo večjih vodnih površin s termalno vodo, še posebno naravnih, ki pa je odločitev za njihovo gradnjo da bodo namenili več prostora otrokom (v Radencih se nahaja predvsem družine) in mladim v prihodnje poskušali rešiti problem pomanjkanja prostora za zmogljivosti z odpiranjem posebnih turističnih objektov, ki bodo podjetje pa bo privlačila rane s pokritimi teniški igrišči.

Tako bodo imeli v Radencih v prihodnje kar 4 notranje in šest zunanji teniški igrišča. BERNARDA B. VEČER

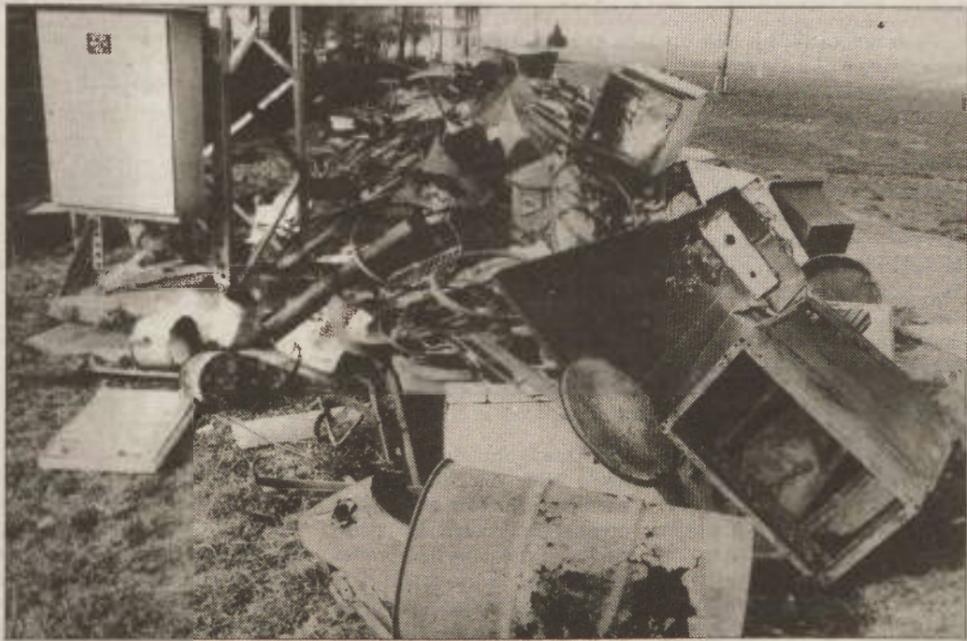
Kako je G.Radgona prišla do EU in denarja?

S »komunalno« se vse začne

Dela in sredstev bodo imeli dovolj do leta 2000 - Kanalizacija, čistilne naprave, deželna razstava, mejni prehod in še kaj

Čeprav je dobil njihov projekt z naslovom Sanacija komunalne infrastrukture na območju občine Gornja Radgona s posebnim poudarkom na sanaciji odpadnih voda zeleno luč in je edini iz severovzhodne Slovenije, ki je prišel v ožji izbor osmih projektov v okviru čezmejnega sodelovanja z Avstrijo, katerega izvedbo bo večidel financirala Evropska unija, pa jih zelo pomembno in naporno delo čaka prav v prihodnjih tednih.

Občina Gornja Radgona mora skupaj z Vodnogospodarskim podjetjem iz Murske Sobotice, Vodnogospodarskim inštitutom iz Ljubljane, Ministrstvom za okolje in prostor ter Direkcijo za vode iz Ljubljane do konca avgusta pripraviti vso potrebno zahtevno dokumentacijo za začetek del jeseni. Bo to uresničljivo? Če se jim je uspelo prebiti v ožji izbor in dobiti soglasje stroge komisije Crossborder Cooperation v okviru EU, si bodo uspeli zagotoviti strokovno usposobljene zunanje sodelavce za izvedbo projekta. Za sofinanciranje ne bo problema, saj so že v letu 1995 rezervirali določena sredstva. Uradni predlagatelj projekta je bilo Ministrstvo za okolje in prostor, kontaktna oseba mag. Dušan Blagajne in odgovorni nosilec projekta dr. Jani Zore. V nekaj besedah: z reševanjem problema odpadnih voda bi reševali tudi problem onesnaženosti reke Mure, ki je mejna reka na meji med Slovenijo in Avstrijo. Tokrat je bila odobrena prva faza projekta, za katero bo Evropa prispevala 400 tisoč evrov, zajema pa reševanje problematike komunalne infrastrukture v mestu Gornja Radgona do leta 1999; v prihodnjih letih naj bi uredili celotno mestno kanalizacijo, kolektorje, prečrpalne naprave in čistilne naprave, poleg mesta pa bodo vključeni še kraji Črešnjevci, Norički Vrh, industrijska cona in Ulica Marije Rožman. Najnujnejši in zahtevnejši problemi se bodo razdelali s podprojekti, kakor na primer sanacija

opadnih voda farme Podgrad, sanacija kanalizacije v Gornji Radgoni z gradnjo čistilne naprave in problematika deponiranja trdnih odpadkov, ki so zaradi bližine državne meje mednarodni problem. Celotni projekt je vreden 400 tisoč evrov (toliko znaša delež Pharea), slovenski delež od 20 do 30 odstotkov pa bodo zbrali Ministrstvo za okolje in prostor, Ekološki sklad Republike Slovenije in občina Gornja Radgona.

Druge faze urejanja komunalne infrastrukture, ki je nadaljevanje prve, zavzema izdelavo ureditvenih načrtov za Radgono Trate, Radgono sejem in ureditev povezave med območjem sejnišča in mesta; v tretji fazi

pa naj bi zgradili kanalizacijo in čistilne naprave še za območja Podgrada, Lomanoš, Segovec in Apač.

Ti projekti bodo torej zagotovo uresničeni.

Poleg teh je občina Gornja Radgona prijavila še druge zanimive projekte, med katerimi naj omenimo skupno deželno razstavo leta 1997 v obeh Radgonah, ponovno oživiljanje 11-milinskega kanala v Apaški dolini in ureditev območja mednarodne mejnega prehoda v Gornji Radgoni (kjer bodo sodelovali tudi Kompas, Ministrstvo za finance in Ministrstvo za notranje zadeve). Za vsak program oziroma podprojekt bo odgovorna določena oseba v Gornji Radgoni, pri realizaciji pa si bodo pomagali s pogodbenimi zunanji sodelavci in strokovnjaki.

Kako je torej županu Gornje Radgone (vsak bo priznal, da

gre levji delež zasluge za uspeh njemu) Mihi Vodeniku uspelo, da je Gornja Radgona dobila sofinanciranje za reševanje nujne komunalne problematike tako v ministrstvu kot v Evropski uniji?

»Kako? Potrebno je prebrati časopise, si pridobiti čim več informacij. Vsak petek in soboto si kupujem avstrijske in nemške ča-

sopise, zato sem poznal delovanje Pharea že od prej. Predvsem so mi veliko pomagali dobri odnosi s kolegi in prijatelji iz Avstrije. Ko se je uresničila Evropska unija, smo se začeli še tesneje povezovati. Tam imajo namreč odnose in pretok informacij med zvezno, deželno in okrajno vlado urejene, pri nas pa tega še vedno ni. Predvsem pa je k uspehu veliko pripomogla lega občine, ki je tik ob meji z Avstrijo in ob reki Muri,« je povedal g.Vodenik. Da bi k uspehu pripomoglo sodelovanje v »pravi« stranki, je odločno zanikal, češ da lahko stranka pomaga samo do določene mere, na primer z informacijami, končno pa je vse odvisno od prizadevnosti ljudi v občini.

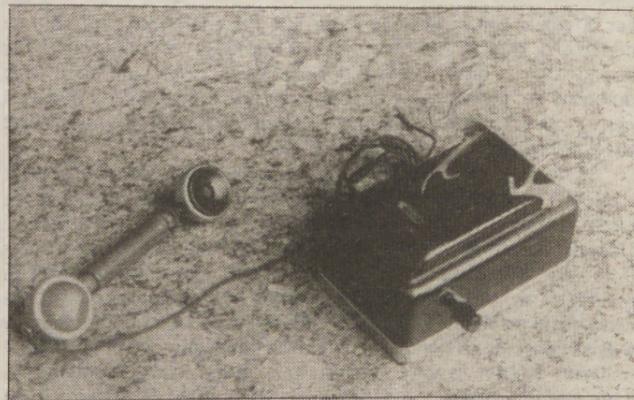
Radgonski župan je torej zbiral informacije, informatorje in potencialne sodelavce že vse od lanskega poletja; udeleževal se je vseh sestankov, se povezoval z Avstriji. Žalostno je le, da je uspela le radgonska občina in ne celotna severovzhodna Slovenija, saj je na zemljevidu označeno kot območje čezmejnega sodelovanja celotno Pomurje. Kako bi le, ko pa se drugi niso udeleževali niti sestankov, ki so jih sklicali predstavniki Pharea!

BERNARDA B. PEČEK

Telefonska problematika v Prekmurju Nerazvite komunikacije onemogočajo razvoj

Da je telefonija ena najbolj perečih težav v Pomurju, se je slišalo tudi na pogovoru med generalnim direktorjem Telekom Slovenije mag. Adolfom Zupanom in župani pomurskih občin. Po podatkih za leto 1994 je murskosoboška poslovna enota od vseh devetih slovenskih enot na zadnjem mestu po številu naročnikov na sto prebivalcev. V omrežni skupini 069 je namreč povprečno 18,6 priključka na sto prebivalcev, medtem ko je slovensko povprečje 26,4, v Kopru, ki ima največ priključkov, pa kar 37,7 na sto prebivalcev. Tudi cena priključka je bila prav v Pomurju v slovenskem prostoru najvišja, saj so morali nekateri za priključek plačati tudi osem tisoč nemških mark. Zato ni čudno, da so odločna vprašanja mag. Zupanu kar deževala.

V uvodnem govoru je mag. Zupan obširneje poročal o spremembah v zadnjih štirih letih in težavah, s katerimi se podjetje Telekom srečuje. Delež dobička v strukturi prihodka je padel z 17 na 5 odstotkov, letos pa na 3 do 4 odstotke. Do leta 90 so se viri zagotavljali na različne načine in so zagotavljali tri četrtine nepovratnih sredstev. Od takrat pa je prihajalo do podvojitve sredstev za investiranje, delež nepovratnih sredstev pa je usihal. Začeli so najemati posojila, ki so se leta 1994 podvžila, cena impulza je stalno manjšala, v primerjavi z nemško marko pa se je znižala na tretjino. Mag. Zupan je povedal, da si bodo prizadevali, da bo cena v prihodnjih letih narasla vsaj za trikrat. Tako bi bila šele 50-odstotna v primerjavi z evropsko ceno. Pri tem pa bi morala sodelo-

Kdaj bosta v omrežni skupini 069 telefoniranje in telefon nekaj običajnega v življenju? Fotografija: ANR

vati tudi država, ki je 78-odstotni lastnik Telekomu.

Telekom Slovenije ima letos na voljo 11 milijard tolarjev, od tega jih bo šlo 876 milijonov za naložbe v Pomurju. Direktor poslovne enote Murska Sobotica Jožef Kavaš je pojasnil, da bo šlo 60 odstotkov sredstev, ki jih dobi naša regija, za posodobitev centrale v Murski Soboti. S tem bo pridobila 1400 novih števil, izboljšala pa se bo tudi kakovost pogovorov. Preostali denar pa se bo porabil za posodobitev nekaterih central in omrežja ter za nujna vzdrževalna dela. Lahko pa se je že v začetku med vrsticami razbralo, da denarja za nove naložbe ni, zato so župani pomurskih občin gosta iz Ljubljane zasuli z mnogimi težavami in vprašanji.

V nekaterih občinah je manj kot deset telefonskih priključkov na sto prebivalcev, v občini Gornji Petrovci 8,9, v občini Hodoš - Šalovci 6,1 in v občini Turnišče le 5,5 telefona na sto prebivalcev. Aleksander Abraham, župan občine Hodoš - Šalovci, je še posebej omenil vasi Markovci in Čepinci, kjer imajo skupno samo štiri telefone. Poudaril je, da ljudje tudi v najnujnejših primerih potrebujejo uro in več, da pokličejo zdravnika, veterinarja in podobno. Že leta 1988 so plačali tisoč nemških mark za projekt, telefonov pa še danes nimajo. Vaščani ne sprašujejo več niti za ceno, želijo si le, da bi telefone končno dobili.

Soboški župan Andrej Gerenčer je poudaril, da je v obmejnem območju, kjer bi moralo biti največ telefonov, telefonsko omrežje najslabše razvito. Odločno se je zavzel za to, da se ne bremeni podeželja in ne polni ljubljanske malhe ter da mora poslovni proces Telekomu težiti k enakomernemu razvoju vse Slovenije. Stanko Ivanušič, podžupan Ljutomerske občine, je predlagal, naj se Telekom zgleduje po Hrvaški, ki ima kljub vojni dobro razvito telefonsko omrežje. Župan Moravskih toplic Franc Cipot je opozoril na izredno slabo kakovost in prekinjanje zveze.

Šlihtuber je zahteval od mag. Zupana, da še enkrat pove, ali je možno, da še letos pride do zgraditve telefonije, oziroma kdaj bo do tega prišlo. Zupan pa je odločno in jasno odgovoril, da do tega letos ne bo prišlo, ker ni v projektu.

Vprašan je bilo preveč, da bi lahko mag. Zupan nanje odgovoril, zato je predlagal ponovni sestanek z drugačno udeležbo, tudi s predstavniki države. Poleg tega pa je županom predlagal, naj se župani povežejo in skušajo tudi drugače vplivati, da se njihovi interesi uresničijo. Geza Farkaš, načelnik območne enote Murska Sobotica, je na koncu predlagal delovno skupino, ki jo bodo sestavljali Franc Šlihtuber, Andrej Gerenčer in Geza Farkaš. Le-ti bodo skušali lobirati na tem področju in posredovati v zvezi s telefonsko problematiko ter poseči v planiranje državnega proračuna. Poleg tega so si zadali tri osnovne naloge: da naredijo dokument pobud, da konec avgusta skličejo sestanek z državnimi predstavniki in da župani s poslovno enoto pripravijo popolne projekte.

Aleksandra Nana Rituper

V Ljutomerskem Tehnostroju proizvodnja kljub stečajnemu postopku

Se jim obetajo boljši časi?

Tehnostroj - Moderna oprema Ljutomer je od maja v stečajnem postopku, proizvodnja v njem pa teče še naprej. Stečajni upravitelj Mišan Koren skuša zagotoviti delo vsaj za del delavcev in preprečiti popoln propad podjetja.

V petek so predstavili že svoj sedmi Topturn 4000, samohodni stroj za profesionalno kompostiranje, za katerega izdelujejo vse pločevinaste dele. Podjetje Heisenberger & Pretzler, ki je letos aprila vzelo v najem del Tehnostrojevih proizvodnih prostorov, pa poskrbi za vso drugo opremo in montažo. Stroj je za obračanje komposta med zorenjem izdelujejo v Tehnostroju že od leta 1992 v povezavi z avstrijskim partnerjem, s katerim sodelujejo že 10 let.

Novi Topturn 4000 ima 4 m delovne širine, vendar mu odprta vrata ob straneh in »polži« v njih omogočajo delovno širino kar 5,5 metra (starejši tipi imajo le 3 m delovne širine), nanj pa je možno priključiti tudi pomožne stroje. Stroj je primeren predv-

Stroj za obračanje komposta, ki ga izvažajo v več držav. (Fotografija: G. O.)

sem za velike proizvajalce bioloških odpadkov. Pri zorenju komposta, ki traja 10 do 12 tednov, ga je potrebno v začetku obračati dvakrat, kasneje pa enkrat te-

densko. TT 4000 obrne v eni uri kar 2.500 m³ komposta. S prodajo takih strojev, kljub ceni 2,5 milijona šilingov za najdražjega TT 4000, ni težav. Vso proizvodnjo izvažajo predvsem v Avstrijo in Nemčijo pa tudi v Švico, Španijo, na Nizozemsko, Norveško in Japonsko. Zanj se zanimajo Hrvati, pri nas pa Komunalno podjetje Ljubljana in Tovarna sladkorja Ormož. Po letošnjem načrtu naj bi jih izdelali in prodali še šest.

Ob tem pa bodo, kljub stečajnemu postopku, v Avstrijo in Nemčijo izvozili še 350 prikolic.

Trudijo se, da bi s komunalnim programom in programom traktorskih priključkov še naprej sledili tokovom v Evropi.

GORAN OHMAN

Povprečna slovenska plača

Po podatkih zavoda za statistiko je bila maja bruto plača v podjetjih in drugih organizacijah 111.313, povprečna neto plača pa 70.949 na zaposlenega. Povprečna bruto plača v gospodarstvu je znašala 104.161 tolarjev, v gospodarstvu 133.205 tolarjev, povprečna neto plača pa 67.024 oziroma 82.961 tolarjev na zaposlenega.

Te dni bo objavljen prvi razpis »kredita za čistejši zrak«

Posojilo za preureditev kurišč

Ekološki sklad Slovenije in Nova KBM bosta dajala posojila, s katerimi bodo pravne in fizične osebe preurejale neprimerna kurišča

V ponedeljek, 17. julija, je Ekološko razvojni sklad Slovenije na tiskovni konferenci v Mariboru objavil nadvse pomembno novico: skupaj z Novo KBM bodo objavili javni razpis za dodeljevanje posojil za zmanjšanje onesnaževanja zraka oziroma za preureditev neprimernih kurišč, ki zelo onesnažujejo zrak (trda goriva, mazut) v okolju prijaznejša kurišča in načine ogrevanja – zemeljski plin, daljinsko ogrevanje, tekoči naftni plin. Razpis bo objavljen v teh dneh (21. julija) v medijih, sprejem vlog in koriščenje sredstev pa bo 1. septembra.

Posojila, kakršnih doslej v Sloveniji nismo poznali, lahko dobijo tako posamezniki kot tudi pravne osebe. Občani lahko dobijo posojilo v vrednosti največ 800 tisoč tolarjev s triletnim odplačevanjem, družine z manjšimi družinskimi prejemki pa bodo imele možnost odplačati posojilo v šestih letih. Pravne osebe lahko pridobijo sredstva v vrednosti do 8 milijonov tolarjev za največ deset let, pri čemer mesečno odplačilo ne sme biti nižje od 50 tisoč tolarjev. V prvi fazi lahko zaprosijo za posojilo le občani in pravne osebe iz občin Maribor, Duplek, Starše in Rače-Fram. Za posojila lahko zaprosijo na oddelku za kreditiranje Nove KBM v Mariboru, obračunavala pa se bodo v tolaški protivrednosti nemške marke z obrestno mero, ki je določena kot šestmesečni LIBOR (londonska medbančna obrestna mera), povečan za dve odstotni točki; obrestna mera se bo dvakrat letno prilagajala spremembam LIBOR-a.

Sicer pa je zmanjšanje onesnaženosti zraka vseslovenski projekt Ekološko razvojnega sklada Republike Slovenije, d.d., Ljubljana, katerega namen je izboljšati kakovost zraka v naseljih z onesnaženim zrakom tako, da se omogoči ugodno kreditiranje naložb za prehod s trdih kuriv in mazuta na daljinsko ogrevanje, ogrevanje z zemeljskim plinom ali utekočinjenim naftnim plinom. V celotni projekt naj bi bilo usmerjenih približno 34 milijonov dolarjev, od tega bo 20 milijonov dolarjev posojila Mednarodne banke za obnovo in razvoj in slabih 7 milijonov dolarjev sredstev Ekološko razvojnega sklada, 7 milijonov pa bodo morali prispevati investitorji. Ker bodo posojila investitorjem dodeljena na krajši rok kot pridobljeno posojilo IBRD-ja, bo mogoče sredstva »obračati« in tako pridobiti še dodatna sredstva za financiranje. Tako naj bi v prihodnjih petnajstih letih dejansko razpisali za 80 do 100 milijonov dolarjev posojil, s čimer bi omogočili prehod na okolju prijazna kuriva več kot deset tisoč gospodinjstvom in več kot sto tisoč kurilnicam. BERNARDA B. PEČEK

SGP Pomgrad Visokogradnje Rešitev s posojilom in novim vodstvom

»Tako lahko sporočimo, da bo stanje v SGP Pomgrad Visokogradnje v najkrajšem času popolnoma urejeno in normalizirano,« je v svojem poročilu zapisal direktor murskosoboškega gradbenega podjetja Tibor Čarni. Njegova trditev temelji na sprejetem sanacijskem programu za družbo Visokogradnje, ki ga je 29. junija sprejel upravni odbor krovnega podjetja. Sanacijski program predvideva več ukrepov, trije najpomembnejši pa so:

- Najetje sanacijskega posojila pri LB Pomurski banki v vrednosti 120 milijonov tolarjev za dobo petih let. Z najetim posojilom bodo kmalu poravnane stare nesporne obveznosti.
- Organizacijska in kadrovska ureditev družbe. Imenovani je novi direktor družbe dipl. ekonomist Janko Halb, ki bo z delom začel prvega avgusta, postavljen pa je tudi novi vodja komercialne inž. gradbeništvu Darko Tivold.
- Reševanje presežnih delavcev. Za slednje program šele pripravljajo.

Med naštetimi ukrepi sanacije se je treba ustaviti pri prvem, najetju posojila pri LB Pomurski banki. Informacije iz nekaterih krogov, da bo banka sodelovala pri sanaciji družbe Visokogradnje z večanjem lastniškega deleža – to bi bila za podjetje v tem trenutku morda naugodnejša možnost – so se izkazale kot netočne. Banka je bila torej pripravljena dati posojilo z visoko obrestno mero, pogajanja o pogojih pa so bila dolgotrajna.

Zakaj jim je tega sploh bilo treba? V drugem polletju lanskega leta so se izgube iz meseca v mesec povečevale in se konec leta ustavile pri številki 178 milijonov tolarjev. Ugotavljali so številne nepravilnosti in slabo delo ter vodenje družbe, kar se je najbolj pokazalo pri pridobitvi in izvedbi dveh pogodb v Portorožu. Samo pri njiju je družba ustvarila nad 100 milijonov tolarjev izgube. Organ upravljanje in vodstvo krovnega podjetja sta konec lanskega oktobra reagirala, odstopila sta direktor družbe Milan Šadl in vodja komercialne Bojan Ficko. To se je zgodilo na seji upravnega odbora družbe Visokogradnje v začetku novembra. Takrat je bil za vršilca dolžnosti direktorja imenovan direktor krovnice Tibor Čarni.

Krovnno podjetje, ki je dalo jamstvo za uspešno sanacijo družbe Visokogradnje ter za plačilo dolga, je naročilo pripravo sanacijskega programa pa tudi pregled poslovanja družbe, ki sta ga opravili dve zunanji instituciji. Podrobno so pregledali tudi portoroška projekta, kjer so ugotovili največje oškodovanje podjetja. Na primer ob pogodbah na ključ so sprejeli več sprememb pri izvedbi del ter opravili veliko dodatnih del, ne da bi o tem sklenili anekse h pogodbam, kot je sicer predvideno. Za ta dva projekta Visokogradnje še danes nimajo končanih obračunov del. Za delo prejšnjega vodstva družbe Visokogradnje so se zanimali in zbirali podatke tudi kriminalisti Uprave za notranje zadeve. MH

Kdo in kako bo prodajal škropiva za potrebe kmetijstva?

Farmaceuti zemlje in kmetijske apoteke

Od junija so prodajalne s škropivi v Sloveniji po statusu podobne lekarnam: predvsem morajo znati svetovati in šele nato prodajati

30. decembra 1994 je bil v Uradnem listu republike Slovenije objavljen Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin, ki je osnova tudi za prihodnje delovanje prodajaln oziroma trgovin s fitofarmaceutskimi sredstvi. Ta določa, da se lahko s trgovanjem s fitofarmaceutskimi sredstvi ukvarjajo gospodarske družbe, zadrage in samostojni podjetniki, če imajo sedež v Sloveniji, izpolnjujejo predpisane higiensko-tehnične pogoje glede prostorov in imajo potrebno opremo za trgovanje s temi sredstvi, ravnanje z ostanki fitofarmaceutskih sredstev in njihovo embalažo, če zaposlujejo delavca s primerno visokošolsko izobrazbo, ki skrbi za svetovanje, nabavo in vračanje ostankov, in delavca s srednješolsko izobrazbo z izpitom iz fitomedicine za prodajo, in če so vpisani ali so tik pred vpisom v sodni register (torej dobijo licenco). 19. maja letos je bil v Uradnem listu Republike Slovenije objavljen podzakonski akt Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati gospodarske družbe, zadrage in samostojni podjetniki za proizvodnjo oziroma trgovanje s fitofarmaceutskimi sredstvi.

Vsekakor naj bi bilo ravnanje s fitofarmaceutskimi sredstvi v prihodnje bolj nadzorovano, predvidneje in predvsem dozirano na osnovi strokovnih nasvetov. Kakor ugotavljajo kmetijski inšpektorji, so se kmetje v minulih dveh ali treh desetletjih preveč razvadili, marsikateri je prepričan, da se s škropivi da vse rešiti, tako uničiti plevel kot povečati pridelek; zanemarjali so nasvete strokovnjakov in se oklicali za vsevedne v kmetovanju s pomočjo škropiv in gnojil.

Ze stari ljudje so vedeli, da ima zemlja, prst, svoje življenje, katerega je potrebno spoznati in upoštevati; tako je na primer pri zatiranju nekaterih plevelov učinkovito kolobarjenje, pri drugih okopavanje ob pravem času.

Vsekakor so škropiva koristna le, če jih uporabljamo pravilno in v primernih odmerkih in razredčena v razmerjih. Nemajhnega pomena je, da so prav ostanki neuporabljenih škropiv in strupenih fitofarmaceutskih sredstev med največjimi onesnaževalci pomurskega okolja, ki je pretežno kmetijskega značaja, pa najsi gre za poljedelstvo, sadjarstvo ali vinogradništvo.

V Pomurju 44 kmetijskih apotek

Na območju severovzhodne Slovenije še vedno obstaja kar 44 prodajaln, v katerih prodajajo fitofarmaceutska sredstva, tretjina teh je zasebnih. Pred 1993. letom, ko so opravili prvi strožji pregled prodajaln, je v Sloveniji poslovalo kar 360 trgovin, danes jih izpolnjuje pogoje 220, vendar naj bi jih bilo še vedno preveč. Tudi vladni organi enačijo farmaceutske lekarne in trgovine s fitofarmaceutskimi izdelki – če je prvih v Sloveniji skupno le 183 in zadostujejo za potrebe prebivalcev, naj bi toliko ali še manj zadostovalo tudi drugih trgovin, ki prodajajo škropiva.

Torej jih je potrebnih kvečjemu 190. Tudi kmetijski inšpektorji se s tem strinjajo, saj bo tako boljše poskrbljeno za svetovanje pa tudi, kar je težje dosegljivo, je dalj od rok, tudi manj uporabljivo, torej bo manj »grehov«.

Na območju ljutomerske občine, ki ga nadzoruje kmetijska inšpektorica Katja Stanjko Pevec, posluje 12 trgovin s škropivi in drugimi sredstvi za zatiranje škodljivcev in plevela, in sicer jih je kar sedem zasebnih, štiri so zadrage, ena pa je last Semernarne; na lendavskem območju je kmetijska inšpektorica Marga-

reta Danč, obravnavanih prodajaln je 11, od teh štiri zasebne; kmetijski inšpektor na območju prejšnje gornjeradganske občine Andrej Černe mora nadzorovati poslovanje 13 prodajaln, 8 je združnih, štiri zasebne, eno pa ima VG Kapela; Ludvik Lazar, ki deluje na območju upravne enote M.Sobota, pa mora pregledovati kar 24 prodajaln, od tega jih ima Panonka še 16 (po 15. juniju letos je zaprla 15 trgovin

in trgovinah že poskrbeli za primerne strokovnjake s praznoreditvijo delavcev ali spoznamnimi zaposlitvami (npr. inženir agronomije je zaposlenih v dveh ali treh zasebnih trgovinah. Seveda pa ostane vprašanje, kaj z zaposlenimi v »mrtvi sezoni«? Kmetijski inšpektorji zatrjujejo, da je to idealen čas za izobraževanje: za samoizobraževanje, usposabljanje vseh zaposlenih, predvsem pa za izobraževanje potrošnikov – kmetov.

Knjiga strupov je obvezna

Do 3. septembra se morajo vse kmetijske apoteke prijaviti kmetijskemu ministrstvu za vpis v sodni register. Po prijavi bo prišel na ogled neodvisen republiški kmetijski inšpektor, ki bo ocenil, če prodajalna in izobrazba zaposlenih zadostujeta za izdajo pooblastila za poslovanje s tako občutljivimi sredstvi. Tudi nadzor nad prodanim bo v pri-

V dneh, ko se na poljih najbolj škropi, bodo kmetijski inšpektorji opravljali nadzor na terenu – tudi na njivah. Če bodo koga zalotili, da je zliil ostanke škropiva v potok, ga bodo lahko takoj kaznovali s 50 tisoč tolarji kazni, pravno osebo pa lahko doleti kaznen do 700 tisoč tolarjev.

poročila iz vseh slovenskih območij, bodo lahko natančno ugotovili, koliko, v kakšnih količinah in kje slovenski kmetje uporabljajo sredstva za zatiranje škodljivcev in plevela.

Problematično vračanje embalaže

Če so kmetijske apoteke uspele poskrbeti za varnost prodajnih prostorov in izobrazbo zaposlenih, pa jim še dno ni uspelo v celoti uresničiti določila iz zakona in pravilnik-

zunaj središča), Semernarna 2, Potrošnik eno in zasebniki pet.

Predvsem svetovalci, šele nato prodajalci

Vsaka prodajalna mora imeti odgovorno osebo z visokošolsko izobrazbo kmetijsko-rastlinske smeri, ki skrbi za nabavo, sprejemanje, skladiščenje, hrambo in izdajanje sredstev ter sprejemanje in pravilno skladiščenje vrnjenih ostankov in embalaže, vodenje evidenc in oddajo poročila (ki je po novem pravilniku obvezno), hkrati pa mora nadzorovati tudi trgovce in skrbeti za svetovanje. Ta odgovorna oseba je lahko zaposlena v največ treh kmetijskih apotekah, v vsaki pa mora biti vsaj šest ur na teden. Umik, kdaj lahko v kateri trgovini kupci najdete svetovalca, mora od junija viseti na vidnem mestu v trgovini – kmetijski apoteki. Prodajalec, torej tisti, ki vam sredstvo proda, mora biti praviloma kmetijski tehnik s posebnim izpitom iz fitomedicine. Izobrazbe zaposlenih doslej še niso natančneje preverjali, vendar so v skoraj vseh organizaci-

hodnje strožji. Čeprav je bilo že doslej obvezno vpisovanje prodanih strupov v knjigo, pa se to ni počelo dosledno. V prihodnje bo knjiga strupov obvezna; vsak bo ob nakupu strupov iz druge skupine moral pokazati osebno izkaznico in se podpisati v knjigo, strupe iz prve skupine (ki morajo biti v trgovini zaklenjeni v posebni omari) pa lahko kupijo le osebe, ki imajo potrdilo Ministrstva za zdravstvo.

Za celotno kmetijsko politiko in nadaljnji razvoj pa bo pomembna evidenca prodaje in porabe: trgovine bodo morale skrbeti za natančno evidenco nabavljenih in prodanih sredstev, šele potem, ko bodo dobili zbirna

da morajo sprejemati sredstev in embalažo, v kateri so bila fitofarmaceutska sredstva. Urejeno pa ni zato, kar ne upajo preveč glasno govoriti, da je to njihova dolžnost. Če bojijo, da jim bodo kmetijski prikolicami pripeljali odpadke, Verjetno bi se morali testirati vezati s podjetjem Sauscher Komunalna, ki je začel s odpadke, saj na proizvajalca ukrepe ministrstva za okolje morejo računati niti čakati na njegov dogled. Tudi proizvajalci teh sredstev ne bodo brez dolžnosti, nančne prisile začeli sprejemati embalaže.

Bilo bi pa nujno, da bi se v Pomurju – ki je pretežno kmetijsko – čim prej dogovorili, ločili in določili zbirna mesta posebne odpadke. Le tako bi lahko preprečili, da kmetje ne zalotijo ostanke škropiv v potoku, da tam ne bi prali škropiv, ne sežigali ali zakopavali embalaže, v kateri so bili strupi. Kar je peno za živali in rastline, ki se peno tudi za zemljo in vodo.

BERNARDA B. PEČEK
FOTO: JURE ZAUNER

Ocenili mesne izdelke domačih mesarjev

Letos brez šampiona kakovosti

Tokrat večje število novih izdelkov

V okviru priprav na letošnji 33. mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni potekajo v teh dneh nekatera strokovna ocenjevanja. Med 12. in 14. julijem je posebna strokovna komisija ocenjevala mesne izdelke, od 17. do 20. julija teče ocenjevanje mleka in mlečnih izdelkov, med 31. julijem in 4. avgustom pa se bodo zbrali enologi in ocenili vzorce slovenskih vin, zadnje ocenjevanje pa bo od 7. do 9. avgusta, in sicer kmetijske mehanizacije in inovacij.

Po besedah dr. Zlendra z ljubljanske biotehniške fakultete, ki je predsedoval komisiji za ocenjevanje mesnih izdelkov v domači konkurenci, so letos

nekoliko spremenili pravilnik in tako omejili število izdelkov, ki jih posamezni proizvajalec lahko pošlje v ocene, na 25. Prejšnja leta so imeli namreč veliki mesnopredelovalni obrati prednost, saj so imeli z večjim številom vzorcev več možnosti za večje skupno število točk, tokrat pa so to prednost odpravili.

Tako je letos 21 slovenskih mesarjev dalo v ocene 246 izdelkov, od tega kar 51 novih. Med standardnimi izdelki je komisija podelila 8 zlatih, 29 srebrnih in 64 bronastih medalj, med novimi izdelki sta zlati medalji dobila dva, podeljenih pa je bilo še 29 medalj za inovacije.

Zmagovalec letošnjega ocenjevanja je postal Kras iz Sežane, ki je dobil 3 zlate, 11 srebrnih in 9 bronastih medalj, drugo mesto je pripadlo lanskemu zmagovalcu Mesni industriji Radgona, ki je prejela eno zlato, tri srebrne in sedem bronastih medalj za standardne izdelke ter eno zlato medaljo in tri priznanja za nove izdelke, na tretje mesto pa se je uvrstila zasebna mesarija Antona Arvaja, ki ji je komisija dodelila eno zlato, tri srebrne in tri bronaste medalje za standardne izdelke ter osem priznanj za nove izdelke. Vsi trije prvouvrščeni mesarji so poslali v ocene po 25 izdelkov.

Nosilec kakovosti za leto 1995 je tako postal Kras Sežana, ki mu je ta naslov na sejmu v Radgoni pripadel prvič,

medtem ko šampiona kakovosti za letos niso podelili. Med ugotovitvami komisije ob letošnjem ocenjevanju velja poudariti, da se je precej povečalo število novih izdelkov, z njimi pa še posebej izstopajo Mesarija Antona Arvaja, MIR iz Radgone in Perutnina Ptuj.

Žal pa so ob izdelkih iz prašičjega, govejega in piščančjega mesa še vedno precej zastopljene preostale vrste mesa, pravilnik pa bo treba v prihodnje dopolniti tako, da bo več pozornosti namenjene svežemu mesu.

Premalo je tudi tako imenovanih alternativnih mesnin, saj so v svetu prehranske navade usmerjene prav v to smer, večina izdelkov pa je tudi pomankljivo deklarirana, saj manjkajo predvsem nekatere dodatne informacije, ki bi lahko bile v pomoč kupcu, ko se odloča za nakup.

LUDVIK KOVAČ

Večerna seja v združni enoti Murska Sobota

Nezadovoljni s sanacijo

Še vedno težnja po izločitvi iz združnega sistema - Trdijo, da je bila združitev vsiljena

Čeprav program sanacije združnega sistema Panonke, ki so ga predlagali upniki, za večino splošnih kmetijskih zadrug sprva ni bil sprejemljiv in ga zato tudi niso podprli, so končno vendarle našli skupni jezik in se odločili za enovito sanacijo, ne pa za sanacijo po posameznih pravnih osebah. Eni so že takrat trdili, da je enovita sanacija in s tem združitev v enotno kmetijsko zadrugo, v kateri bi dotedanje splošne zadruge in združna podjetja izgubila samostojnost, neke vrste prisila in takšnega mnenja so še danes.

To se je potrdilo tudi na zadnji seji upravnega odbora združne enote Murska Sobota, ki je bila v začetku tedna, nanjo pa so povabili še v. d. direktorja Kmetijske zadruge Panonka Jožeta Škulja in predsednika te zadruge. Na vabilu je bilo sicer zapisano, da gre za sklic seje upravnega odbora združne enote, vendar nam še ni povsem jasno, kakšen organ je sploh sestankoval. Po združnih pravilih združna enota menda nima upravnega odbora, pač pa le odbor, na ponedeljkovi seji pa so sedeli člani upravnega odbora Kmetijske zadruge Panonka iz združne enote Murska Sobota in člani odbora združne enote.

Bolj od tega, kdo je sedel na sestanku, pa je seveda pomemben njegov namen, saj je bilo že iz informacije, ki je bila priložena vabilu, mogoče razbrati, da gre za nezadovoljstvo nad dosedanjim potekom sanacije, pa tudi na samem sestanku je bilo veliko pikrih pripomb na račun dela upravnega odbora Kmetijske zadruge in v. d. direktorja Jožeta Škulja. Za sklepe, sprejete na upravnem odboru, so celo zatrjevali, da so nezakoniti, saj prvi dve seji odbora nista bili sklepni. Po mnenju predstavnikov murskosoboške združne enote Jože Škulj zastopa predvsem interese upnikov, saj so ga po njihovem le-ti tudi predlagali za to funkcijo, poleg tega pa da mu je že tudi potekel mandat, saj je bil za vršilca dolžnosti imenovan le za tri mesece. Med očitki, ki smo jih lahko slišali na sestanku, naj omenimo še, da po petih mesecih Kmetijska zadruga Panonka še vedno nima novega vodstva, ni še narejena spojitvena bilanca, tudi poslovnega načrta za novo zadrugo še ni, v. d. direktor odloča o pomembnih zadevah po lastni presoji, nekateri upniki pa zadrugo še naprej izkoriščajo. Pri tem so omenjali zlasti kmečko banko, ki servisira zadrugo s posojili, katerih obrestna mera dosega tudi R + 19 odstotkov. Po njihovem mnenju se je med sanacijo poslabšal tudi materialni položaj murskosoboške združne enote, saj so pred spojitvijo v enovito zadrugo obveznosti do dobaviteljev znašale 20 milijonov tolarjev, zdaj pa so dosegle že skoraj 60 milijonov tolarjev.

Po Škuljevih besedah takšne trditve ne držijo, saj se med sanacijo ni poslabšal položaj nobene združne enote, je pa položaj vseh še vedno slab, dezinvestiranje teče po programu, v tem času se je nova zadruga že registrirala, dosegli so deblokado žiroračuna in po njegovih besedah še nekaj časa ni strahu, da bi bili ponovno blokirani.

Po večini razprav se je dalo kaj hitro razbrati, kakšen je bil cilj sestanka, to pa so potrdili tudi s sklepi, ki so jih sprejeli na koncu. Z njimi murskosoboška združna enota prepoveduje prodajo svojih deležev v predelovalni industriji, dovolijo pa dezinvestiranje poslovne zgradbe v Kocljevi ulici v Murski Soboti. Ta sklep začne veljati takoj. Združna enota zahteva tudi takojšnji sklic upravnega odbora in skupščine Kmetijske zadruge Panonka, kjer naj bi analizirali potek dosedanje sanacije, hkrati pa odločali tudi o odcepitvi murskosoboške združne enote. Hkrati naj se vloži tudi tožba za razveljavitev spojitvene pogodbe, združni enoti pa se mora vrniti 40 milijonov tolarjev, ki naj bi jih v tem času porabili zunaj te enote. Kot že rečeno, prvi sklep velja takoj, za preostale pa so sprejeli moratorij do 5. avgusta, do tega časa pa naj bi direktor Panonke še opravil nekatere naloge. Od uresničitve le-teh pa bo tudi odvisno, kako se bo soboška združna enota dokončno odločila.

LUDVIK KOVAČ

S Triglavom po Franciji

Obisk na francoski kmetiji

Arles je bilo zadnje večje mesto, ki smo ga Triglavovi popotniki obiskali med našim tridnevним popotovanjem po francoski Provansi. Mesto ob reki Rhone je bilo že v preteklosti strateško pomembno, saj se tu križajo poti, ki vodijo iz Italije v Španijo, zato je bilo cilj številnih osvajalskih pohodov, poseben razcvet pa je doživelo pod okriljem rimske civilizacije. Svojo zlato dobo je preživljalo za časa rimskega cesarja Konstantina, ki ga je naredil za pravi mali Rim. Po propadu rimskega cesarstva je mesto nekajkrat menjalo gospodarje, leta 1487 pa je bilo priključeno kraljevini Franciji. Poleg številnih kulturnozgodovinskih znamenitosti se Arles ponaša še z dobro ohranjenim amfiteatrom iz rimskih časov, imenovanim Arena. Gradnja amfiteatra sega v sedemdeseta leta pred Kristusom, takrat so v njem prirejali gladiatorske in druge igre, še danes pa je uporabno za nekatere namene. Vsako leto prirejajo tradicionalne bikoborbe, Arena pa je tudi prizorišče prireditev ob najrazličnejših ljudskih praznikih. Zgrojena je namreč tako, da je prizorišče borb z živalmi 2 in pol metra pod prvimi sedeži, s posebnim mehanizmom pa ga je mogoče dvigniti in tako je primerno tudi za druge namene.

Ker so med Triglavovimi popotniki, ki so potovali na izlet po Franciji, tudi tokrat prevladovali kmetijski paketni zavarovanci, nismo mogli mimo obiska ene

so v kapelici predvsem verski obredi za potrebe kmetije.

Čeprav zapiski o kmetiji Rey ne segajo do njenih začetkov, je po ohranjenih mogoče sklepati,

vodo. Sicer pa živita na kmetiji Rey dve družini, ki obdelujeta 100 hektarjev kmetijskih zemljišč, pri tem pa jima pomaga še

LUDVIK KOVAČ (4)

njih začenja nekoliko prej kot pri nas, saj bele sorte grozdja obirajo že avgusta, črne pa septembra in v začetku oktobra. Kljub razmeroma zgodnji trgatvi dosegajo visoke sladkorne stopnje, zato mošta ne dosladkajo, ker pridelujejo v glavnem suha

Pisani viri o kmetiji Rey segajo v čas Ludvika XIV., ko je bila to že ena od naprednejših kmetij z urejenim namakalnim sistemom. Površine namakajo tudi zdaj, poleg poljedelstva pa se na kmetiji ukvarjajo še z vinogradništvom in kletarstvom, ki da letno okoli 3.500 hl vina.

10 delavcev, ki so tukaj redno zaposleni. Kmetijske površine niso razparcelirane, saj jih seka le avtocesta, obe družini pa sta si delo razdelili tako, da se ena ukvarja s poljedelstvom, druga pa z vinogradništvom in kletarstvom. Na njivah pridelujejo v glavnem pšenico in riž, podrobneje pa so nam predstavili vinogradništvo in nas popeljali v vinsko klet, kjer smo lahko poskusili tudi njihova vina.

Z vinsko trto imajo zasajenih 50 hektarjev zemljišč, na hektarju raste okoli 4.500 trsov, njihova vzgoja pa ne zahteva posebnih dodatnih zelenih del v vinogradu. Trsne mladike so prosto višee, oskrba je v glavnem mehanizirana, saj trse spomladi obrežejo s posebnimi stroji in jih ročno le še »dodelajo«, strojno pa je tudi spravilo. Za ta namen je kmetija opremljena z ustreznim strojem za obiranje grozdja, strojna pa je v glavnem tudi obdelava vinogradov. Zanimivo je, da tukaj vinogradov ne zatrajajo, pač pa jih obdelujejo, dokler se ne izrodijo. Trgatev se pri

vina, ki imajo tudi do 13 odstotkov alkohola.

Na kmetiji Rey pridelajo letno okoli 3.500 hl vina, ki ga došolajo v domači kleti, ki zaradi visoke podtalnice ne more biti pod zemljo, je pa v tistem delu, kjer hranijo ustekleničena vina, ustrezno klimatizirana.

V glavnem pridelujejo bela, rdeča in rose buteljčna vina, ki jih prodajajo hotelom in restavracijam, nekaj pa jih tudi izvozijo. Čeprav bi pričakovali, da francoska država za svoje kmete dobro skrbi, smo vseeno lahko slišali nekatere očitke na račun neustreznega odnosa, zlasti do izvoznikov. Ker kmetija nekaj vina izvozi neposredno, za to pa ne dobi ustreznih spodbud, izvoz zanjo ni posebej zanimiv. Le za izvoz v ZDA in na Japonsko država primakne manjši delež, zato kmetija večino vina prodaja na domačem tržišču. Tu iztrži za liter od 7 do 32 frankov, odvisno od sorte in kakovosti, po izračunih pa znašajo stroški pridelave enega litra okoli 8 frankov.

(Se nadaljuje)

Arles leži na stičišču pomembnih prometnih poti, ki vodijo tod mimo iz Italije v Španijo, zato je že zelo zgodaj doživel svoj razcvet. V mestu je danes in še vedno služi svojemu namenu. Včasih so v njem prirejali gladiatorske igre, zdaj pa vsako leto bikoborbe.

o tamkajšnjih kmetij. Seznanili smo se lahko z življenjem in delom ene od tipičnih mešanih kmetij v tem delu Francije, ki se ukvarja s poljedelstvom in vinogradništvom. Kmetija Rey ima že večstoletno tradicijo, o čemer pričča tudi kapelica, ki je bila v 16. stoletju zgrajena na tej kmetiji. Med potjo k Sv. Jakobu v Komposteli so se namreč tu ustavljali številni romarji, danes pa

FRANCEKOVO PREMISLANJE

EN SAM MESAR LAHKO KUPI CELO MESNO INDUSTRIJO, V SLOVENIJI PA NI ČLOVEKA...

...KI BI KUPIL MOJE BIKE, KI SE ŽE PŘIBLIŽUJEJO 700 KILOGRAMOM.

Problemsko o govedoreji

Rejska zveza svetlo lisaste pasme za Pomurje pripravlja jutri v rdeči dvorani Zavarovalnice Triglav v Murski Soboti konferenco o problematiki v govedoreji. Osrednjo pozornost bodo namenili stanju in razvoju govedoreje v Pomurju ter njenemu mestu v slovenski kmetijski razvojni strategiji, spregovorili pa bodo še o problematiki, ki se pojavlja pri uvozu govedi, ter o zakonu o govedoreji, ki je pred sprejemom v parlamentu.

Poleg poslancev in svetnikov v državnem parlamentu so na problemsko konferenco povabili tudi ministra dr. Jožeta Osterca in državnega sekretarja za kmetijstvo Ivana Obala iz ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo.

L. K.

NABERGOJ, veterinarski inženiring, MORAVSKE TOPLICE, d. o. o., trgovina

ZA MOJE ŽIVALI

ul. Štefana Kovača 1, Beltinci, tel.: 42 0483, kar vaše živali potrebujejo za dobro počutje, rast in proizvodnjo, svetuje strokovnjak dr. vet. med.

Tudi Ljudska univerza M. Sobota uspešno sodeluje v ICC-ju Mednarodni jezikovni izpiti

Slovenija (Zveza ljudskih univerz) je leta 1990 postala tudi članica Mednarodne certifikatne konference (ICC), to je zveze organizacij, ki se ukvarjajo s poučevanjem tujih jezikov. Sedež konference je v Frankfurtu. Kdor opravi izpit po kriterijih ICC-ja, si pridobi mednarodni certifikat, to pomeni, da si je nekdo pridobil evropski standard znanja tujega jezika.

Pred kratkim je centralni računalnik v Frankfurtu »izračunal«, da sta mednarodni izpiti uspešno opravili tudi Dunja Jančič iz Črnelaveca (končala je 8. raz. OŠ) in Petra Bertalančič iz M. Sobote (z novim šol. letom bo obiskovala 8. raz. OŠ). Obe sta v tem šolskem letu končali 8. stopnjo tečaja nemškega jezika pri Ljudski univerzi M. Sobota, ki ga je vodila Olga Hodošček. Petra se uči nemški jezik tudi v osnovni šoli, Dunja pa si je znanje iz nemščine pridobila predvsem na tečaju. Certifikat »Deutsch als Fremdsprache«, ki sta si ga pridobili Dunja in Petra, je priznanje tudi za Ljudsko univerzo M. Sobota. J. G.

Zaradi novih občin so se nekatere osnovne šole znašle v nenavadnem položaju

Vozli v šolski mreži

Neuskklajenost med šolskimi okolišji in občinskimi mejami je še posebno izrazita na območju prejšnje Občine Murska Sobota

Naglica, s katero je slovenski parlament sprejemal novo zakonodajo o lokalni samoupravi in obenem količil tudi nove občinske meje, je pripeljala do tega, da so v osnovnošolski mreži marsikje nastali debeli vozli, ki jih bo težko razvozlati. Gre namreč za neuskklajenost med šolskimi okolišji in novonastalimi občinami, ki je še posebej izrazita na območju prejšnje Občine Murska Sobota, kjer deluje 17 osemletkih in 13 podružničnih šol. Vsega skupaj imajo okrog 6.400 učencev, skoraj polovica med njimi pa je vozačev. To pomeni, da imajo do šole dlje kot 4 kilometre, stroške prevoza pa je treba plačati iz občinskega proračuna. Prav to pa bi utegnile šolske mreže zatrešiti, tako da bi se dolgoletne in utučene niti pretrgale.

Kot je ugotovil strokovni delavec za osnovno šolstvo pri Mestni občini Murska Sobota Jože Stvarnik, so od 17 primerov v Sloveniji, ko je centralna osnovna šola v eni, njena podružnica pa v drugi občini, kar štirje taki primeri v prejšnji soboški občini. Kako se ravnati pri financiranju?

»Da bi financiranje potekalo nemoteno in da ne bi bilo v škodo učencem ali delavcem v šolah, smo upoštevali zahtevo Ministrstva Republike Slovenije za šolstvo in šport, ki zagovarja ohranitev obstoječih šolskih okolišev. Tako naj bo tudi podružnična šola še naprej sestavni del šolskega okolišja dosedanje matične šole, čeprav ima leta svoj sedež v drugi občini, ki pa je v tem primeru dolžna zagotavljati tudi finančna sredstva za podružnico, razen za nove naložbe in investicijsko vzdrževanje.«

Katere naložbe so predvidene za izboljšanje razmer v vzgoji in izobraževanju? Gradnja telovadnice pri OŠ Bogojina je tako rekoč končana, te dni pa bodo predvidoma končali še z nekaterimi drugimi deli in opremljanjem novih prostorov. Tudi v Dokležovju že stoji nov vrtec, ki ga bo potrebno dokončati. V njem bo tudi kuhinja za potrebe podružnične šole. Pri Gradu in v Murski Soboti (OŠ I) bodo še letos začeli graditi novi telovadnici; pri prvi soboški osemletki bodo obenem uredili tudi atletski stadion. Pripravljajo tudi dokumentacijo za dograditev OŠ Šalovci, OŠ Sveti Jurij in nazdružavo OŠ III M. Sobota. V programu pa so še dograditve prostorov OŠ Cankova in Tišina ter telovadnic pri OŠ Bakovci in OŠ II Murska Sobota.

Okolju lahko govorimo le o poslednji enostranski dvojezičnosti, v zadnjih nekaj letih pa še o tem le pogojno, kajti pripadniki slovenske manjšine aktivno prevzemajo večinski jezik in opuščajo svojega.

»Tak način bi bil skrajno neracionalen in nesmotr. Zato razmišljamo, da bi neglede na zakonsko določilo za dokležovske učence uredili brezplačen prevoz na centralno osemletko v Bakovce,« je dejal Jože Stvarnik. Še nekoliko bolj zapletena je mreža v primeru podružničnih šol v Domanjševcih in na Hodošu. V obeh primerih gre za po en kombiniran oddelek dvojezične šole. Po novem sta ti podružnici v Občini Hodoš - Šalovci, njuna matična šola pa je Dvojezična OŠ Prosenjakovci, ki je v Občini Moravske Toplice. Če naj bi prevzela finančno skrb zanju Občina Hodoš - Šalovci, se bo tamkaj prav gotovo pojavil interes, da bi te učence prešolali v svojo občino, to je na OŠ Šalovci. Seveda bi morali v tem primeru poskrbeti tudi za dvojezični pouk, obstoj dokaj velike centralne dvojezične osnovne šole v Prosenjakovcih pa bi bil ogrožen.

Zelo zanimivo pa je prepletena mreža okrog Podružnične OŠ Bodonci v Občini Puconci. Pouk je organiziran od 1. do 4. razreda, njena matična pa je OŠ Grad v Občini Kuzma. Šolski okoliš bodonske podružnice se po končanju 4. razreda razdeli na 3 dele, in sicer nadaljujejo nekateri učenci šolanje na OŠ Grad, drugi na OŠ Puconci (Občina Puconci) in tretji na OŠ Cankova (Občina Cankova - Tišina).

Poračunavanje prevoznih stroškov med občinami - domicilni pristop - bi pomenilo štetje učencev po naseljih ter povzročilo veliko zmedo in neracionalnost. Če bi si občine med seboj zaračunavale prevoze, bi bil kaj hitro izražen interes za prešolanje učencev v šolo, ki ima sedež v občini, ki je odgovorna za financiranje. To bi potegnulo za sabo spreminjanje šolskih okolišev. S tem bi nastali drugi, še večji problemi. Morda pa bi bila v kakšnem primeru vseeno dosežena tudi racionalizacija. JOŽE GRAJ

Narodnostna vzgoja in izobraževanje v Porabju

Daleč od dvojezične šole

Slovenščina je postala manjvrednejši jezik za javno sporazumevanje

Številni dogodki v šolah in vrtcih okoli nas so medtem skoraj popolnoma »usahnili«, tako da se naposled lahko posvetimo tudi nekaterim drugim temam, ki so povezane z vzgojo in izobraževanjem. V tem zapisu nameravamo nekoliko podrobneje osvetliti stanje narodnostnega šolstva in vzgoje v Porabju na Madžarskem. Najbrž ga malokdo pozna tako dobro kot Valerija Perger, pedagoška svetovalka za zamejsko šolstvo pri Zavodu RS za šolstvo in šport - OE Murska Sobota, saj živi v Porabju, pomaga in svetuje tamkajšnjim šolam in vrtcem, kulturnim društvom in nasploh narodnostnim organizacijam. Običajno brez dlake na jeziku pove, kaj vidi in misli, in to ji verjetno kdo včasih zameri, vendar takšna pač je. Kako torej vidi Porabje s svojimi »šolskimi« očmi?

»Porabje je stičišče treh kultur, predvsem pa jezikov: madžarskega, nemškega in slovenskega. Slednji se v javnem življenju uporablja najmanj. Gospodarska, kulturna in jezikovna izoliranost od matičnega naroda ter močna, sicer prikrita asimilacijska politika sta pri porabskih Slovencih opravili svoje. Najbolj zaznavna znamenja ločenosti od matičnega naroda so se kazala in se kažejo v oslabljeni in omajani zavesti o narodni pripadnosti in v skromni informiranosti o političnem, gospodarskem in kulturnem dogajanju v državi matičnega naroda, Republiki Sloveniji.

Ločenost od matičnega naroda je zlasti negativno vplivala na jezikovno kulturo pripadnikov slovenske manjšine; le-ti so se pospešeno učili jezik večine, torej madžarščino, da bi postali čim bolj enaki večini, se pravi enakovredni večini. Slovenščina pa je postala manjvreden, neprimeren kod za javno sporazumevanje in dobivala je vlogo izključno nortranjega manjšinskega jezika. Madžari - pripadniki večinskega naroda - slovenščine niti pasivno ne obvladajo, zato v porabskem

VALERIJA PERGER: »Raba termina dvojezično šolstvo za porabske osnovne šole je neustrezna in zavajajoča.«

- Ker so v 80. letih vendarle začeli uvajati na OŠ Gornji Senik dvojezični pouk pri nekaterih predmetih, bi pričakovali, da bo stanje danes povsem drugačno.

»Vendar je vse ostalo le pri poskusih, ki so bili po moje nedorečeni in strokovno nedodelani ter neizvedljivi zaradi slabega znanja slovenskega jezika učiteljev nejezikovnih predmetov, pomanjkanja ustreznih dvojezičnih učbenikov, nestimulativnega nagajevanja idr. Danes nekateri učitelji sicer povedo določene izraze - predvsem na gornjeseniški, manj na števanovski, še najmanj pa na monoštrski šoli - tudi v slovenščini pri spoznavanju narave in družbe, glasbenem pouku, športni vzgoji in na razredni stopnji, a tega v nobenem primeru ne moremo imenovati dvojezični pouk ali celo dvojezično šolstvo.«

okolju lahko govorimo le o poslednji enostranski dvojezičnosti, v zadnjih nekaj letih pa še o tem le pogojno, kajti pripadniki slovenske manjšine aktivno prevzemajo večinski jezik in opuščajo svojega.

Skromno predznanje materinščine otrok v vrtcih

V Porabju je 5 tako imenovanih narodnostnih otroških vrtcev - na Gornjem Seniku, v Sakalovcih, Slovenski vesi, Monoštru in Števanovcih. Obiskuje jih okrog 50 otrok slovenske narodnosti. Predvideno je, da mora biti slovenski jezik govoren vsak dan pri različnih zaposlitvah otrok. Toda večina jih sploh ne razume, še manj pa govori slovensko (porabsko narečje), tako da je to načelo v praksi zelo težko izvajati. Povsod pa se naučijo nekaj slovenskih pesmic, besed in stavkov na pamet, tako da se lahko predstavijo obiskovalcem iz Slovenije ali ob drugih priložnostih.

»Koliko in kako se otroci v narodnostnih vrtcih naučijo slovenskega jezika, je odvisno predvsem od vzgojiteljic. Jezikovna usposo-

bljenost le-teh pa je prav tako zelo skromna, kajti med svojim šolanjem niso bile deležne pouka materinščine. Tako poskušamo nadomestiti pri njih tako jezikovni kot tudi strokovni primanjkljaj z izobraževanjem v Sloveniji, predvsem v dvojezičnih predšolskih ustanovah.«

Ostalo je le pri poskusih

Čeprav je bila leta 1946 sprejeta državna odredba, ki je prinesla narodnostnim skupnostim možnost organiziranja pouka v njihovem materinem jeziku, tega porabski Slovenci niso sprejeli z navdušenjem. Ali pa tega niso upali pokazati, saj je bila odredba pospremljena z močno protislovensko propagando, tako da jih je bilo strah in so svoje otroke vsi brez izjeme prijavili v madžarsko šolo. Slovenščino pa so uvedli le kot enega od učnih predmetov, tako kot recimo ruščino ali nemščino.

In tako je ostalo vse do danes, saj so porabske osnovne šole po madžarski šolski zakonodaji opredeljene kot »narodnostne šole, v katerih poučujejo jezik narodnosti kot učni predmet«. Tako je bolj ali manj tudi v vrtcih in

nekaj let na monoštrski gimnaziji. »Pouk slovenskega jezika obiskuje na vseh treh osnovnih šolah v Porabju (Gornji Senik, Števanovci in Monošter) približno 170 učencev - na števanovski in skalovski podružnični šoli vsi učenci, na gornjeseniški okrog 70, na monoštrski pa blizu 10 odstotkov. Slednji dve šoli obiskujejo tudi otroci nemške narodnosti; odločitev staršev, h kateremu jeziku bodo vpisali svoje otroke, je prostovoljna. Tako večina staršev slovenske narodnosti že več let vpisuje otroke k nemškemu je-

nanih vsebin pri posameznih predmetih.

»Učni načrt za slovenski jezik v narodnostni osnovni šoli do 10. razreda je že izdelan v skladu z novim madžarskim nacionalnim učnim programom. Pravili so ga učitelji praktično delovanju s pedagoškimi svetovalci iz Slovenije. Osnovni učni tega pouka mora biti spoznavanje, razvijanje in ohranjanje stih možnosti, ki otroku omogočajo vsaj osnovno ustno in pisno sporazumevanje v slovenskem jeziku pa tudi razvijanje

ziku, in to največ iz ekonomskih razlogov. V učnih programih in učbenikih teh šol doslej ni bilo nobene posebne narodnostne naravnosti učno-vzgojnih vsebin. Izključno od učiteljev slovenskega jezika je bilo odvisno, koliko so učenci zvedeli o slovenski narodni skupnosti in matičnem narodu.

Jezik narodnosti se v Porabju učijo le pripadniki narodnosti (pa še med temi ne vsi), zato so primerjave z dvojezičnim šolskim modelom v Republiki Sloveniji ali celo raba termina »dvojezično šolstvo« za porabske šole neustrezne in zavajajoče. Slovenski jezik je sicer uporabljan pri različnih zunajšolskih dejavnostih, dobri pa so tudi stiki porabskih šol s šolami v Sloveniji.

K slovenskemu jeziku kot učnemu predmetu na ravni tujega jezika pa se lahko prijavijo tudi dijaki monoštrske gimnazije; od leta 1993 imajo možnost opravljanja tudi maturo iz slovenskega jezika kot predmeta s statusom tujega jezika. Zelo dobre pa so možnosti za študij v Sloveniji, le da jih porabski Slovenci premalo izkoriščajo. Trenutno študirata pri nas le 2 porabska študenta.«

In kako bi lahko stanje izboljšali?

Ker obstoječi model narodnostnega izobraževanja v Porabju v nobenem primeru ne more dovolj prispevati k ohranjanju narodnostne, predvsem pa jezikovne identitete naših rojakov ter k odpravljanju posledice dosedanjega jezikovnega primanjkljaja, ga kaže korenito spremeniti. Sprejeti je torej potrebno nov učni načrt za slovenski jezik, dati še večji poudarek izobraževanju učiteljev in vzgojiteljic ter pripraviti okvirne predloge in priporočila za vključevanje narodnostno narav-

bogatenje tistih znanj, ki so potrebna za razumevanje matičnega naroda. Učni načrt je pripravljen za stopnjo šole, in sicer naj bodo razredni stopnji učenci usposobljeni predvsem za osnovno in pisno sporazumevanje v maternem jeziku, na predmetnem je nujno, da razen jezikovne literarno-zgodovinskega učencem posredujejo tudi različnih kulturno-zgodovinskih področij in jim na zanimiv način približajo Slovenijo.«

Tudi nov madžarski nacionalni učni program govori o priložnem konceptu učnih vsebin, ki jih obiskujejo pripadniki narodnosti. Zakonodajna komisija, da morajo biti pripadniki sameznih narodnosti v obvezni vzgojno-izobraževalnem obdobju deležni pouka lastnega jezika, je bilo doslej edino, kar so pred porabskih šolah), pouka zgodovine in etnološkega mljepisa, likovne in glasbene varjalnosti matičnega naroda vse te vsebine naj bi postali delno 40 odstotkov fonda učnega programa. Sedanja predstava na narodnostne razmere, vsem jezikovne, v Porabju pa dokaj skrb vzbujajoče, in to večletnim prizadevanjem, storili korak naprej. Zdi se, da obstal na mestu. Tega pa ne mogli reči za vsa področja, ki niso bili za informiranje v maternem jeziku (dober lasten slovenski razvoj Zveza Slovencev sedežem v Monoštru (Slovakija thardu). Narodnostna komisija s sedežem na Gornjem Seniku pa deluje le kratek čas, zato rezultati lahko vidni

Evropski simpozij o zborovski glasbi

V soboto, 9. julija, pozno zvečer se je v Gallusovi dvorani Canarjevega doma v Ljubljani končal večdnevni simpozij o zborovski glasbi. V soglasju s slovensko in ljubljansko mestno vlado ga je priredilo mednarodno združenje za zborovsko glasbo. Udeležilo se ga je neprilakovano veliko zborovodij iz tridesetih dežel Evrope in še od drugod, kar veliko tudi iz Slovenije. Ljubiteljem te glasbe in njenim izvedencem je ponudilo izjemne možnosti za medsebojno srečevanje in izmenjavo izkušenj.

Dnevi so bili polni vsestranskih ponudb: koncerti, okrogle mize, predavanja in podobno. Sleheri, ki se jih je udeleževal, je dobro začutil, da Evropa ni le forum politike in gospodarskih odnosov, temveč tudi za plemenitejša in zahtevnejša sporočila. V tej razsežnosti ima tudi umetniška ustvarjalnost svojo najvidnejšo vlogo. Dnevi z nabitimi programi so dali čutili, da glasba ni le svetovni jezik, ki temelji na razlikah, temveč kot vse oblike umetniškega izražanja zagotavlja tudi neposredno izražanje naše skupne dediščine. Cilj teh in podobnih prireditvev ima namreč namen, ohranjati in razvijati evropsko kulturo, utrjevati skup-

no identiteto ob priznavanju razlik ter pospeševati to prizadevanje.

Claude Tagger, predsednik Mednarodnega združenja za zborovsko glasbo, je med drugim poudaril: »Zbrali smo se v eni najmanjših evropskih republik, v Sloveniji, se pravi v deželi, ki ima dolgo in samosvojo zgodovino in tradicijo. Ta dežela nam je pred nekaj leti dokazala, kako nesmiselno je nasilno združevanje različnih narodov in kultur. Naša skupna točka, zborovska glasba, nam dopoveduje, da ima vsak narod na svetu svoj jezik.

Mi glasbeniki se učimo jezikov drugih, da bi jih lažje razumeli,

da smo tako sposobni izvajati njihovo glasbo, v katero so pesniki in glasbeniki skozi stoletja vgrajevali najboljše, kar je njihov narod ustvaril iz svojega življenja in tradicije.«

Razveseljivo metodičen je bil spored nastopov skozi vse dneve. Peli smo pesmi z besedili v različnih evropskih jezikih. Slovenijo je zastopala pesem Rasti, rasti, rožmarin. Sledile so vaje v dirigiranju, ki jih je vodil svetovni izvedenec za dirigiranje Šved Eric Ericson. Vedno bolj smo se zavedali, da ni dobrih in slabih zborov, temveč so samo dobri in slabi zborovodje. Zatem smo se razkropili po skupinah na različne kraje Ljubljane: na tečaj in delavnice. Koncerti so bili v Filharmoniji, stolnici, pri franciskanih, v križevniški, evangeličanski in pravoslavni cerkvi. Najboljši evropski izvedenci so nam nazorno predstavili, kako peti Gallusa, Bacha, Brahmsa, Verdija, Bartoka, Sandstroma, Ebna in druge.

Otroški zbor iz Izraela je vodila Naomi Faran ... Premalo je samo peti, otrok mora peti »na odru«, ker je oder tisti kraj, kjer se vedno nekaj dogaja. Tudi mnogi odrasli zbori so to dali vedeti. Finski moški zbor, otroški Severaček iz Češke, otroški Cantus iz Latvije, dekliški zbor gimnazije Zrinyi Ilona iz Madžarske, deški zbor gimnazije Svešnikov iz Rusije ... Bila je tako čista intonacija, kot da bi prihajala iz najnatančnejšega računalnika. Skandinavci so to znali pokazati prepričljivo in pregledno. Oni so mojstri petja, prav tako tudi Bolgari, Italijani Francozi, Španci, Britanci, Avstrijci in tudi Slovenci. Presestili so Nemci z zbori Kolner Kontorei, Via nova Chor iz Münchna, Ober Chor iz Düsseldorfa in Singer Pur. Vsi sodijo v sam svetovni vrh. Takoj za njimi so Skandinavci.

Preveč lepega je v meni zaživelo, da bi mogel to kdaj pozabiti. Silno veliko lepih, prelepih doživetij se je naselilo v meni. Še v sanjah si kaj podobnega ne bi predstavljal. Tako natančno sozvočje, tako točno podajanje, vsak dan nova presečenja. To se je iz dneva v dan stopnjevalo.

Sklepni koncert je vodil Krzystof Penderecki. Okoli petsto nastopajočih je izvajalo njegov Pasijon po Luki. To je sodoben slog. Vriskanje, petje, žvižganje, žvenketanje, sikanje, ropotanje, govornjenje, vzdihovanje ... je pričaralo Kristusovo trpljenje. Vendar vse v natančnem ritmu in pravilni dinamiki.

Česa takega nisem doživel še nikoli. Vsi smo doživeli te dneve globoko, edinstveno, sporočilno. Tisti, ki so to priložnost prezrili, naj raje ne vedo, kaj so zamudili.

VENČESLAV ZADRAVEC, operni pevec, Ljubljana

Novice iz kulture

DRUGOJEZIČNI, PIŠITE!

Zveza kulturnih organizacij razpisuje XVII. srečanje pesnikov in pisateljev drugih narodov in narodnosti, ki stalno ali začasno bivajo v R Sloveniji. Strogo vzeto pa bi se lahko na natečaj prijavili tudi pišočiči slovenske nacionalnosti, saj je pogoj za udeležbo, da avtorji »razen v samozaložbi še niso izdali knjige« in da ne pišejo v slovenščini. Vsak(a) tak(a), ki nima izdanega dramskega ali proznega dela, obsegajočega nad deset strani, oziroma pesniškega z več kot desetimi pesmimi, se lahko udeleži natečaja. Dela morajo biti napisana s pisalnim strojem ali računalnikom, poslana morajo biti v treh izvodih, biti morajo podpisana ali označena z geslom. V posebni zaprti kuverti morajo avtorji poslati še podatke o sebi: ime in priimek, naslov, datum in kraj rojstva, izobrazbo, poklic, narodnost, podjetje, v katerem so zaposleni, ali šolo, ki jo obiskujejo.

Vsa poslana dela bo žirija prebrala in izbrala najboljša, ki jih bodo predstavili na literarnem večeru in objavili v posebni publikaciji.

Izdelke je potrebno poslati do 15. septembra na naslov: ZKO Slovenije (za 17. srečanje literatov drugih narodov), Štefanova 5, 61000 Ljubljana.

LETO UPANJA

Preden se zopet kdo obregne. Na tej strani še ni izšla recenzija knjige Cilke Dimec - Žerdin Leto upanja in ljubezni - v časopisu samem, branem in nepogrešljivem, pa je bilo že v prejšnji številki poročilo s predstavitve -, ker čakamo, da jo napiše nekdanji ravnatelj soboške gimnazije Mladen Tancer, ki je klical in predlagal, da jo napiše. V upanju, da bo to kmalu storil, čakamo.

ROMI SO IGRALI CIGANSKO GLASBO

15. julija je bila na soboškem grajskem dvorišču Ciganska noč. Igrali so ansambel Adam Bicskeja, glasbena skupina iz Rogaske Slatine, Jože Kramberger s skupino Kontrabant in drugi. (šsm)

GLASILO 1/1995

Zgodovinsko društvo v Gornji Radgoni je ponovno dokazalo, da je zelo delavno. Izdalo je novo številko GLASILA. Sedem avtorjev objavlja devet prispevkov iz zgodovinske preteklosti prejšnje gornjeradgonske občine.

Ludvik KRAMBERGER je predstavil Mirka Geratiča, domačina od Negove, in sicer na podlagi njegovih najdenih dnevnikov in spominov domačinov. Opisal je njegovo življenjsko usodo po 1945. letu.

Mag. Ivan RIHTARIČ je na podlagi originalnih listin opisal razvoj radgonskih mestnih pravic do konca 15. stoletja in poudaril povezanost mesta z agrarno okolico na obeh straneh Mure.

Franc PUNCER je objavil prvo knjigo kronike župnije sv. Petra v Gornji Radgoni s kopico podatkov, v glavnem iz 19. stoletja.

Vera MARENTIČ se spominja prve svetovne vojne in dogodkov ob prevrtu 1918. v Gornji Radgoni.

Mag. Ivan RIHTARIČ je na podlagi dnevnika poveljnika borcev za severno mejo (Benedikt Zeilhofer) prikazal boje za Radgono 1918/1919.

Dr. Barica MARENTIČ - POŽARNIK je zbrala in uredila zapiske pokojne Olge Šlebingerjeve o vojni 1941-1945 v Gornji Radgoni in njeni okolici. Omenila je številne domačine, podrobnosti dogodkov in spomine na osvoboditev.

Jože ROGAN je pripravil nadaljevanje zapisa o delovanju hranilnic in posojilnic pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Radencih, Apačah, Žepovcih in Stogovcih z obilico finančnih in osebnih podatkov teh finančnih zavodih do druge vojne.

Anton VODAN je v zanimivem etnografskem zapisu prikazal svetila nekoč in danes (bakle, čelešniki, oljenke, petrolejke, laterne...) z mnogimi risbami.

Jože ROGAN končuje prispevke v Glasilu z že tradicionalno rubriko OCVIRKI iz starih časopisov (Slovenski gospodar iz 1879).

GLASILO je izšlo v nakladi 300 izvodov, obsega 80 strani besedila, ki ga dopolnjujejo 16 fotografij, 39 skic in zemljevid. Izdajo je finančno podprlo 10 pokroviteljev.

Glasilo je mogoče kupiti v knjižnici v G. Radgoni in trafiki.

I. R.

12. MEDNARODNI BIENALE MALE PLASTIKE

12th INTERNATIONAL BIENNALE OF SMALL SCULPTURE

30. 6. - 18. 9. 1995

GALE RIJA MURSKA SOBOTA

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V Galeriji si lahko do 18. septembra ogledate razstavo 12. mednarodni bienale male plastike.

MURSKA SOBOTA: V avli študijskega oddelka Pokrajinske in študijske knjižnice je na ogled razstava Slovenski pripovednik Janez Trdina (ob 165-letnici pisateljevega rojstva in 90-letnici smrti).

GORNJA RADGONA: V muzeju razstavlja slikar samouk Branko Borko.

RADENCI: V galeriji muzeja si lahko ogledate razstavo slikarja Jožeta Tisnikarja iz Slovenj Gradca.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih galerije Triglav je razstava Svetlobni zapis o soboškem fotografu Jožetu Kološu - Kološu.

MURSKA SOBOTA: V likovnem razstavišču Ljubljanske banke si lahko do 18. septembra ogledate razstavo Sandija Čerkeva, Ignaca Medena in Franca Mesariča.

MURSKA SOBOTA: V predprostoru grajske dvorane razstavlja svoja dela N. Beer, F. Bencak, D. Birs, I. Brunec, M. Danč - Roth, J. Denko, Š. Galič, Z. Gnezda, M. Gumilar, E. Gönter, Š. Hauko, Z. Huzjan, S. Kiraly - Moss, V. Potočnik, I. Premoša in M. Rajnar.

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA: V sredo, 26. julija, bo ob 20. uri na grajskem dvorišču nastop folklorne skupine Lany iz Poljske. Ob slabem vremenu bo nastop v dvorani.

V okviru poletja na grajskem dvorišču bo julija in avgusta od srede do nedelje poletni kino na grajskem dvorišču. Ob slabem vremenu bodo vrtili film v grajski dvorani.

GORNJA RADGONA: V okviru prireditve Grenze im Fluß - Meja na reki bo v nedeljo, 23. julija, gledališka uprizoritev Ljubezni in morja valovi avtorja Franza Grillparzeja. Predstava, ki jo bosta uprizorila avstrijska igralka Antje Hochholdinger in slovenski igralec Jernej Kuntner, se bo začela ob 20.15 na splavu na Muri. Vstop je prost!

V ponedeljek, 24., in torek, 25. julija, bo ob 20. uri v kulturnem domu gostovalo Mestno gledališče ljubljansko s predstavo Pred upokojitvijo avtorja Thomasa Bernarda.

V sredo, 26. julija, bo na gradu v Gornji Radgoni ob 21. uri večer, posvečen spominu na pesnika in historika Antona Tomaža Linharta Približevanje. Scensko branje bo v slovenskem in nemškem jeziku.

BAD RADKERSBURG: V torek, 25. julija, bosta ob 20. uri v hotelu Kurhotel im Park Cornelia Köndgen in Ingeborg Bachmann v nemščini brali liriko in prozo o izkušnjah ob meji in mejnih izkušnjah.

V torek, 25. julija, ob 20.30 bo v osnovni šoli deški in moški zbor pel duhovne in posvetne zborovske pesmi ter narodne in dunajske pesmi. Od 24. do 26. julija bodo od 10. do 12. in od 16. do 18. ure v hotelu Kaiser von Österreich v slovenščini in nemščini pogovori o kulturi.

Thomas Bernhard je v oporoki prepovedal uprizorjati svoje igre v rojstni Avstriji. Na radgonsko-radkersburški prireditvi Meja na reki bo 24. in 25. julija na pragu Avstrije, v gornjeradgonskem kulturnem domu, gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z Bernhardovo predstavo Pred upokojitvijo. Na fotografiji Ljerka Belak in Boris Ostan v tej predstavi.

Turistična Slovenija in Valvasorjeva topografija

Kolikokrat se je že zgodilo, da smo si kakšne lepe sobote ali nedelje, ko smo končno imeli malo več časa, zaželeli iti na kak izlet, pa se nismo mogli spomniti, kam bi šli. In potem smo se odpravili do kakšne znane, ne preveč oddaljene kraje, se tam dobro najedli, nato pa se vrnili domov, ležat pred televizorjem, posej bo ob takšnih dnevih pa tudi med počitnicami in dopusti izbira velika lažja, naši izleti pa pe- Pri Mladinski knjigi je namreč pod naslovom Slovenija - Turistični vodnik izšel prvi sistematični vodnik po slovenskih krajih, njihovih naravnih in kulturnih zanimivostih in turističnih zmogljivostih.

Ta sodobni in zelo izčrpni vodnik, ki ga lahko brez sramu primestri s tujimi izdajami (po katerih so se njegovi avtorji verjetno tudi gledovali) in ki je nastajal kar pet let, je razdeljen na več tematskih sklopov. V prvem dobimo napotke glede njegove uporabe in osnovne informacije o vseh za turista zanimivih plašč življenja v naši državi, o zase zgodovine in jezika do vala, prometa in telekomunikacij. Drugi sklop predstavi štirindvajset največjih oziroma kulturnozgodovinskih, naravoslovno ali turistično zanimivih slovenskih krajev ali zaokroženih naravnih celot, druge štirih delov oziroma tridesetih krajih izletov, zadnje poglavje pa podaja še precej raznovrstnih turističnih informacij.

Večino besedil za ta na kakovostnem papirju tiskani vodnik, poln barvnih fotografij, zemljevidov in risov, sta prispevala dr. Anton

Gosar in dr. Matjaž Jeršič, glavna strokovna sodelavca sta bila poleg kopice drugih Peter Skoberne (za naravno dediščino) in Gojko Zupan (za kulturno dediščino), dokončno pa je besedila ooblikoval Marjan Krušič, ki je tudi urednik in vodja celotnega projekta.

Majhna pomanjkljivost sicer odličnega vodnika je, da ob kulturnih spomenikih ni naveden njihov odpiralni čas, tu in tam pa manjka še kakšna druga malenkost; turistu ali izletniku namreč gotovo ne bo prav prijetno, ko bo stal pred zaklenjenimi vrati kakšne cerkve ali muzeja ali ko bo ugotovil, da je na primer v čudovitem dvorcu Dornava, »eni najlepših posvetnih stavb poznega baroka v Sloveniji in najlepšim ravninskem dvorcu na Štajerskem«, psihiatrični ustanova.

Tudi drugo od tokrat predstavljene izdaje Mladinske knjige bi nekoč lahko uporabljali kot turistični vodnik, danes pa je v te namene le še delno uporabna. Gre namreč za faksimile Valvasorjevega topografskega albuma Topographia Ducatus Carnioliae Moderna (Topografija sodobne Vojvodine Kranjske), ki je poleg Slave Vojvodine Kranjske in Topografije Koroške eno od treh velikih del, s katerimi je želel svojo malo znano domovino predstaviti svetu. Faksimile albuma iz leta 1799 nam skozi 321 bakrorezov, izdelanih po Valvasorjevih predlogah v njegovi grafični delavnici na gradu Bogenšperk, odpira pogled v svet gradov, samostanov, gospodarskih objektov in naselij, ki so v 17. stoletju stala širom po tedanji Kranjski in Istri, ki je takrat sodila k njej.

D. Stefanec

Kmečke specialitete

»Nasititi se« – samo to porabniku pri jedi ne zadošča več. Pri hrani hoče tudi uživati, za to pa je pripravljen tudi več plačati.

Ob pogledu na pomursko kmetijstvo ugotavljamo, da se na večini kmetij dohodek iz leta v leto zmanjšuje. Zato se mi zdi vedno bolj pomembno razmišljati in govoriti o dopolnilnih oz. novih dejavnostih na kmetijah. Vendar pa takoj pridem do spoznanja, da proizvodnja še hitro uvedemo, velik problem pa nastane s prodajo. Zato je zelo pomembno, da razmišljamo tudi o trženju proizvodov. Trženje je pomembno na ravni organizacij, zadrug in seveda na kmetiji. Na zadrugah in v večjih organizacijah se s trženjem ukvarjajo strokovnjaki. Na kmetiji pa si ne moremo privoščiti plačila strokovnjaka za prodajo, zato smo prepuščeni sami sebi. Menim, da s tako predstavitvijo možnosti prodaje lahko spodbudim marsikaterega kmeta, da bo poskusil prodati svoj proizvod končnemu porabniku sam in si s tem povečal dohodek na kmetiji. V tem članku želim predstaviti pomen specialitet pri prodaji proizvodov s kmetije.

Ko se pogovarjamo o specialitetah, moramo najprej ugotoviti, kaj sploh specialitete so in kako lahko kmet zasluži pri izpolnjevanju potrošnikovih želja. Če si trg prehrabnih izdelkov pogledamo podrobneje, ga lahko razdelimo v dva dela. Na eni strani opazimo množično proizvodnjo živil (med katere spada tudi velik del uvoženih izdelkov). Za te se vir blaga vedno bolj zamegljuje. Taka neosebna proizvodnja se bo še povečevala s približevanjem Slovenije Evropski uniji in drugim trgovskim organizacijam. Na drugi strani pa je porabnik. Njega je strah pred rastočo velikostjo ter neosebno trgovino in predelavo. Zato je vsekakor razumljiva želja potrošnika po naravnih in pregledanih pridelavi živil. Kupci vedno bolj povprašujejo po specialitetah iz sosredstva, iz pregledne bližine ali iz regije. To

rej še vedno obstajajo taki, katerih želje sploh še niso zadovoljene ali pa vsaj ne v celoti. Predvsem pri regionalnih specialitetah obstaja na trgu še prostor, ki ga bodo velika podjetja živilske industrije težko zapolnila.

Za povprečnega porabnika je premalo prehranjevanje v smislu »da si napolni želodec«. Nasitjenje mu zadošča samo, če ima za prehrano pre malo časa. Zanj ima hrana tudi posebno funkcijo. Poleg okusa in zdravja je pomembno predvsem to, da se dvignemo iz navadnega, povprečnega, da pobegnemo iz sivega vsakdana. Za ta občutek je sladokusec pripravljen tudi plačati. Kot vemo, je ta odnos do hrane »pravilna

čin življenja. Ni Francija zastoj znana kot dežela sladokusev. Toda ne smemo si misliti, da potrošniki vsakodnevno uživajo specialitete. Specialiteta mora biti nekaj posebnega, nekaj, česar ne kupimo vsak dan.

Zaradi visokih cen bi rekli, da potrošniki zelo redko uživajo specialitete. Vendar raziskave trga kažejo, da to ni res. Npr. v Nemčiji prek 60 % Nemcev uživa

specialitete. Za naše razmere ugotovljamo, da je teh manj, vendar še vedno zadosti. Ob posebnih priložnostih (družinska praznovanja, prazniki, obiski prijateljev...) bi vsak organizator rad ponudil nekaj posebnega ali nenavadnega. Lahko so to tudi samo sveže maline, kozje mleko, posebni siri, posebna vina, pomembno je, da ni vsakodnevno. Specialiteta mora biti posebno oblikovana (drobna jabolka), izdelana po posebnih postopkih

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.

Murska Sobota

(ekološka, kontrolirana proizvodnja), imeti mora določen regionalni ali socialni izvor. Specialiteta mora biti ponujena tudi na poseben način. Proizvod mora biti pripravljen tako, da izstopa iz običajne ponudbe v lepo oblikovani embalaži ali v emalah iz naravnih, domačih materialov. Ta posebnost pa je seveda povezana z višjo ceno. Če ponudimo specialiteto po nizki (vsem dostopni) ceni, bo blago poplavilo trg in bo kmalu izgubilo značilnost specialitete. Specialiteta mora biti ponujena na njej primernih prostorih (delikatesne trgovine, na tedenski tržnici ali neposredno pri kmetu doma). Če jih prodaja-

Adriatic
zavarovalna družba d.d.

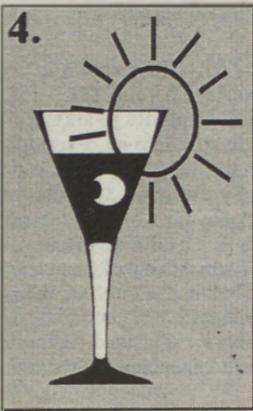
je bomo spomnili tudi doma in kupili. To velja tudi za tujce, ki letujejo pri nas.

Na to vprašanje ni nobenega pravega recepta. Potrebne so predvsem bogate ideje, zamisli in kreativnost. K temu dodajmo še budno oko za trg oz. konkurenco. Pristne specialitete nastanejo samo, če si na trgu ustvarimo svoje ime. Če bomo imeli uspeh, bomo svoj tržni delež seveda rali varovati pred konkurenco. To pomeni: svoje delo in uspeh moramo stalno preverjati in izboljševati. Na lovorikah ne smemo počivati. Pri razvoju specialitete moramo upoštevati vse premenljive njene značilnosti. Pomembno je, da pri ustvarjanju specialitete upoštevamo vse dele tržnega spleta. Npr. poseben način izdelave, regionalni izvor, poseben način prodaje, primerno ceno in primeren način predstavitve proizvodov.

Ugotovili smo, da so porabniki nagnjeni k specialitetam. Dostopno pa strokovnjaki še pričakujejo, da se bo ta potencial še povečeval. Na drugi strani pa imamo le malo bogato narodno kulturo in druge možnosti za razvoj specialitet. Spomnimo se samo bogate dediščine pomurskih kmetij. Na osnovi tega lahko z gotovostjo rečemo, da imamo možnost prodaje specialitet. Zato pa je zelo pomembno, da te možnosti izkoristimo.

KSS za Pomurje
DAMJAN JERŠIČ
dipl. inž. knjiž.
Fotografije: ...

Varstvo okolja v pomurskih hotelih in gostilnah

4. zavidajo marsikje, saj štoklje domujejo le tam, kjer jim ustreza, so pa prvovrstni okras gostilne. Druga posebnost zgradbe je ozelenitev fasade, kar pri nas marsikdo zavrača iz povsem neargumentiranih razlogov. V tujini je ozelenitev strehe ali fasade eden od kriterijev, ki prinese dodatne točke.

Pogovarjali smo se s Frido Horvat, ki je mimogrede omenila, da je prav, da se začnejo ocenjevati tudi gostilne, kajti ene se zadovoljijo z najnujnejšim, druge pa vedno izboljšujejo ponudbo in objekte. Med slednjimi so tudi Horvat - Lovenjakovi. V gostilni je 120 sedežev, zunaj pa 150 in dodatno 50; redno zaposlenih je 12, pogodbeno pa 5 delavcev.

10-litrške posode za smetano

V gostilni, ki je znana v Sloveniji in Avstriji po ribjih specialitetah, ne ponujajo zajtrkov, tako da nimajo odvečnih odpadkov zaradi posamičnih pakiranj. Še vedno imajo smetano za kavo, sladkor, gorčico in kečap v posamičnih embalažah, kar pa ne bo težko spremeniti v bolj ekološko ponudbo (posode z možnostjo ponovnega polnjenja). V sanitarijah je tekoče milo v posodi, ki se lahko ponovno napolni. Prav vsa živita

Koristna ozelenitev

Čeprav gostilne Horvat - Lovenjak ni potrebno posebej predstavljati, pa je v takšni luči kot tokrat še niste spoznali. Doslej ste bili pozorni le na hrano: ribe. Mi pa se bomo usmerili bolj k drugim zadevam: kako skrbijo za zmanjševanje porabe energije, varovanje okolja, skrb za naravno, pristno. Prva, najočitnejša posebnost zgradbe v Polani so štoklje na strehi - danes jim jih

oziroma surovino za pripravo jedi kupujejo v povratni embalaži - meso, ribe, pekovske izdelke, sadje in solato ter smetano za kuhinjo (iz Pomurskih mlekarj vozijo v 10-litrskih posodah). Vino, ki ga točijo Lovenjakovi, je v glavnem v sodih, saj imajo svoje vinograde, le buteljčna vina so v nepovratnih steklenicah. Vse druge pijače so v povratnih steklenicah ali avtomatih za točenje. V plastenkah ali pločevinkah ne prodajajo ničesar.

Hrane iz živil z ekoloških območij še nimajo na jedilniku - če bi bilo mogoče dobiti takšna živila, bi jo imeli! V jedilnici uporabljajo v glavnem prtičke iz blaga in papirja, pri uporabi drugega papirja pa še niso pozorni na njegovo oznako.

Jedilni pribor in kozarci so vsi za večkratno uporabo, drugačnih sploh ne uporabljajo. V sanitarijah so gostje lahko posušijo roke s papirnatimi brisačami in sušilniki. Večino čistilnih sredstev kupujejo pakiranih v velikih količinah in povratni embalaži.

Ker je gostilna znana po ribjih jedeh, porabijo tudi velike količine jedilnega olja; dvakrat mesečno zberejo po 20 litrov starega jedilnega olja, ki ga odpelje »neki« zasebnik (niso vedeli naslova). Ločeno zbirajo in odvažajo naslednje odpadke: papir in karton, snov za kompost, ostanke hrane (odnesejo sosedje za krm-

Ozelenitev fasade ni le modna muha, ampak nadyse koristna zadeva, saj je odpravila vlago in zmanjšuje porabo energije.

ljenje prašičev), steklo in druge odpadke.

Povsod energijsko varčne žarnice

Medtem ko smo drugod (tudi v hotelih) poslušali, da so energijsko varčne žarnice predrage, da bi jih kupili za prav vse prostore, so se Horvat - Lovenjakovi odločili prav za ta korak: vse žarnice so zamenjali z energijsko varčnimi. Skupno imajo kar 24 zamrzovalnikov, ki so nenehno v uporabi. Vsak teden imajo gene-

ralno čiščenje, ko očistijo tudi vse hladilnike. Zaradi vseh teh ukrepov plačujejo od 30 do 40 odstotkov manjšo ceno za porabo elektrike (nekaj nad 60 tisočaki), torej se splačajo tako energijsko varčne žarnice kot redno čiščenje hladilnikov in zamrzovalnikov.

Za takšne ukrepe so se odločili po nasvetih strokovnjaka, sveto-

belil na bazi klora niti dezinfekcijskih sredstev (kupujejo Johnsonovo kolekcijo v Chemi). Pri deodorantih in WC-kamnih niso pozorni na sestavo, pri čiščenju sanitarij pa se odločujejo za agresivnim čistilom.

Ker v Polani še ni kanalizacije, so si morali sami zgraditi triprekatno greznico z vgrajenim lovilnikom maščob.

Izolacija zasteklitve

Pred štirimi leti so obnovili celotno strešno kritino in s tem tudi izolacijo strehe. Fasada je dodatno izolirana z vzpenjalkami (rastlino, ki je poleti zelena, jeseni pa dobi lepo rumeno-rdečo barvo). Zanimiv je podatek, da je bila pred ozelenitvijo fasade hiša vedno vlažna, zdaj pa ne več. V teh dneh naj bi obnovili celotno zasteklitve in s tem dodatno izboljšali varčevanje z energijo.

Pomivalni stroj, pomivalnik kozarcev in hladilnik imajo nalepko, da so okolju prijazni. Pri notranji opremitvi so že pred leti pazili, da niso uporabljali plastične, ampak le naravne materiale, v glavnem les. Pomembna informacija za vse gostilničarje: ni pomembna le jedilnica, apak tudi zunanji prostori. Lovenjakovi vedo, da otroci večkrat odločajo,

Na dvorišču gostilne so brajde, ki so jih leta 1994 postavili z ogradjem za avtomatsko prekrivanje, da imajo veliko igrišče za otroke.

kam bo šla družina na kosilo. Tako kot drugi, tudi Lovenjakovi gostilničarji večino živil (mimo rib) kupujejo v domači regiji. Gostilna nima povezave z avstrijskim prevoznim sredstvom, ne more večina gostov pripeljati z avtomobilom. Kmalu nameravajo (na avstrijskih in drugih gostilnih vozilih) (kombi ali mali avtomobili) obiskal še kakšen kraj, kjer bi se popeljal po pokrajini. Lovenjakova gostilna je postavljena za vse kolesarje ter je načena v vodnikih in servisnih cestah. Njena največja prednost pred drugimi pa so (poleg naravnosti) stov in strokovnjakov) ...

BERNARDA B. ...

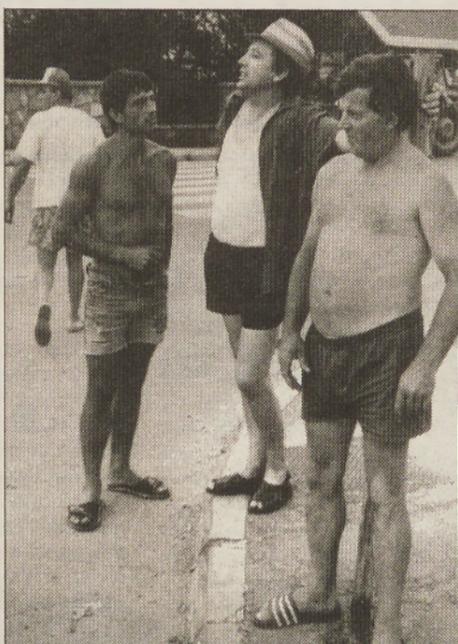
Odkup pšenice 95

Sodeč po kolonah, ki se zbirajo pred odkupnimi mesti za pšenico, bi lahko trdili, da je letošnja žetev na vrhuncu.

Na pomurskih poljih je bilo najbolj živahno pred slabim tednom, torej ob koncu minulega tedna, ko je bila poletna vročina kot nalašč za spravilo pridelka. Žetev je nato za krajši čas prekinil dež, ker nam vremenslovci ponovno napovedujejo pravo poletno vročino, pa je pričakovati, da bo pravi naval na odkupna mesta spet v teh dneh.

Po ocenah poznavalcev je letošnja letina dokaj dobra, tudi kakovost bo nekoliko boljša od lanske, zato se ni hati, da bi državna skladišča ostala prazna. Seveda se ob tem postavlja vprašanje, če je država sploh zainteresirana za velik odkup, zato so temu primerne tudi odkupne cene. Pšenico je namreč na svetovnih trgih mogoče dobiti po precej nižjih cenah, zato so nekateri že v preteklosti dopovedovali, da se jo bolj splača uvoziti kot pridelovati doma. Kmetijci, ki posebej pridelovalci, pa se ob tem upravičeno sprašujejo, ali je takšna politika ustrezna, in če odgovor pri tem morda ne pozabljajo, da morajo živeti in preživeti tudi domači pridelovalci.

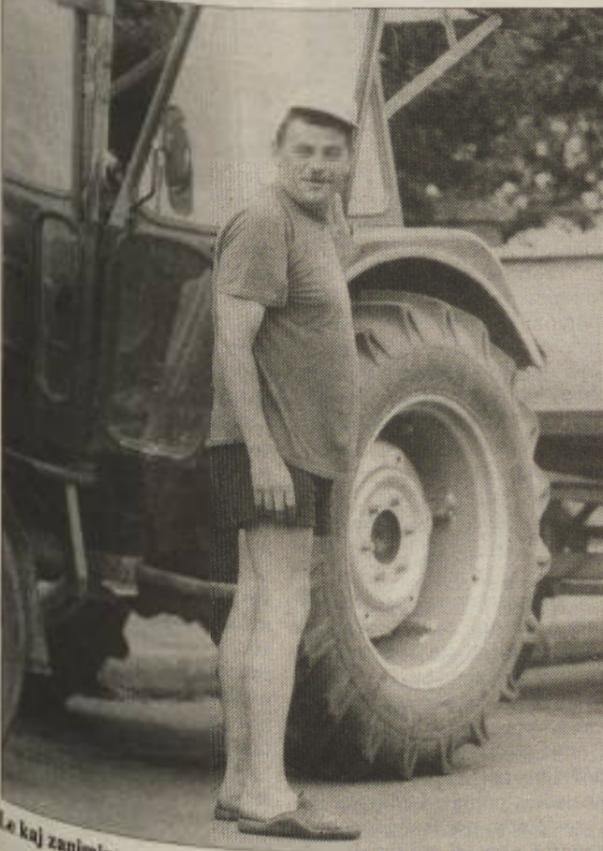
Karkoli se bo že zgodilo, je jasno, da bodo pridelovalci letošnji pridelok prisiljeni ponuditi državi, ne glede na to, kakšno ceno bodo zanj dobili. Če smo včasih, še v starih jugoslovanskih časih, z zakoni prepovedovali krmiljenje pšenice živini, takšnega zakona zdaj ne potrebujemo več, saj sčasoma sploh ne bo živine, ki bi ji pšenico lahko pokrmili. In navsezadnje: tudi pšenica ni nepokvarljivo blago, zato se je

Kozarček hladnega bi se zdaj še posebej prilegel.

Traktorske kolone na soboških ulicah so postale vsakoletna juljska vsakdanost. Gre le za običajno oddajo tržnih presežkov pšenice, ne pa za nezadovoljstvo, ki ga sicer izražajo zaradi nizkih odkupnih cen. Francoški kmetje se pri tem od njih precej razlikujejo, saj so zaradi nezadovoljstva nad vladno politiko na tak način sposobni zapreti ceste celo v središču Pariza.

Le kaj zanimivega se dogaja čez cesto?!
ne da skladiščiti doma za daljši čas. Pa tudi ne splača se je, saj se nikoli ne ve, kaj bo s ceno. Pridelovalci trdijo, da bodo letos za kilogram dobili manj kot lani, in to jim lahko tudi verjamemo. Ze sama izhodiščna cena je nižja od lanske, saj je ob standardni kakovosti nastavljena pri 25,53 tolarja za kilogram, vpra-

O čem so besedovali možje, ki so čakali na oddajo pridelka, lahko le ugibamo, gotovo pa je padla tudi kakšna pikra čez slovensko kmetijsko politiko.

Tržni presežki pšenice bodo tudi letos dosegli rekordne količine, saj pridelovalcem ne preostane drugega kot prodaja. V Pomurju kmalu ne bo več živine, kateri bi jo lahko pokrmili.

šanje pa je, kaj se bo zgodilo v praksi. Standardna kakovost pomeni, da mora pšenica vsebovati 11,5 odstotka beljakovin, 13 odstotkov vlage, 2 odstotka primesi in hektolitrsko težo 76 kilogramov, že prve analize pa kažejo na odstopanja od teh vrednosti.

Po podatkih, ki smo jih v prvih dneh odkupa dobili v soboškem Mlinopeku, se odvzeti vzorci pšenice po kakovosti močno razlikujejo, saj nekateri vsebujejo manj kot 9 odstotkov beljakovin (najnižja dovoljena meja je 10 odstotkov), so pa tudi takšni, ki presegajo vsebnost 14 odstotkov. V povprečju (glede

na število odvzetih vzorcev, ne pa tudi količin) doslej vsebnost beljakovin nekoliko presega 11 odstotkov, v prvih petih dneh odkupa je pšenica vsebovala povprečno 13,8 odstotka vlage, hektolitrska teža pa je znašala 79 kilogramov. V povprečju je takšna kakovost boljša od lanske, se je pa po zadnjem deževju nekoliko dvignila vlaga v prevzetih količinah pšenice. Navkljub boljši kakovosti od lanske pa vseeno kaže, da bo letošnja odkupna cena nekoliko nižja in prav to najbolj razburja pridelovalce.

LUDVIK KOVAČ,
fotografije: JURE ZAUNEKER

Najprej nam je s ceno pšenice zakuhal vlada, da bo mera polna, pa je zakuhal še traktor.

Krajevna skupnost Grad je praznovala

Temeljni kamen za telovadnico

Praznovanje v spomin na domačinko dr. Anico Rotdajč, rojeno 1912. leta, ki je v strahotnih mukah umrla decembra 1944. leta v taborišču v Lepoglavi.

Letošnja slovesnost je bila v soboto, 15. julija. Začela se je s slovesno sejo in nadaljevala s preostalim programom. Nastopil je pevski zbor domačega kulturno-umetniškega društva, ki so se mu pridružili še šolarji. Poleg domačinov so se prireditve udeležili še gostje: predstavnik zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök, župan Gornjega Senika Martin Ropoš, predstavnik soboške enote zavoda za šolstvo Tone Praček, župan Občine Kuzma Ludvik Kočar in drugi.

Jože Štelc, ki je predsednik sveta KS Grad, je v pozdravnem nagovoru orisal opravljeno delo med dvema praznikoma. Gre predvsem za posodobitev cest v Dolnjih Slavečih, Vidoncih in pri Gradu; kmalu bodo začeli z deli v Motovilcih, enkrat pozneje pa je predvideno še asfaltiranje občinskih cest, ki peljejo skozi Knaplivičnik, Radovce, Vidonce in Grad. So pa že obnovili nekaj kulturnih spomenikov: kulžno znamenje Beli križ, grajsko kapelico, kmalu pa bodo polepšali še grobnico na obronku »Kaniže«.

Tudi grajsko poslopje postopoma obnavljajo. Dobro kaže še s telefonijo, kajti potem ko so postavili digitalno centralo, so pridobili 600 priključkov. Zgradili so tudi omrežje kableske televizije, in sicer pri

Gradu in v Motovilcih, in sicer z denarjem naročnikov.

Želja, da bi imeli pri Gradu telovadnico, se počasi uresničuje. Župan občine Kuzma, h kateri za zdaj še spada tudi Grad, Ludvik Kočar je položil temeljni kamen telovadnice. Denar zanjo so seveda že zagotovili, kmalu pa bodo objavili razpis del in čez čas je bo najugodnejši ponudnik začel graditi. V bistvu gre za prizidek k šoli, v katerem bodo poleg telovadnice še gospodinjstva učilnica in prostori vrtca.

Gradili bodo po etapah, prednost pa bo imela gradnja telovadnice, ki bo predvidoma stala 50.000.000 tolarjev. Ravnatelj šole Matija Žižek se je zaslužnim zahvalil za pomoč v prizadevanjih, da

Župan občine Kuzma Ludvik Kočar je v soboto položil pri Gradu temeljni kamen za telovadnico. Škoda, ker prireditve ni bila v nedeljo, saj bi potem prišlo na slovesnost veliko več ljudi. - Fotografija: Fotografija: Juhnov, Grad

bi telovadnico končno začeli graditi. Dodam naj, da bo zanjo država primaknila 24.000.000 tolarjev, preostalo pa bosta dali občina, pre-

na Marič, Ludvik Kočar, Karel Recek, pevski zbor kuda Grad in gasilsko društvo Motovilci.
MARJANCA FERKO

Intervju z Jankom Urbanom, odgovornim za varstvo naravne dediščine v severovzhodni Sloveniji

Zaostalost pokrajine je lahko prednost

Novica, da naj bi na Goričkem nastal krajinski park, je dodobra razburkala domačo javnost. Domačine je najbolj razjezilo, da jih o tem ni nihče obvestil. Pravzaprav o tem ni kaj dosti vedel niti Urad za varstvo narave Slovenije, niti odgovorni za severovzhodno Slovenijo Janko Urbanek. Razlog je preprost. Po reorganizaciji Ministrstva za okolje in prostor in ločitvi varovanja narave in kulture (prej je vse to spadalo pod skupni Zavod za varstvo kulturne in naravne dediščine in Ministrstvo za kulturo), se je informacija oziroma pobuda zadržala na Uradu za prostorsko planiranje Ministrstva za okolje in prostor. Poleg tega smo novinarji malo prehitro lansirali informacijo med bralce, zato so se pojavili že tudi prvi protesti. Vsekakor je vse še vedno pri dogovorih, ni še nobenih načrtov niti sprejetih odločitev. Zanimalo nas je, kako in zakaj naj bi Goričko postalo krajinski park, zato smo odgovore poiskali pri Janku Urbanu, ki je po novem pogodbeno zaposlen v Ministrstvu za okolje in prostor.

Ce zaenkrat pustiva dilemo, bo ali ne bo krajinski park Goričko, povejte prosim, kaj je po vašem mnenju v tej pokrajini takega, da je vredno pozornosti naravovarstvenikov?

Po naši zakonodaji naj bi bilo to, kar Avstrijci predlagajo, kategorija krajinskega parka. Šlo naj bi za mednarodni krajinski park, kjer gre za tri podobna območja s podobnimi vsebinami. Goričko na naši strani prav gotovo ima vsebine in kvalitete, ki so značilne za krajinski park. Kar se pa tiče naravnih danosti in naravne dediščine Goričkega, sta tu dve zadevi, to sta rastišče narcis ob Cankovi in rastišče dišečega volčina v Šalovcih. Eno in drugo sta območji, ki vsebujeta naravno dediščino slovenskega pomena, torej ne le lokalnega. V Šalovcih je edino rastišče dišečega volčina v Sloveniji. Med Cankovo in Korovci je poleg Veržeja edino rastišče ozkolistne narcise, ki pa je tako prizadeto, da se o rastišču ne da govoriti; tudi Cankova je bila prizadeta zaradi meliracij, čeprav smo se takrat precej dogovarjali. To rastišče bi bilo potrebno na pri-

čje še kaj, kar bi lahko zaščitili v okviru krajinskega parka, pa bi lahko ugotovili šele s temeljitejšo revalorizacijo. Prav gotovo pa je še kaj. Npr. potočni raki so v goričkih potokih še vedno, jaz sam sem jih fotografiral v Neradnovcih. Včasih so bili vseslovenska posebnost, danes so samo v nekaterih potokih. Tudi na Goričkem so že regulirani mnogi potoki: Velika Krka, Adrijanski potok, Dolenski potok, Peskovski potok, Mala Krka, Lukaj, Ledava. Samo zgornji toki naštetih vodotokov so lahko življenjski prostor potočnega raka.

Se teh ogroženih živali ne da ponovno naseliti? Kako bi to povezali s krajinskim parkom?

Samo naselitev ni dovolj, prej jim je potrebno ustvariti primerne življenjske razmere, torej renaturirati vodotoke. To pa bi bil potem tudi cilj iskanja sožitja med ljudmi in njihovo dejavnostjo ter upravljanjem s parkom in varstvenimi interesi na ta način, da bi zagotovili eno in drugo. Ljudje pa si želijo boljših življenjskih razmer! Pred kratkim smo obiskali en tak

žan storiti vsak, vendar mu država omogoča subvencije, cenejši nakup materiala, projekte in drugo.

Vizija celotne Evrope glede krajinskih parkov je, uveljaviti mehko obliko turizma, za to pa so prav gotovo možnosti. Na primer na Gradiščanskem imajo cesto jabolčnega mošta in so stimulirani za pridelavo starih sort jabolč, dobili bodo tudi A-teste in trgu lahko ponudijo svoje izdelke. Na Štajerskem pa imajo v brošurici seznam vseh kmetij, kjer prodajajo domače izdelke, zraven so telefonske številke in kateri dan prodajajo doma in v katerih mestnih trgovinah. Mislim, da bi kaj takega lahko bila primerna spodbuda za domačine!

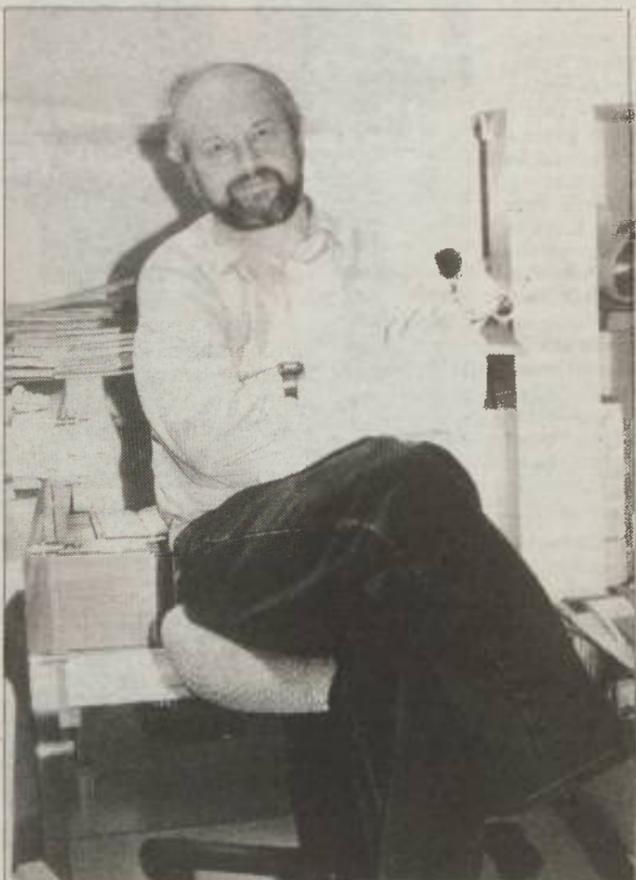
Kdo naj bi vse to organiziral, vodil? Svetovalna služba, občine, domačini sami?

Vsekakor je za vsa območja, ki naj bi bila zavarovana kot parki, predvidena neka uprava. Bo to direkcija za zavarovane površine, ki bo urejala zadeve prek nekkih izpostav, ali kaj drugega, ne vem. Sami domačini bodo to težko izpeljali. Tudi mi nismo tista služba, ki naj bi to delala ... Meja bo potekala po južnem delu Goričkega in znotraj tega bodo potem (po revalorizaciji) neka območja bolj, druga pa manj zaščitena. Tako da ni bojazni, da ne bi smelo biti več nobenih obrtnikov ali kmetijstva.

Prej ste našli številne nepravilne regulacije, poleg tega bi bilo potrebno spremeniti še marsikaj drugega, tudi način mišljenja? Kaj je po vašem mnenju vredno več, zemlja, kjer se inten-

tično vse umetne brežine, danes odkupujejo zemljo ob vodotokih, da bi jo ekstenzivirali in z renaturacijskimi posegi dosegli, da bi ponovno poplavljali.

nov razmišljanja je tudi primerjava s prejšnjimi načrti prek Martinja. Ti so bili popolnoma nesporemljivi in smo tudi dali negativno mnenje. Tu pa je že-

Janko Urbanek je prepotoval Goričko in Prekmurje podolgem in počez.

Kaj je vredno več: obdelovalna zemlja v intenzivnem kmetijstvu ali travnik? To je vedno relativni odnos. Pri nas smo še vedno v fazi, ko je potrebno proizvodnjo na kmetijskih površinah še pospeševati, in je z vidika kmetijstva več vredna kmetijska površina. Ponekod v Evropi pa že znižujejo kmetijsko proizvodnjo, vsako leto

ležnica v preteklosti že bila, obstajajo tudi nasipi, ki so praktično ohranjeni razen ob Peskovskem potoku v enem delu, kjer je na trasi narejena cesta. Na izbor trase ne moremo vplivati, lahko pa vplivamo na predlokalni postopek in izdelavo dokumentacije, na izbore pri posameznih odsekih, lahko smo tudi opravili postopek usklajevanja, kjer bo ugotovljeno, da bi trasa prizadela kakšno naravovarstveno vrednoto. Kolikor sedaj vemo o tem prostoru, če se bo ta nova železnica kolikor tolikor držala trase stare železnice, ni pričakovati večjih vplivov. Če pa bo to neka čisto nova trasa, pa bodo mogoče kakšni problemi.

Prej ste vprašali, kaj so še naravne vrednote tega predvidenega goričkega parka? Naravni vodotoki so prav gotovo naravna vrednota tega območja. Ti so tudi v preteklosti že bili pod močnim vplivom človekovega bivanja in njegove dejavnosti, saj najdemo v preteklosti tukaj ogromno mlinov vseh vrst na Mali in Veliki Krki, Peskovskem potoku, na potoku Lukaj in Ledavi. Danes teh mlinov pretežno ni več, nekateri pa vendarle še vedno predstavljajo bogato kulturno dediščino. Regulacije, ki so bile narejene, so pač zmanjšale vrednost teh potokov, ohranjeni so le zgornji tokovi. Ostali sta dve umetni vodni površini, to sta Ledavsko in Bukovniško jezero, ki sta z leti prevzeli funkcijo nadomestnega habitata proste vodne površine, prej bolj občasne kot posledica poplav. Ledavsko jezero je zdaj po vsej Sloveniji znano po bogati ornitofavni, je pa tukaj tudi kup navzkrižnih interesov; poznamo dokumente iz nekdanje Občine Murska Sobota o intenzivni turistično-rekreacijski izbiri Ledavskega jezera, vodo bi radi uporabljali tudi za namakanje, kar pa je

problem zaradi nihanja letnih gnezdenja ptičev. Podobno je v Bukovniškem jezerom.

Kako realno je sploh razmišljati o tem, da bo kdaj na Goričkem krajinski park?

Mislim, da je prav, da o tem razmišlja, pobuda je iz tujine in tudi po vsem svetu je čedalje več teh varstvenih teženj. Realizacija teh naravnih varstvenih načrtov pa tudi prinosi drugo poteka zelo počasi, ker je to zelo zapleten postopek, zapleteno pa je tudi usklajevanje interesov v prostoru. Vendar zaradi tega ne kaže niti tati puške v koruzo. Žal je tako, da je bilo Prekmurje vedno nekoliko odrinjeno in se je tudi po čutilo odrinjeno in da so tudi vrednote tega prostora Slovencem premalo znane. Tudi občinci si želijo predvsem predka, asfaltiranih cest. Druge vprašanje pa je, če je to resničen predek. Tem ljudem bi na primeren način predstavili neko drugo vizijo boljše kmetijskega ljenja.

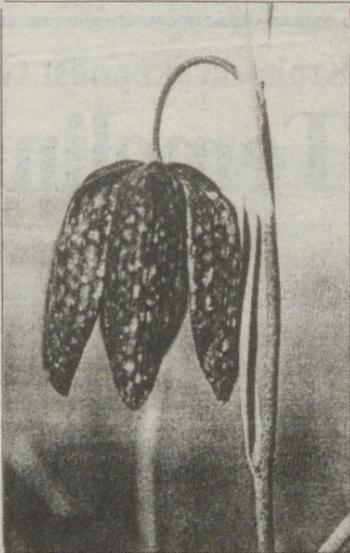
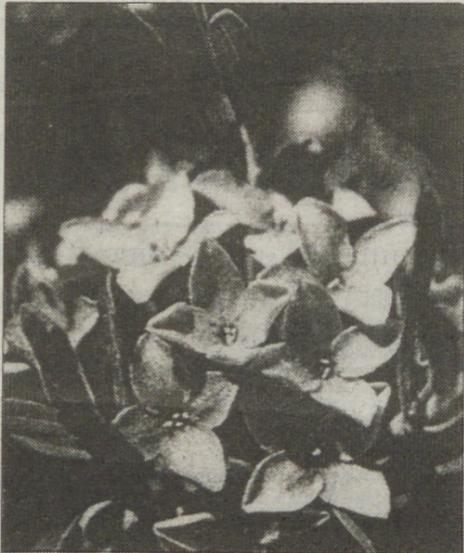
Kdo?

Jaz mislim, da na prvem mestu tisti, ki so za te postopke odgovorni, potem pa vsi, ki vse izobraževalne ustanove v tujini se v takšne aktivnosti vključujejo šole z ustreznimi izobraževalnimi programi, odkupom simbolnih površin zemlje, ki jih zaščitijo.

Na Goričkem pa je še problem, da se moramo prav bogato za ohranitev nekaterih dreves. Na primer tačas se borimo za ohranitev orjaškega kostanja Makoterjevem bregu pri Selu. To je orjaški prastari kostanj, drevo, ki vedno lepo raste, čeprav so mu očitali nekaj vej. Se danes vedno namo problem nadomestila naravi s Sadjarstvom Puhanom in direktorjem Puhanom. Problemi so tudi z različnimi vrstami drevesi, ogromno je lip in hrastih kostanjev, ki naj bi ostali zaradi podobe pokrajine. V Selu bilju je eden najstarejših hrastov, visok 20 metrov. Ne smemo pozabiti na geološko in paleontološko zanimivo območje med Ledave med Rdečim gom in Kuglo. Mi smo namenili to območje zavarovati, vendar je prišlo do konflikta. Cestnim podjetjem in kmetijskim gospodarstvom in smo morali gledati, kako so odprli kmetijsko loma. To je velik problem, ker to območje je geološko zelo zanimivo, tudi soteska.

Bi lahko bilo tudi naštevati število eden od načinov pridelave in prodaje na Goričkem?

Seveda v manjših količinah načrtno. Ne pa da sedaj v celotni državi gobje prek meja, v Istrijo za zelo majhen del. Nabiralništvo je zunanji ozar, no kot problematično in se podeljuje posebne licenčne bi tako ukrenili tudi na Goričkem, da bi domačini dobili cence za določeno naravno število, bi se to lahko nadomestilo in hkrati omogočilo dodatni hodek. Kot dober zgled pa bi lahko omenim tudi Hmeljarstvo štstitut iz Žalca, ki je pred leti začel s projektom gojenja vilnih rastlin. Ljudem so pečevali semena okrog vrst rastlin, da ne bi zgolj za nabiralništvo preveč izropali, kar bi v Prekmurju lahko bil zel Galex). Pa da bi pridelavo avtohtono sadje nameravali dja. Vinogradi pomenijo sike razvrednotenje in neustreznimi gradnjami, mernimi parcelizacijami in v vinogradniških območjih »vikendaško« vinogradništvo nelojalna konkurenca kot osnovnemu pridelovalniku. BERNARDA B. PEŠEK

Na Goričkem so zaščitene rastline ozkolistna narcisa, dišeči volčin (edino rastišče v Sloveniji) in močvirska logarica.

meren način urediti, prav tako pa urediti odnos do tega območja, skrbstvo in upravljanje. Po mednarodnih izkušnjah bi skrbstvo najlažje prevzele lokalne šole, odnos do tega se pa potem prek otrok prenaša tudi na starše.

Na področju ornitologije bi morali izpostaviti območje ob potoku Lukaj in ob zgornjem toku Ledave, ker je to življenjski prostor zlatovranke, to pa je ena najredkejših vrst ptic, ki izumira po vsej Evropi. Tukaj je še nekaj gnezdišč. Vse drugo,

park v Avstriji, kjer so ga zavarovali v sožitju s prebivalci in so pravzaprav prebivalci tisti, ki pomagajo izvajati režim v parku. Uprava parka je poiskala sožitje z ljudmi, njihove osnovne dejavnosti, ki je tam gozdarstvo, niso pretirano omejevali. Kar se tiče dostopa v park, ponekod je dovoljen samo peš, skrbijo pretežno domačini. Vsi so bili tudi pripravljeni sprejeti obnovo komunalnih naprav in gradnjo čistilnih naprav, s tem da je v pravni osnovi zapisano, da je to dol-

živno prideluje, ali naravni travnik?

Življenjska doba reguliranega potoka je sorazmerno kratka, urejanje parka pa je dolgoročno. Ko bo potrebno opraviti ponovna dela, jih bodo opravili že z novimi pogledi v smislu renaturacije. Jasno pa je, da dokler bo zahteva, da so površine tik ob vodotokih varne pred poplavami in so namenjene intenzivni kmetijski proizvodnji, o neki globlji renaturaciji ne bo moglo biti govora. Tisti, ki so zdaj pred nami in imajo prak-

za nekaj odstotkov, v tistih deželah se renaturacija opravlja prav na tistih površinah, ki so bile včasih kmetijske. Mi moramo prej narediti še en skok!

Ali se železnica za tovorni in potniški promet prek Hodoša na Madžarsko ne izključuje z načrtovanjem krajinskega parka Goričko? Lahko vi vplivate na bolj ekološko različico načrtov?

To trenutno presega moje in vaše vedenje o tem. Lahko razmišljamo in eden možnih nači-

Spodnja Ščavnica

Dan žetve v lepem sončnem vremenu

Za kmeta je bil praznik žetve takrat, ko je imel zrnje v kaščah. V Spodnji Ščavnici pa so pripravili Praznik žetve zato, da bi prikazali, kako so včasih ročno želi, kosili in mlatili pšenico, iz katere so pekli kruh.

Priveditev, ki je potekala ob vaško-gasilskem domu v Spodnji Ščavnici, so pripravili Kmetijska zadruga Radgona, Aktiv kmečkih žena in deklet pri KZ Radgona in Kmetijsko-svetovalna služba Gornja Radgona. Celodnevna prireditev se je začela z zbiranjem tekmovalk in tekmovalcev, ki so se v povorki odpravili na bližnjo njivo lastnic Ivanke in Marte Kolarič, kjer so jih že čakale za tekmovalne pripravljene parcele.

Tekmovanje je potekalo v dveh skupinah. Za pravilnost so skrbeli sodniki, ki so prisegli, da bodo pošteno sodili. Najprej so se pomerile žanjice, ki so imele neparne številke, kot je določil žreb, nato pa tiste s parnimi številkami. Po končanem tekmovalstvu žanjice so se pomerili kosci s pobiralkami in vezalkami. Tudi tu je potekalo tekmovalstvo v dveh skupinah, da bi se tekmovalci med seboj ne ovirali. Ni treba posebej poudarjati, da je tiho sočelava množica v lepem sončnem vremenu navijala in spodbujala tekmovalce. Da so srpi

dobro rezali, je skrbel stalni brusilec Andrej Klemenčič, ki tekmovalkam že vrsto let brusi srpe, kot so to včasih opravljali ob pravih žetvah na kmetijah. Kot so pozneje ugotavljali navijači, seveda le v šali, je srp najboljše nabrusil zmagovalki. Sam pa je povedal, da je vsem brusil enako, le srpi so bili različni, različne pa so bile tudi tekmovalke. Tekmovanje je potekalo hitro, a je bilo naporno.

Na njivi, pravzaprav pod staro jablano, ki še raste ob njej, je »gospodinja« Marta Kolarič, na njeni njivi so tekmovali, za vse

tekmovalce pripravila bogato malico - s svinjskim mesom iz »tünke« bogato obložen kruh iz kmečke peči. To dobroto so poplaknili z vinom, ki ga je prav tako brezplačno prispevala gospodinja Marta. Bogato naložen »ceker« je kmalu pokazal dno, to pa je bil dokaz, da so bili »delavci« lačni. Tudi »putra« in ročka sta hitro »zmetali« ali kakor bi rekli, so ju izpraznili žanjice in kosci.

S tekmovalstvom pa se ni ustavilo dogajanje na Prazniku žetve. V vaškem domu so si obiskovalci prireditve lahko ogledali raz-

stavo domačih kmečkih jedi, ki so jih pripravile kmečke gospodinje.

Jedi pa so lahko tudi poskusili, saj so jih prodajali na posebnem prodajnem mestu Aktiva kmečkih žena in deklet Gornja Radgona. Tisti, ki dajo kaj na kulturni program, so lahko sledili nastopom kulturnih skupin in posameznikom, za zabavo pa je skrbel »naš« humorist Geza, ki je še tako mrke

obrazje spravljal v smeh. V kulturnem delu so nastopali ženski pevski zbor AKŽ Gornja Radgona, Jasmina Kramberger s harmoniko, Franc Somer s citrami, folklorna skupina iz Gornje Radgone in rogisti iz Murske Sobote.

Kakor povsod, tako tudi tu ni šlo brez nagovorov, ki pa so bili kratki, in kar je pomembno, brez političnih vložkov, zadevali so le namen prireditve. Tekmovalce in udeležence je najprej nagovoril direktor Kmetijske zadruge Gornja Radgona Janez Kramberger, ki je povedal, da je vesel, ko ima ob sebi toliko sodelavcev, ki so voljni pripraviti to vsakoletno prireditev, ki terja veliko naporov. Povedal je tudi, da je to resničen praznik tistih, ki živijo na podeželju, in tistih, ki živijo v mestu, saj oboji jedo kruh, ki ga pečemo iz pšenice. Povedal pa je, da bi brez pokroviteljev in darovalcev ne mogli

izvesti tako velike prireditve. Prireditelje, tekmovalce in obiskovalce pa je pozdravil tudi gornjeradgonski podžupan Janko Slavič, ki je prav tako izrazil zadovoljstvo, da se je ta priredi-

sto zasedla Marija Tanacek iz Spodnje Ščavnice, druga je bila Marija Polič iz Lenarta, tretja pa Genovefa Halec s Kapele. V ekipni konkurenci so zmagale žanjice iz Spodnje Ščavnice, Marija Tanacek, Silva Žnidarič in Franciška Kaučič; druge so bile žanjice iz Benedikta, Sonja Kečič, Terezija Horvat in Alojzija Kolarič; tretje pa žanjice od Svetega Jurija, Jožica Žajdela, Marjana Jurinec in Angela Jaušovec.

ODRANCI - Župnija Odranci je izdala glasilo Osem src in ga posvetila spomenu 8 smrtnih žrtev ob gradnji cerkve. V njem so objavljeni predvsem prispevki birmancev in drugih veroučencev. - Druga novost iz življenja in dela odranske župnije je poslikava stene za daritvenim oltarjem. Možno sliko je naredil akademski slikar Štefan Hauko. - V odranski cerkvi je bilo pred kratkim tudi srečanje bolnikov in otroških pevskih zborov iz domače in sosednjih župnij. Redovnice pa so imele različna srečanja z otroki. (J. Ž.)

V gozdu v Žlabrovi grabi v Stavešincih je vrelec mineralne vode, katerega posebnost je, da iz njega prihajajo tudi močno koncentrirani plini, zaradi katerih ptice, ki se tam oddežajo, omagajo. Lovec in domačin Anton Škrlec nas je opozoril kar na 5 mrtvih sinčik. Ljubitelji narave bodo vrelec, iz katerega pa nihče več ne zajema vode, nekako zavarovali, saj si ne morejo dovoliti, da bi voda še naprej morila ptičji zarod. - Fotografija: L. Kr.

JANŽEV VRH - Pred 45 leti, ko so ustanovili otroški vrtec na Janževem Vrhu, so bili varstveno ustanovo obiskovali predvsem otroci, katerih starši so bili zaposleni v družbenih vinogradih. Vodenje vrteca so zaupali tedaj 19-letni vzgojiteljici Mimici Peleč, ki si je pozneje v tem kraju še sama ustvarila družino. Vrtec je tedaj obiskovalo 22 otrok, odprti pa je bil od 7. do 18. ure. Glas o dobrem vrtcu se je širil in vanj so vpisali otroke še z drugih občin. V nekaterih letih jih je bilo celo 80. Iz tega vrta so otroci odhajali tudi v otroške kolonije v Baško na Jadranskem morju. Zdaj pa je v vrtcu 28 varovancev. Vzrok: družine imajo čedalje manj otrok! Današnja varstvena organizacija Rapodni ter je ustrezno urejen in opremljen. Nekdanji varovanci in njihovi starši so Mimici in družini za požrtvovalnost, da so lahko preživljali brezskrbno mladost. (F. Kl.)

Tak je pogled na obnovljeno župnišče v Turnišču. Dela je bilo več kot dovolj, saj je bilo treba zamenjati strop, narediti nove flake, hidrolizacijo in prerazporediti prostore ter urediti podstrešje za prenočišča duhovnikov, ki prihajajo v goste. Uredili so seveda tudi pročelje stavbe. S tem ko so se mojstri poslovili, skrbi še ni konec, saj vsi niso delali zastonj kot elektricarja Štefan Prša in Jože Horvat, ki sta napeljala novo električno inštalacijo, ampak je bilo treba mojstre plačati in tudi materiala nihče ni dal zastonj. Ker je ostal dolg, gradbeni odbor še naprej računa na pomoč dobrotnikov. - Fotografija: J. Ž.

Gasliško društvo Murski Črnci je pripravilo v gramozni jami v Krogu tekmovalstvo z gumijastimi čolni. Ekipa so se pomerile na 250-metrski progi: v veslanju in prevozu peska v vrečah. Sodelovalo je 19 ekip. Najboljši v šestercu so bili tekmovalci z Melincev, v osmercu pa so se najbolje odrezali Krožani. Tekmovalce so tudi športne ekipe. Najboljši so bili iz Kajak kanu rafting kluba Petanjci. - Fotografija: F. Kuhar

Besedilo in fotografije: L. Kr.

odsevi mladosti

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota.)

Nekateri ste dokaj podrobno in strokovno pojasnili, kaj se zgodi ob sončnem mrku. Preprost odgovor je, da pride Zemlja v Lunino senco, tako da je sončna ploskev deloma ali popolnoma pokrita. Današnja nagrajenska pa je **Majda Benko** iz Serdice 121. Čestitamo!

KUPON št. 45 - ALI VESTE?

Ali veste, kako pravimo stalno enakemu času, v katerem se Zemlja zavrti okrog svoje osi? Odgovore pričakujemo najkasneje do 26. julija.

Moja najljubša žival

Rada se sprehajam po gozdu. Le koga ne bi prevzeli njegova lepota in pesem ptic, ki živahno poskakujejo z veje na vejo? Toda kako dolgo bo ostala narava še taka? V zraku je vedno več zdravju škodljivih snovi. Mnoge rastline in živali umirajo. Ali se zavedamo, da je z njimi povezano tudi naše življenje? Ali dovolj čuvamo naše gozdove in življenje v njih? Hudo mi je, ko zagledam kakega fanta, ki odlomi vejo ali utrga cvet, nato pa ga odvrže.

Vesela sem, kadar zagledam v gozdu srno, ki je moja najljubša žival. Zaradi njene varovalne barve jo težko opazimo. Srne pridejo iz goščave navadno proti večeru ali v zgodnjih jutranjih urah. Na čedalje prometnejših cestah postanejo večkrat žrtve prometa. Pogosto zasledimo v časopisih, da se je zgodila prometna nesreča zaradi neprevidnosti voznika, ki ni upošteval opozorilnega prometnega znaka. Srne so tudi žrtve raznih plenilcev. Za njihovo zaščito pa skrbijo predvsem lovci in gozdarji. Pozimi jim nastavljajo hrano.

Srne večkrat vidim v pohorskem gozdu, ko sem na obisku pri stari mami. Tam je tudi več gozdov in srn. Vidim jih tudi na njivah in travnikih, kjer si iščejo hrano. O njih mi je veliko pripovedoval lovec. Med drugim mi je povedal, da si srne s hrano najprej napolnijo vamp, nato pa jo prežvekujejo, in to običajno podnevi. Srne so sposobne takega prehranjevanja že po vseh mesecih po rojstvu. Rade se združujejo v trope. Prav uživam, ko jih opazujem, kako se pasejo. A kaj, ko traja to le kratek čas. Ker imajo zelo dober sluh in vid, človeka hitro opazijo in zbežijo.

Želim si, da bi imela srno doma. Vem pa, da je to nemogoče, saj se ona ne bi mogla navaditi na novo okolje. Pomagam pa ji lahko tako, da ji pozimi v lovčevem spremstvu prinašam hrano. Prav bi bilo, če bi tudi drugi pripustili svoj delež za varstvo narave.

KATJA REŽONJA, 5. c
OŠ Turnišče

Nosila sem kačo

Obiskali smo živalski vrt v Ljubljani. Biologinja nam je prinesla kačo. Rekla je, da je to zelo plašna žival. Lahko smo jo pobozali in nosili v rokah. Nekateri je tudi poljubila. Med tistimi sem bila tudi jaz. Spoznali smo še veliko drugih živali.

MOJCA MARTINEC,
4. a, OŠ Bakovci

Sonce

Ko sonce se zbudí,
ves svet oživi,
ptički veselo pojo,
kmetje na polje pojdejo.

Ko pa sonce zaide,
luna na nebo pride,
kmalu smo zaspani vsi,
v posteljo se nam mudí.

MONIKA FERENČAK,
3. raz., OŠ Odranci

Skrivnostni grad

Ker od gradu Nerin-
genhof nismo našli niti
ruševin, ki bi pričale o
njem, mi za vrnitev v 15.
stoletje preostaneta sa-
mo domišljija in ravnat-
eljevo pripovedovanje.

Grad je bil podoben
dvorcu z velikim dvoriš-
čem, na katerem je bil
ogromen vodnjak (re-
ka). Dvorec je stal na
obeh bregovih starega
rokava reke Mure. Oba
dela sta bila povezana z
velikim lesenim mostom.
Pod reko pa je vodil
skrivnostni rov. Po reki
so odvažali žita, ki so jih
pridelali tlačani. Uvažali
pa so razno blago. Tako
so živeli iz dneva v dan,
dokler ni nekega dne vo-
da močno narasla in pre-
stopila oba bregova Mu-
re ter poplavlila tudi skri-
vnostni grad. To se je
potem zgodilo še nekaj-
krat, zato je grad počasi
razpadel.

Kako je bilo v resnici,
pa vedo tisti, ki so takrat
živeli in vse to spremlja-
li.

VALERIJA GRAJ-
NER, 7. b, OŠ Apače

V geografsko-ekološkem taboru

Počitnice so se komaj začele, naju z Davidom pa je čakala nova naloga. Odločila sva se za sodelovanje v geografsko-ekološkem taboru, ki je bil na OŠ II v M. Soboti.

Prvi dan smo se spoznavali. Razdelili smo se v štiri skupine - za lišaje, gospodinjke odpadke, vremenoslovje in kamnine. Jaz sem bil v skupini, ki je proučevala gospodinjke odpadke. Naša mentorja sta bila Helena Frumen in Branko Škafar. Drugi dan smo se podali na ekskurzijo na Goričko. Ustavljali smo se po vaseh, kjer smo si ogledovali kamnolome, lišaje in deponije, vremenoslovci pa so proučevali vreme. Tretji dan se je naša skupina odpeljala na odlagališče odpadkov v Puconce, kjer smo opravili različne meritve. Nato smo se odpeljali v kompostarno v Mursko Soboto, kjer smo si ogledali še biološko čistilno napravo. Popoldne pa smo si ogledali še vrsto divjih odlagališč odpadkov v okolici Kroga. Četrti dan smo poslušali predavanje o zdravi prehrani. Popoldne smo izdelovali plakate, zvečer smo imeli generalko, potem pa disko. V petek, zadnji dan, so prišli med nas tudi starši. V telovadnici smo imeli prireditev, na kateri smo dobili priznanja.

Takšnih taborov si še želim, saj smo se naučili mnogo koristnega. Še posebej sem hvaležen mentorjema, ki sta za nas skrbela tako, da smo se počutili kot doma.

BOŠTJAN SIMON,
7. b, OŠ Sveti Jurij

Cirkuški klovni

Cirkuški klovni
je kot slon,
slon pa je nor
kot balon.
Rad hodi v slaščičarno,
ne pa v knjigarno.
Večkrat je preoblečen v pa-
na pleše pa rad valčka.
Nikoli ne pride v krizo,
rad ima pogrnjeno mizo.
Vmes mu curljajo kaplje,
v katerih se kopajo čaplje.
Ko ogenj gori,
se on smeji.
Tak je cirkuški klovni,
ki je lahko tudi slon.

TADEJA PEITZ,
OŠ Cambur

Dedkova igra

Ko je bil dedek še maj-
hen, se je rad igral igrico
Ponedeljek, torek ... Na
zemljo so narisali pol-
žno polje, v katerem so
označili dneve in tedne.
Čez črte so morali po-
nogi skakati in brcati ka-
menček. Počivali so na
ko, ko so prišli do me-
lje. Če se je kamenček
stavil na črto, je moral igra-
prepuštili naslednjemu
tekmovalcu. Mislim, da je
bila to zelo zanimiva igra.

BLAZ FRAS, 2. b
OŠ Doklež

Pišite,
rišite,
sodelujte ...

Novice od tu... ... in tam

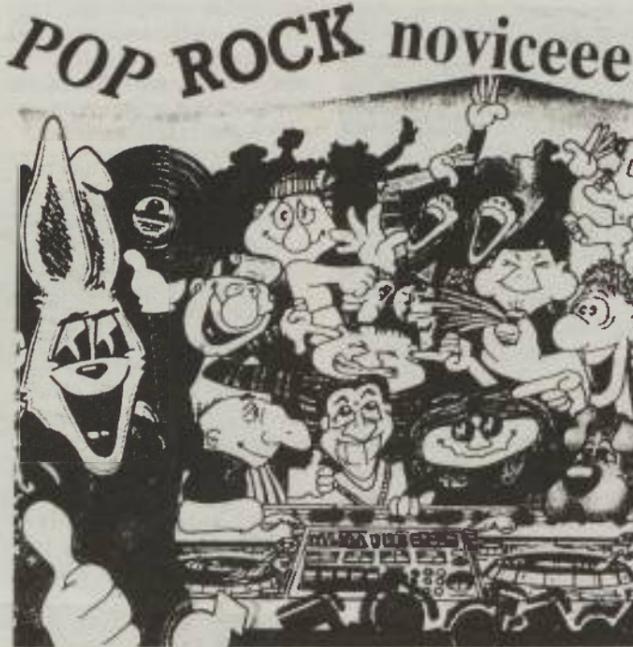
Vlado Poredoš - Baretkaš s svojo skupino Orleki kljub veliki vročini trdo dela na novem projektu, kajti jeseni nameravajo izdati novo ploščo, pripravljajo pa se tudi na nastop v tujini.

Skupina Agropop ima novo članico, ki jo uporabljajo predvsem za javne nastope. Omislili so si namreč pravo kozo, ki je poleg vsega še oblečena. Kolikor nam je znano, kozo ne dela nobenih večjih težav.

Po najnovejših podatkih, ki se trenutno širijo po svetu, Lisa Marie in Michael Jackson pričakujeta otroka. Po vseh slabih govoricah, ki so bile objavljene o tem paru in jih radi pišejo o javnih ljudeh, je sedaj pricurjajala ena dobra.

Vsi vedo, kdo je Elton John, nekoliko manj pa jih verjetno ve, da ima brata. Ime mu je Geoff Dwight in živi kot hipi v Walesu v baraki, ki si jo je naredil sam. Pravi, da z Eltonom nista imela nobenih stikov že 11 let in da on tudi brez brata srečno živi.

Rubriko pripravlja: ALEKSANDRA NANA RITUPER

rada pa daje avtograme. Na vse to pa se tudi temeljito fizično in psihično pripravlja. Kajti negativne strani popularnosti je spoznala že ob svojem bratu Michaelu, ki je pogosto tožil, da nima več nič individualnosti, da se ne more normalno sprehajati, da ne more iti v trgovino in podobno. Ona je tudi najbolj navezana na svojega brata, in je tista, ki mu je pri njegovih težavah prva priskočila na pomoč.

Janet pa muči še nekaj, velika trema in strah, da ne bo šlo kaj narobe. Zato nastope s svojo ekipo do potankosti naštudira. Na turnejah nikoli nima veliko časa, kajti med nastopi vedno veliko vadi, odpravlja posamezne napake in utrjuje kondicijo. Če je potrebno, delajo tudi osem ur na dan pred nastopom. Ničesar no-

če prepuštili naključju. Poleg tega pa je zelo čustvena oseba in bi ji bilo zelo težko, če bi pod odrom videla nezadovoljno publiko. Ko se nastop konča, se vedno zahvaljuje bogu, da je bilo vse uspešno.

Ko ni na turneji, živi z Renejem Elizondom v čudoviti vili v Malibuju. Tam ima velik vrt, po katerem se podijo njeni trije psi. Z Renejem je skupaj že devet let, pa se še vedno nista poročila in o tem še ne premišljujeta. Kaj jima bo poroka, če se tudi sicer zelo dobro razumeta. Poleg tega pa ji Rene pomaga pri izbiri pesmi, pri koreografiji in jo podpira pri vseh projektih. Seveda si želi imeti tudi veliko otrok, toda potem, ko bo popolnoma uspela s svojo kariero, pravi osemindvajsetletna Janet Jackson.

Janet Jackson

Janet se je dolgo odločala, ali naj gre na svetovno turnejo ali ne. Prevladala je odločitev, da gre. Ugotovila je, da je na svetovni glasbeni sceni praznina, ki bi jo lahko zapolnila prav ona. Tudi njeni zvesti oboževalci so se kar nekaj časa spraševali, ali bodo lahko Janet videli v živo ali ne. In ni veliko manjkalo, da je ne bi. Kajti Janet je zajela velika psihološka kriza, največja v njeni karieri doslej. Premagala je težave in znova zablestela na odru.

V današnjem obdobju, ki ga preplavljata rave in techno, ponujajo nastopi Janet Jackson veliko dobre glasbe in plesa, prepletene s pozitivno energijo. Tako jo tudi sprejemajo njeni oboževalci, ki velikokrat preveč evforično reagirajo. Zgoditi se tudi, da jih nekaj deset vdre v garderobo. Ne mara gneče, zelo

Glasbena uganka

Vidim, da je skupina Take That pri nas res popularna, saj je bil boben, ko smo žrebali dopisnice, nabito poln. Vidim, da fante te skupine dobro poznate, to so Mark Owen, Robbie Williams, Jason Orange, Gary Barlow in Howard Donald. Nekateri ste napisali samo imena, drugi tudi priimke, upoštevajte vse. Iz bobna pa smo potegnili dopisnico Stefana Grah, Kančevci 13, 69206 Križevci. Čestitamo! Obvestilo o nagradi, ki jo poklanja trgovina M-Shop, bomo poslali po pošti. Vse pa vas vabimo k reševanju nove glasbene uganke:

Kdo ali kaj je v zadnjem njegovem hitu napadel Zorana Predina a) žena, b) ose ali c) ljubezen?

Odgovor: _____

Kupon št. 15

Odgovore s kupončkom pošljite na dopisnici do 28. julija na naš naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta 13, 69000 Murska Sobota, s pripisom: Pop Rock Noviceee.

Mursko-morska lestvica

1. Latino - Ne tražim ljubav
 2. Davor Radolfi - Tvoje ime kao ime ruže
 3. Giboni - Dvije duše
 4. Prljavo kazalište - Kiše jesenje
 5. Alen Vitasovič - Gušti su gušti
- Predlog: Boris Novkovič - Otkad nisam tvoj

Glasujem za: _____

Koncerti

V petek, 21. julija, bo pri Ficku v Ljutomeru Open Mind Festival, na katerem bodo nastopili: Wasserdicht, Scuffy Dogs, Proletariat, Not Why Yes, AmSend Minded, Dark Busters, Fuck Off Bolan, Nula ter Bjes zdravog razuma. Vstopnina je 500 tolarjev.

AUDIO - VIDEO - CD
M SHOP
69000 Murska Sobota
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAXS
069/32-165

Dogajanje na ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oz. trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 11. 7. in ponedeljkom 17. 7. 1995.

V ponedeljek, 10. julija, je pričela kotirati na Ljubljanski borzi v borzni kotaciji B obveznica Slovenske združene kmetijske banke (skrajšana oznaka SZB1). Skupna nominalna vrednost izdaje znaša 5 mio DEM (5000 kom po 500 DEM in 2500 kom po 1000 DEM), obveznice imajo 10-odstotno letno obrestno mero, prvi kupon pa je zapadel v plačilo 15. marca letos, zadnji pa bo zapadel 15. 9. 2004. Za plačilo obveznosti iz obveznic jamči banka z vsem svojim premoženjem.

Iste dne je bilo ustavljeno trgovanje z delnico NIKR zaradi več kot 30-odstotnega padca tečaja (3098) glede na tečaj dne 21. 2. 1995, ko je le-ta bil 4450 SIT. 15. julija je obveznici Gorenje zapadel zadnji kupon, zato je bila izključena iz kotacije.

Borzna kotacija A - redne delnice

V sredo je padel enotni tečaj delnice LEK-a z 11350 na 11266, ko je bilo za 304 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne na 11200 ob prometu 45 tisoč dolarjev, v petek pa porasel na 11210 (112 tisoč dolarjev). Tudi v ponedeljek je njen enotni tečaj porasel, tokrat na 11250, prometa pa je bilo za 304 tisoč dolarjev.

V sredo je porasel enotni tečaj redne delnice Probanke, in sicer z 12974 na 13323, ko je bilo za 8,6 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa padel na 12997 ob 11,4 mio dolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj porasel na 12701, ko je bilo za 11 mio dolarjev prometa, v ponedeljek pa na 13023 ob prometu 781 tisoč dolarjev.

Enotni tečaj delnice Salusa je rahlo porasel v torek s 18915 na 19000, ko je bilo za 570 tisoč dolarjev prometa, v četrtek pa padel na 198776 ob 21,4 mio dolarjev prometa.

V petek je njen enotni tečaj ponovno porasel, tokrat na 19003, ko je bilo tudi tokrat za 570 tisoč dolarjev prometa, v ponedeljek pa na 19006 ob 2,1 mio dolarjev prometa.

12. 7. je padel enotni tečaj redne delnice SKBR s 27485 na 26906, ko je bilo za 69,3 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 26103 ob 38,9 mio dolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj porasel na 26821, ko je bilo za 13,4 mio dolarjev prometa, v ponedeljek pa na 26863 ob 8,1 mio dolarjev prometa.

Borzna kotacija A - obveznice

Z obveznico Banke Celje (BCE1) je bil prijavljen aplikacijski posel v sredo po tečaju 97,1 v vrednosti 147 tisoč dolarjev, naslednjega dne pa je njen enotni tečaj poskočil na 97,9 ob prometu 320 tisoč dolarjev. Njen enotni tečaj je porasel tudi v petek, in sicer na 98,1, ko je bilo za 987 tisoč dolarjev prometa, v ponedeljek pa je posel, tokrat v vrednosti 823 tisoč dolarjev po tečaju 98,0.

Za 0,2-odstotni točki na 100,1 je v torek padel enotni tečaj obveznice RSL 1, ko je bilo za 2,1 mio dolarjev prometa, naslednjega dne na 100,0 ob 21,8 mio dolarjev prometa, v četrtek pa se je vrnil na 100,1 (7,7 mio dolarjev prometa).

V petek je njen enotni tečaj porasel na 100,3, ko je bilo za 31,4 mio dolarjev prometa ter se

na isti ravni zadržal tudi v ponedeljek ob 35,4 mio dolarjev prometa.

V torek je s 103,9 na 104,0 porasel enotni tečaj obveznice RSL 2, ko je bilo za 3,3 mio dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 104,1 ob 16,7 mio dolarjev prometa.

V četrtek je njen enotni tečaj porasel na 104,3, ko je bilo za 3,5 mio dolarjev prometa, naslednjega dne na 104,4 ob 43 mio dolarjev prometa, v ponedeljek pa na 104,8 (11 mio dolarjev prometa).

Enotni tečaj obveznice RSL8 je porasel v sredo s 85,5 na 86,0, ko je bilo za 6,5 mio dolarjev prometa, naslednjega dne na 86,3 ob 17,8 mio dolarjev prometa, v petek pa na 87,3 (2,4 mio dolarjev prometa). V ponedeljek so bili prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 21,9 mio dolarjev, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 87,0.

Z obveznico RSL 11 so bili prijavljeni v sredo aplikacijski posli v vrednosti 21,9 mio dolarjev po tečaju 92,0 (2,8 odstotne točke glede na tečaj 30. 6.), naslednjega dne pa je bilo za 1,3 mio dolarjev prometa po enakem tečaju.

Aplikacijski posli so bili prijavljeni v sredo tudi z obveznico RSO1 z izkoriščeno davčno olajšavo, in sicer po tečaju 98,0 (-0,8-odstotne točke) v vrednosti 106 tisoč dolarjev, naslednjega dne je njen enotni tečaj poskočil na 99,0 ter se na tej ravni zadržal tudi v petek, skupno pa je bilo za 484 tisoč dolarjev prometa. V ponedeljek je njen enotni tečaj porasel na 99,1, prometa pa je bilo za 66 tisoč dolarjev.

S 102,5 na 103,1 je porasel v četrtek enotni tečaj obveznice RSL 2 z izkoriščeno davčno olajšavo, ko je bilo za 86 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 1203,3 ob prometu 259 tisoč dolarjev.

Za 0,5-odstotne točke na 98,0 je v torek poskočil enotni tečaj SKB1 ter se na tej ravni zadržal tudi v sredo (skupno je bilo za 2,3 mio dolarjev prometa - večina v sredo), v četrtek pa je padel na 97,6 ob 1,1 mio dolarjev prometa. V ponedeljek je njen enotni tečaj porasel na 97,8, prometa pa je bilo za 4,2 mio dolarjev.

Z obveznico Sklada za razvoj (SKR1) so bili v sredo prijavljeni aplikacijski posli v vrednosti 463 tisoč dolarjev po tečaju 63,0, naslednjega dne pa je njen enotni tečaj poskočil na 69,2 ob prometu 679 tisoč dolarjev. V petek je njen enotni tečaj padel na 67,0, ko je bilo za 110 tisoč dolarjev prometa.

Borzna kotacija B - redne delnice

Enotni tečaj redne delnice BTBR-ja je padel v torek z 11500 na 11340, ko je bilo za 57 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 11123 ob prometu 289 tisoč dolarjev. V petek je njen enotni tečaj porasel na 11242, ko je bilo za 202 tisoč dolarjev prometa, v ponedeljek pa zdrsnil na 11093 ob prometu 311 tisoč dolarjev.

V torek je padel enotni tečaj delnice Dadasa z 80705 na

77733, ko je bilo za 700 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne pa na 72346 ob 29,8 mio dolarjev prometa. V četrtek je njen enotni tečaj padel na 68180, ko je bilo za 54,1 mio dolarjev prometa, naslednjega dne porasel na 69555 ob 22,7 mio dolarjev prometa. V ponedeljek pa ponovno padel, tokrat na 67171 (7,7 mio dolarjev prometa).

12. julija je padel s 13171 na 13033 enotni tečaj delnice Finmedie, ko je bilo za 586 tisoč dolarjev prometa, v petek porasel na 13100 ob prometu 66 tisoč dolarjev, v ponedeljek pa je bil prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 292 tisoč dolarjev po tečaju 13890.

V sredo je rahlo padel enotni tečaj delnice MK Založbe, in sicer z 9079 na 9047, ko je bilo za 489 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne porasel na 9089 ob 2,1 mio dolarjev prometa, v petek pa na 9114 (638 tisoč dolarjev prometa). V ponedeljek je njen enotni tečaj porasel na 9170, prometa pa je bilo za 3,1 mio dolarjev.

Neznatno je v sredo porasel enotni tečaj delnic Term Čatež s 724,0 na 724,9, ko je bilo za 747 tisoč dolarjev prometa, naslednjega dne pa padel na 718,0 ob 1,1 mio dolarjev prometa. V petek je njen enotni tečaj porasel na 728,0, ko je bilo za 386 tisoč dolarjev prometa, v ponedeljek pa na 729,0 ob prometu 73 tisoč dolarjev.

Borzna kotacija B - prednostne delnice

Enotni tečaj delnice KBTP-ja je padel v sredo s 25460 na 24367, ko je bilo za 1,7 mio dolarjev prometa, naslednjega dne porasel na 24612 ob 3,3 mio dolarjev prometa, v petek pa na 24800 (496 tisoč dolarjev prometa). Tudi v ponedeljek je njen enotni tečaj porasel, tokrat na 24925, prometa pa je bilo za 399 tisoč dolarjev.

Enotni tečaj prednostne delnice Primotina je zdrsnil v sredo s 25938 na 24024, ko je bilo za 2,1 mio dolarjev prometa, naslednjega dne porasel na 21766 ob 7,5 mio dolarjev prometa, v ponedeljek pa je bil prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 272 tisoč dolarjev po tečaju 27230.

Borzna kotacija B - obveznice

S 93,2 na 93,1 je v sredo padel enotni tečaj obveznice Občine Zagorje, ko je bilo za 538 tisoč dolarjev prometa, v petek porasel na 94,0 ob 1,1 mio dolarjev prometa, v ponedeljek pa na 94,8 (2,2 mio dolarjev prometa). V sredo je enotni tečaj obveznice PTT N.

Gorica ostal na ponedeljkovi ravni 98,8, ko je bilo za 1,9 mio dolarjev prometa, naslednjega dne je bil prijavljen aplikacijski posel v vrednosti 298 tisoč dolarjev po tečaju 98,4, v petek pa v vrednosti 445 tisoč dolarjev po tečaju 98,1. V ponedeljek je njen enotni tečaj poskočil na 99,2, prometa pa je bilo za 60 tisoč dolarjev.

Trgovanje na trgu OTC

OTC - redne delnice
Z enim lotom delnice HB je bil sklenjen aplikacijski posel v torek po tečaju 3779.

11. julija je porasel enotni tečaj delnice Intare s 1950 na 2150, ko je bilo za 43 tisoč dolarjev prometa, v četrtek pa padel na 1750 ob prometu 126 tisoč dolarjev.

TONČKA BOŽINOVIČ

Gospodarska gibanja v prvem polletju letos

Najnovější podatki kažejo na nadaljevanje ugodnih gospodarskih gibanj v Sloveniji tudi v prvi polovici leta 1995.

Nadaljuje se cenovna stabilizacija, ki jo spremlja najava visoke gospodarske rasti in razvoja ugodne strukturne spremembe v proizvodnji, delitvi in porabi. Ti rezultati se dosegajo v še precej nestabilnih makroekonomskih razmerah, značilnosti katerih so nedokončano lastninenje, krepitev tečaja tolarja in nestabilnost na tujih denarnih trgih. Navedeni vplivi se kažejo v znižanju zunanje konkurenčnosti izvoznega gospodarstva in zmanjšanju dobičkonosti predvsem tradicionalnih industrijskih panog. Poslovni rezultati gospodarstva so po podatkih Zavoda za makroekonomske analize že peto leto zapored negativni, vendar se izboljšujejo. Ugodna makroekonomska razmerja v letih 1994 in 1995 kažejo, da se trenutno uresničuje Scenarij plus iz strategije gospodarskega razvoja Slovenije.

Ekonomski odnosi s tujino

V prvih štirih mesecih leta 1995 se je v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta izvoz povečal za 17,5 %, uvoz pa za 24,3 %. K skupni rasti menjave sta največ prispevala rast menjave reprodukcijskega materiala in opreme. Izvoz prvega je porasel za 42 %, uvoz pa za 38,9 %. Izvoz opreme je porasel za 34 %, uvoz za 47,1 %. Zaradi hitrejšje rasti uvoza reprodukcijskega materiala in opreme bo ob koncu tega leta uvoz blaga presegel izvoz. Na drugi strani se je izvoz storitev v primerjalnem obdobju povečal za 25,4 %, uvoz storitev pa za 5,2 %.

Obseg tujih neposrednih naložb iz začetka leta ne narašča več tako močno, zagotovo pa bodo naložbe ob koncu leta višje kot lani. Dolgoročna zadolženost podjetij v tujini se povečuje in dosega 38,1 milijona dolarjev, vendar je za 19,6 % nižja kot lani v prvih štirih mesecih. Skupne devizne rezerve so dosegle 3.212,6 mio dolarjev.

Izvozna konkurenčnost

Aprila se je izvozna konkurenčnost znižala. Padajočemu nominalnemu efektivnemu tečaju tolarja so se pridružili še vpliv rasti plač in drugih prejemkov ter padec produktivnosti.

Maja je bila prvič po petnajstih mesecih apreciacija tolarja prekinjena. Efektivni tečaj se je povečal zaradi preseženega povpraševanja po devizah na deviznem in menjalniškem trgu ter okrepitev lire in dolarja.

Cenovna gibanja

Na domačem trgu se še izboljšuje relativni cenovni položaj menjalnega dela gospodarstva. Letos je pri cenovni politiki poudarek na obvladovanju inflacije, ki naj ne bi presegla 10 %. V tržnem sektorju, kjer se cene prosto določajo, pa apreciacija tečaja tolarja zelo zmanjšuje dobičkonost izvoza.

Porast cen v javno nadzorovanih sektorjih kot tudi njihov vpliv na inflacijo sta minimalna.

Plače

Aprilske bruto plače v gospodarstvu so realno porasle v odnosu na povprečje predhodnega leta za 3,3 %. S takim gibanjem plač in uzakonjeno dohodkovno politiko bomo lahko dosegli predvideno 3 % realno rast bruto plač na zaposlenega v letošnjem letu glede na leto 1994.

Tako bi se skupaj s predvideno 1 % rastjo zaposlenosti in 3 % rastjo plač letos obseg sredstev za plače povečal za 4 %. Bruto plače na zaposlenega bodo v tem letu predvidoma porasle manj od rasti produktivnosti dela.

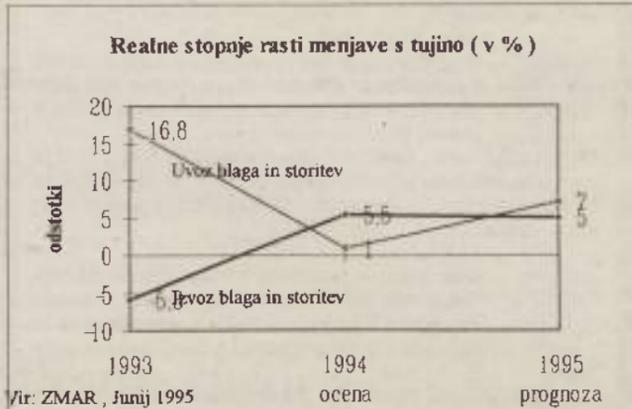
Kljub hitrejšem naraščanju obsega in višine plač v negospodarskega kot gospodarstvu ostaja nereseno vprašanje plač v negospodarsstvu v spodnji polovici tarifnih razredov. To bo potrebno rešiti

vanja prebivalstva v bankah za okoli 10 %. Taka raven bo omogočila pokritje predvidenega salda tekočih transakcij s tujino ter financiranje naložb v osnovna in obratna sredstva.

Bruto naložbe bodo predvidoma porasle za 13,6 %.

Industrija

V prvih šestih mesecih letošnjega leta je trend industrijske pro-

čimprej, ker bo tako preprečen osip delavcev v nekaterih dejavnostih.

Trg dela

Po statističnih podatkih se je tudi aprila zniževalo skupno število zaposlenih. Povečanje je opaziti v gradbeništvu za 1 %, v gostinstvu, obrti in stanovanjsko-komunalnih dejavnostih za 0,5 %.

Še naprej se povečuje tudi zaposlovanje v drobnem zasebnem sektorju. V obdobju sedanjega preustroja gospodarstva postaja čedalje pomembnejše prilagajanje poklicev oz. znanja kadrov novim zahtevam dejavnosti, kjer bo prekvalifikacija pomemben vzvod za delovno razmerje in delovanje trga delovne sile.

Javne finance

Javnofinančni prihodki so se v prvih petih mesecih letošnjega leta v odnosu na enako obdobje preteklega leta povečali nominalno za 22,3 %. Mesečna realna vrednost teh prihodkov pa je pod ravni iz decembra preteklega leta. Na podlagi dosedanjih gibanj, ocen in napovedi do konca leta se predvideva, da bodo v letu 1995 javnofinančni prihodki realno porasli za 2,6 %, odhodki pa za 3,8 %.

Denar in likvidnost

Tolarska posojila iz meseca v mesec hitreje realno naraščajo in so maja porasla za 4,5 %, v petih mesecih pa za 13,9 %. Najhitrejšo rast v maju (6,8 %) so imela dolgoročna posojila prebivalstvu, saj so porasla za 5,4 %, medtem ko so kratkoročna posojila porasla za 3,3 %. Likvidnost gospodarstva je še naprej zaostrena. Zaostrujejo se likvidnostni problemi tudi pri podjetjih v zasebni lasti, kjer številno blokacij iz meseca v mesec narašča.

Ukrepi monetarne politike so povečali povpraševanje po devizah, porasle so devizne hranilne vloge. Menjalnice so prodale več deviz kot kupile, skupni promet na deviznem trgu se je zelo povečal. Tečaj marke je nehal padati. Tako so maja porasla devizna sredstva prebivalstva za 4 %, tolarške hranilne vloge pa za 1 %. Bruto nacionalno varčevanje se bo ob uresničitvi napovedi rasti drugih kategorij realno povečalo za 9 % in doseglo raven 25,5 % bruto domačega proizvoda. Povečanje bo temeljilo predvsem na rasti varče-

izvodnje glede na enako obdobje preteklega leta upadel. To je povzročila stagnacija proizvodnje reprodukcijskega materiala zaradi manjšega števila delovnih dni v aprilu in dopustov v začetku maja. Kljub temu se je industrijska proizvodnja maja glede na maj 1994 dvignila za 1,8 %.

Zaloge reprodukcijskega materiala so se znižale zaradi večjega povpraševanja, tako da je glede na povpraševanje pričakovati porast njegove ponudbe. Letošnja produktivnost je višja od lanske petmesečne za 9 %. Zaloge dokončnih izdelkov so v celoti gledano le za 0,5 % višje od lanskih petmesečnih.

Kmetijstvo

Ugoden trend rasti kmetijske rastlinske proizvodnje se nadaljuje zlasti v zasebnem sektorju, ki je v preteklem letu pridelal 80,4 % vse kmetijske proizvodnje.

Drugi del kmetijske proizvodnje, ki se nanaša na živinorejo, pa se še ni prav otresel upadanja pridelave.

Cene pri proizvajalcih kmetijskih proizvodov v letošnjem letu naraščajo, kar ne velja tudi za odkupno ceno letošnje pšenice. Cena le-te bo po maja sprejetem tržnem redu 25,29 SIT za kilogram.

Turizem

Čeprav je bil letošnji razpored aprilskih praznikov ugodnejši kot v lanskem letu, se število domačih gostov ni povečalo, temveč je nastopno za tretjino manjše kot aprila 1994.

Kot vzrok za to so odhodi za praznike v tujino, večina podaljšanih praznikov pa je bila že v maju. Prenočitev domačih gostov pa je bilo v maju za 32,2 % več kot aprila in 6 % več kot v enakem mesecu lani.

Zanimanje tujih turistov za destinacije v Sloveniji se povečuje ne glede na razmeroma visoke cene gostinskih storitev, ki skoraj dvakrat presegajo stopnjo inflacije.

Aprila so tuji gostje ustvarili za 14,4 % več prenočitev kot aprila lani, v prvih šestih mesecih pa za 10 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. Predvidevamo, da bo prispevala ugodna sprememba strukture tujih gostov v tej turistični sezoni k povečanju prihodkov.

BOGDAN VUNJAK

Cesta prvih borcev II. Brežice 58250
 0608 62-236 Telefaks: 0608 62-952
 POSLOVALNICA LJUBLJANA
 Slovenska cesta 54 Ljubljana 61000
 061 31-55 Telefaks: 061 31-347
 POSLOVALNICA MARIBOR
 Partizanska cesta 3-5 62000 Maribor
 062 29-460 Telefaks: 062 29-460

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Dosegla boš tisto, za kar si prizadevaš že dalj časa, a boš kaj hitro spoznala, da si se ponovno zmotila. Bilo bi veliko bolje, če bi del te energije namenila svojemu poslovnemu življenju, ki je trenutno pravi obup.

On: Še vedno si nisi na jasnem, kaj si v resnici želiš: ali staro ustaljeno ljubezensko zgodbo ali vročo avanturo. Jasno ti je le eno: na dveh stilih se ne da sedeti. Pohiti, saj bo kmalu prepoznal!

BIK

Ona: Ljubezenska avantura te bo dobesedno vrgla iz ustaljenega življenja, po drugi strani pa ti bo prinesla neverjetno srečo. Mogoče je ravno to tisto pravo, zato se ti na vsak način splača potruditi.

On: Nekdo te bo z milimi pogledi kaj hitro omeščal in te popeljal na popolnoma druga pota, kot si jih načrtoval. To bo sicer vneslo popoln nered v tvoje ustaljene posle, po drugi strani pa ti bo prineslo neslutene avanture.

DVOJČKA

Ona: Dober glas seže v deveto vas. To se bo pokazalo tudi pri tebi, saj ti bo dobra poslovna poteza odprla prenekatera vrata v prihodnost. Zagradi priložnost, dokler je še tu, kajti kasneje bodo vsa prizadevanja zaman.

On: Imaš srečo, da z lahkoto pozabljaš vse, kar je v tvojem življenju neprijetnega in preživetega. Več pozornosti pa boš posvetil radovenim očem, ki že dalj časa sledijo tvojim včasih celo smešnim avanturam.

RAK

Ona: Končno se boš uspela sprijazniti z dejstvom, da tvoja čustva niso tako izjemna, kot si želiš. Je že res, da boš imela spočetka manjše težave, vendar se boš kaj kmalu znašla in uspela.

On: Le zakaj čakaš, da se bodo drugi prilagodili tebi? Ali ni že čas, da se tudi ti enkrat ukloniš večinski volji? In naj ti nikar ne bo nerodno priznati napako, saj se ti lahko zatajevanje le-te kaj slabo obnese.

LEV

Ona: Nikar se ne spuščaj v tvegane napovedi, ampak si raje pusti malo več »igralnega« prostora. Prijateljica ti bo najprej zavidala, pozneje pa se bo vendarle uspela sprijazniti z novonastalim položajem.

On: Naj ti nikar ne bo nerodno priznati napake, saj je to veliko boljše kot trmasto vztrajati do še slabšega konca. Nekdo, ki si ga nekoč že ljubil, se bo ponovno vmešal v tvoje ljubezenske dogodivščine.

DEVICA

Ona: Kaj kmalu se bo pokazalo, ali je bila tvoja odločitev pravilna ali le še ena od tvojih običajnih muh. Prijatelj ti bo sicer poskušal biti le naklonjen, ti pa ga boš razumela popolnoma napačno.

On: S pretiravanjem lahko preslepiš marsikoga, vendar ne tistega, ki te pozna že od ranega otroštva. Raje odkrij svoje srce in težave, saj boš tako kaj kmalu opazil, da si v svojih stiskah vse prej kot osamljen.

TEHTNICA

Ona: Če boš poskušala na vsak način ugoditi prijateljici želi, se bo vse skupaj končalo karseda slabo. Vedno znova se spuščaj v stvari, ki se te sploh ne tičejo in kjer lahko ustvariš le še večjo zmedo.

On: Poslovni načrti se ti bodo sicer začeli uresničevati, vendar ne tako hitro, kot si morda pričakoval. Dosegel boš predvsem tisto, kar bo v tem trenutku najvažnejše in bo prineslo največji dobiček. Na drugo pa malo počakaj.

ŠKORPIJON

Ona: Prišel bo trenutek, ko se boš morala dokončno odločiti med dvema sicer enako dobrima alternativama. Nikar se ne obotavljaj, ampak se čimprej odloči! Nekdo ti bo sicer delil nasvete, vendar raje ravnaj po svoji glavi.

On: Zaradi stvari, ki si jih naredil, te nekdo občuduje, ker pa si priznal tudi svoje napake, je to le še dopolnilo tvoj dobri vtis. Sprejmi povabilo, saj se ti obeta nekaj, česar doslej še nisi doživel. Le tako naprej!

STRELEC

Ona: Presenečena boš nad nenadnim interesom tvojega nekdanjega oboževalca, vendar mu ne smeš zaupati. Drži se raje tega, kar imaš, saj nisi ni tako slabo, kot se ti dozdeva. In ne pozabi poklicati prijateljice, saj veš, zakaj!

On: Bližajo se ti trenutki, ko boš do vratu v de'u. Toda na neki način ti bo to tudi všeč, saj boš lahko dokončno dokazal svojo resnično vrednost in sposobnosti. Slaba stran pa je, da boš prikrajšan pri ljubezenski plati življenja.

KOZOROG

Ona: Človeška nevoščljivost nima meja, in to boš kaj kmalu skusila na svoji koži. Bilo bi koristno, da bi za nasvet prosila nekoga pametnejšega, saj se boš v nasporotnem primeru kaj hitro zapletla v popolno zmedo.

On: Svojo poslovno pot moraš načrtovati karseda preudarno pa tudi z dobršno mero razuma. Na tak način uspeh ne more izostati. V ljubezni se trudi utrditi predvsem tisto, kar imaš, saj se ti tla resno majojo.

VODNAR

Ona: Sreča je na tvoji strani in ponovno boš optimistično razpoložena. To se bo pozitivno manifestiralo tudi v tvojem poklicnem življenju, kjer lahko pričakuješ kar precejšnje presenečenje.

On: Izkoristiš boš ponujen namig, a se boš pozneje pošteno kesal. Saj ne, da bi ne bilo prijetno, a je že tako, da brez težav v zadnjem času enostavno ne gre. Obisk pri zdravniku ti bo precej pomagal, zato nikar ne omahuj.

RIBI

Ona: Presenečenje, na katero se pripravljaj že dalj časa, se ti bo popolnoma posrečilo in rezultati ne bodo mogli izostati. Prijatelj te bo povabil na prijeten pomenek, ki se bo končal malce drugače kot ponavadi.

On: Prijetni popoldnevi ti bodo prinesli dolgo željeni duševni mir pa tudi prav prijetno prijateljico, ki lahko postane tudi kaj več. Znanec z morja ti bo prinesel pozabljene stvari, ki te bodo spravile v precejšnjo zadrego.

Natančnost

Cene Čebula je ob prvi kavi bral časopis in nekaj mrmral.

»Kaj je spet narobe,« ga je vprašal Žožo, »sicer pa lahko daš drugi del časopisa menit!«

»Tu berem neko statistiko. Slovenci smo kot pri vsem tudi glede branja izredno visoko uvrščeni. Po uradni statistiki kar šestdeset odstotkov sploh ne prebira knjig, preostali pa preberejo, po statistiki seveda, 0,5 knjige na leto,« je povedal Cene.

»To me spominja na tisti vic,« je rekel Janko. »Bosanca so nekoč vprašali, če pozna Andriča. «Seveda,« je zatrdil.

»Si bral Na Drini čuprija?«

»Kaj bral, hodil, hodil sem po njej.«

»Na to temo obstoji še en vic,« se je vmešal Žožo. Vprašajo človeka, če je bral Ano Karenino. »Kaj bral, celo spal sem z njo,« odgovori.

»Moja teta je zadnjič zagledala v smetnjaku cel kup novih knjig, malo je poškilila, če je kdo ne opazuje,« je povedala Mimica. »Bila so Tolstojeva dela in skoraj celotni Dostojevski.«

»Meni se je pred tremi dnevi zgodilo isto,« je rekel Cene. »Nesem smeti, na robu smetnjaka zagledam cel kup novih knjig. Bili so Konfucij, Cronin, Milčinski, Krleža, Tavčar, Thomson in prelepa otroška slikarica. Poleg tega sta bila še dva zvezka slavistične revije. Po tem sklepam, da je knjige odvrгла neka akademsko izobražena oseba.«

Tedaj je vstopil Francišek, povedal je, da se je pravkar vrnil s terena, in vprašal, in če nam je morda ostalo kaj kave. Mica ga je vprašala, če na terenu ni kave, a mu je vseeno nalila ostanek, bilo ga je skoraj za polovico skodelice. Cene je glede na prejšnji pogovor vprašal Franciška: »Poznaš Cankarja?« »Seveda, to je oni neobdobjatnega, ki je delal pri nas v ekonomatu, sedaj pa je podjetnik, ima kopirnico in prodaja cigarete Malboro.«

»Ne, pisatelja mislim.«

»Seveda, tudi njega poznam,« se je Francišek delal načitanega.

»Si bral Skodelico kave?«

»Kaj bral, spil sem jo, pa ne ene same, nešteto jih je bilo,« se je pokazal še duhovitega.

»No, si pa dobil, kar si iskal!« je rekel Žožo.

»Malo preveč usedline je bilo,« je rekel Francišek, ki je menil, da je bilo vprašanje naslovljeno nanj.

»Gremo čez cesto v bife na še eno kavo?«

»Točno, kakor bi rekel Cankar, če že ne Andrič ali Tolstoj,« je menil Janko.

Potem so se vsi skupaj odpravili v bife na kavo. Le Mica je ostala v pisarni, za vsak primer, če bi kdo koga iskal.

BORIVOJ REPE

V severnem Bangladešu so poročili

osemnamtmesečno deklico in sedemletnega dečka. Po starem ljudskem verovanju bo to prineslo srečo ženinovi družini. Nevesto Ajito Katun je mati nosila v naročju, ženin Anisur Rahman pa se je zgleno vedel v množici pedesetih povabljenecv. Rahmanovega očeta Muhameda Alija iz Goalpare so prepričali, da bo le tako naredil konec številnim smrtim v družini: izgubil je namreč štiri otroke, še predno so napolnili sedmo leto.

Zakaj so umrli Maji

Dva tisoč let so Maji vladali v južni Mehiki. Leta 750 jih je tu živelo vsaj 3 milijone. Toda v nekaj sto letih je njihova civilizacija zamrla, zgodovinarji pa še vedno ne vedo, zakaj. Znanstveniki iz floridske univerze pa so pred kratkim odkrili nove dokaze, ki bi lahko pojasnili propad države Majev. Glavni krivec naj bi bila huda suša, ki je trajala dvesto let.

In kako jim je uspelo ugotoviti, kakšne so bile podnebne razmere pred skoraj tisoč leti? Znanstveniki so raziskovali blato na dnu jezera Chichancanab, enega od največjih na mehiškem polotoku Yukatan. Z analizo 4,9 metra dolge usedline so našli »podnebni ključ« tega obdobja in ugotovitve objavili v časopisu Nature. Odkritje so veliko ostankov majhnih polžev in z njihovo pomočjo razvozlati skrivnosti. Tisti, ki so pred 1200 leti, so imeli v lupinah visjo koncentracijo izotopa kisika O-18 ter nižjo koncentracijo topa O-16. Voda, ki vsebuje lažji izotop, se hitreje izhlapeva. Na podlagi tega so ugotovili, da je bila suša najhujša okoli leta 1000 pred našim letom.

Indija s svojim gospodarskim vzponom naglo dohiteva zahodni svet, kar pa še ne pomeni, da je na ulicah tamkajšnjih mest kaj manj brezdomcev, brezdomcev, osamelih, tako ali drugače namenovanih in odrinjenih od družbe. Tako je tudi v Bangaloreju, ki zaradi hitro razvijajočih se industrijskih sicer velja za indijsko Siliconsko dolino. A 40-letni Anajapa čudežev nove tehnologije ne bo nikoli videl. Slep je namreč že od rojstva in edino, kar zna, je igrati flavto. V glashilo pa ne pihva skozi usta, temveč skozi nos, s čimer zlahka dovoli radovednosti, da mu služi za preživetje.

Vestnik o zanimivostih

za vsakogar nekaj

Privoščimo si paradižnik

Ko bi ljudje vedeli, kako zdrav je paradižnik, bi ga bili polni vrtovi pa tudi s tržnice nikoli ne bi šli brez njega. Poleti naj bo paradižnik na mizi vsak dan. Če smo sklenili shujšati, ga vključimo v dieto: premore malo kalorij, pa veliko dragocenih vitaminov in rudnin.

Pridelovalci paradižnika komaj čakajo, da bodo plodovi dozoreli. Ko začnejo rdečiti, plodove poberejo in jih pustimo na sončnem oknu ali v shrambi, da dozori. Tako bodo dobili še zeleni plodovi na rastlini možnost, da dozori. Paradižnik je pravnjšna jed za slabokrvne, za ljudi, ki so izgubili veliko krvi, za odrasčajoče mladoletnike. Zelo ugodno vpliva na srce in ožilje, znižuje krvni tlak. Pospesuje izločanje trebušne slinavke. Paradižnik mehča blato, pomaga pa tudi pri protinu in revmi.

Ciklame

Pri mladih rastlinah odstranite spodnje tri popke, v katerih so semena; tako se bodo cvetovi hitreje razvili. Če so vam všeč ciklame v vazi, prebodite steblo od spodaj navzgor s tanko pletilko tako visoko, do koder sega voda v posodi. Dolgo bodo ostale sveže in čvrste. Stebel ne krajšajte s škarpami, ampak jih odlopite toliko, kot se vam zdi potrebno. Če začno cvetovi kljub temu predčasno usihati, jih položite za nekaj ur v primerno posodo z mrzlo vodo, nato pa skrajšajte steblo za centimeter ali dva.

Zlasti poleti so ose v veliko nadlego, saj se rade zbirajo okrog vsega, kar diši po sladkem.

Pri pripravljanju marmelade ali želejev pa so še posebej nevarne in sitne. Iz kuhinje jih preženete, če v ponvi močno razgrejete maščobo in na njej zarumenite čebulne obročke. Osam ta vonj ne prija. Če vas osa piči, pa pičeno mesto natrite s koščkom čebule.

Prijetne in zanimive počitnice z Vestnikom!

Cvetača

Cvetača bo ostala lepo bela, če posode med kuhanjem ne pokrijete. Cvetovi ne bodo razpadli, če cvetačno glavo ovijete v gazo in vodi, v kateri jo kuhate, prilijete malo kisa. Cvetačnih listov nikar ne zavržite - iz njih lahko pripravite okusno juho, lahko pa jih, drobno sesekljane, ponudite tudi kot prilogo. Pripravite jo enako kot špinačo; namesto vode uporabite mleko.

Globok dekolte in poudarjeno oprsje

O tem, da sta črna in bela večni barvi, ni treba posebej izgubljeni besed. Letos so izredno modne zapeljive črne oblečke z globokimi dekolteji in najrazličnejših dolžin. Pomembno je, da je videti čim več vratu in oprsja, ki je ponavadi skrito v obleko na kombinezni ali stezniški način ali na način košarice. Predel obleke okoli prsi je velikokrat kombiniran z drugo barvo, da je izrazitejši, rokavov najraje ni.

Ker pokrivajo ramena zgolj naramnice, delujejo obleke krhko in nežno, prav takšni pa so tudi materiali.

RADIO MV - MURSKI VAL

UKV 94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Zamurjenci (kabaret) - 10.00 Poročila - 10.30 Kinoventilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 MV-dur - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Sipli mi - 22.00 Lahko noč

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila na MV - 14.30 Evropa v enem tednu - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Dober večer, Beno - 22.00 Lahko noč

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.05 Horoskop - 8.15 Panonski odmevi - 8.50 Zamurjenci (kabaret) - 9.15 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.25 Obvestila - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (vanes javljanja s pomurskih športnih igrišč) - 19.00 Lahko noč

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko/Kolnsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 Tema dneva - 11.15 Vonj po bencinu - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Šport - 17.30 S krščakom, cekron pa z marelof - 18.15 Bilo je nekoč - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Moja mala nočna glasba (jazz in klasična glasba) - 22.00 Lahko noč

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 DA in NE - 22.00 Lahko noč

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V stiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Mursko-morski val - 22.00 Lahko noč

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Poletna reportaža - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Mali radio/Adolescentni ringšpil - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Lahko noč

Kuhajte z nami

Sadna pogača (velik pekač)

Sestavine:

Testo: 50 dag moke, 20 dag masla ali margarine, 3 dag kvasa, žlica sladkorja in 2 žlici toplega mleka, 1/2 kavne žličke soli, približno 1 dcl belega vina, 2 rumenjaka.

Nadev: razno sadje - slive, breskve, hruške, dobro zrela in uležana jabolka, češnje in podobno. Lahko uporabimo tudi sadje iz kompota.

Preliv: 4 jajca, 2 beljaka (od testa), 14 dag sladkorja, 2 žlici mletih orehov ali mandeljnov (olupljenih), 1 žlica drobtin, 2 žlici moke.

V vročih poletnih dnevih mnogim bolj prija osvežujoče sadno pecivo v obliki sladice.

S sladkorjem in mlekom zamešamo kvas. Vzhajane zamešimo z drugimi sestavinami. Maslo ali margarina naj bo zmehčana pri sobni temperaturi. Iz testa oblikujemo hlebček, ki ga v vročem poletnem času (zaradi maščobe) postavimo na hladno, kjer naj počiva eno uro.

Razvaljamo ga v velikosti velikega pekača. Obrežke testa zvaljamo v dolg svaljek in z njim obložimo testo ob pekaču. Počakamo četrte ure, da testo v pekaču nekoliko naraste (vzhaja). Postavimo ga v pečico, da se do polovice speče. Tedaj ga na hitro enakomerno obložimo s sadjem. Najbolje je, če sadje narežemo na manjše krahle, ki jih zlagamo drugega poleg drugega. Naloženo sadje sladkamo po lastnem preudarku. Nato pogačo prelijemo s pripravljenim jajčnim prelivom.

Preliv pripravimo tako, da beljake stepemo v zelo trd sneg, ki mu postopoma med stepanjem dodamo 14 dag sladkorja, da dobimo zelo gosto svetlečo se peno. Rahlo ji primešamo rumenjake ter vse druge sestavine in prekrjemo sadje.

Pečemo pri 230 stopinjah Celzija. Po potrebi zgoraj pokrijemo s folijo. Med peko se mora sadje zmehčati.

Čilka Sukič

Pranje steklenic

Za pomivanje steklenic ni priporočljivo uporabljati detergentov, ker jih boste težko sprali. Pranje bo bolj učinkovito, če boste v steklenico, v katero ste nalili malo vode, nasuli zdrobljene jajčne lupine. Tako boste lahko očistili vsa mesta v steklenici, ki jih sicer ne morete doseči. Učinkovito si boste lahko pomagali tudi z naribanim surovim krompirjem, pomešanim s kisom, peskom ali gorčičnim semenom. Steklenico očistite tako, da jo po tem, ko ste jo sprali, do roba napolnite z mrzlo vodo, nato jo na hitro obrnite narobe, da se začne prazniti.

V teh vročih dneh se nam kruh lahko kaj hitro posuši.

Plesnjenje boste preprečili, če položite poleg kruha v omario ali vrečko še nekaj surovih krompirjev. Kruh bo ostal dalj časa svež, če ga hranite skupaj z nekaj jabolki ali kockami sladkorja. Zemelje in francoske štruce niso dolgo hrustljave: premažite jih s slano vodo in položite za deset minut v ogreto pečico (180) stopinj.

Spet bo užitek ugrizniti vanje. Prepečene kruhove kocke dodajte juhi šele, ko ste jo že nalili v krožnike, sicer bodo preveč razmehčane.

Kruh lahko ostane svež štiri do šest tednov tudi, če ga ne zamrznete: zavijte ga v pomokane vrečke in jih shranite v hladni kleti.

Če vas je doletela ta smola, da vas piči čebela, položite na mesto vboda rezino čebule. Srbenje po piku preženete z nekaj kapljicami kisa.

Okenskih polic ne čistite pogosto z vodo, ker se hitro zaprasijo in umažejo. Raje jih zdrgnite z leščilnim voskom. Obnese se tudi čiščenje s silikonskim sredstvom za nego pohištva.

Ovseni kosmiči niso samo zdrava in okusna hrana, ampak tudi odlično lepilno sredstvo. Dodajte jih vodi za umivanje in koža bo postala žametno mehka.

Kava bo ohranila svojo čudovito aromo, če zmlečku dodate ščepec soli, preden ga prelijete z vročo vodo. Okus okrepi tudi ščepec kakava ali čokolade v prahu.

Alkohol na dopustu

Alkohol je škodljiv:

- Med vožnjo, ker upočasnjuje reakcije in povečuje nevarnost, da se zgodi nesreča.
- Na žgočem soncu, ker širi žile, zato lahko pride do motenj krvnega obtoka, vročinske kapi ali celo srčnega infarkta.

Alkohol je koristen:

- Za tiste, ki nameravajo potovati z letalom, a se bojijo letenja, in med daljšo vožnjo z avtobusom.
- V daljših eksotičnih deželah je priporočljivo piti le vino z mineralno vodo, ker nas alkohol varuje okužb z nevarnimi črevesnimi bakterijami.

Čeprav je voda ena od sredstev za odstranjevanje madežev, pa so nam marsikdaj v nadlogo prav vodni madeži. Vodnih madežev na pohištvo se znebite, če jih zdrgnete s petrolejem, s sveže pleskanih okenskih polic in okvirjev pa, če jih zdrgnete s soljo in oljem. Vodne madeže na lakiranih predmetih odstranite s petrolejem, z nelakiranih predmetov pa z bencinom, lanenim oljem ali rumenim voskom. Vodne madeže na svili ali volnenem blagu prelijajte na narobni strani z vlažno krpo, klobuk, ki ga je zmočil dež, pa pred sušenjem zdrgnite z alkoholom.

JEKLO TEHNA d.d. MARIBOR **PRODAJNI CENTER MURSKA SOBOTA**

Cvetkova 2a
tel.: 31 760

PONUDBA TEDNA

Ugodne cene in velika izbira zidnih in talnih keramičnih ploščic.

S KARTICO ZVESTOBE ŠE 5% POPUSTA!

Veselim se vašega obiska!

Glasbene lestvice

NABOJLIŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. HAVE YOU REALLY LOVED A WOMAN - Bryan Adams
2. NO MERCY - Marky Mark
3. I WANNA BE WITH YOU - Fun Factory
4. THIS AIN'T A LOVE SONG - Bon Jovi
5. A WHITER SHADE OF PALE - Annie Lennox
6. WHITE LINES - Duran Duran
7. HUMAN NATURE - Madonna

PREDLOGI:
WHEN I KISS YOU - Sparks
WATER RUNS DRY - Boys II Men
NIGHTS IN WHITE SATIN - Sandra

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. ODPRI OČI - Anja Rupel
2. ALI TVOJA MAMA VE - Spin
3. ADIJO PA ZDRAVA OSTANI - D'Kovači
4. EDINA - Nova legija
5. KO BOŠ DAMA - Black Jack
6. ZATE - Senti
7. NAPAD LJUBEZNI - Zoran Predin

PREDLOGI:
NE BO ME VEČ NAZAJ - Mika
SE SI TU - Maria Zore
GREMO VSI NA MORJE - Agropop

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE S KRŠČAKOM, CEKRON PA Z MARELOF

1. VIO SREČO SI MI DAL - Fantje treh dolin
2. ZAPLEŠI Z MANO - Alpski kvintet
3. RAD BI TE VPRAŠAL - Ans. Franca Potočarja
4. VETER VE, DA SEM ŠE MLADA - Obzorje
5. ŠOFER - Ans. Dore
6. POJDI Z MANO - Ans. Tonija Verderberja
7. KO SR ZMRAČI - Bratje iz Oplotnice

PREDLOGI:
SREBRNA OBLETNICA - Štrk
KLIC LOVSKIH ROGOV - Ans. Janeza Goršiča
DEKLETOVO SLOVO - Igor in Zlati zvoki

Izpolnjene kupone pošljite do četrtega, 27. julija 1995, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 29

Glasujem za skladbo:

tuja _____

domača _____

narodnozabavna _____

ime in priimek ter naslov: _____

SESTAVLJENIK	PLEDOVIT SLOVENSKE PISATELJ (LUKARIJ)	GOSLAČ	RAZPREDELJENKA	JUGOJUGO PODOBNA MORSKA RIBA	INDUSKI PESNIK IN FILOZOF NOBELOVEČ	ŠTUDENT IRANISTINE	GRŠKI BOG GOZDOV, PASTIRJEV IN ČRED
IZVAEN OTISK ALI POSNETEK							
PO SLAPOVIM ZNANA AMERISKA REKA							
NAPRAVA NA KOPALNICH IN IGRIŠC							
OTOK PRED ZAHODNO PRAVOKOSNO OBLA							'DELO' SKAKAL-CEV
AFRISKI VELETOK, NAJVEČI NA SVETU				ZVER IZ RODO NACK			
HRIVAŠKA RAPIRIFERNA NAFT				REKA NA JUGU SKOTISKE			
NIKELI			OKROGLA BRAZGOTNA SREDI TERBUHA	GABRIEL-DUEY SODELAVEC	TANTAL	MUSLIMANSKI PRAZNIK	
SLOVENSKE LIT. ZGODOVINAR (ALFONZ)							KALU GORA NAD SANKI MORITZEN
VRSTA ZOFI							
LITER			HIMNA NA CAST APOLONA	TUPOLJEV			
NEMČINA PRVINA, ZELO REDNA KONVNA							
SLOVENSKE POP SKUPINA							ODGOVOR NA KONTRU

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - vodoravno: pluvial radirka, enakost, Odra, II, Br, Rann, los, oje, Ava, Rac, Četr, erotika, N, Ital, Juanita, Elbasan.

Osem pogledov

11. Opis sveta na pragu tretjega tisočletja

Jerneja Katona

Drago Pintarič

Daljša ko je bila lista zgodovinskih dogodkov in starejša ko je postajala stroka, nujnejši je bil prav tovrsten razmislek znotraj zgodovine same, tako da se je razvila metastrska, imenovana filozofija zgodovine. Ime zanjo je prispeval Voltaire v 18. stol., vendar so zametki zanjo precej starejši. Današnja »definicija« pa pravi, da »filozofija zgodovine razpravlja o tem, kaj je pravzaprav človeška zgodovina, kaj je smisel zgodovinskih dogajanj, če tak smisel sploh obstaja, in če ne, kaj je tedaj bistvo zgodovine. Zato se sprašuje o tem, kam zgodovinski razvoj pelje, kaj je njegov cilj in katere sile ga gibljejo. Zlasti jo zanima vprašanje, ali se v zgodovinskem dogajanju uveljavlja napredek ali ne.« (J. Kos: Temelji filozofije)

Pa se razgledajmo po zgodovini! (Vendar v roke ne bomo vzeli zgodovinskega priročnika, pač pa raje prejšnjega filozofskega.)

Grki še niso poznali zgodovinskega pojmovanja v današnjem pomenu besede. Ta namreč zahteva, da vidimo v posameznih zgodovinskih pojavih samo stopnjo in del večjega procesa, ki pa predstavlja organski razvojni potek z začetkom, odločilnimi vrhovi in koncem. Grki v zgodovinskem življenju niso videli razvojnega dogajanja, v zgodovini pa tudi še niso poskušali odkrivati smisla in cilja in tudi ne napredovanja. Prve zametke za takšno zgodovino najdemo šele v srednjem veku, vendar pod okriljem krščanske vere, tako da sta njen smisel in cilj zunaj same zgodovine. Avguštini nas v spisu O božji državi uči, da je sila, ki usmerja zgodovino, božja previdnost. Zgodovina naj bi se začela z božjim stvarjenjem sveta, končala pa s poslednjo sodbo. Renesansa prinese namesto dogmatskega še stvarnejše pojmovanje posameznih zgodovinskih obdobij, vendar so prve filozofske razlage zgodovine v modernem pomenu besede začele nastajati šele po letu 1700. Rousseaujev nauk o človeškem razvoju se od nauka o neprestanem napredovanju loči predvsem po tem, da ga postavlja na glavo: človek je najprej živel v naravnem stanju, z nastankom in razvojem civilizacije pa se je njegova narava pokvarila, zgodovina je postopno propadanje človeka. 18. stol. je zgodovini vrnilo vero v svetlo prihodnost, ki se od takrat prikazuje v različnih podobah: najvišja stopnja izpopolnitve človeštva kot vrste v kulturi po Kantu, Herder jo vidi v humaniteti oz. pravi človečnosti, za Hegla je zgodovina napredovanje k svobodni absolutni ideji, ki se realizira v človeškem življenju, Comtu je stopenjsko napredovanje od teološke prek metafizične k pozitivni stopnji, ki je vizija nove oblike kastne družbe, čisto nasprotna tej pa je vizija komunizma - »popolne« družbene ureditve, ki je cilj zgodovine po Marxu. Prva ugotovitev tega pregleda je, da je razume-

vanje osnovnega gibalga zgodovine - prav tega namreč skuša opisati filozofija zgodovine - vedno pogojevano s širšimi duhovnimi oz. filozofskimi pogledi na življenje in svet. Manj očitna, a usodnejša je ugotovitev, da se razen antične vsa zgodovina kar samoumevno giblje naprej in naprej. Na prvi pogled je to seveda v skladu z naravnim tokom letnic, toda ali je to tudi v skladu z naravnim tokom časa? Po poglavju o filozofiji in poglavju o znanosti je že kar jasno, da se tudi filozofija zgodovine mora vprašati o tem, kako teče zgodovinski čas. Našo zahodno civilizacijo je usodno zaznamovala krščanska vera. Njeno razumevanje časa kot enakomerno tekočega toka, usmerjenega proti prihodu nebeskega kraljestva, je postalo splošna duhovna last. Zaradi takšnega pojmovanja toka zgodovine sta postala pojma razvoj in napredek tako rekoč sinonimna: razvoj v tem smislu pomeni nenehno rast, neustavljivo približevanje cilju, vera v napredek pa je skoraj tako neomajna kot vera v odrešenika. Samo naziv oz. pomen odrešenja se je v določenih obdobjih razlikoval: začetnega svetopisemskega je po nekaj transformacijah na koncu zamenjal tuzemski komunizem.

Obdobja, kot so srednji vek ali podobna netvorna obdobja, smo naučeni doživljati kot zastoj in padec na razvojni poti in šele natančnejši premislek (Slovenec se je zanj ponudila priložnost tudi ob nedavni razstavi Stiških rokopisov) nas pouči, da najmočnejši nosilni stebri nove dobe temeljijo prav v tistem času. Tako se zdi, da tudi zgodovinski čas ni puščica, uperjena k (takšnemu ali drugačnemu) cilju, ki teče svojo z ravnalom zarisano pot. Zgodovinski čas blago valovi in veliko bolj kot toku oz. teku je podoben umirjenemu dihanju, katerega upadanje je samo čiščenje vitalnega prostora za nov mogočen vdih. Je zgodovina morala zaokrožiti več tisoč let, da je opazila lastno notranje gibanje?

Nasprotno: antika, vzhodne in nekatere druge znane civilizacije, ki so večjo pozornost posvečale opazovanju narave, so analogno cikličnim gibanjem, ki so jih zaznale v naravnih telesih, pojmovali tako življenje, filozofijo in zgodovino kakor tudi čas sam. Vraščen v korenine naše civilizacije - v antično misel - je bil ciklizem bolj ali manj spremljevalec evropskega duhovnozgodovinskega razvoja: kot zel - ovjalka se je sukala okoli kvishi rastočega stebila (časa) in poleg nanizanih stoletij prav tako vztrajno, vendar manj opazno vrtil koleske vesoljne ure. Pa se razgledajmo po zgodovini še enkrat:

Najstarejši grški filozofi so naravo razlagali z mislijo o vrčanju vsega: svet se po milijonih let vrne v prvotno stanje in svetovni potek teče spet po isti ciklični poti. (Nadaljevanje prihodnjik)

16. POTOVANJE PREK OCEANA

Ko se je obema spremljevalcema razvezal jezik, sem zvedela, da je Bill na poti iz New Yorka izgubil listino z vsemi kreditnimi karticami in denarjem, a sploh ni bil kaj dosti prizadet. Povedal je, da je opravil samo nekaj telefonskih klicev, da je odpovedal veljavnost plastičnega denarja, in izgubil 10 dni, da zopet zasluži 800 dolarjev. Moj obraz se je razpotožil ob taki brezbriznosti, saj sem jaz potrebovala en mesec, da sem s svojim poklicem vsaj približno zaslužila toliko denarja. Ko sem to pojasnila svojima sogovornikoma, je bil Bill tisti, kateremu se je razpotožil obraz od začudenja, saj njegov stric kot specialista za očesne bolezni zasluži najmanj 10-krat več in se vozi v dragih avtomobilih - velja za »high society«. Le s težavo sem ga prepričala, da je položaj zdravnikov v naši državi drugačen in da nisem studentka medicine, ampak poklic že opravljam. Pustil se je prepričati, ko sem mu razložila, da zagotovo ne bi potovala na takšen način po Ameriki, če bi se kopala v denarju, kot se po njegovih besedah ameriški zdravniki.

Nalednji dan, še preden smo zapustili Merced, smo na železniški postaji pobrali skupino turistov iz San Francisca. Vlak je imel skoraj enourno zamudo, kar se zgodi tudi v vsemogočni Ameriki. Na železniški postaji pa me je doletelo še eno presenečenje, ponovno snidenje s Chaty, ki se je vračala iz nacionalnega parka v spremstvu novega sopotnika Petra iz Nemčije. Bila je brez staromodnega šotora, ki naju je oviral pri potepu po Mehiki. Podarila ga je kampu v osrčju Yosemiteja. Z obiskom te naravne znamenitosti ni imela sreče. Deževno vreme je premočilo bivalni prostor in vso njeno prtljago ter jo ponovno pogolajalo na pot v nekoliko bolj oddaljeno Kanado. Kar nisem mogla večjeti, da je po gorah Sierre Nevada pustošilo tako neurje, čeprav večerna zarja dan pred tem ni bila nič kaj prijazna, jutro pa je napovedovalo lep dan. Zanimiv popotnik je bil Peter, ki je potoval po Ameriki z letalom, pri tem pa mi-

slim na normalne letalske linije, ki jih je uporabljal, ne na zasebno letalo ali helikopter. Povedal je, da tak način potovanja ni dosti dražji od vožnje z vlakom in da prihraniš še čas, ta pa je tudi za nemške razmere zlato. Tega podatka kasneje nisem preverjala. S Chaty sva izmenjali naslove in med tem je že prispel vlak s turisti, ki smo jih čakali. Šofer in hkrati turistični vodnik je nadaljeval z zgodbami o deželi, skozi katero smo se prebijali. Zvedela sem, da iz teh krajev izvira znano ime hlač iz džinsa Levi Strauss. V obdobju zlate mrzlice so iskanci zlata potrebovali take vrste oblačil in zagotovil ga jim je človek s tem imenom. V zgodovini so bila tudi zanimiva potovanja v te kraje. Glede na lastno udeležbo so bila kategorizirana v tri razrede. Bilo je približno tako: 1. razred - potovanje z vprego, 2. razred - potovanje z vprego in peš, 3. razred - potovanje z vprego in peš, občasno pa pomoč pri porivanju prevoznega sredstva navkreber.

Potovali smo s super 1. razredom, to se pravi, šli smo z avtobusa samo, ko smo postali žejni in na končni postaji.

Yosemite je postal nacionalni park že davnega leta 1890. Beseda izhaja verjetno iz slovarja plemena Miwok yohe-mitch in pomeni ubijalci. Kljub imenu pa je zelo zanimiva točka obiska ne glede na letni čas. Na prostor oziroma ležišče je včasih potrebno čakati tudi pol leta.

Dolina, ki je najbolj obiskan predel parka, je dolga 11 km in na najširšem območju široka 1,6 km. Vzpetine so od 600 m pa do 4.000 m nadmorske višine, kar je še vedno manj od našega Triglavskega parka. V čudovitem okolju narave vidiš številne slapove, med njimi tudi petega najvišjega na svetu z višino približno 800 m in najvišjega v severni Ameriki. Vendar morša za ta dogodek izbrati tudi pravi letni čas, nikakor ne suhega septembra, ker ti bo samo raznobarna sled, vrezana v skalovje, naznanila, da je ob obilici vode tu nekaj, kar hrumi navzdol v prepad

in se mu pravi slap. Ne glede na letni čas pa si lahko ogledaš ves čas, požarom in človeštvu. Drevesa »sequoia«, imajo v naravi in veljajo za najbolj masivna drevesa na zemlji. Življenjska doba živih stvari je nekje med 1.000 in 3.000 leti in marsikateri v stoječa ima že splošljivo starost prek 2.700 let. Posebna pasa je mogočno drevo z imenom Riposa Grove, ki meri v višino okrog 8 m in potrebuje kar 10 let, da se sprehodi skozi tem se nisem zmotila v besedni ker gre za predor skozi drevo, daleč od tod sta hotel v muzej, v katerem lahko pridobiš zajetno znanje o zgodovini nacionalnega parka. Obstaja še »muzej« z imenom Deadwood, omogoča prehod skozi sam predor bil izdobljen leta 1878. leta z namenom, da se zajo lepote parka zunanemu svetu in omogoči prehod komunisti in kasneje avtomobilom. Grizzly Giant je rdeče drevo tem območju in velja za najstarejši naravni park Yosemite. Barvo daje drevesom lubje, ruje tudi notranost predora. Tu je tudi domovanje črnega šo obleko v jesenskem času. Čudoviti pejzaž narave, ki ga more ustvariti noben slikar, pič. Posebna živalska vrsta območju je bil kojo, ki se Billom srečala kar na asfaltu in nedaleč od bivališča. Črna hlačah, ne povem, saj je najino prvo srečanje z vrstni Prsti so mi kar okameneli. Fotografijo je bilo preprosto je pobegnil, ne jaz. Še sem fotografске kamere, vendar bilo več na spregled, le zavijanje je bilo slišati in daljavi. Manj sramežljive srne, ki so kot profesionalni li kar večkrat pozirale in si se jim lahko zelo prebrala. (Nadaljevanje prihodnjik)

Oče

Gojmir Cajnko

Ognjena so rodili hribi in kamnoseki. Tako star, bel kot ovca, vedno z ogolodano pipo v ustih se je po ves dan motal okoli svoje kolibe. Majhna koliba, ni kaj, a Ognjen je vedno našel kako delo. Pravzaprav se je v to prekleto samoto tudi privlekel zaradi dela. Imel je hribovsko kri in zdrave roke, močne, žilave, kmečke, in ni čudno, da se je spoprijel s težkim življenjem v naravi.

Davno, še v prvih dneh njegovega prihoda sem, je bilo tu pusto, divje, samo skalovje in goljava. No, da, takrat je bil še mlad, poln volje in elana; zavaljal je rokave in začel delati. Trden je bil kamen vlašiške zemlje, vražje trd, trdo in ostro skalovje, vražje trdo, brez pitne vode, brez glasov in vzklikov ljudi, toda Ognjen je začel delati in ni nehal. Res je, da niti takrat ljudje niso prihajali sem. Sovražili so samoto in so se bali divjih spomladanskih potokov, ki so se zlivali navzdol po planini.

Kasneje, ko je nastala koliba - majhna, siromašna, iz kolov in ilovice - so se enkrat oglasili ljudje iz Travnika, menda nekakšni trgovci v usnjenih suknjah in prazničnih škornjih. Dolgo so cepetali na enem mestu, dolgo so spraševali zdaj o tem, zdaj o onem, a potem so nezaupljivo odkimali z glavo in rekli:

- Tu ni življenja, Ognjen! A ne! Niti ovčjih kož niti vlašiškega sira. Ampak, veš kaj, vrni se! Kaj boš tu, človek? Kajne? Povej!

On je molčal in gledal, kako so šli navzdol po strmi skali, slišal je kamenje, ki se je kotalilo izpod njihovih nog, in pridružen smeh - nenaraven, potuhnjen, zloben. Da se vrne? Toda kam? Jezno je zamahnil z roko in ostal.

Pred kolibo je izkrcil košček zemlje, zaraščene z grmovjem, samo toliko, da ne umre od lakote, ograbil ga je z grmovjem, naredil je stezico, našel je vrelec in zadovoljno garal z svojimi dolgimi kosčnimi rokami. Vse drugo je prišlo samo po sebi. Oženil se je, dobil otroka, toda znoj mu ni nehal teči s čela, na trdih dlaneh so nastajali novi krvavi žulji.

Ognjenovo življenje je bilo težko, mučno, pasje. O, še kako pasje! Plodove njegovega dela so spodaj v mestu za cenen denar kupovali mali trgovci. Edina tolažba v tej bedi, ki je neusmiljeno prijemala za grlo in zastavljala dihanje, je bil dolg modrikast dim, ki se je ob lepih dneh ravno vzdigoval nad kolibo. Takrat je Ognjen zopet oživel. Stopil je na stezo in dolgo zrl v tenko meglo, v sivi in trli zid kočice in še dalje v temačne planinske vrhove, ki so se spuščali v prepad. Njegova ušesa so napeto prisluškovala veselemu ženinemu in otrokovemu smehu, ki sta se vrtela pred kolibo. Kako mu je samo godil ta ljudski smeh in govor - čist in neponarejen! To veselo hihitanje je

bilo polno planinskih odmevov ... To je bilo zanj nekaj najlepšega, a vse se je prehitro končalo.

Pravzaprav niti on sam ne ve, kako se je to zgodilo. Zvečer so sedeli ob mežikasti petrolejki in srkali ovčje mleko. Naenkrat je žena zakričala, se krčevito prijala za srce ... zakaj še naprej zavlačevati. Sedaj je zgoraj, nedaleč od kolibe, grob. Velika kamnita plošča, ki jo je prenesel Ognjen na svojih močnih plečih iz kotline. O, nikakor ne! On se takrat ni jokal, ni mrmral, ni preklinjal usode, samo prvikat je začutil osamljenost, divjino narave in brezkončno, težko, nezno praznino, v kateri je bilo slišati samo tiho šepetanje jesenskega vetra in obupni otroški jok male Janje.

Tedaj je nenadoma prišla zima. Na planino je padel sneg, nekje v bližini so tavalja krdela lačnih volkov in slišal se je topot medvedov, ki so si iskali votline za zimski sen. Na pomlad pa, ko je sonce ponovno zasijalo, so izpod napokanega ledu pritekli narasli potoki. Takih pomladi je bilo polno. In razpokanega ledu ter razlite vode. Čudno, in vedno so izpod tega pokukale marjetice. Ognjen pa je odhajal pred svojo kolibo, iz leta v leto starejši, gledal cvetje in občudoval pisana pobočja vlašiške zemlje.

Skupaj z marjeticami je zrasla tudi Janja. Počasi, skoraj neopazno. Skakljala je, skakljala vražje in razposajeno, vrtela se je okoli kočice, vlekla pisanega psa za gobec in glej, naenkrat je postala vitka, lepa, prekrasna kot planinski cvet. Na ilijev je dopolnila šestnajsto leto, toda prej, že davno prej je odhajala zjutraj z ovčami v hribe. Tu je preskakovala strme votline, se podila za mladimi kuščarji in večkrat žalostno pogledovala na osamljeno stezo.

O, ne, ona se ni bala samote, niti takrat, ko je Ognjen odhajal v mesto. To je bilo redko, enkrat v mesecu. Takrat je Ognjen natovoril oguljeno kljuse s čebriči sira in se spustil v Travnik. S težkim in počasnim korakom se je spuščal po strmini, a zgoraj, na najvišji skali, je ostajala Janja. Vedela je, da se bo oče vrnil utrujen, z zavojčki tobaka, šibic, soli, s steklenico petrola in še s kakšnimi drobnarijami. Mogoče pozno večer. Mogoče ob svitu, toda pomembno je, da se bo vrnil. Prodral bo v mestu hlebce sira, dobil bo nekaj denarja, neznan svet pa si bo oblikoval ustnice in šepetal:

- No, da, ta vlašiški sir je res okusen.

In brez žalitve, takoj je opazil, da ga je delala planinska pastirica.

Ljudje so na Ognjenovo zemljo prišli nenadoma. Čez noč je zadel globok sneg in zjutraj, ko je starec prišel pred kolibo, je presenečeno trznil. Tu, pod samim grebenom, so se videle sveže človeške stopinje. V velikem loku so se izogibale kočice in se izgubljale nekje više v hribeh. Ne, ni dvoma, tod so torej hodili ljudje. Nocoj. Po toliko letih. V Ognjenovih žilah se je kri hitreje pretakala. Oblekel si je de-

beli ovčji kožuh in šel ven. Počasi, poznavalsko je meril dolžino pinj, opazoval, se vrtil na enem mestu in šel naprej ...

- Janja! ... Ooooj, Janja!

A Janja je šla oprezno za njim. Metala je kepice snega na se smejala. Dekliško, tiho, v sebi. To tudi ni čudno! Prvikrat je na planini, videla stopinje tujega človeka. In prvikat je čutil, da je vo bližino. Sama ni vedela zakaj, toda od nekod si je nezadržno zaželela, da se skozi tišino zimskega dneva zasliši Neznani in blizek, prodoren, ki bo veselo odjeknil skozi skalno beli in naenkrat je oživel vse tisto, kar se je tukaj vekomaj sprejelo v kamen. Sicer, kdo ve, morda so sem prišli ljudje, da nah ustvarijo novo življenje. Ah, da, kdo ve. Sedaj so tu, v nepredni belini, velike stopinje in nič ni izključene!

Ves dopoldan sta se vzpenjala po strmem pobočju, področje padala, se dvigala polna snega in mraza in šla zopet naprej. Ognjen na vrhu brezna nenadoma zastal. Slabotno je zamahnil z rokami in ostro pogledal na snežno grmado. Sledov ni bilo, ni li so. Izbrisal jih je metez ali so se ljudje preprosto izgubili v ljo. No, da, ugreznili so se v zemljo. Mogoče je tudi to.

Bolj žalostna kot običajno sta se s prvim mrakom vrnila v Škilava, majhna, edina v planini.

Zunaj je kasneje zaškripal sneg, pes je zalajal, takoj zatem je do močno potrkal po vratih kolibe.

- Hej, gospodar, odprti!

Ognjen je vzel svetilko in previdno odprl vrata.

- Kdo je?

Namesto odgovora se je nekdo glasno zasmel. Pristrčno, teljski, kot da se že dolgo niso videli. Potem je hitro dodal:

- Mi smo! Borci za svobodo! Naj te ni strah!

Bilo jih je pet. S puškami na hrbtu, utrujeni in prezebli. Ljudje, taki, kakor si jih je zamišljala Janja. Vstopili so v toplo sobo, trenutno se je ozek prostor napolnil z veselimi in hrupnimi glasovi.

Ognjen je od nekod izvlekel velik kos suhe ovčetine in koruznega kruha. Njegove majhne starčevske oči so sijale od sa. Ah, da, tudi Janjine. Ta večer je bil zanju praznik. Človeštvo je stopila čez prag siromašne kolibe, kar se ne dogaja vsak dan.

Zunaj je bil metez. V daljavi so zavijali volkovi. A tu niti ni nekako prijazno in očetovsko. Ogreta peč. In nasmejani razžarjene oči. Ognjen in Janja sta brez besed poslušala o ni, ki se je začela.

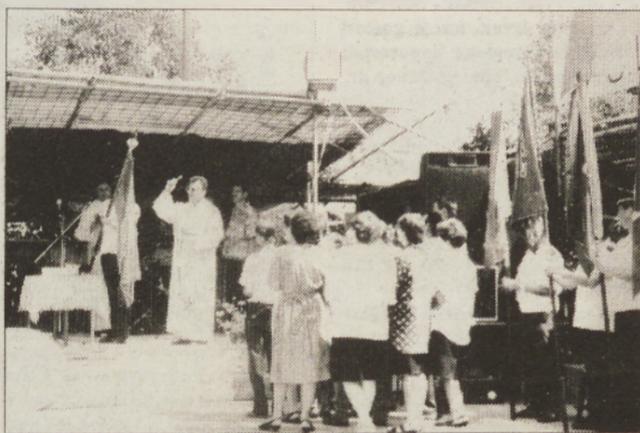
Od takrat je preteklo nekaj dni. Drobne snežinke so zopet snežno gaz in vse je bilo spet belo, mokro in nepremično. Ognjen s težavo odšel dol v mesto. Zgoraj v planini je ostala Janja.

Gorska sneguljčica!

(nadaljevanje prihodnjik)

Prostovoljno Gasilsko društvo Hotiza Blagoslovlili društveni prapor

Mladi so se obotavljali, najstarejši gasilec (veteran) pa je zaplesal

Ob 70-letnici gasilskega društva so hotiški gasilci dobili nov prapor, ki ga je blagoslovil župnik Martin Horvat.

tiški gasilci imajo seveda tudi sodoben dom in delovno članstvo. Žal ne živi več nobeden od ustanovnih članov, pač pa je tačas najstarejši gasilec Jože Horvat, ki so ga na slovesnosti razglasili za veterana, a s tem ni rečeno, da je »odslužen«, saj je bil med prvimi, ki so se zavrteli na vročem asfaltu.

Udeleženci gasilske slovesnosti na Hotizi so prisluhnili nagovoru Jožeta Kocona, župana občine Lendava, in Jožetu Koconu starejšemu, predsedniku ob-

činske gasilske zveze, ki je podelil več gasilskih odličij. Gasilsko društvo Hotiza je dobilo gasilsko plamenico II. stopnje. Potem je bil kulturni program, ki so ga pripravili gostitelji, za popestritev pa so poskrbeli pevci iz Male Nedelje. In končno: blagoslovi- tev gasilskega prapora. Po krajšem obredu, ki sta ga imela domači župnik Vili Kovač in novi soboški župnik Martin Horvat (sicer Hotižan), je slednji prapor blagoslovil. Za konec pa so cerkveni pevci ubrano zapeli.

Hotiški gasilci se pridno udeležujejo gasilskih slovesnosti v drugih krajih, zato so jim v nedeljo gasilci iz drugih društev obisk množično vrnil.

Gasilski gostje so prišli tudi iz treh krajev v Medžimurju (Hrvaška). Sploh pa je bilo veliko obiskovalcev tudi drugega (zabavnega) dela prireditve, ki ga je »gor držal« štajerski ansambel Bratje Kurbus. S. S.

Gasilci kot nestransko društvo so še vedno najbolj množična organizirana sila na vasi. Na sliki: mimohod na nedeljski slovesnosti na Hotizi. - Fotografija: Š. S.

Poskus roparske tatvine v Dolgi vasi Osumljenca iz Nedelice in Radmožanec

Lažni alibi ju je izdal

Poročali smo že o poskusu roparske tatvine v Dolgi vasi, kjer je 15. junija med 22.00 in 22.50 neznan storilec skozi kuhinjsko okno vlomil v stanovanjsko hišo Marije Gönč ter začel »preiskovati« notranjost, da bi si protipravno pridobil denar. Oškodovanka ga je pri dejanju zalotila, zato jo je storilec močno udaril v predel nosu, da je padla na tla, kjer jo je brutalno pretepal po glavi in v predel trupla. Gönčeva je uspela pobegniti iz hiše v bližnjo okrepčevalnico, od koder so roparsko tatvino prijavili policiji, njo pa odpeljali v bolnišnico, kjer so jo zadržali na zdravljenju. Predržeža jo nista kar takoj popihala, ampak je tisti, ki je bil noter, še nekaj časa premetaval po prostorih, a denarja ni in ni našel, nato je prostor končno zapustil in sta se oba z mopedom odpeljala proti Nedelici.

Kdo naj bi to storil? To vprašanje so si zastavili policisti in kriminalisti, ki so še isto noč začeli iskati storilce. Takih, ki bi

utegnili to storiti, je bilo »evidentiranih« kar nekaj, med njimi tudi dva, za katera se je izkazalo, da sta »prava«. Tega pa niso ugotovili naenkrat, ampak postopoma, med drugim tudi s preverjanjem, kje sta bila ob dogodku v Dolgi vasi. Z. A. iz Nedelice in K. Z. iz Radmožanec sta povedala, kje sta bila, vendar so kriminalisti kmalu dognali, da nista povedala resnice. Njun alibi je bil torej lažen in kmalu zatem se jima je jezik razvezal v kruto resnico. Priznala sta, da sta se sešla v enem od lokalov v Nedelici in se dogovorila, da si z vlomom izboljšata svoje materialno stanje. K. Z. je v ta namen predlagal, da bi denar ukradla iz hiše Marije Gönč, češ da ima doma večjo vsoto deviz. Svoj delež je kmalu potem dodal še Z. A., ki je poskrbel za vlomilsko orodje in primeren vstop v hišo, torej vlom skozi okno.

Uprava za notranje zadeve je zoper osumljena sostorilca poskusa roparske tatvine podala kazensko ovadbo okrožnemu tožilstvu v Murski Soboti.

N. N.

Zgodilo se je ...

Tragedija v Šalovcih

Setdi žetve smo, kar zahteva previdno delo s kombajni na njivi, varne premike na cestah pa tudi vožnja zrnja z njiv naj bi bila kar se da previdna, sicer se bo zgodilo še več nesreč. Najhujša se je pripetila predjšnji četrtek ob 18.30 v Šalovcih. Ernest M. je peljal s traktorjem z njive pšenico in med vožnjo se je vozilo prevrnilo. Med prevracanjem je iz kabine traktorja padla voznikova žena, ki jo je kabina hudo poškodovala. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je žal še isto noč umrla.

Kupovala brez denarja

Urad kriminalistične službe UNZ Murska Sobota je podal okrožnemu javnemu tožilstvu kazensko ovadbo zoper bivšega direktorja podjetja Formax, d. o. o., z Melinc L. K. in komercialista te firme M. C. Utemeljeno ju sumijo, da sta med 27. februarjem in 28. majem lanskega leta pridobila za 13.210.485 tolarjev protipravne prebitnejske koristi, saj naj bi kupovala razno trgovsko blago, ne da bi bilo zanj kritje na žiroračunu podjetja. Še več: ta je bil od aprila blokirana. Ob nakupu sta sicer predložila akceptne naloge, a to prodajalcem ni nič pomagalo pri plačilu terjatev, ko pa na žiroračunu ni bilo denarja.

»Poljub« motorja in avta

Stanislav Ž. se je v nedeljo z osebnim avtom z dvorišča svoje stanovanjske hiše v Zbigovcih vključeval v promet na lokalno cesto. Pri tem pa se ni prepričal, če lahko to stori brez nevarnosti za druge udeležence v prometu.

Ne da bi slutil kaj hudega, je zapeljal na cesto, a je ravno tedaj z njegove leve strani iz smeri Polič pripeljal voznik kolesa z motorjem Daniel K., ki je skušal preprečiti nesrečo, zato je zaviral in se sploh hotel izogniti najhujšemu, a zgodilo se je drugače: trčil je v sprednji del osebnega avta, padel po vozišču in se hudo poškodoval. Gmotna škoda znaša 300.000 tolarjev.

Tovornjak je zaneslo

Tocu G. iz Makedonije je v soboto prehitro pripeljal na most v Petanjih, ki je v ostrem ovinku, poleg tega pa je bila magistralna cesta zaradi dežja mokra, zato je vozilo zaneslo in je čelno trčilo v nasprotno vozeči osebni avto Nade K. iz Oplotnice, nato pa še v ograjo. Voznica in sopotnik Ivan K. sta se hudo poškodovala.

Našli ukraden BMW

Vat avto, posebno če je iz višjega cenovnega razreda, ni varen, četudi ga zaklenete, ko pa je z zmikavostjo ne zmanjka. Kar »nastavljen« pa je, če ga pustite nezaklenjenega. Tako vozilo je privabilo 19-letniška D. L. iz Murske Sobotice, ki se je »zagledal« v BMW murskosobotnana pa ga je zamikal še morje.

Toda, gledaj ga zlozomka: neki drugi voznik je po radiu slišal, da je nekdo ukradel BMW s to in to registrsko številko, in ker je prav tak voznik pred njim, je obvestil policijo. Ti so poredneža kmalu izsledili in tudi odkrili, da je vnovič dva tuja čeka, ker je avto pač potreboval hencin. Prijavili ga bodo.

Na operativno-komunikacijskem centru UNZ Murska Sobota so nam v ponedeljek povedali, da gre za osebni avto BMW 316i, svetlo sive barve, registrska številka MS N1 187, ki je bil ukraden v torek, 12. julija, med 12. in 13. uro, stal pa je v Ulici Matije Gubca.

Z avtom v betonski zid

Boris L. iz Lenarta se je v zgodnjih jutranjih urah peljal z osebnim avtom po regionalni cesti Adrenci-Cerkvenjak. V blagem levem ovinku je nenadoma zapeljal s ceste in se zaletel v betonski zid. Posledice: večja škoda na avtu in huda telesna poškodba.

Prehitra voznja

Predzadnji torek se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti zunaj Narišne pri Ljutomeru in takrat se je zaradi neprimerne hitrosti hudo poškodoval voznik motornega kolesa Marcel N. iz Velenja. Le-ta je namreč trčil v tovorni avto, ki ga je vozil Darian Š. iz Murske Sobotice. Gmotna škoda znaša 750.000 tolarjev.

Izsiljeval je prednost

Marko S. se je peljal s kolesom po lokalni cesti iz Zgornjega Kamensčaka v Cezanjevce. V tem kraju je, ne da bi se prepričal, če je dovolj varno, zavil v levo čez vozišče in tako izsilil prednost pred voznikom osebnega avta Dušanom K., ki je v tistem hipu pripeljal iz smeri Ljutomera. Vozili sta trčili, pri čemer se je kolesar hudo poškodoval. Nastala je tudi manjša materialna škoda.

Ni mu uspelo

Iz Nasove proti domači Zgornji Ščavnici se je peljal s kolesom z motorjem 33-letni M. P. Nekoliko pred Zgornjo Ščavnico je, potem ko je pripeljal na dovozno makadamsko cesto, poskušal zapeljati nazaj na prejšnjo cesto, a mu to ni uspelo, saj je padel in se hudo poškodoval.

Čelno v kolesarko

Predzadnje sredo ob 22.50 uri je voznik osebnega avta Aleksander B. vozil po lokalni cesti v Čentibi. V blagem desnem preglednem ovinku je zapeljal na levo in čelno trčil v voznico kolesa z motorjem Terezijo Ž., ki se je pripeljala naproti pravilno po svoji desni strani vozišča. Utrpela je hude poškodbe in so jo odpeljali v bolnico.

Avto odbilo v peško

Prejšnja sredo je bila nesrečna za peško Tanjo G., saj se je v prometni nesreči hudo poškodovala. S policije so nam sporočili, kako se je to zgodilo: ob 21.40 uri je Janez Š. pri gostišču K rotundi v naselju Selo nameraval zapeljati s prednostne na levo - na stransko cesto.

V tistem trenutku je z nasprotne smeri pripeljal osebni avto, ki ga je vozil Zlatko G. Vozili sta trčili in avto, ki ga je vozil Zlatko G., je odbilo v desno bankino ter trčilo v Tanjo G., ki je tekaj šla tam mimo. Sicer pa so policisti v sredo, 12. julija, obravnavali kar 12 prometnih nesreč!

Prehitro zavijal

Na magistralni cesti pri Rakičanu se je 13. julija ob 17.30 zgodila prometna nesreča, v kateri se je hudo poškodoval voznik kolesa z motorjem Stanislav C. Potem ko je po prehitvevanju tovornega avta takoj zavil na desno, je namreč zapeljal na bankino in padel.

Poklicali so policijo

Vas zanima, ali so bili fantje in možje v preteklem tednu poredni in kršili javni red in mir? Da! Policisti so v ponedeljek intervenirali dvakrat, v torek trikrat, v sredo sedemkrat (!), v četrtek trikrat, v nedeljo pa petkrat. Najpogosteje so jih (po)klicali v zasebna stanovanja. Dva kršitelja so odpeljali in pridržali določen čas.

Ukradel pivo in sladoled

V prejšnji številki smo poročali o veliko vlomih in tatvinah. V dneh od 10. do 17. julija, ki jih zajema naše poročilo z UNZ, pa so vlomilci v glavnem počivali, saj je bilo vlomljeno le v skladišče pijač v Moravskih toplicah pri Mali Nedelji. V noči na 13. julij je od tam izginilo namreč 10 zabojev piva in 28 paketov različni sladoledov, tako da je škoda za 200.000 tolarjev. S. S.

Kri rešuje življenja

V enem dnevu 412 krvodajalcev

V poletnih in dopustniških dneh ponavadi ni toliko krvodajalcev kot v drugih letnih časih, a v Gornji Radgoni je stanje veliko ugodnejše, kar je pokazala krvodajalska akcija 14. julija. Kar 412 ljudi iz gorjeradgonske, radenske in svetoturijske občine je darovalo svojo kri, tokrat za potrebe zavoda za transfuzijo krvi v Ljubljani. Skupna količina odvzete krvi, ki bo prav gotovo marsikomu rešila življenje, je okrog 150 litrov. Spodbudno je, da so tokrat kri dali tudi nekateri novi krvodajalci, med njimi tudi mladi in nezaposleni.

T. T., F. Kl.

V Ljutomeru je večkrat skaljen nočni mir

V Čarliju in drugje predolgo »bedijo«

Prebivalci Cankarjeve in Vrazove ulice ter Starega trga v Ljutomeru se v zadnjem času vedno bolj pritožujejo zaradi kaljenja nočnega miru, ki ga povzročajo predvsem gostje bifeja Čarli. Uradno bi moral biti odprt do 10.00, pogosto pa se dogaja, da gostje sedijo na terasi precej dlje, včasih tudi čez polnoč. Bližnje stanovalce najprej motijo z glasnim govorjenjem, potem pa še z ropotom po ulicah. Med tistimi, ki predolgo ponočujejo, pa ne le v bifeju Čarli, ampak tudi v drugih lokalih (disko hotela Jeruzalem itd.), se najdejo tudi taki, ki razbijajo, kar jim spotoma pride v roke. S tem problemom so se seznanili tudi občinski svetniki, župan L. Bratuša pa se je enkrat prepričal celo na lastne oči, kako so nekateri nepridipravi razgrajali po Ljutomeru. Bo vse to kaj pomagalo? Se bodo zganile tudi ustrezne službe (inšpektorji, policija) in ukrepane v skladu s svojimi pristojnostmi? J. G.

Poroke

V upravni enoti Murska Sobota so se poročili: Jožef Tivadar, strojni tehnik, iz Kamovec in Suzana Vida, delavka, iz Motvarjevca; Robert Prša, stavbni klepar, iz Žižkov in Martina Pozderec, cvetličarka, z Melinc; Zvonko Perša, dipl. inž. tekstilnokonfekcijske tehnologije, iz Izakovec in Suzana Bafigač, tekstilna konfekcionarka, iz Izakovec; Simon Smodiš, skladiščni delavec, iz Izakovec in Matejka Pozderec, varuhinja, z Melinc; Jožek Pintarič, poljedelec, iz Murskih Črnc in Simona Kolar, delavka pri izdelavi čevljev, iz Beltinec; Dejan Bagari, policist, iz Murske Sobotice in Matejka Horvat, kmetijska tehničarka, iz Rakičana; Marko Lazar, absolvent gradbeništva, iz Murske Sobotice in Anica Šoštar, absolventka pravne fakultete, iz Kroga; Drago Pintarič, samostojni podjetnik, iz Murske Sobotice in Eva Grčar, študentka kemije, iz Murske Sobotice; Janez Edšid, elektrotehnik elektronik, iz Gederovec in Brigita Podlesek, geodetska tehničarka, iz Šalamence; Miro Lukovnjak, strojni ključavničar, s Kapelskega Vrha in Blanka Lipai, delavka, iz Rakičana.

ČESTITAMO!

Petnajst let NK Opel Horser Lakoš

V Lakošu so preteklo nedeljo slovesno proslavili 15-letnico Nogometnega kluba Opel Horser. Na slovesnosti, ki so se je udeležili tudi župan Lendave Jože Kocon, tajnik Športne zveze Lendava Bojan Hojnik in drugi, so pregledali petnajstletno delo, ki je bilo zelo uspešno. Leta 1980 so v Lakošu na pobudo študentov Jožeta Muršiča in Jožeta Balaška ustanovili Športno društvo Lakoš. Prvi predsednik je postal Štefan Koša, podpredsednik Jože Muršič, tajnik Jože Balaško in blagajnik Ladislav Pucko. Prvo nogometno moštvo so sestavljali domači igralci,

Lepo urejeni klubski prostori NK Opel Horser Lakoš

pridružili pa so se jim tudi trije igralci iz Lakoša, ki so igrali pri Panoniji iz Gaberja. Prvo prijateljsko tekmo so odigrali v Žitkovcih in zmagali z 2:1. Začetki delovanja nogometašev iz Lakoša so bili težavni, saj do leta 1984 niso imeli lastnega nogometnega igrišča, tako da so morali tekme igrati na Kapci in v Čentibi. Nato so se lotili gradnje nogometnega igrišča v Lakošu, za kar imata največ zaslug že pokojna Ladislav Sobočan in Ladislav Horvat, ki sta bila tudi predsednika kluba. Pomembno vlogo pa je odigral tudi Ludvik Kepe, ki je od NK Nafta prestopil k NK Lakoš. Prav on ima največ zaslug, da so si zgradili klubске prostore ter uredili vodovod in elektriko. Seveda so pri gradnji pomagali vaščani, ki so težaška dela opravili prostovoljno. Nogometni klub Lakoš je nato začel v težave in je ponovno zaživel v pravem pomenu besede leta 1994, ko je predsedniško funkcijo prevzel Vladimir Šoš, pokroviteljstvo pa Horser, d. o. o., iz Lakoša. Klub se je tudi preimenoval v Nogometni klub Opel Horser Lakoš. Dela so se lotili zelo zavzeto in odgovorno in v tem kratkem času dosegli zavidanja vredne rezultate. Uredili so si klubске prostore z igriščem in ograjo. Klub so okreplili s strokovnom vodstvom in nekaterimi igralci ter v minuli tekmovalni sezoni brez konkurence osvojili naslov prvaka v drugi ONL Lendava. S tem pa se ne nameravajo zadovoljiti. Pred novo tekmovalno sezono so se zopet okreplili in njihova velika želja je, da bi se potegovali za naslov prvaka v prvi ONL Lendava. Sedaj, ko imajo primerne delovne razmere, jim tudi volje ne manjka. Na slovesnosti so najzaslužnejšim funkcionarjem in posameznikom podelili priznanja. Njihov jubilej pa je počastil tudi ženski pevski zbor iz Lakoša. Praznovanje so sklenili z mednarodnim nogometnim turnirjem in klubsko veselico. Feri Maučec

Pokal pokalnih zmagovalcev Mura z Žalgirisom

V Zenevi je bilo žrebanje parov za evropsko nogometno pokalno tekmo. Soboška Mura, ki je že lani prvič igrala v pokalu UEFA s švicarskim Aarauom, bo tokrat v tekmovalni sezoni za pokal pokalnih zmagovalcev igrala z litovskim Žalgi-

risom iz Vilne. Pri Muri menijo, da je Žalgiris sicer dobro moštvo, vendar bi lahko Sobočani z dobro igro uspešno preskočili prvo oviro. Prva tekma se namreč igra 10. avgusta v Litvi, povratna pa 24. avgusta v Murski Soboti.

Šport od tu in tam

Kajakaštvo - V Hrastniku je bila četrta tekma kadetov za pokal Slovenije v kajaku in kanuju. Sodelovalo je 94 tekmovalcev in tekmovalk, med njimi tudi tekmovalci Brodarskega društva Mura iz Kroga, ki so dosegli solidne uvrstitve. V kategoriji K-1 je bil Beno Sakač tretji, Dejan Miholič osmi in Miha Kreft deseti. V kategoriji C-1 je Andrej Cipot zasedel drugo, Miran Bokan pa tretje mesto. Na reki Dolinki je bilo izbirno tekmovaljevanje za sestavo državne članske reprezentance, ki bo avgusta sodelovala na svetovnem prvenstvu v Angliji. Tekmovalja sta se udeležila tudi Borut Horvat in trener Štefan Varga.

Nogomet - V prijateljski nogometni tekmi, ki je bila prva preizkušnja Mure pred domačimi gledalci in novo tekmovalno sezono, so Sobočani prepričljivo premagali hrvaškega prvotigaša Varteks iz Varaždina s 3:1. V središču zanimanja gledalcev so bili trije novi igralci: Chlebalin, Bloudek in Kmetec. Gole za Muro so dosegli: Belec, Kmetec in Breznik iz enajstmetrovke. Pred okrog 1000 gledalci je sodil Kerčmar s Hodoša.

Preskakovanje ovir - Konjeniški klub Slovenj Gradec je bil organizator medklubskega tekmovalja v preskakovanju ovir. Sodelovala je tudi članica KK Murska

Sobota grad Rakičan Mojca Horvat (Ploran Beltrans) in v parkuru 1,00 m zasedla tretje mesto.

Nogomet - V prijateljski nogometni tekmi je hrvaški prvotigaš Varteks iz Varaždina premagal domače Beltince s 3:1. Gostje so gostitelje presenetili na začetku tekme, saj so v četrti minuti že vodili z 2:0. Gole za Beltince je dosegel Škaper. Gostje so igrali zelo ostro, tako da sta zaradi poškodbe Jeraj in Šabjan morala zapustiti igrišče.

Mali nogomet - V Stročiji vasi je bil tradicionalni nočni turnir v mallem nogometu. Med 12 ekipami je zmagala Mala Nedelja pred Meteorplastom iz Ljutomerja in Pristavo. (NŠ)

Nogomet - Nogometaši Mure iz Murske Sobotice so gostovali v Nemčiji in odigrali prijateljsko tekmo z moštvom Bayern FC-DJK Weisenburg in zmagali z 11:0. Gole so dosegli: Belec, Rous, Dominko po 2, Štamper, Cipot, Brezič, Bloudek in Kmetec po enega. V drugi tekmi pa je Mura premagala Bayern 1860 s 5:0. Strelci golov so bili: Belec in Kmetec po 2 ter Breznik.

Šah - V Grižah pri Žalcu je bil hitropotezni ekipni šahovski turnir. Med 19 ekipami je sodelovala tudi ekipa Lendavskih Goric (Gerenčar, Vida, Ivanec, Lonec) in zasedla peto mesto. (J. Gerenčar)

Pogovor z dr. Mladenom Prettnerjem Slovenski zdravniki svetovni prvaki

V Barceloni je bilo svetovno nogometno prvenstvo zdravnikov. Med desetimi reprezentancami je sodelovala tudi reprezentanca Slovenije ter zasedla prvo mesto in postala prvi svetovni prvak, kar je gotovo velik uspeh. O tem uspehu smo se po vrnitvi iz Barcelone pogovarjali s selektorjem in trenerjem slovenske zdravniške reprezentance dr. Mladenom Prettnerjem iz Murske Sobotice.

- Kako in koliko časa ste se pripravljali na svetovno prvenstvo?

»S pripravi nogometne reprezentance slovenskih zdravnikov smo začeli po končanem prvem državnem prvenstvu nogometnih zdravnikov in zobozdravnikov, ki je bilo v Murski Soboti. Kot je znano, je naslov državnega prvaka osvojilo pomursko moštvo zdravnikov Doc-Medicop. Po tem tekmovalju je strokovno vodstvo reprezentance izbralo 25 igralcev, ki so se udeležili prvomajskih skupnih priprav v Ankaranu, kjer smo odigrali tudi tri prijateljske tekme. Pred svetovnim prvenstvom pa smo odigrali še prijateljske

tekme z reprezentancami zdravnikov iz Madžarske, Hrvaške in Italije.«

- V Barceloni ste osvojili naslov svetovnih prvakov. Ali ste tak razplet pričakovali?

»Teга nikakor nismo pričakovali. To pa zato, ker smo imeli malo časa za priprave, ker smo prvič sodelovali na takem zahtevnejšem tekmovalju in ker so se med pripravami poškodovali nekateri dobri igralci, kot so dr. Kramberger, dr. Korošec, dr. Krajačič in Pal, ki niso mogli nastopiti na prvenstvu, da bi nam pomagali. Poleg tega pa se zaradi delovnih obveznosti svetovnega

dr. Mladen Prettner

- Slovensko nogometno reprezentanco zdravnikov so v Barceloni sestavljali igralci iz Pomurja. Ali zato, ker ste bili vi selektor?

»Nikakor! Slovensko nogometno reprezentanco zdravnikov smo izbrali po končanem prvem prvenstvu predsedništvu vseh ekip, ki so sodelovale na državnem prvenstvu: Murske Sobotice, Maribor, Ljubljane in Nova Gorice. Razlog za to pa je bil direktor reprezentance dr. Bručan iz Ljubljane. Mene so določili za selektorja reprezentance. Ker pa ekipa Murske Sobotice postala državni prvak, je razumljivo, da je bilo največ kandidatov za reprezentanco izbranih prav iz pomurske ekipe nogometašev.«

Jubilej Ob 45-letnici NK Rakičan prvak

Nogometni klub Rakičan praznuje letos pomemben jubilej - 45-letnico delovanja. Marca leta 1950 so v Rakičanu na pobudo državnega posestva in ljubiteljev športa ustanovili telovadno društvo z nekaterimi sekcijami. V društvu je bila najbolj delavna nogometna sekcija. Mladi nogometaši Rakičana so se istega leta udeležili tekmovalja, ki ga je organiziral Okrajni telovadni odbor Murska Sobota,

delovala še moštva Aluminij iz Kidričevega, Krško in Usnjari iz Šoštanja. V prvem krogu kvalifikacij je Rakičan igral z Aluminijem v Kidričevem in izgubil z 1:2, v povratni tekmi v Murski Soboti pa zmagal s 3:1 in se uvrstil v finale, kjer se je srečal s Krškim. Nogometaši Rakičana so na prvi tekmi v Murski Soboti igrali neodločeno 3:3, na povratni tekmi v Krškem pa zmagali s 5:4 (vodili so s 5:1) in se

Predstavnika Območne nogometne zveze Murska Sobota podeljujeta pokal nogometašem Rakičana za osvoboditev prvega mesta v Prvi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota. Fotografija: Feri Horvat.

zasedli prvo mesto in postali okrajni prvaki. Za nagrado so dobili nogometne čevlje in drese, ki so bili njihova prva športna oprema. Spomladi leta 1951 je NZS ustanovila v Murski Soboti nogometno poverjeništvu, ki je organiziralo ligaško tekmovalje. Poleg Rakičana so sodelovala še pomurska moštva: Mura II, Nafta II, Ljutomer, Elan iz Gornje Radgone in drugi. V tekmovalni sezoni 1956/57 so nogometaši Rakičana v pomurski ligi zasedli drugo mesto za Soboto II, ki pa je tekmovala zunaj konkurence. Nogometaši Rakičana so tako postali pomurski prvaki in si pridobili pravico sodelovanja v kvalifikacijah za vstop v drugo slovensko nogometno ligo vzhod, kjer so so-

tako uvrstili v drugo slovensko ligo vzhod. Z ustanovitvijo nogometne podzveze v Murski Soboti leta 1960 in združitvijo NK Grafičar (ustanovljen leta 1960) z NK Rakičanom so nogometaši Rakičana pod imenom Grafičar tekmovali v mariborski podzvezi, kjer je sodelovala tudi lendavska Nafta. Z ustanovitvijo mariborsko-soboške nogometne lige leta 1962 je Grafičar dve leti tekmoval v tej ligi, nato pa do leta 1968 v vzhodni conski nogometni ligi. Od takrat so nogometaši iz Rakičana zopet tekmovali z imenom Rakičan v pomurski nogometni ligi. Vidnejši uspeh so dosegli leta 1971, ko so bili prvi v zahodni skupini pomurske nogometne lige in se uvrstili v vzhodno consko no-

gometno ligo, kjer so tekmovali tri leta, nato pa izpadli. Po enoletnem tekmovalju v pomurski nogometni ligi so leta 1975 zopet postali pomurski prvaki in se uvrstili v vzhodno consko ligo, kjer so tekmovali le eno leto, saj je bila liga zaradi reorganizacije ukinjena. V tekmovalni sezoni 1976/77 so nogometaši Rakičana tekmovali v pomurski ligi, zasedli zadnje mesto in izpadli ter se po osmih letih tekmovalja leta 1985, ko so bili prvi v prvi murskosoboški medobčinski nogometni ligi, zopet vrnil v pomursko nogometno ligo. Po desetih letih tekmovalja, v jubilejnih letu 1995, pa so bili nogometaši Rakičana zopet prvi v prvi murskosoboški medobčinski nogometni ligi in si pridobili pravico do kvalifikacij za vstop v tretjo državno nogometno ligo. Zasedbo prvega mesta v prvi medobčinski nogometni ligi so na nedavnem občnem zboru kluba ocenili kot velik uspeh, žal pa so hkrati ugotovili, da so si že na prvi kvalifikacijski tekmi za vstop v tretjo državno ligo zapravili vse možnosti, saj so tekmo izgubili s 3:0 brez igre, ker niso imeli od zdravnika potrjenih knjižic. Na občnem zboru so izvolili novo vodstvo - za predsednika so izvolili Alberta Smodiča - ter se dogovorili, da bodo tudi v novi tekmovalni sezoni v prvi medobčinski nogometni ligi obdržali stik z vrhom, čeprav se zavedajo, da bo težko ponoviti letošnji uspeh. Prav tako so se dogovorili, da bodo 45-letnico kluba proslavili ob letošnjem krajevnem prazniku, ko bodo pripravili medulični turnir. Predvidevajo pa tudi mednarodno tekmo z madžarskim prvotigašem ZTE iz Zalaezerszega. Feri Maučec

- Kaj vam pomeni osvojitve slova svetovnega prvaka?

»To je za nas velik, ne samo tekmovalni uspeh, temveč tudi afirmacija slovenskih zdravnikov ter najmlajše in najmanjše države Slovenije, ki je nastopila na svetovnem prvenstvu.«

- Kakšni so nadaljnji načrti reprezentance?

»Med svetovnim prvenstvom smo se uspeli dogovoriti, da bo Slovenija organizator nogometnega prvenstva Alpe - Jadran 2000 bo v Pomurju prihodnje leto. Na tem tekmovalju bodo sodelovale reprezentance Italije, Avstrije, Češke, Madžarske, Hrvaške in Slovenije. To je za nas nova priložnost za uveljavitev v mednarodnem merilu.« Feri Maučec

Nogomet - ODNS Lendava je v Odrancih organiziralo tradicionalni nogometni turnir. Sodelovalo je šest moštev, ki so v preteklo tekmovalju igrala v dveh skupinah. Rezultati - Črenšovci - Bistrica 2:2, Odranci - Lipa 4:2, Renkovec - Bistrica 4:0, Kobilje - Lipa 4:1, Črenšovci - Renkovec 0:2, Odranci - Kobilje 4:2. V finale sta se uvrstili moštvi Odranci in Renkovec. Zmagali so Odranci s 6:1.

Državno prvenstvo v trapu SD Štefana Kovača državni prvak

V Ormožu je bilo ekipno in posamično državno prvenstvo v trapu. Sodelovalo je 41 strelcev, ki so izpolnili 64 zadetkov od 75, in 5 ekip, ki so prav tako morale izpolniti predpisano normo. Lep uspeh so dosegli člani murskosoboške strelske družine Štefana Kovača, saj so osvojili dva naslova državnega prvaka - ekipno in posamično. V ekipni konkurenci je SD Štefana Kovača Murska Sobota (Franc Vidonja 115, Karel Pojbič 109 in Ludvik Marič 107) zmagala s 331 zadetki pred Ormožem, 329, in Svobodo iz Senožeč, 324 zadetkov. Med posamezniki pa je naslov državnega prvaka s 137 zadetki osvojil član SD Štefana Kovača Murska Sobota Franc Vidonja s 137 zadetki pred Strmoletom (Dolomiti, Vrhnika), 137, in Jožetom Grubeljnikom (Iverka, Velenje), 135 zadetkov. Bojan Maček in Karel Pojbič sta se s 109 zadetki uvrstila od 12. do 14. mesta, Ludvik Marič je s 107 zadetki zasedel 17. mesto, Franc Maček (vsi Murska Sobota) pa je zadel 102 gola. Ob osvojitvi drugega mesta v prvi državni trap ligi so soboški strelci z osvojitvijo naslova državnega prvaka ekipni in posamični konkurenci samo potrdili, da sodijo prav v državni vrh.

Akcija Naučimo se plavati Letos veliko zanimanja za plavalni tečaj

V okviru akcije Naučimo se plavati na soboškem kopalisku že nekaj časa potekajo plavalni tečaji, ki so letos izredno dobro obiskani, k čemu je gotovo pripomoglo obvestilo organizatorjev, ki so ga poslali na soboske in okotiske sole. Sicer pa tečajniki prihajajo tudi iz drugih krajev Pomurja. Enotedenski začetni in nadaljevalni plavalni tečaji se začnejo vsak ponedeljek, prijave pa zbirajo na kopalisku med 7.30 in 8.00. Cena enotedenskega plavalnega tečaja znaša 3.500 SIT. Namen plavalnih tečajev je, odpraviti plavalno nepismenost. Tečaj vodi 11 voditeljev plavanja, med katerimi so trije študenti Fakultete za šport v Ljubljani. Plavalne tečaje bodo organizirali še ves avgust ali dokler bo dovolj prijav. Obiskali smo udeležence tretjega letošnjega plavalnega tečaja na soboškem kopalisku, ki je bil doslej najštevilčnejši, saj ga je obiskovalo 120 kandidatov, kar je gotovo rekord.

Andrej Perhavec, vodja plavalnega tečaja: »Letos smo povabili tudi tiste, ki so že bili na plaval-

nem tečaju, ker smo ugotovili, da okrog 90 odstotkov otrok obvlada veščine plavanja le pavšalno ali samo eno tehniko. To

znanje smo vaditelji plavanja pripravljani kdaj koli med tečajem preveriti ob navzočnosti staršev, ki včasih drugače razmišljajo. Ugotoviti moram, da otroci, ki pridejo na plavalni tečaj, napredujejo, čeprav je med njimi tudi mnogo takih, ki si z glavo ne upajo v vodo. Učenje plavanja je namreč proces, ki traja več let. Zato je za vsakega zelo koristno, če obiskuje tudi nadaljevalni tečaj.

Luka Štrus iz Ljubljane, star 9 let: »V Murski Soboti sem na počitnicah pri babici, očka in mamica pa sta me navdušila, da sem se prijavil na začetni plavalni tečaj. Sedaj sem zadovoljen, da sem se odločil za plavalni tečaj, kajti zelo hitro sem se navadil na vodo, hkrati pa sem se seznanil z novimi prijatelji. Na tečaju se zelo dobro počutim in upam, da bom po njem še zado-

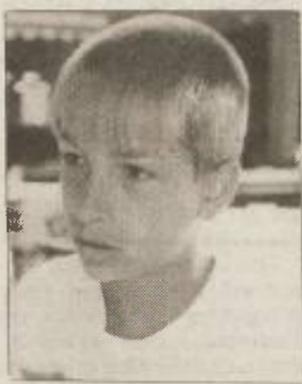
voljnejši. Že sedaj sem se namreč navadil biti pod vodo in tudi malo že znam plavati žabico. Upam, da se bom na tečaju naučil osnovnih veščin plavanja, ki jih nameravam v prihodnje še izpopolnjevati.

Tina Šlebir iz Murske Sobotice, stara 9 let: »Dosljej sem bila na

dveh plavalnih tečajih, na katerih sem si pridobila osnovno znanje iz nekaterih plavalnih veščin, ki pa jih želim še izpopolniti. Zato sem se tudi letos odločila za nadaljevalni plavalni tečaj, za kar me je navdušil učitelj. S potekom tečaja sem zelo zadovoljna in se dobro počutim, hkrati pa tudi napredujem v plavalnih veščinah. Naučila sem se že nekaterih plavalnih veščin, nekaterih pa se bom še. Upam, da bom tudi v prihodnje še lahko obiskovala plavalni tečaj ter se naučila dobro plavati, saj mi bo to gotovo koristilo.

Matej Šadi iz Krajne, star 11 let: »Nekaterih osnov plavanja

sem se naučil že na plavalnem tečaju v Fiesi. Ker pa se želim izpopolniti v plavanju ter se naučiti tudi novih veščin, sem se odločil za nadaljevalni plavalni tečaj. Tako že znam plavati žabico, kravl, hrbtno in delno tudi delfinčka. Vsekakor pa si želim to znanje še izpopolniti, zato se trudim, da bi se na tečaju naučil kar največ. Z dosedanjem potekom tečaja sem zelo zadovoljen. Mislim pa, da bom imel tudi v prihodnje še možnosti obiskovati plavalni tečaj ter se še bolj izpopolniti. Zavedam se, da sem varnejši, če znam plavati.

Urška Vratarič iz Puconec, stara 9 let: »Tokrat sem že tretjič na plavalnem tečaju v Murski Soboti. Zanj sem se odločila, ker se želim še bolj izpopolniti v plavalnih veščinah. Z dosedanjim potekom tečaja sem zadovoljna. Prej sem se že naučila plavati žabico, sedaj pa znam že malo plavati tudi kravl. Upam pa, da sem bom naučila plavati tudi druge stile, če ne na tem, pa na drugem plavalnem tečaju. Zelo sem zadovoljna, da me ni več

strah vode, saj se tako počutim varneje. Mislim, da bi se sleherni mlad človek moral naučiti plavati, za kar ima tudi možnosti.

Predstavljamo vam Franc Vidonja - državni prvak v trapu

Na letošnjem državnem prvenstvu v streljanju na glinaste golobe, ki je bilo v Ormožu, so dosegli velik uspeh lovci strelske družine Štefana Kovača iz Murske Sobotice. Najuspešnejši med njimi je bil 31-letni Franc Vidonja iz Rakičana, saj je postal s 137 zadetki državni prvak. To je vsekakor zavidanja vreden uspeh, s katerim se lahko pohvalijo le redki tekmovalci.

Franc Vidonja se je v mladih letih nekaj časa ukvarjal s streljanjem z rračno puško pri strelski družini v Gančanih. Pred šestimi leti pa je postal član strelske družine Štefana Kovača iz Murske Sobotice, kjer se je uveljavil kot odlični tekmovalci v streljanju na glinaste golobe. Pomembnejše rezultate je dosegel lani, saj je na državnem prvenstvu članov zasedel tretje mesto z 69 zadetki od 75 možnih. Prvo mesto pa je zasedel na državnem prvenstvu obrtnikov. Na dvoboju reprezentanc Slovenije in Hrvaške, ki je bilo lani v Rakičanu, je bil drugi s 114 zadetki. Letos pa je sodeloval tudi z ekipo SD Štefana Kovača iz Murske Sobotice na mednarodnem tekmovanju v Brnu, kjer so zasedli tretje mesto. Na letošnje državno člansko prvenstvo v trapu se je dobro pripravil, prav tako tudi cela ekipa SD Štefana Kovača. Pričakoval je, da se bo uvrstil med prvih deset tekmovalcev. Toda pripravil je veliko presečenj tako sam sebi kot drugim, ki ga niso uvrščali med kandidate za prvo mesto. Zato je tega uspeha tem bolj vesel. Naslov državnega prvaka, ki si ga gotovo želi vsak tekmovalci, je zanj tudi velika spodbuda za delo vnaprej. S tem naslovom je Franc Vidonja tudi izpolnil mednarodno normo, tako da bo odslej lahko sodeloval tudi na tekmovanju za mednarodni pokal, kar mu prav tako veliko pomeni. Sicer pa si želi, da bi v prihodnje dosegal dobre rezultate ne samo na domačih, temveč tudi na mednarodnih tekmovanjih.

Feri Mauček

Motociklizem Prvi gorski rally veteranov

Strelska družina Strelec iz Andrejca na Goričkem organizira v nedeljo, 23. julija 1995, ob 10. uri I. gorski rally veteranov okrog Torkovega brega z mednarodno udeležbo. Tekmovali bodo motociklisti v razredih 125, 250 in 500 ccm ter prikolčarji do letnika 1965. Že doslej je dobil organizator okrog 50

prijav iz vse Slovenije, med prijavljenimi so znana imena slovenskega motociklizma in nekdanji državni prvaki. V središču pozornosti gledalcev bosta vsekakor nekdanja odlična tekmovalca soboškega AMD Štefana Kovača Aleš Mrzel in Edin Berden, ki se ponašata s številnimi lovorikami z domačih in tujih motociklističnih dirk. Pričakujejo tudi udeležbo tekmovalcev iz Avstrije in Italije.

Konjske dirke v Ljutomeru Tri zmage in rekord Marka Slaviča

Na hipodromu v Ljutomeru so bile kasaške dirke, ki si jih je v lepem vremenu ogledalo blizu 2.000 gledalcev. Doseženi so bili odlični kilometrski časi. Zopet se je izkazal Marko Slavič mlajši, saj je trikrat zmagal, hkrati pa z Dory Lobellom dosegel najboljši čas 1:17,4, kar je tudi rekord za tri- in večletne kasače. Poleg tega je Marko Slavič zmagal tudi med dveletniki z Darinko MS s kilometrskim časom 1:22,7 in v zadnji dirki z uvoženimi ka-

sači s Charliem Somolyjem s kilometrskim časom 1:17,1. Poleg Marka Slaviča je od domačih tekmovalcev zmagal še Jureš z Lexam s kilometrskim časom 2:21,2. Druga mesta so zasedli: Ani Lobeli (D. Slavič) med dveletniki, First Lady (Slana) v četrti dirki, Proudly (Osterc) v peti dirki in Leona II (Makovec) v šesti dirki. Tretji so bili: Filly (Slana) med dveletniki, Freda III (Mars) v drugi dirki in Anabel (Sonaja) v tretji dirki. Četrta mesta pa so zasedli: Delia (D. Jureš) med dveletniki, Mabel Megham (Slana) v šesti dirki in Jersey Law (Maletič) v sedmi dirki. (NS, JZ)

štev. Rezultati: Lakoš : Graničar 5:0, Lenti : Graničar 2:0, Lenti : Lakoš 5:0, Čentiba : Olimpija 1:1, Panonija : Čentiba 1:0, Panonija : Olimpija 3:1 in Panonija : Lenti 1:0. Zmagala je Panonija pred Lentjem, Lakošem, Čentibo, Olimpijo in Graničarjem. (F. Horvat)

Šah - V Verdenu v Franciji je bilo evropsko prvenstvo v šahu za deklice do 12 let. Sodelovala je tudi članica ŠD Radenska Pomgrad iz Murske Sobotice Neda Tompa iz Odranec in med 46 tekmoavilkami zasedla 14. mesto s 5 osvojenimi točkami.

Atletika Bronasta medalja za Berdenovo

Na tretjih evropskih olimpijskih dnevih mladih v Angliji je dosegla lep uspeh Barbara Berden iz Lipovec, sedaj članica ŽAK-a Ljubljana. Odlična skakalka v višino, ki se je v prejšnjih letih uveljavila pri Atletskem klubu Pomurje iz Murske Sobotice, saj je postavila več osebnih in državnih rekordov, je z odhodom na študij v Lju-

bljano letos prestopila k ŽAK-u Ljubljana in pod strokovnim vodstvom odličnega trenerja Srdjana Djordjeviča že izboljšala svoj rekord za 7 cm. Tokrat je namreč v zelo močni konkurenci preskočila 183 cm, zasedla tretje mesto za Rusinjo Lapi-novo (189 cm) in Madžarko Györfyjevo (186 cm) ter dobila bronasto medaljo. Berdenova je za las zgrešila višino 186 cm in ima pred seboj lepo prihodnost.

Strelstvo Robi Markoja državni podprvak

V Ljubljani je bilo državno prvenstvo v streljanju s standardnim MK-orozjem. Lep uspeh so dosegli pomurski strelci. Najbolje se je odrezal Robi Markoja (SD ŠK Turnišče), saj je v disciplini 3 x 40 med člani zasedel drugo mesto s 1136 krogi za Debevcem, 1174. Markoja pa se je izkazal tudi v disciplini 60 leže.

saj je s 587 krogi zasedel tretje mesto, Vili Ravnikar (SD ŠK Turnišče) pa je bil s 578 krogi peti. S tem si je Markoja že zagotovil mesto v državni članski reprezentanci, ki bo konec septembra sodelovala na EP v Švici. Na državnem prvenstvu se je izkazala tudi Ljutomerčanka Manuela Rudolf, saj je v disciplini 3 x 20 zasedla tretje mesto s 537 krogi. Tretja pa je bila tudi v disciplini 60 leže.

Atletika Števančeva in Berdenova državni prvakinji

V Celju je bilo državno člansko prvenstvo v atletiki. Med 300 atletih in atletinjami z izjemo nekaterih najboljših so sodelovali tudi pomurski tekmovalci in se lepo odrezali. Najuspešnejši sta bili Marija Števanec, ki je zmagala v teku na 800 m z rezultatom 2:09,46 in postala državna prvakinja, ter Barbara Berden, ki tekmuje za ŽAK Ljubljana, ki je zmagala v skoku v višino z rezultatom 174 cm in postala državna prvakinja. V teku na 1500 m je bila Marija Števanec tretja s časom 4:43,81. Mojca Meglič pa šesta s časom

5:08,46. V metu krogle je zasedla mladinka Mateja Dražnik z rezultatom 12,81 drugo mesto. V teku na 100 m je Damjan Špur z rezultatom 10,88 zasedel četrto mesto. Četrto mesto je zasedla tudi mladinka Sonja Roman v teku na 800 m s časom 57:81. Geza Grabar je bil v teku na 5.000 m s časom 15:52,96 šesti. Iz AK Pomurje iz Murske Sobotice so nastopili še Cveto Cvetko (100 m 11,90 in 200 m 22,37, kar sta osebna rekorda), mladinec Tomaž Horvat (100 m 11,90, osebni rekord) in Mojca Meglič (1500 m 5:08,91 in 800 m 2:24,39, kar je osebni rekord). (GG)

Šport od tu in tam

Kegljanje - V Mariboru je bilo tekmovalje slepih in slabovidnih v vrtnem kegljanju. Sodelovali sta tudi dve ekipi Murske Sobotice. Druga ekipa je z 240 podrtimi keglji zasedla tretje mesto. Prva ekipa pa je bila z 218 keglji peta. Med posamezniki je bil v skupini A Tonček Kos s 64 keglji drugi. V skupini B je Dušan Korošak s 63 keglji zasedel

četrto, Geza Bencik z 62 keglji peto, Srečko Golob s 55 keglji šesto in Anton Gomboc s 43 keglji osmo mesto. Pri ženskah je bila v skupini B Marija Juranič z 62 keglji druga, Jožica Kos z 59 četrti in Silva Mlinarič s 54 keglji peta. (T. Kos)

Nogomet - V počastitev 15-letnice NK Opel Horst Lakoš je bil nogometni turnir. Sodelovalo je 6 mo-

Kajakaštvo Pomursko prvenstvo na Petanjcih

Kajak klub Rafting Most Petanjci je bil organizator pomurskega prvenstva kajakašev in kanuistov v slalomu in spustu. Sodelovalo je 25 tekmovalcev v spustu in 15 v slalomu iz Kroga, Bistrice in Petanjec. Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili: slalom - K-1: ml. dečki: 1. Cimerman (Petanjci), 2. Kreft (Krog), 3. Horvat (Krog), mladinci: 1. Sakač (Krog), 2. Horvat (oba Pet.), 3. Šiftar (Pet.), C-1 mladinci: 1. Cipot, 2. Bokan, 3. Škraban (vsi Krog), Slalom - K-1: ml. dečki: 1. Kreft (Krog), 2. Cimerman, 3. Šofar (oba Pet.), mladinci: 1. Sakač in Škraban (Krog), 3. Šiftar (Pet.), C-2 člani: Cipot - Bokan (Krog), 2. Balazic - Horvat (Bistrice), 3. Abazagič - Novak (Krog), turisti: Škraban - Martinec; spret-nostna vožnja s turističnimi kajaki: Cimerman - Šiftar (Petanjci).

Na Glavnem trgu v Ljutomeru še naprej kup pločevine Različna mnenja

Ali naj bo Postružnikova ulica zaprta ali odprta za promet?

O spremembi prometnega režima v mestu so Ljutomerčani že dolgo razmišljali. Prenova Mestne hiše je spremembo zavlekla, tako da so šele pred kratkim začeli uresničevati načrte.

Najpomembnejša sprememba je uvedba enosmernega prometa skozi središče v smeri proti zahodu. Dostop do središča iz mursko-soboške smeri je sedaj možen po Kajuhovi, na koncu katere so razširili križišče. Z uvedbo enosmernega prometa so pridobili 17 novih parkirnih prostorov. Načrt, da bi bil Glavni trg zaprt za promet, je prestavljen v prihodnost, pločevine na njem pa bo še več. Nasploh so parkirišča v Ljutomeru poseben problem. Na obrobju centra je nekaj divjih, neasfaltiranih, za tisto nasproti banke pa je Upravna organizacija za prostorsko planiranje potem, ko je bila že podpisana pogodba za izvajanje, ugotovila, da je primernejše za pridobavo. Precejšnje spremembe bo deležen tudi Stari trg. Na delu od LB do Obrtne zbornice bo parkiranje prepovedano, ker bo nanj usmerjen promet s Postružnikove ulice, ki je zaenkrat formalno še zaprta za promet, čeprav le-ta po njej poteka že nekaj mesecev. Na odločitev, da se Postružnikova odpre za promet, so se pritožili stanovalci, ki menijo, da njihova ulica ni primerna za dvosmerni osebni in tovorni promet.

Mnenja o urejanju prometnega režima v Ljutomeru so deljena:

ANTON HVALEC, tajnik KS: »Postružnikova ulica se bo morala odpreti. Skupaj s prometno policijo bomo proučili možnost, da bi postala enosmerna.

Za najmlajše pa bi dvorišče opremili z igrali. V vseh ulicah, ki so (bodo) enosmerne, se bodo zarisali parkirni prostori z desne strani, v križiščih bomo uvedli tretje pasove in semaforizirali križišči pri LB in sodišču. Parkirne prostore bomo zarisali tudi na tržnici in pridobili 35 mest.«

MARICA ANTOLIČ, poslovodkinja TP Klas v Prešernovi ulici: »Že več let smo si želeli, da bi Prešernova ulica postala enosmerna s parkirnimi prostori. To je super!

Prej je stranka prišla samo po cigarete ali na kavo, pri avtu pa jo je že čakala kazna za prepovedano parkiranje. Pozna se nam tudi pri prometu.«

BISERKA ŠKRINJAR, vzgojiteljica, doma v Postružnikovi ulici: »Najbolje bi bilo, da ta ulica ostane samo za stanovalce. Tu živimo večinoma mlade družine, veliko je otrok, ki dosti prostega časa preživijo zunaj na cesti. Mi stanovalci se tega zavedamo in vozimo počasi, drugi pa ne. Obstaja nevarnost, da pride do tragičnega dogodka. Spodaj imamo parkirišča, ki nam jih sedaj, ko je možen prehod na Stari trg, zaparkirajo drugi.«

GORAN OHMAN

Kdaj namakalni sistem Ivanci?

Po izdelani idejni zasnovi z ustreznim projektom in opravljeni prvi reviziji pri pristojnem ministrstvu, ki zagotavlja sofinanciranje naložbe, ne bi smelo biti zadržkov za gradnjo namakalnega sistema Ivanci. Posebno še zato, ker je Pomurski namakalni konzorcij, ki ima sedež v Murski Soboti, opravil tudi predhodni ogled na terenu, predložena pa sta tudi projekt in investicijski program. Medtem je bila ustanovljena tudi Namakalna skupnost Ivanci. Pravkar pa poteka postopek za pridobitev lokacijskega dovoljenja. Hkrati si prizadevajo, da bi čimprej pripravili ureditveni načrt za to območje, ki je že naročen pri ustreznem podjetju. Po pridobitvi lokacijskega dovoljenja bo na vrsti gradbeno dovoljenje ter za tem še javni razpis o izbiri izvajalca in naposled soglasje ministrstva za finance.

Denar za vso omenjeno dokumentacijo zagotavlja načeloma Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. Seveda pa bodo morali določena sredstva zagotoviti tudi v novi Občini Moravske Toplice, kamor spadajo Ivanci. Po izračunih bi znašala skupna vrednost namakalnega sistema v Ivancih približno 30 milijonov tolarjev, doslej znana cena za vso dokumentacijo in investitorja pa okrog 1,2 milijona tolarjev. Ker Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo priznava za vsa tovrstna pripravljana dela 4,1 odstotek od skupne investicijske vrednosti, bi to pomenilo, da bi v Občini Moravske Toplice morali za to naložbo zagotoviti okrog milijon tolarjev, kar bi jim večinoma vrnilo na osnovi sklenjenega kreditnega razmerja. Da bi omenjeno naložbo, ki je vsekakor velikega pomena za to območje, bistveno pospešili, so se na seji Občinskega sveta Moravske Toplice odločili, da podprejo predvideno gradnjo namakalnega sistema v Ivancih. M. JERŠE

KRAMAROVCI - Obmejna cesta Kramarovci-Gerlinci je v dokaj slabem stanju, zato bi kazalo čimprej poskrbeti za njeno popravilo. Podobno velja za del republiške ceste v Sotini, kjer je nanos zemlje na cestišče ob zadnjem večjem deževju povzročil precej škode. MJ

Ob 50-letnici druge svetovne vojne

Zahvalna slovesnost v Turnišču

Tudi blagoslovitev obnovljenega župnišča in kozarček na župnijskem dvorišču

»Ob petdeseti obletnici konca druge svetovne vojne bomo po možnosti vsi, ki smo bili med vojno v smrtni nevarnosti (v mestih zaradi pogostega bombardiranja, vojaki na bojišču), poromali k Mariji Vnebovzeti, in sicer v nedeljo, 9. julija 1995, ob 16. uri. Tam bo so-maševanje duhovnikov iz lendavske in soboške dekanije. Sv. maša bo darovana za vse, ki so bili nasilno mobilizirani v madžarsko vojsko in so umrli na fronti ali so bili kakršne koli žrtve vojne. Hkrati bo tudi zahvalna maša za tiste, ki so se vrnili. K tej maši so vabljeni tudi svojci padli vojakov ali drugače pobitih med vojno.«

Tako je škof Jože Smej zapisal v povabilu na nedeljsko slovesnost v božjepotno cerkev v Turnišču. Prišla je množica ljudi iz domače in drugih župnij. Maševalo je več duhovnikov, nagovor pa je imel škof Smej, sicer tudi sam priča tragičnim dogodkom druge svetovne vojne. Izrečenih je bilo veliko prošelj. Med njimi tudi za turniškega župnika, da bi po hudi ne-

sreči (z motorno žago) čimprej ozdravel. Slovesno bogoslužje je nadvse bogato popestrilo petje cerkvenih pevcev; iz grl množice vernikov pa je zadonela Marijina ljudska pesem. Slovesno in doživeto!

Po maši je bil krajši obred še na pokopališču, nato pa so blagoslovili obnovljeno župnišče. Dela so stala 250.000 mark v tolarški protivrednosti, denar in

Med nedeljsko zahvalno božjo službo v cerkvi Marije Vnebovzete v Turnišču je imel krajši nagovor tudi turniški župan Jože Kocet. Smej pa je bilo med množico še nekaj županov iz drugih občin in eden naših državnih svetnikov. - Fotografija: Š. S.

drugo pa so seveda prispevali župljani iz Turnišča, Renkovec, Nedelice, Gomilice in drugi. Tem in drugim, ki so prišli v

nedeljo k popoldanskim slovesnostim, so ponudili kozarček župnijskega vinograda.

Moravske Toplice

Novi odbori in komisije

Člani komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občinskega sveta Moravske Toplice, ki jo vodi Branko Recek, so izdelali predlog sestave stalnih in občasnih delovnih teles občinskega sveta. Manjšimi spremembami je ta predlog dobil zeleno luč tudi na zadnjem moravskega občinskega sveta.

Odločili so se, da bodo posamezni odbori šestčlanski, vodijo pa jih večinoma občinski svetniki. Predsednik nadzornega odbora je postal Vladimir Kerec iz Martjanec, vodenje odbora za urbanizem, varstvo okolja in urejanje prostora so zaupali Francu Horvatu z Ivanec, na čelu odbora za gospodarstvo, podjetništvo, drobno gospodarstvo in turizem pa bo Jožef Grabar iz Sela. Predsednik odbora za kmetijstvo in prehrano je Tibor Vöröš iz Središča, predsednik odbora za proračun, finančne in delitev premoženja pa Janez Škalič iz Sela. Vodenje odbora za družbene dejavnosti je prevzel Jože Vugrinec iz Bogojine, odbora za gospodarsko in-

frastrukturo Alojz Glavač iz Sela, odbora za civilno zaščito, požarno varnost in redno delo pa Slavko Ozvat iz Bolevec.

In kako so se odločili za komisije? Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja bo še naprej vodil Branko Recek iz Tešanovec, komisija za narodnostna vprašanja pa obmejno sodelovanje Geza Han iz Motvarjevca, komisija za statut in pravna vprašanja Matis iz Sebebovec, komisija za proučitev in pritožbe pa Rožman iz Bogojine. Na čelu sveta za varstvo potrošniških pravic bo Dušan Klanjčar iz Moravskih Toplic. M. JERŠE

Turistično društvo Apače

Vegetarijanci prihajajo

Kaj bodo v Zgornjem Konjišču počeli pripadniki (in simpatizerji) Skupnosti za zavest Krišne?

Čeprav člani Turističnega društva Apače že nekaj časa urejajo poslopje nekdanje stražnice v Zgornjem Konjišču in okolico, jih čas čedalje bolj priganja: v torek, 25. julija, pričakujejo prihod kakih 300 ljudi, ki bodo tam taborili do nedelje, 30. julija. Tako piše v pogodbi, ki jo je turistično društvo sklenilo s predstavniki Skupnosti za zavest Krišne iz Ljubljane. Na taborjenju in v programu pa seveda ne bodo sodelovali le slovenski privrženci te verske (?) skupnosti, ampak tudi iz nekaterih drugih delov države. Vstop na prizorišče bo dovoljen tudi nečlanom, zato lahko pričakujemo kar precej radovednežev.

Stražnica in prostor okrog nje pa ne bosta oživila le prihodnje dni, kajti tam je bilo že doslej večkrat živo (družabna srečanja, pikniki). To sem zvedel iz pogovora s predsednikom Turističnega društva Apače Francem Doberškom in blagajnikom Štefanom Vukanom. Povedala sta, da je bila stražnica po odhodu jugoslovanske vojske nekaj časa prazna, potem pa so vanjo naselili begunce iz Bosne in Hercegovine. Ti so se 1993. leta izselili in za njimi je žal ostalo pravo razdejano. Turistično društvo Apače je lani prostore stražnice, ki so last Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, najelo za 10 let. V pogodbi je še zapisano, da

jo bo mogoče podaljšati, če pa se bo vojska odločila za prodajo, potem ima apaško turistično društvo predkupno pravico. Najemina sicer ni majhna, vendar jo bodo najbrž zmogli. Turistično društvo Apače, ki ima za zdaj 94

Po odhodu vojske, nato pa še po slovesu beguncev je stražnica v Zgornjem Konjišču nekaj časa samevala. V apaškem turističnem društvu so se zganili, poslopje najeli in ga za silo uredili. V torek pridejo tja taborit pripadniki Skupnosti za zavest Krišne - sami vegetarijanci in neuživalci alkoholnih pijač. - Fotografija: Š. S.

SOTINA - Na regionalni cesti Sotina-Pertoča bo treba čimprej urediti prometne znake in talno signalizacijo. Tako meni ustrezn komisija, ki si je ogledala razmere. Ob številnih pomoljenih prometnih znakih bi jih morali zamenjati kar 53. Za ta dela bi potrebovali milijon 270 tisoč tolarjev, pri čemer bo marsikaj odvisno od sprejetja proračuna rogaševske občine. MJ

ROGAŠOVCI - V tamkajšnjem gasilskem domu si občinski svet ureja najemne prostore. Po doslej opravljenih delih kaže, da bodo ob priložnostni slovesnosti te prostore kmalu predali name-nu. S tem bodo vsekakor izboljšane razmere za delo občinskega sveta, ki zdaj gostuje v krajevnem uradu v Rogoševcih. MJ

iz naših krajev

Obiskali smo Peskovnikove v Trnovcih

Bila sta preužitkarja

»Le zakaj, za vruga, ne asfaltirajo še te ceste, da si mora človek uničevati svoj avto po tem makadamu?«

Taka misel se najbrž ni utrnula le meni, ampak še komu, ki je pri zakonodajskih moravskih toplicah zavil z asfalta in se skozi Trnovce namenil dalje proti Savcem in Tomažu pri Ormožu. Meni je sopotnik Rudi pojasnil, da je cesta makadamska najbrž zato, ker je med Ljutomersko in ormoško občino.

Mlada zakonca presenečata

Pred kakimi 8 leti sta Helena in Franc Lovrec podpisala pogodbo, da bosta do smrti skrbela za

Franc Lovrec iz Trnovca je preveč zaposlen z delom na kmetiji, zato zina več veliko časa za igranje v ansamblu, to pa ne pomeni, da se je odgnil domači harmoniki. Tudi ob Vestnikovem obisku je raztegnil meh. Tako pa stori, če ga le kdo pobara, še ob drugih obiskih. - Fotografija: S. S.

Krajevna skupnost Stogovci

Doklej še žejni?

Ponavadi vaški predsedniki poskrbijo, da je asfalt vsaj do njihove hiše; drugače je v KS Stogovci, saj tudi »župan« hodi po makadamu.

Sprva nisem mogel verjeti, da je na območju te krajevne skupnosti od 42 lokalnih cest asfaltiranih komajda 8 kilometrov. Toda predsednik Viktor Žitek je bil prepričan in tudi to, kar sem videl na lastne oči, me je pripeljalo do spoznanja, da se ne morejo pohvaliti s podobno cest. Seveda to ne pomeni, da bodo in se vozijo preveč po kamenju, ko imajo srečo, saj skoraj vsi krajevne regionalne ceste, ki je seveda prevlečena s šivim trakom.

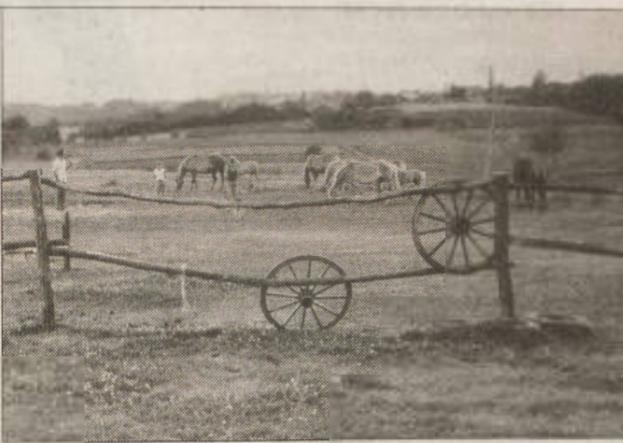
Viktor Žitek, predsednik sveta KS Stogovci, živi (tako kot mnogi drugi vaščani) na območju, kjer se ni asfalta.

364 gospodinjstvih le 1.253 ljudi oziroma v povprečju 3,4 prebivalca.

Bodo šli na glasovališča?

Sogovornik mi je potem nanižal kraje, kje asfalta sploh še nimajo (Drobtinci, Janhova, Pogled, Vratji Vrh ...). Predsednik je navajal domnevne vzroke, jaz pa sem se mu drznil ugovarjati, češ da za vse le ni mogoče iskati objektivnih, ampak je najbrž posredi tudi kaj subjektivnih vzrokov. Denimo: krajevni samoprispevek! Kot v marsikateri drugi krajevni skupnosti desnega brega Mure ga tudi v KS Stogovci že nekaj let nimajo. Saj ne gre za to,

sta imela potem od tega vira nekaj dohodka. Glavnina pa je vendarle prihajala iz kmetijstva oziroma živinoreje. Preden sta se odločila za kmetijo, sta bila oba v službah. Opustitev zaposlitve je bilo kar pogumno dejanje in izkazalo se je za pravilno, kajti podobna zanemarjena kmetije se je začela spreminjati. Tudi novi objekti so rasli. Veliko tega, kar

Želja iz otroških let, da bi imel nekoč konja, se je Francu uresničila, saj se na pobočju pase kar sedem štirinožcev.

dobro razumela s starima zakoncema, ki sta jima na račun preužitka prepustila posestvo. Potem pa se je zgodilo nekaj (ne)pričakovanega: eden od darovalcev je umrl in nenadoma so se pojavile zahteve dedičev. Še več: še živečega zakonca so s silo odpeljali in potem tožili za razveljavitev pogodbe o preužitku. Prišlo je do neke vrste kompromisa - polovične izpolnitve pogodbe (Lovrečeva, ki sta do smrti prehranila enega darovalca, sta dobila polovico obljubljenega, za drugo polovico pa se niti nista šla preveč potegovati, saj sama nista mogla izpolniti vseh prevzetih obveznosti, ko pa so juna drugega darovalca na silo odpeljali). Pa nič zato, saj dobro gospodarita in na pobočju, kjer so kopali pesek, bosta kmalu zasadila večji nasad trte, pozimi pa že deluje vlečnica, ki jo je Franc sam naredil in je v veliko veselje smučarjev. Kmetija, ki prerašča v turistično kmetijo, ima še ribnik. Obiskovalec pa prav gotovo, tako kot spodaj podpisani, ne bo spregledal Francjevih rezbarskih mojstrov.

Želja se je uresničila

»Že kot otrok sem sanjal o čisto pravem lastnem konju. Želja se je uresničila šele zdaj, ko sem star dobrih trideset let: pred tremi sem kupil prvega štirinožca, zdaj pa imamo že 3 plemenske kobile in 4 mlade žrebičke, vse haflingerske pasme. Naša želja je, da bi imeli 10 plemenskih kobil plemenitejše pasme (lipicance ali arabce). Na kmetiji je tudi sedež jahalnega kluba, ki ima 46 članov, pridružijo pa se lahko seveda novi. Pravila določajo, da naše konje sme jahati le član, ki je seveda tudi zavarovan za primer nesreče. Same konje pa si lahko pride ogledat kdor koli, saj smo le kilometer od

toplic v Moravcih pri Mali Nedelji. Obiskov je kar nekaj, tudi šolarji so prišli pogledat naše konje.«

Na dvorišču nisem opazil le velikega landroverja (terenski avto), ampak še koleselj z gumijastimi kolesi. Vanj občasno zapreže katero od kobil. Posebej pa je omenil jahanje v gozd zaradi nabiranja gob.

Pogodbo so delno uresničili

Lovrečeva, ki imata zdaj že dva sinova: 11-letnega Gregorja in 10 let strega Matjaža, sta se

Ob 50-letnici konca druge svetovne vojne Lendava - moj rojstni kraj

Pravijo, da svojega rojstnega kraja človek ne more pozabiti, pa naj živi še tako daleč od njega.

V Lendavi sem se rodila pred davnimi 66. leti staršema, ki sta prišla iz Kamnika. Oče je tukaj služboval od leta 1926, se hitro vživel v novo okolje in si uredil dom, prav kmalu pa se je družina pomnožila za tri nove člane. Živeli smo v hiši poleg sodišča. Priljučna hiša za današnje bencinsko črpalko je bila tedaj šola in tukaj sem obiskovala prvi razred. V tistem času smo svetili še s petrolejko, nato pa je Lendava dobila termoelektrarno in v stanovanju so zagorele žarnice. Zdelo se mi je kar preveč svetlo. Kmalu za tem je prišel v hišo radio. Otroci smo se vsak teden ob otroški uri stiskali okoli njega ter med šumenjem in škrtanjem lovili čudovite pravljice. Leto so tekla, približevala se je vojna. Z naše verande sem opazovala prihod nemških vojakov in po kratkem času še madžarskih. Oče - jugoslovanski oficir je bil zajet in odpeljan v nemško ujetniško taborišče v Dresden. V tem času sem začela obiskovati drugi razred madžarske meščanske šole, vendar ne za dolgo.

Ko so očeta spustili domov, nas je madžarska oblast izgnala iz madžarske države. Dali so nam brezdomovinski potni list in en mesec časa. Enaka usoda je doletela še mnoge druge slovenske družine - vse, ki so prišle sem od drugod. Spominjam se družin Majzelj, Šetinc, Vrtovšek, Drozdovič, Derganc. Mnogi pa so se že sami odločili, da se bodo odselili. Večina se po vojni ni več vrnila v Lendavo. Nas je imela madžarska oblast za Slovence, domačine pa za Vende.

Kmalu za nami je še hujska usoda doletela Primorce koloniste, begunce iz prve svetovne vojne, ki so od leta 1922 živeli v nekaj vaseh blizu Lendave. Odpeljali so jih v taborišče na Madžarsko. Spominjam se gospe Siličeve iz Benice, ki je nosila na dom surovo maslo in druga živila, ter šivilje Malkove, ki nam je hodila šivat. Kot smo izvedeli kasneje, so prišli na vrsto tudi Židje. Ti so doživeli najhujšo usodo - preživela jih je le peščica.

Dnevi do odhoda so bili moreči. Hiteli smo nabavljati zaboje. Ker so dovolili odpeljati tudi pohištvo, smo odvažali to že prej na železniško postajo. Ves čas, ko smo odnašali stvari, je bil v hiši oborožen vojak, ki je pregledoval, kaj pripravljamo za selitev. Hrane niso dovolili vzeti s seboj.

Ker smo imeli psa, smo se odločili, da ga pustimo pri mesarju poleg kolodvora, da bi imel vsaj dovolj hrane. Vso noč in dan se je po Lendavi razlegalo njegovo žalostno lajanje, zjutraj pa se je odrgal in pritekkel nazaj. Za veliko noč 1942. je bilo treba nepreklicno na pot. Kot begunci smo se zatekli na Hrvaško v Koprivnico, kjer smo kljub hudim preizkušnjam dočkali konec vojne. V Lendavo se nismo več vrnili. Nada Novak, roj. Peterlin

Praznovanja v vrtcu

Delo z otroki je resno, odgovorno, zahtevno in zelo ustvarjalno. Tako pravimo vzgojiteljice in varuhinje iz vrta v Stročji vasi. Še posebej v letošnjem šolskem letu so to pokazali mali šolarji, saj so pod vodstvom vzgojiteljic Duše in Marice sodelovali na nagradnem likovnem natečaju Zavovalnice Triglav in si prislužili nagrado.

Uspešno pa so zastopali naš vrtec na občinski prireditvi v Ljutomeru pod naslovom Cicibani za vas. Zato je prav, da smo skupno prireditev posvetili njim v slovo. Po nastopu vseh skupin, podelitvi športnih knjižic in potrdilu o opravljeni mali šoli smo v igro pritegnili tudi starše, ki sicer vse leto aktivno sodelujejo z nami. V tekmovanju športnih in zabavnih iger so malčkom prislužili ključ za vstop v malo šolo. Da pa prijetna prireditev ne bi prehitro minila, smo peli in plesali dolgo v popoldan.

Besedilo: Neva Karba, fotografija: Davorin Topolinjak

da bi se še ljudje morali vsiljati s svojo dobrotljivostjo, ko bi denar dala država, ne; gre za to, ker denar ne pričurka ne od občine in ne od občanov, zato seveda naložb v komunalno infrastrukturo (kot včasih radi rečemo za ceste in drugo) ni in potemtakem

stoletje. Morda bo tudi ta zapis kaj pomagal, da bodo ljudje doprli predlog novega referendumskega programa in na neposrednem izjavljanju zaokrožili »za«. Referendum za nov krajevni samoprispevek naj bi imeli v pozni jeseni.

V Apaški dolini pa tako tudi v krajih Krajevne skupnosti Stogovci je pravih domačinov le malo, saj so se po vojni tod naselili ljudje s Primorskega, iz Prekmurja in od drugod. Je to vzrok, da ni večje sloge (samoodpovedovanja) pri načrtovanju naložb, pomembnih za vse krajanke (ceste, vodovod)?

ne preseneča, če tudi mimo predsednikove hiše pelje le kolnik. V vodstvu krajevne skupnosti zdaj tuhtajo, kaj storiti, saj z makadamskimi cestami in na pragu Evropske unije (sosednja Avstrija je tam) ne morejo v novo

Mati, vode bi!

Če boste v katerem koli kraju krajevne skupnosti Stogovci zaprosili za kozarec vode, vam ga bodo seveda dali, vendar tu in

tam s pojasnilom, da ni iz javnega vodovodnega omrežja, ampak iz domačega vodovoda. Da, tako je: v nobenem teh krajev ni vaškega vodovoda, pač pa imajo v gospodinjstvih »hidroforje« ali studence. Voda v Apaški dolini je oporečna, »občinski« vodovod pa še ni prišel v stogovsko krajevno skupnost, pač pa je za zdaj vse ostalo pri vodohramu v Nasovi, od koder naj bi napeljali cevi, ko bodo ljudje (in najbrž tudi občina) imeli denar. Naložba iz omenjene smeri bi bila zaradi prevelike oddaljenosti preveč »težka«, zato se zdaj krajevna skupnost Stogovci dogovarja z enoto Zavoda na Tratah, da bi se smeli priključiti na njihov vodni vir, ki je v Vratji vasi. O rezultatih še ni poročil, dejstvo pa je, da je vodovod prej ali slej treba napeljati, pa naj bo od koderkoli.

Koliko ljudi pa je zaposlenih?

Predsednik je nekaj števel in odšteval, prave številke pa ni

izluščil. Niti ni mogel, ko pa je danes tako težko z zaposlovanjem. Le za Stogovce je povedal, da ima redno delo (zunaj zasebnega kmetovanja) kakih 15 ljudi. Veliko slabše je v drugih (še manjših) krajih. Ljudje pa seveda ne morejo čepeti le doma in čakati na delo, pač pa si ga poiščejo sami: z apaškega oziroma stogovskega območja jih hodi dnevno na desetine delat razna dela v sosednje avstrijske kraje, kjer dnevno zaslužijo po 500 šillingov, torej dobrih 5.000 tolarjev. Niti ni slabo, je pa seveda v veliki vročini naporno delati na poljih.

Res pa je tudi, da se ljudje iz KS Stogovci tudi samozaposlujejo. Pa ne le v osnovnem kmetijstvu in njegovih dopolnilnih dejavnostih, ampak je na pohodu tudi podjetništvo. Žal pa je tudi tam tako kot marsikje drugod: prevladujejo neproizvodne dejavnosti.

Š. SOBOČAN

Portugalska (1.) : ljudje

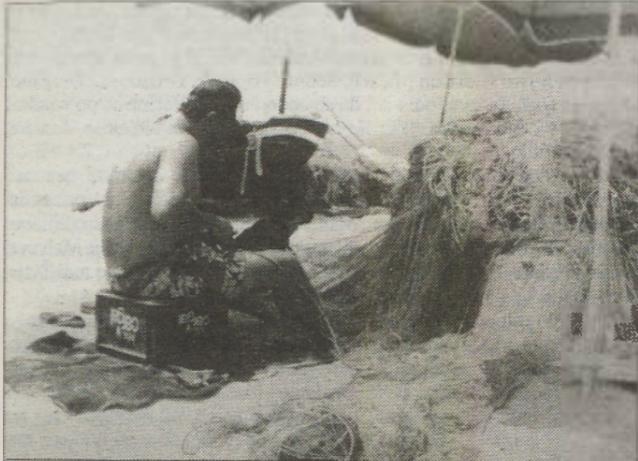
Dežela, ki ima *konec sveta*, kjer traja noč do osmih zjutraj in dan do 22. ure, kjer nenehno piha veter z Atlantskega oceana, da ne čutiš vročine, kjer zorijo najslajše pomaranče in kjer pripravljajo domačini najboljše jedi iz rib, rakov in školjk. To je dežela, ki na prvi pogled nima nič, pa vendar veliko, saj ima vsako drevo svoj namen: skrotovični plutovec, elegantni in dišeči evkaliptusi, gozdovi pinij, ki so podobne brokolom, rodne oljke in vabljivi pomarančevci. Portugalska je dežela, kjer so ljudje prijaznejši kot drugod, skrbni in razgledani, ki ljubijo lepoto, pa najsi se kaže to v nenavadnih stolpičastih dimnikih, okrasnih keramičnih ploščicah na fasadah hiš ali bohotnih rožah. Pa vendar so ti ljudje sposobni tudi ure dolgo nepremično sedeti in zreti proti morju, v njih je še nekaj krvi velikih osvajalcev, ki so odkrivali nove in nove dežele. To je tudi vse, kar je ostalo od velikega kolonizatorja – in seveda vstopnica za Evropsko unijo, zaradi česar je vedno več gostinskih lokalov in plantaž v rokah angleških lastnikov, turistični kraji pa postajo čedalje podobnejši španskim.

V organizaciji soboške turistične agencije Intelektista smo sedem dni bivali v penzionu Mar a Vista v starem delu kraja Albufeira, kjer se turisti še lahko pomešajo med gostitelje.

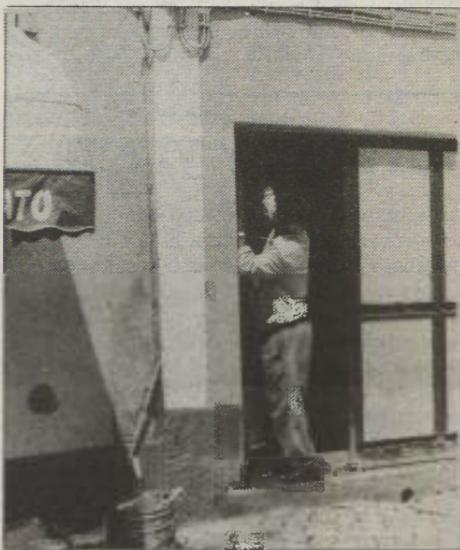
BERNARDA B. PEČEK

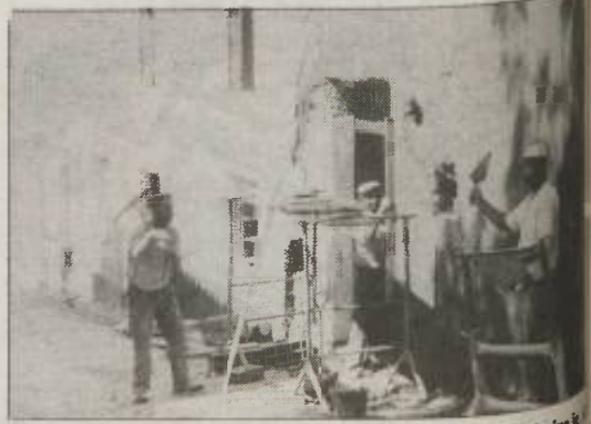
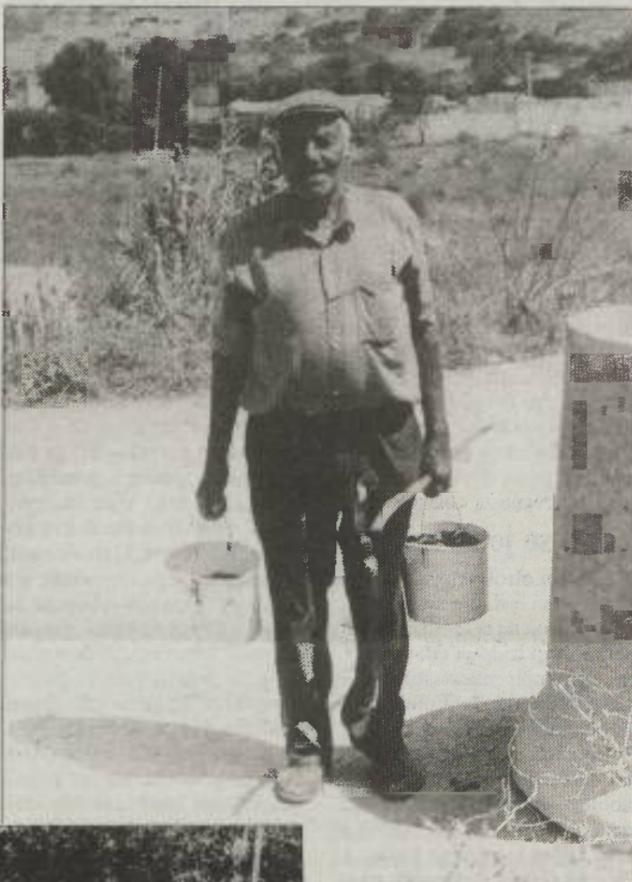
Tipična podoba iz obmorskih mest: starčki v senci hiš modrujejo o tem in onem, opazujejo okolico in turiste. Opazi se, da so bili kar ponosni, ker smo jih prosili za poziranje.

Ribiči živijo svoje življenje na svojem delu peščne plaže. Dogajanje na ribji tržnici je predstava, v kateri so glavni igralci (domačini) isti, le statisti (turisti) so vedno drugi.

Fliše in dimniki so beli, vrata zelena, večkrat so pobarvani tudi robovi okenskih in vratnih odprtin; vse je potrebno nenehno vzdrževati, barvati.

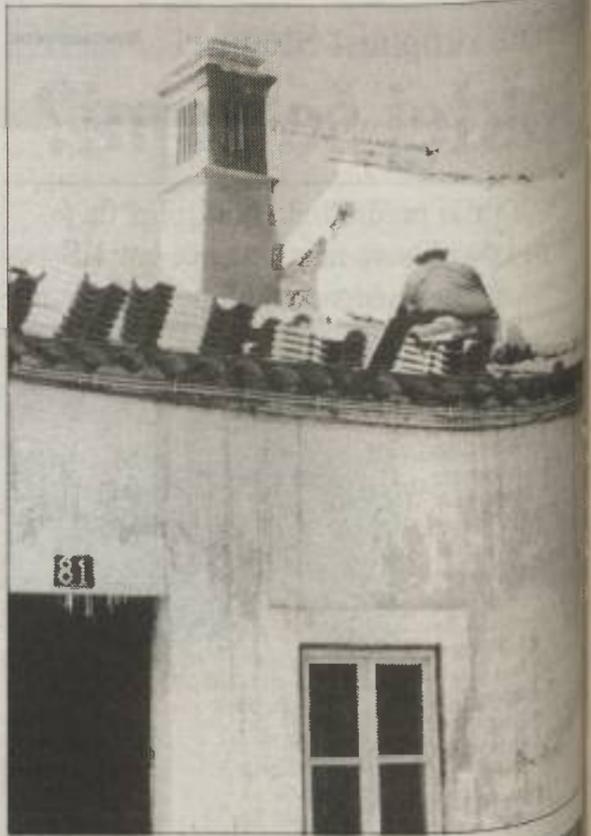

Zidarji so z veseljem pozirali za Vestnik iz Slovenije. Zanimivo je so prav vsi Portugalci, ki smo jih spraševali, poznali Slovenijo in bližnje dogodke.

Zelenice z angleško travo ter vse drugo, kar je zeleno, morajo redno zalivati, drugače ne bi uspevalo skoraj nič – letos jih je prizadela stoletna suša.

Jutranji ulov starega Portugalca je bil kar dober: dve vedri školjk bo lahko prodal gostilničarjem.

Strešna kritina je povsod enotna, brez izjem, najsi gre za nove ali stare stavbe. Pri novih zgradbah so pozornejši na ohranjanje tradicionalne arhitekture kot Španci.

Po ulicah se sprehaja ogromno psov, tudi med mizami gostov. Prvotno prepričanje, da so to potepuški psi, se je izkazalo za nepravilno, ko smo videli, da so jih prignali cepiti.

Tudi krmljenje golobov je lahko poklic, če nekdo tako hoče. Gospa je bila med redkimi, ki ni bila navdušena nad fotografiranjem.

AVTOBUSNI PROMET
MURSKA SOBOTA, d.o.o.
Bakovska ul. 29a

vabi k sodelovanju **voznike avtobusov**
s stalnim bivališčem na območju mesta Murska Sobota in
Čepinci oz. bližnji okolici za zaposlitev za nedoločen čas.

- Pogoji:**
- končana triletna poklicna šola,
 - vozniško dovoljenje D-kategorije,
 - 2 leti delovnih izkušenj s C-kategorijo ali 6 mesecev z D-kategorijo.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom sprejema kadrovska služba podjetja 15 dni od dneva objave.

Informacije: 21 459, int. 222.

Vaši otroci preživljajo počitnice doma?

V **ZDRAVILIŠČU MORAVSKE TOPLICE** smo pripravili zanimiv otroški počitniški program, ki **traja 5 dni od ponedeljka do petka in ponuja:**

- teniško šolo - vsak dan 2 uri,
- konverzациjo in učenje nemščine ali angleščine med igro - vsak dan 2 uri,
- kopanje pod vodstvom športnega animatorja, malico.

- TERMINI:**
- 24. 7. nemščina
 - 7. 8. angleščina
 - 14. 8. angleščina in nemščina

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

Služba informacij, telefon: 069 48 210

Ugodna ponudba semen za strniščne dosevke

CERES, d. o. o., MARTJANCI 19

- mnogocvetna ljuljka (25 kg)	252 SIT/kg
- mnogocvetna ljuljka (1 kg)	276 SIT/kg
- inkarnatka	570 SIT/kg
- landsberška mešanica	372 SIT/kg
- krmna ogrščica	299 SIT/kg

Informacije po telefonu 48 639.

PROIZVODNJA SANITARNIH CELIC
POSLOVODNI ORGAN VARIS Lendava, d.o.o.,
obavja prosto delovno mesto za nedoločen čas

projektant - tehnik I

- Pogoji:**
- končana VI. ali V. stopnja strokovne izobrazbe (inženir elektrotehnik ali elektrotehnik - elektronik),
 - nad 2 leti delovnih izkušenj,
 - strokovni izpit.

Kandidate prosimo, da pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: VARIS Lendava, d.o.o., Industrijska 4b, 69220 Lendava. Informacije po telefonu 76 111, int. 398 - kadrovska služba.

Osnovna šola I Murska Sobota, Štefana Kovača 32
razpisuje delovno mesto

PRU ali P glasbene vzgoje

za nedoločen čas in s krajšim delovnim časom.

Začetek dela 1. 9. 1995.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: OŠ I M. Sobota, Štefana Kovača 32, 69000 Murska Sobota.

ČUDOVITI IZDELKI TAHEEBO

ČAJ TAHEEBO (50 g)

Cancer Newe Journal, Spring, je 1982. leta pisal o ČAJU TAHEEBO, da je generalni tonik, ki že v nekaj dneh odpravi bolečine, okrepi organsko odpornost in daje telesu vitalnost, ker ustvarja nove vitalne elemente, čisti telo, pomaga proti nespečnosti in nemiru. Zložeste klice, ki povzročajo bolezn, se ne morejo upreti antibiotikom v čaju, zato je zelo učinkovit proti vsem vrstam raka, slabokrvnosti, kolitisu, diabetesu, ekcemom, gastritisu, levkemiji, ulkusu, infekcijam, ranam, revmatičnim težavam. Lahko ga pijejo otroci in odrasli.

TINKTURA TAHEEBO (100 ml)

je izvleček čaja taheebo. V raziskovalnem centru Dietemann Research Foundation, Inc. v Los Angelesu, Kalifornija, so ugotovili, da spodbuja delovanje prebavnega trakta, jeter, žolčnika, znojnih žlez, s tem pa pomaga pri zdravljenju mnogih bolezn.

Jemljemo jo po žličkah v čaju taheebo.

MAZILO PROTI REVMAČIČNIM TEŽAVAM TAHEEBO (50 g)

blaži napetost in bolečine v mišicah, križu, sklepah, s tem pa pomaga proti revmi.

MAZILO PROTI KRČNIM ŽILAM TAHEEBO (50 g)

zmanjšuje občutek napetosti v nogah, edem in vnetje, širi pore in s tem odpravlja bolečine. Pomaga pri procesu presnove in izločanja škodljivih snovi.

MAZILO PROTI EKCEMOM, GLIVIČNIM LIŠAJEM IN ZNOJNJU TAHEEBO (50 g)

čisti kožo, pomirja bolečine, preprečuje pretirano potenje.

MAZILO PROTI HEMEROIDOM TAHEEBO (50 g)

odlično deluje pri težavah s hemeroidi, vnetjih, ekcemih in srbenju v predelu anusa.

BALZAM ZA ROKE TAHEEBO (50 g)

ščiti roke, celi in deluje proti ekcemom, roke postanejo mehke in nežne.

IZ MNOŽICE POHVAL NAVAJAMO:

Rafael Miketič, upokojenec, je 38 let trpel zaradi bolečin v križu, 37 let je imel čir na dvanajsterniku, 30 let kronični bronhitis, 20 let vnetje sinusov (trikrat je bil operiran). Že po treh dneh jemanja TAHEEBO ni več čutil bolečin in prvič po letu dni je prespal vso noč, ne da bi se prebujal. Pri zdravniški kontroli so ugotovili, da rane na dvanajsterniku, ki se je začela spreminjati v rakavo tvorbo, ni več imel.

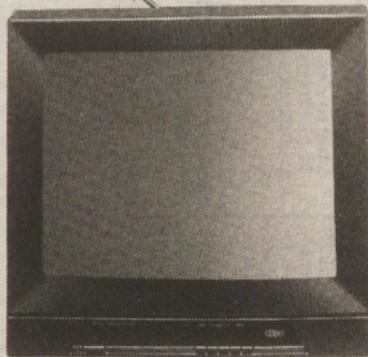
Upokojeni 63-letni profesor A. P. iz Lendave ima že 15 let spondilozo, ankilozo in osteoporozo. Zaveda se, da poapnele in spodaj zvite hrbtenice ne more pozdraviti nobeno zdravilo, vendar mu je veliko lažje po masaži s TAHEEBO ANTIREUMATICUMOM, saj mu bolečine prenehajo že po 2-3 minutah masaže, učinkuje pa približno 4 ure.

Izdelke pošiljamo s povzetjem.

»ROŽA«, d.o.o., Ul. 21. oktobra 17b, Črnomelj, (068) 51 061.

PRINS Iskra PRINS

AKCIJSKA PRODAJA

TV SELECO - CONDOR

ekran 37 cm, 30 programov, daljinsko upravljanje

CENA od 33.980,00 SIT

PRODAJNO MESTO: ISKRA PRINS, d.o.o.

MURSKA SOBOTA, CANKARJEVA 14, tel.: 21 250

Del. čas: 7.00-16.00, sobota: 8.00-12.00

HODOŠ - Zavod za kulturo madžarske narodnosti in Kulturno društvo Orseg Hodoš sta pripravila v vašem domu na Hodošu srečanje osmih pevskih zborov in dveh citrarskih ansamblov občin Lendava, Moravske Toplice in Hodoš - Šalovci. Nastopajoči so prikazali kanček madžarske kulture in narodne identitete, tokrat v pesmi in glasbi. Nastopajoče in občinstvo sta pozdravila župan Občine Hodoš - Šalovci Aleksander Abraham in predsednik madžarske narodnostne skupnosti Občine Hodoš - Šalovci Ludvik Orban. (J. Ž.)

BOREJCI - Po ustanovitvi Občine Cankova - Tišina naj bi tudi gasilci iz Borejca spadali v tamkajšnji gasilski sektor, a se s tem nočejo sprijazniti, ampak hočejo ostati še naprej v soboškem gasilskem sektorju. Iz protesta se niso udeležili sektorskih vaj. Vprašanje je tudi, ali bodo šli na tekmovanje za prehodni pokal nove občine, ki bo še ta mesec v Korovcih. - Tako tekmovanje pa so že imeli v Fikšincih za območje Občine Rogasovci. Med člani so se najbolje odrezali gasilci od Sv. Jurija, med gasilkami so bile prve tekmovke s Pertoče, med mladinci, ki so najbolj izurjeni v gasilskih veščinah, pa so na prvem mestu pristali člani Gasilskega društva Rogasovci. (F. Ku.)

RADENCI - Radgonska ZKO in Radenska sta se dogovorili, da bodo v dvorani hotela Radin v Radencih spet filmske predstave, in sicer ob čet-

tkih ob 20.30. Ogleдали si jih bodo lahko gostje hotela in drugi ljubitelji filmske umetnosti. S kinom v hotelu bodo nedvomno popestrili svojo ponudbo. V četrtek, 20. julija, bodo predvajali »gangsterski« film Carlitov zakon, naslednji četrtek pa akcijski film Ulični bojovnik. (F. Kl.)

ODRANCI - Pred dobrimi 20 leti so v Odrancih odprli otroški vrtec, ki ga zdaj obiskuje 42 otrok. Pred kratkim so ob jubileju pripravili slovesnost, na kateri je spregovoril tudi odranski župan Ivan Markoja, ki je tudi prerezal otvoritveni trak prostora za igranje otrok. Malčki pa so ob sodelovanju vzgojiteljic izvedli pristrčen kulturni program, v katerem so se prepletali pesem, ples in igrice. Starši pa so si ogledali še razstavo fotografij iz dejavnosti te varstvene ustanove. (J. Ž.)

LENART - S prvo samostojno razstavo se je v matični knjižnici lenarškemu občinstvu predstavil 19-letni Branko Nikolič, ki je na ogled ponudil 13 svojih slikarskih del. »Za Branka Nikoliča bi lahko rekli, da je umetniška duša, saj svoja občutenja mnogokrat izlije v verz, je pa tudi ljubitelj glasbe, saj ima celo svojo skupino. Tokrat se nam je predstavil kot slikar ... Pred časom je dal slikarstvu prednost pred glasbo in poezijo. Pričignili so ga abstraktno-realistični motivi, ki jih upodablja z ogljem, svinčnikom in v akvarelu, beremo v zloženkah, ki so jo izdali ob njegovi razstavi. (A. L.)

pika na i vašega doma - vhodna vrata JELOVICA

MASIVNA VHODNA VRATA

- različni tipi vrat
- varnostna zapora
- različna izolacijska ornamentna stekla
- možnost dopolnitve s stransko svetlobo in nadsvetlobo
- izvedba v hrastu ali smreki

TRAMO 8/2S 4 KAS hrast 144.218 SIT

LETVIČASTA VHODNA VRATA

- različni tipi vrat
- izolacijsko ornamentno steklo
- odkapna pločevina
- možnost dopolnitve s stransko svetlobo in nadsvetlobo

OVVI smreka 38.115 SIT

za vse izdelke ponujamo UGODNE CENE, OBROČNO ODPLAČEVANJE, PREVOZ, MONTAŽO, GARANCIJO in SERVIS

JELOVICA
lesna industrija, Kidričeva 58, 64220 ŠKOFJA LOKA
tel.: (064) 61-30, faks: 634-261

informacije in strokovni nasveti na prodajnih mestih:

MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25, tel., telefaks: (069) 22 921
DISKONT UNIVERZAL, Križevci pri Ljutomeru

Tudi letos bomo v akciji **Bramac za lepšo Slovenijo** vsem, ki se boste za nakup odločili do 15. avgusta 1995, brezplačno pripeljali 1.000.000 Bramacovih strešnikov.

Vse za streho. S 30-letnim jamstvom. V vseh dobrih trgovinah z gradbenim materialom!

Na Razkrižju je bila v nedeljo nova maša

»Glej, prihajam, da izpolnim tvojo voljo, Gospod.«

Verjetno ni naključje, da je na slovesnost nove maše v Razkrižju prišel sam mariborski škof, saj na novih mašah v kakem drugem kraju (denimo predzadnja nedeljo v Ljutomeru) pridiga kdo drug.

Pa pustimo politiko! Glas, da je Konrad Žižek došudral in da bo v nedeljo ob 10. uri prvič daroval sveto mašno daritev, je šel od ust do ust in na slovesnost pritegnil množico ljudi. Mnogi so ga pričakali pred župnijsko cerkvijo sv. Janeza Krstnika, veliko pa jih je novomašnika pospremlilo v sprevodu, ki je krenil od njegovega doma v bližnjem Safarskem. Med temi je bilo tudi mnogo duhovnikov, semeniščnikov in redovnic. Iz vseh je žarela sreča, tudi od novomašnika, njegovih staršev, brata in sestre. Pred cerkvijo jih je pozdravil slavolok: »Srečna in vesela te pozdravlja fara cela!« V cerkvi pa je z velikimi črkami pisalo njegovo geslo: »Glej, prihajam, da izpolnim tvojo voljo, Gospod!« Sledile so čestitke. Ministrantka (tudi sam je bil nekoč ministrant) je med drugim dejala, da je bil Konrad na »razkrižju cest« in izbral si je tisto, ki vodi k Bogu. Navdušem je bil tudi predstavnik župnije, ki je orisal novomašnikovo hojo za njim. Pred obredom je novomašnik v treh jezikih nagovoril zbrano občestvo in prosil vse, ki bi jih morda kdaj užalil, odpuščenja. In potem so zadonele orgle in zaslišalo se je petje. Nadvse se je potrudil škof s svojim nagovorom, ki je takoj na začetku povedal, da

ljudem ne bo treba več odšteti let, koliko jih bo še moralo poteči do nove maše, saj je Konrad dosegel cilj. »Po tebi, duhovniku, hoče Bog spremljati današnjega človeka, ki podzavestno čudi, da je nad njim še nekdo ...« je dejal dr. Kramberger in nadaljeval, da je »nova maša - tvoj dan, a tudi čast za župnijo, ker duhovnik izhaja iz ljudi, kajti ni večjega spričevala, odlike kot duhovni poklic, ki ga da občestvo. Je dokaz, da je v verskem in moralnem pogledu župnija zdrava.«

Razkriški novomašnik Konrad izhaja iz ugledne kmečke družine Žižkovih na Safarskem. Na novo mašo ga je spremlila množica ljudi, med katero sta bila prav gotovo najsrečnejša starša, saj je sinova nova maša, kot je dejal škof Kramberger, tudi njun veliki dan. - Fotografija: Š. Sobočan

Š. SOBOČAN

Radenska

Na podlagi 58. člena Uredbe o pripravi programa preoblikovanja in o izvedbi posameznih načinov lastninskega preoblikovanja podjetij (Ur. l. RS, št. 13/93, 45/93, 55/93, 6/94, 43/94 in 68/94) ZDRAVILIŠČE RADENSKA S TREMI SRCI, Radenci, p. o., Zdraviliško naselje 14, Radenci, objavlja

REZULTATE JAVNE PRODAJE DELNIC

V skladu s programom lastninskega preoblikovanja, ki ga je z odločbo št. 233-I/94-BR z dnem 23. 2. 1995 odobrila Agencija Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo, je ZDRAVILIŠČE RADENSKA S TREMI SRCI, Radenci, p. o., namenilo javni prodaji za lastninske certifikate in gotovino 34 % vrednosti družbenega kapitala, to je 1.721.031.000,00 Sit oziroma 1.721.031 delnic po nominalni vrednosti 1.000,00 Sit.

Izhodiščna prodajna cena delnice na podlagi otvoritvene bilance iz naslova lastninskih certifikatov je znašala 1.310,00 Sit, iz naslova plačila z gotovino pa 1.972,90 Sit.

Javna prodaja je potekala od 1. 6. do 30. 6. 1995.

Iz naslova lastninskih certifikatov je bilo vplačanih 3.219.725.656 Sit, gotovinska plačila pa znašajo 1.929.618 Sit.

V javni prodaji je bilo vpisanih 2.453.010 delnic, kar v odnosu na celotno število delnic, namenjenih za javno prodajo, predstavlja 142,5 %.

Po končani javni prodaji se je prodajna cena delnice zvišala za 30%, to pomeni, da znaša končna cena ene delnice iz javne prodaje za lastninske certifikate 1.703,00 Sit in za gotovinska plačila 2.564,77 Sit, vpisovalcem pa se proporcionalno zniža vpisano število delnic, kar znaša v povprečju vračilo 9 % vpisanih sredstev.

Vsem delničarjem ZDRAVILIŠČA RADENSKA S TREMI SRCI, Radenci, p. o., sporočamo, da je postopek javne prodaje delnic uspešno končan in se jim zahvaljujemo za zaupanje.

Nazaj k prijateljstvu. Nazaj k zaupanju.
Nazaj k optimizmu.
Nazaj k okusu neokrnjene narave.
Nazaj k Radenski

LADA CENTER • AVTOTRGOVINA

62231 Pemica, Vosek 6d (ob cesti Maribor-Lenart), tel.: (062) 640 540

ODPRTO ponedeljek-petek od 8. do 16. ure, v soboto od 8. do 12. ure

PRODAJA NOVIH AVTOMOBILOV LADA

- posojila brez pologa do 5 let
- obrestna mera že od 8,5 %
- lada samara 1300, 3 vrata, samo 999.000 SIT - mesečni obrok samo 26.000 SIT
- najugodnejši lizing za kmetovalce in podjetnike
- sistem: STARO ZA NOVO

OB NAKUPU PODARIMO: prevleke, preproge, tehnični pregled

POOBLAŠČENI PRODAJALEC IN SERVISER
11-LETNA TRADICIJA

- rezervni deli
- avtomehanika
- avtokeparstvo
- vulkanizilstvo

Borut Jagodič

TVORITEV

RODAJNEGA CENTRA MERCATOR

na Lendavski cesti 29 b

Mercator Mip Ptuj vam ob prvem srečanju pripravlja promocijo in degustacijo izdelkov ptujskih proizvajalcev, Perutnina Ptuj, Vinarstvo Slovenske gorice Haloze, Ptujске pekarnе in slaščičarne in proizvode Mercatorjevih podjetij.

CEL NASLEDNJI TEDEN
od 8. do 13. ure in od 15. do 18. ure
pa bomo skupaj degustirali izdelke ostalih priznanih slovenskih proizvajalcev

Trgoavto Koper bo v novem prodajnem centru prodajal:
- rezervne dele za osebna vozila: FIAT, GOLF, ŠKODA, LADA in druga osebna vozila
- rezervne dele za tovorna vozila: IVECO, TAM, ZASTAVA, MAN, MERCEDES
- elektro material, gume, vse vrste ročnih in električnih orodij Felisatti
- proizvode: TOMOS, PIAGGIO, GILERA, kvalitetna kolesa ROG in ATALA
- splošni material za vozila, kolesa, avtoakustiko, drobno kmetijsko mehanizacijo, GOLDONI in HUSQUARNA

Posebna ponudba do 15. avgusta
5% popust za vse nakupe.
Super nizke cene za 14 artiklov.

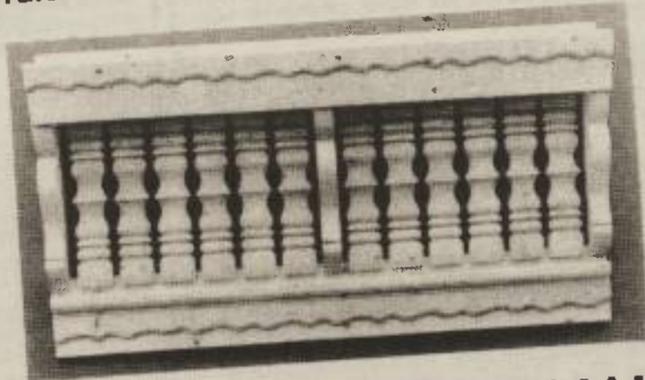

SGP POMGRAD VISOKOGRADNJE
d.o.o.

69000 Murska Sobota, Štefana Kovača 10

TESARSTVO OB BAKOVSKI ULICI VAM PONUJA:

- lesene strešne konstrukcije
- lesene balkonske in notranje stopniščne ograje
- vrtnе lesene sedežne garniture
- lesene vrtnе lope, brunarice, pergole
- pokrivanje streh s TEGOLO CANADESE, ETERNITOM, SALONITOM in BRAMACOM

VSE PO UGODNIH CENAH!
Informacije in naročila po telefonu (069) 23 454,
telefaks (069) 31 509

Javna pohvala

4. 7. 1995 sem bila pripeljana v bolnico v Rakičanu. Sprejeli so me v pritličju internega oddelka. Moja sobna zdravnikova sta bila g. dr. Vučak in g. dr. Štivan. G. dr. Štivan mi je pri viziti povedal: »Vrbnjakova, vi pa ste morali imeti hudo prometno nesrečo, ker imate hude posledice.« Vem, vratna os mi je poškodovana, vratni glavni živec je vkleščen. Ja, hudo je to, pomoči ni. Če bi se me operiralo, bi se stanje še poslabšalo. Vendar se moram sprizajzniti živeti z mučno boleznijo. Vse lepo in prav, ampak nekaj pa bi le rada pohvalila - oba zdravnika, vse sestre, posebno med. sestro Martino Horvat, ki me je vodila na punktiranje vratu. Ena sama prijaznost jih je. Pridne in delavne so kot mravljice. Ležala sem v sobi št. 4. Sestra mi je pokazala zvonec, če bi bilo kaj narobe v sobi, naj samo pozvonim - ne glede na to, ali je dan ali noč. Večkrat so sestre ponoči prišle pogledat paciente. Tudi negibne hranijo in jim večkrat dnevno dajo čaj, jih previjajo.

Moram napisati resnico, da so sestre pridne, delovne, tudi čistilke in vsi, ki so zaposleni v tem delu internega oddelka (pritličje, poleg sob za intenzivno nego). Zato se še enkrat pisno javno zahvaljujem g. dr. Vučaku in g. dr. Štivanu, glavni medicinski sestri, dvema mladima medicinskima tehnikom, vsem medicinskim sestram in čistilkam za prizadevnost in odnos do pacientov. Pa ni pomembno, ali si revež ali bogat. Vsi dobijo jesti in piti čaj, občasno tudi sok. Vem, lačni nismo bili, ne žejni.

Ljudmila Vrbnjak
Porabska 4/2, G. Radgona

Certifikate tudi v Moravske Toplice

V časopisu VESTNIK je bil dne 22. 6. 1995 na str. 4 objavljen sestavek z gornjim naslovom. V članku je glede postopka revizije in ravnanja družbenega pravobranilca več netočnosti in zato na podlagi 9. čl. zakona o javnih glasilih zahtevam, da objavite naslednji popravek:

V informaciji s takšnim naslovom je vrsta netočnosti. Družbeni pravobranilec ni imel nobenih pripomb

k dokapitalizaciji niti k centri družbenega kapitala. Tožba po 2. odst. 50. čl. je bila vložena na podlagi ugotovitve revizijskega organa, da je družbeni kapital preizkusno izkazan (po »stolarski« varianti za 3,1 %, po »devizijski« pa za 6,92 %) zaradi uporabe različnih (ocenjenega in srednjega) tečajev nemške marke, ne pa cenitve vrednosti kapitala. Ugotovljena je bila nesporna računsko napaka, kar seveda ni v nikakršni zvezi s podatkom iz obravnavanega zapisa, da je podjetje izvoznik in da zato ni jasno, kako naj bi z izračunom preizkusne vrednosti marke oškodovali družbeno premoženje.

Družbeni pravobranilec je ponudil možnost poravnave, po kateri bi (zaradi očitne računsko napake) povečali družbeni kapital za 3,1 %. Na podlagi številnih pogovorov s predstavniki podjetja menimo, da se je predvsem uprava podjetja odločila za pravljanje. Družbeni pravobranilec je namreč tudi v času reševanja spora pred sodiščem večkrat ponovno omenjal možnost poravnave, vendar je bil odgovor uprave vedno odločno odklonilen.

Razlogi za takšno ravnanje družbenemu pravobranilcu niso znani, vsekakor pa se je lahko podjetje povsem legitimno odločilo za takšno pot.

V sporu je prvostopenjsko sodišče zavrnilo tožbeni zahtevek družbenega pravobranilca, vendar je drugostopenjsko sodišče po pritožbi družbenega pravobranilca razveljavilo takšno sodbo in zahtevalo ponovno sojenje.

Družbeni pravobranilec je pravočasno opozoril upravo podjetja na zakonske določbe (4. odst. 50. čl.), po katerih 1. 1. 1995 preide družbeni kapital v last in upravljanje Sklada Republike Slovenije za razvoj, vendar je ostalo podjetje povsem pasivno.

Družbeni pravobranilec je tožbo umaknil marca letos, ker je ob preverjanju možnega postopka lastninjenja MORAVSKIH TOPLIC upoštevalje lastninsko zakonodajo, ugotovil, da izid spora (takšen ali drugačen) ne bo imel nobenega vpliva na lastninjenje podjetja. Seveda bi družbeni pravobranilec enako ravnal tudi, če bi ga na omenjeno dejstvo opozorilo podjetje. Slednje pa bi se vsekakor moralo predvsem samo dokopati do te ugotovitve, če je, kot piše v sestavku, konec leta 1994 že oddalo program lastninskega preoblikovanja Agenciji za privatizacijo. Vendar pa se to očitno ni zgodilo.

Bistveno pri celotni zadevi MORAVSKIH TOPLIC je, da se je uprava podjetja že 1. 1993 odločila za pravljanje (namesto sporazumne razrešitve spora). Takšna odločitev podjetja je seveda povsem legitimna in bi bilo zato razumljivo, da podjetje pojasnjuje razloge za takšno odločitev, ne pa da takšno ravnanje pripisuje revizorju oz. družbenemu pravobranilcu.

Družbeni pravobranilec
Republike Slovenije,
namestnik Janez KRNC

Kdaj novi bencinski črpalki?

V Petrolu se zavedamo zastarelosti bencinskega servisa tako v Lendavi kot Gornji Radgona in v obeh primerih nameravamo obnovitvena dela končati še v letošnjem letu. Zagotovo pa razlogov za zamudo pri obnovi ne gre iskati pri našem podjetju.

Za objekt v Gornji Radgona smo pri republiškem upravnem organu zaprosili za izdajo gradbenega dovoljenja, ki ga pričakujemo do sredine julija. Hkrati smo se z občinskim upravnim organom dogovorili, da na podlagi priglasitve del še v istem mesecu začnemo s pripravljalnimi deli.

Postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja je podoben tudi pri gradnji bencinskega servisa v Lendavi. Razlika je v tem, da smo tu morali pred izdajo lokacijskega dovoljenja pridobiti še dodatna soglasja, med drugim tudi soglasje Cestnega podjetja s predhodnim mnenjem RUC-a. Ta ga je povezoval s širivjo obstoječega armiranobetonskega mostu, kar je zahtevalo dopolnitev zazidalnega načrta. Da bi pospešili začetek gradnje, bomo v Petrolu po dogovoru z občinskimi upravnimi organi s pripravljalnimi deli začeli že julija. Računamo, da bo tudi bencinski servis v Lendavi odprt še v letošnjem letu.

Rado Otrin, dipl. inž. str.
direktor OE Inženiring
Petrol Trgovina

»Žitna kampanja«

Ker je bilo SDSS očitano na temo, povzeto z naše plakata »NEHAJTE SIROMAŠITI ŽITNICO SLOVENIJE«, češ »kaj se socialdemokrati ven mečemo, kje pa smo bili takrat, ko je gmelno«, in ker žal

nisem mogel spoštovanemu, vendar neimenovanemu gospodu prek radia pojasniti nekatere reči, predstava, da o čitek ne bi izzvenel »kar takos in predstava, da neimenovani gospod in morda je bil tudi bil žrtev lastnega zmotnega prepričanja, se oglašajo na način, kot je pred vami.

SDSS kot stranka vseh ljudi, predvsem pa tistih dela, ki se mu godi krivica ali je kako drugače prizadet, torej tudi kot stranka kmetov, pa ne v smislu pridobivanja političnih točk, temveč kot tista stranka, se bori za enako pravico vseh ljudi, to je živeti v veka dostojno življenje, smo poklicani in smo dolžni opozoriti na stvari, kot je problem siromašenosti konkretnem primeru za ustvarjanje pridelka in večini je znano tudi to, koliko stroškov je potrebno njih s tem (v zadnjem Vestniku je celo končno izračun), žal pa glede na odkupne cene žita, ki sprejela vlada, vladna koalicija (to so LDS, ZL, SKD) sodi drugače. Kot je omenjenemu gospodu rjeto postalo jasno, stranka SDSS ni bila in ni mogla biti poleg, ko je »grmelno«, vendar si želimo upam, da bi v prihodnje, tudi z vašo pomočjo, v vani gospod, v dobro vseh nas SDSS nosila odgovornosti in seveda tudi vpliva na opisane temu podobne probleme.

Da se podobni očitki ne bi ponavljali, na spornega »protesta SDSS« omenim še nekaj stvari, na katere sem, že pred časom, preden so takšno razsežnost, opozarjal, to so posledične podjetja ABC POMURKA (in sicer g. Obala, ki je tarja za kmetijstvo pri vladi RS) ali pa nekakšno nekonkurenčnost našega gospodarstva (pri proizvajalca tekstilne konfekcije MURA) in podobno. Verjetno ni potrebno ponazarjati, kaj omenjeni vnosni predstavljajo za nas Prekmurce in Kobilje, lahko posledice neizainteresiranosti vlade za težave glede na dejstvo, da sta kmetijska proizvodnja tekstilne konfekcije primarni dejavnosti naši pokrajini. Bojim se namreč, da bo tudi v naših primerih še »grmelno«, česar pa si nikoli nani ne želi, in storili bomo vse, kar je v naši moči, da se nadaljnje siromašenje SV dela Slovenije ceno blaginje njenega centra prekine.

Predsednik OO SDSS Nove Mesto
Herman Kobilje

Dom starejših Lendava

Minulo soboto je bil v lendavskem Domu za starejše občane dan odprtih vrat, kjer so se srečali varovanci in njihovi sorodniki. Ob tej priložnosti so želeli, da si vsak ogleda njihove prostore, se seznanijo z dejavnostjo in da vsi skupaj preživijo prijetno dopoldne. Pripravili so tudi kulturni program, na katerem sta sodelovala otroška folklorna skupina France Saleški Finžgar iz Žižkov in godbenik Sarjaž iz Lendave. Na proslavo pa so prišli tudi Ivan Markoča, župan iz Odrancev, predstavniki Centra za socialno delo in drugi.

Tačas je v novem domu 117 varovancev, praznih pa imajo še pet postelj. Največ, sedemdeset odstotkov, jih je iz prejšnje Občine Lendava, drugi pa so iz Maribora in Koroške. Direktorica Angela Hozjan je povedala, da kljub novogradnji nimajo večnamenskega prostora, kjer bi lahko imeli prireditve. Za kulturne prireditve in cerkvene obrede, ki jih imajo v domu, sedaj uporabljajo jedilnico. Vanjo pa ne gre več kot petindvajset ljudi. Zato si prizadevajo, da bi tak prostor dobili, za kar so že našli rešitev in si bodo v prihodnje prizadevali, da bi to veliko željo tudi uresničili.

ANR

Dan odprtih vrat ...

... begunskega centra v Veržeju

Konec prejšnjega tedna so v begunskem centru v Veržeju pripravili dan odprtih vrat, kamor so povabili vse znance, prijatelje in druge, da si ogledajo dom in jih seznanijo s svojo dejavnostjo, pokažejo, kako živijo in kako izrabijo svoj prosti čas. Pripravili so razstavo ročnih del in svoje kulinarike. Ob tej priložnosti so center obiskali gostje iz Krajevne skupnosti Veržej, tamkajšnji župnik Francšek Maršič, predstavnik salezijancev in mnogi drugi.

V centru je danes 190 beguncev, od tega 71 žensk, 41 moških in 78 otrok starih do 16 let. Po narodnosti jih je 61 odstotkov Muslimanov, 37 Hrvatov ter dva Srba in ena Slovenka. Sicer pa je v letošnjem letu 46 učencev končalo osnovno šolo za begunce. Na republiški ravni pa si prizadevajo, da bi se jeseni lahko vključili v splošni šolski program, dodatno bi imeli le še pouk maternega jezika. Osem se jih je uspešno vključilo v srednješolsko izobraževanje, ena begunka pa obiskuje fakulteto v Ljubljani.

Vodja centra Franc Jurša je povedal, da za center skrbi kar nekaj ljudi, pri tem pa jim spretno pomagajo tudi begunci sami. Begunci pa so tudi izvoljeni v petčlanski odbor, ki daje vodstvu centra sugestije, pripombe in predloge ter pomaga pri izvajanju skupnih akcij. Tudi mladi begunci so ustanovili svoj odbor, ki skrbi za prostovoljno dejavnost v centru, za katero imajo sedaj, ko je konec šole, še več časa. Begunci so se v teh treh letih dobro vključili v nov način življenja. Kljub temu pa jih vedno spremlja misel, ki so jo zapisali v svojem biltenu: »Kuda god krenem, duša mi pati, Bosna ko sjena svuda me prati...«

ANR

V Gornjih Petrovcih proslavili 70-letnico prostovoljnega gasilskega društva

Želja: novo vozilo za gašenje in reševanje

Petrovsko gasilsko društvo ima 71 članov iz Gornjih Petrovec, dva iz Adrijanec in enega iz Šulinec

Predsednik gasilcev je Aleksander Bagar, ki je na slovesnosti ob 70-letnici društva v nagovoru pozdravil udeležence proslave, med katerimi je bil tudi predsednik slovenskih gasilcev Ernest Eöry. Poleg gasilcev iz domačega in sosednjih društev so na slovesnost prišli še požarniki iz Štepanjega naselja pri Ljubljani, s katerimi že nekaj časa sodelujejo.

Iz kronike, ki jo je prebral Aleksander Kerčmar, smo zvedeli, da so se petrovski gasilci organizirali 1925. leta. Že leta 1959 so zgradili gasilski dom, h kateremu so pozneje prizidali še stolp za sušenje cevi in sireno. Brizgalni imajo dve: starejšo savico in novejšo ziegljico. Vozili imajo prav tako dve: orodno IMV in cisterno TAM. Prvo vozilo bi radi zamenjali z novejšim - sodobnim, ki bi imelo opremo ne le za gašenje, ampak tudi za reševanje v prometnih in drugih nesrečah. V ta namen zbirajo denar že dve leti, in sicer v obliki izkupičkov s prireditve, a še zda-

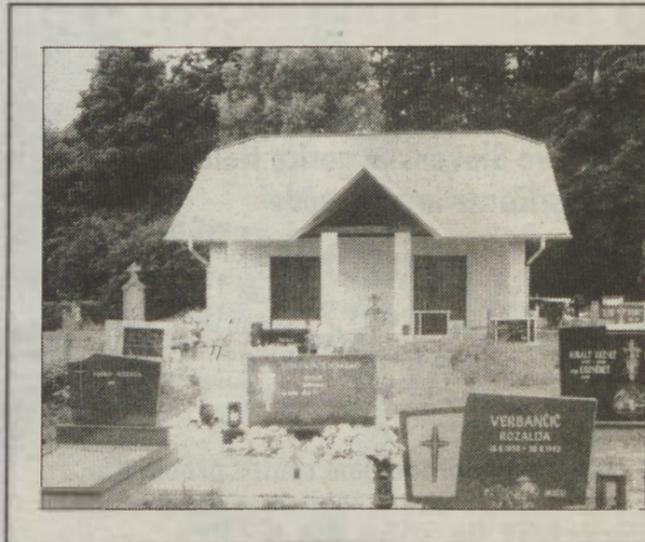
leč ga nimajo dovolj, zato so prepričani, da ga bodo dobili tudi od občine, kajti župan jim je to obljubil.

O nedeljski slovesnosti še tole: prirčen kulturni program so izvedli učenci petrovške osnovne šole pod mentorstvom Danice Ceh.

S. S.

Gasilskih slovesnostih si ne moremo zamisliti brez obveznega »raporta«. Tako je bilo tudi v Gornjih Petrovcih.

V zelo kratkem času je zlatoski mojster Karel Tomšič s sodelavci na pokopališču v Kobilje zgradil mrliško vežico, kar je stalo okrog 5.000.000. Kapci zgradili mrliško vežico, kar je stalo okrog 5.000.000. Kapci zgradili mrliško vežico, kar je stalo okrog 5.000.000. Kapci zgradili mrliško vežico, kar je stalo okrog 5.000.000.

GORNJA RADGONA - Društvo upokoencev iz Gornje Radgone je organiziralo nakupovalni izlet na Madžarsko. Ugotovili smo, da je tudi tam za malo denarja malo »muzike«, cene nekaterih blaga pa so celo višje kot pri nas. V Zalaegerszegu so si ogledali mesto in v restavraciji kosili, a se je žal nekaj izletnikov zastropilo. Zapeljali smo se tudi v svetovno znano zdravilišče Heviz. Vino je bilo poceni, motilo pa nas je, ker ga je natakaraica z zajemalko natakala iz bakrenenega kotliča. Ogledali smo si tudi Blatno jezero, ki pa nam je bilo všeč, zato smo se le s težavo poslovili od madžarskega »morja«. Še bomo potovali tja. (J. Kaučič)

LENDAVA - V lendavskem Zavodu za kulturo, enota Galerija, pripravljajo za prihodnji mesec tradicionalno, tokrat že 23. mednarodno likov-

no kolonijo, v kateri bodo sodelovali predvsem kiparji, ki bodo ustvarjali na dvorišču grajskega poslopja. Direktorica Slava Žižek je povedala, da bodo v koloniji sodelovali, če bodo le uspeli dobiti bogate pokrovitelje, priznani umetniki. Skulpture, ki jih bodo naredili, naj bi v novembru razstavili na posebni razstavi, pozneje pa bodo na ogled v sobanah galerije na gradu. (J. Ž.)

CVEN - Občinska gasilska zveza je naredila program

letošnjih gasilskih prireditve, da bi se tako izognili neprijetnostim. V preteklosti se je namreč dogajalo, da je bilo kakšno nedeljo gasilskih prireditve (pre) več, kakšno drugo poletno nedeljo pa nobene. Bližnja gasilska slovesnost z bogatim programom bo v nedeljo, 23. julija, na Cvenu, saj bodo tamkajšnji gasilci prevzeli novo motorno vozilo. (F. Kl.)

Vestnik za vas!

KOBILJE - V župnijski Občine Kobilje je pripravljen vajo, da bi »njihov« Kobilje potok vnovič postal čist in urejeno okolico. Zato so z ustanovili skupnostjo iz Murske Sotke, govarjajo za ureditev potoka v območju zaselka Malo Kobilje in v gornjem delu vasi. Dobra je tudi zamisel o postavitvi pregradi, da bi tako ohranili potoku ustrezno gladino »vodo«, kar bi bilo koristno za preprečevanje preventivo. (J. Ž.)

Dr. Janko Strel - državni sekretar Ministrstva za šolstvo in šport Slovenije

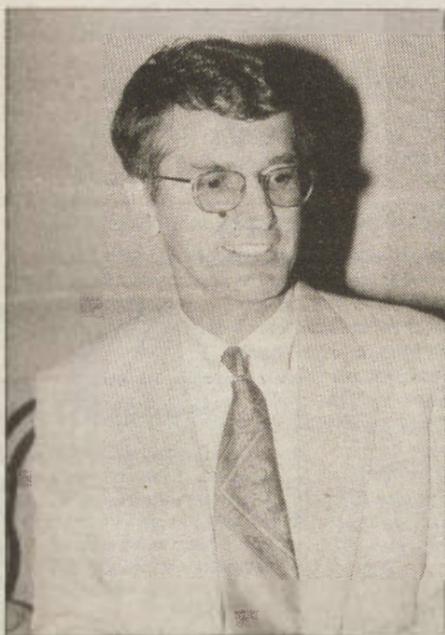
Z zakonom zagotoviti ustrežnejši odnos do sporta

Kam naj bi bil sprejet Zakon o športu in nacionalnem športnem programu. Kaj prinaša za nadaljnji razvoj športa v Sloveniji? O tem in pomurskem športu smo se pogovarjali z državnim sekretarjem Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije dr. Jankom Strelom.

Športniki in športni delavci si veliko obetajo od novega Zakona o športu in nacionalnem programu. Kaj lahko pričakujejo?
 »Nova športna zakonodaja je usmerjena predvsem v zagotavljanje temeljnih možnosti za razvoj vseh segmentov športa v Sloveniji. Ima ustrezen odnos do vrhunškega športa, športa otrok, mladine in drugih, kratka športa za vse. Zakonodaja predpisuje predvsem osnovne pogoje, ki so potrebni za razvoj športa. Gre za javni interes, ki nalaga tako državi kot občini nekaj obveznosti, hkrati pa dopušča in spodbuja, da se uveljavi civilni interes v športu, ki ga uveljavljajo športna društva in klubi občine prek odbora za šport, v katerem so

zastopani vsi izvajalci, društva in klubi, zasebniki, šole, vrtci in drugi. Nova zakonodaja torej omogoča, da se dogovarjajo v skladu z državnimi interesi za takšen šport, ki bo omogočal razvoj zdrave športne kulture in dvignil športno osveščenost prebivalstva. Zelo pomembna določila v zakonodaji so tudi v zvezi športnimi objekti, ki določajo racionalizacijo in funkcionalnost vzdrževanja ter usklajenost mreže športnih objektov. Dobri športni objekti so ob kakovostnem amaterskem in profesionalnem strokovnem delu prvi pogoj za uspešnejši razvoj športa.«

- Ministrstvo za šolstvo in šport je bilo pobudnik za obnovitev trimskih stez v Sloveniji. S kakšnim namenom?
 »Za obnovitev 16 trimskih stez v Sloveniji smo se odločili predvsem zaradi tega, ker smo z raziskovanji ugotovili, da je trim v Sloveniji globoko pozitivno zasidran med prebivalstvom. Žal pa je mnogo tovrstnih objektov v nezavidnem stanju. Zato bomo s to akcijo nadaljevali. Zelo vesel sem, da so se lokalni dejavniki obvezali, da bodo skrbeli za vzdrževanje trimskih stez. Prepri-

čan sem, da bodo občani in občanke tudi samozaščitno zagotovili, da bodo ti objekti uporabni. Čez čas si bom ogledal, kako ti objekti delujejo na športno osveščenost prebivalstva. Glede nato, da sem na otvoritvi prve obnovljene trimske steze v Murški Soboti videl precej športnih delavcev in učiteljev telesne vzgoje, sem prepričan, da bodo znali privzgojiti odnos do skupnega dobrega, ki se žal v zadnjem času nekoliko izgublja.«

- Redko vas vidimo v Murški Soboti, zato smo tokratnega obiska veselili. Kaj pa sicer menite o pomurskem športu?

»Ze držim, da nisem zelo pogosto v Murški Soboti. Lahko pa povem, da sem vmes le bil nekajkrat pri vas, saj imam tu nekaj prijateljev in kolegov. Tudi pred okrog 30. leti sem v Murški Soboti kot mladinec Aluminija iz Kidričevega igral nogomet. Mislim pa, da je Murška Sobota eden od zelo pomembnih športnih krajev v severovzhodni Sloveniji, saj imate nekaj vrhunskih športov, kot so nogomet, namizni tenis, hokej na travi, borilni športi in drugi, ki so znani širši javnosti. To je zelo pomembno tudi za razvoj športa v Sloveniji nasploh. Z veseljem ob vsaki priložnosti, ko gre za otroke in mladino pa tudi za odrasle, opozarjam, da je športna aktivnost obogatitev njihovega vsakdanjega življenja, hkrati pa zagotavljanje višje ravni zdravja, kar je zelo pomembno za kakovosten način življenja, ki se kaže tudi pri uspešnosti na delovnem mestu. Ustrezna športna zmogljivost je tudi osnova za kakovostno družino, saj je znano, da športno aktivni starši, zlasti ženske, vzgajajo tudi športno aktivno mladino, takšno, ki ne bo obremenjevala svojega okolja z neprijetnim vedenjem in nestrpnostjo. Na to se navezuje tudi kakovosten pouk športne vzgoje na šoli, ki se lahko potem nadaljuje v klubih.«

Feri Maučec

Na tretji olimpijadi mladih do 17 let v angleškem Bathu so sodelovali tudi trije pomurski športniki in dva trenerja: atletinji Barbara Berden in Sonja Roman s trenerjem Tibijem Lebarjem ter judoist Goran Hašaj s trenerjem Danijelom Kisilakom. Z nastopom naših športnikov na tem pomembnem tekmovanju smo lahko zadovoljni, čeprav bi nekateri lahko dosegli tudi več. To so ugotovili na tiskovni konferenci, ki so jo v Murški Soboti pripravili Športna zveza Murška Sobota, Atletski klub Pomurje in Judo klub Murška Sobota. Najuspešnejša med njimi je bila Barbara Berden iz Lipovec, ki je zaradi šolanja letos prestopila iz AK Pomurje iz Murške Sobote k ŽAK-u Ljubljana, saj je preskočila višino 183 cm in osvojila bronasto medaljo. S tem rezultatom je zelo zadovoljna, čeprav je za las zgrešila višino 186 cm. Kot je povedala, je pričakovala uvrstitev med prvih pet tekmovalk. Pričakuje pa, da bo 186 cm preskočila na bližnjem EP na Madžarskem. Želi si uvrstitev med prvih deset tekmovalk. V zadnjem času je Berdenova, ki je še zelo mlada tekmovalka, dosegla velik napredek. Sonja Roman s

Hodoša, članica AK Pomurje iz Murške Sobote, je v teku na 1500 m zasedla osmo mesto. S tem rezultatom ni bila najbolj zadovoljna, zlasti še, ker je nekoliko precenila svoje zmogljivosti pri razporeditvi moči, tako da ji je v finišu zmanjkalo moči za uvrstitev v sklepni del tekmovanja in osvojitve medalje. Sicer pa je osmo mesto kljub vsemu za Romanovo velik uspeh, saj gre za zelo mlado tekmovalko, ki se bo lahko v mladinski konkurenci še uveljavila. Kot je povedala na tiskovni konferenci, upa, da bo že na EP izboljšala osebni rekord v teku na 800 m. Goran Hašaj, član Judo kluba Murška Sobota, je v svoji kategoriji zasedel osmo mesto. S to uvrstitvijo je zadovoljen, saj očitno napreduje. Na prejšnji olimpijadi mladih je bil namreč šestnajsti. Računa pa, da bo čez dve leti na EP v Ljubljani osvojil medaljo. Z zadovoljstvom in prijetnimi vtisi sta se z olimpijade mladih v Bathu vrnila tudi trenerja Tibi Lebar in Danijel Kisilak. Ob tem je treba povedati, da pomurski športniki trenirajo v težjih razmerah kot nekateri drugi, kar še posebej velja za atlete, saj nimajo primernih tekmovalnih površin, zato so doseženi rezultati tem pomembnejši.

Feri Maučec, fotografija: Jure Zauneker

Sportni obrazi

Gregor Kocuvan - udeleženec EP

Po sedmih letih je naslov državnega pionirskega prvaka v namiznem tenisu zopet prišel v Namiznoteniški klub Moravske Toplice Sobota. Priporil si ga je 15-letni Gregor Kocuvan iz Černelavca, dijak prvega letnika soboške gimnazije. Z namiznim teniškom se je začel ukvarjati pri NTK Soboti leta 1990, zanj pa ga je navdušil prijatelj in igralec Miran Solar.

Že v začetku svoje športne kariere se je začel uveljavljati kot zelo talentiran igralec. Svoj največji uspeh pa je dosegel prav letos, ko je postal regijski in državni pionirski prvak. Poleg tega je bil v moških dvojicah z Voduškom (Velenje) drugi, v mešanih dvojicah pa skupaj z Luknerjevo (Radlje) tretji. Prvo mesto med pionirji je zasedel tudi po jakostnih lestvicah. Ti uspehi so med pripomočki, da je postal član državne pionirske namiznoteniške reprezentance, ki je na mednarodnem tekmovanju v Italiji ekipno zasedla drugo mesto, med posamezniki pa se je uvrstil med osmerico. Je član državne pionirske reprezentance, ki bo sodelovala na evropskem prvenstvu. Sodelovanje na evropskem prvenstvu v Haagu je zanj veliko priznanje, saj si česa takega pred dvema letoma ni upal napovedovati, hkrati pa je to velik izziv in upa, da bo to priložnost izkoristil za dober rezultat. Pričakuje, da se bo reprezentanca uvrstila med prvih petnajst ekip, med posamezniki pa bi bil zadovoljen, če bi se uvrstil med dvanajset najboljših. V prihodnje pa si želi, da bi še naprej ostal v državni reprezentanci ter dosegal dobre rezultate. (F.M.)

V soboški Fazaneriji so v ponedeljek slavnostno predali namenu prenovljeno trimsko stezo. Slovesnosti so se med drugimi udeležili tudi državni sekretar Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije dr. Janko Strel, svetovalec v ministru Janez Urbanc in župan mesta Murška Sobota Andrej Gerencer. Soboško trimsko stezo, ki so jo obnovili s pomočjo Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije ter Mestne občine Murška Sobota, sta predala namenu državni sekretar dr. Janko Strel in župan mestne občine Andrej Gerencer. V svojem nagovoru je Andrej Gerencer izrazil zadovoljstvo, da so po dvajsetih letih uspeli obnoviti trimsko stezo, saj je to pomemben športni objekt v čudovitem gozdičku Fazaneriji, ki ga bomo znali ceniti in skrbeti zanj. Dr. Janko Strel pa je dejal, da odpiramo prijeten športni objekt v naravi, kjer lahko doživimo športno radost na najprijetnejši način. Prebivalcem Murške Sobote je priporočil, da bi objekt dobro izkoristili, saj imajo premalo prostorskih zmogljivosti. (FM, JZ)

Nogometna reprezentanca zdravnikov Slovenije, ki je osvojila naslov svetovnega prvaka. Stojijo v drugi vrsti: Cvetičan (Koper), Čurčič (MS), Lazarevič (MS), Kapun (MS), Štor (Ljubljana), Hodošek (MS), Dekleva (Ljubljana), Juvan (kapetan, Ljubljana), Čretnik (Celje) in Strbad (Ljubljana). V prvi vrsti: Bručan (direktor, Ljubljana), Prettner (selektor, MS), Palek (Ljubljana), Koglot (NG), Lukač (MS), Polimac (Celje), Kiraly (MS) in Šepič (MS). Igrali so še: Šeruga (Maribor), Fortuna (Ljubljana), Vojvodič (MS), Pirc (Celje) in Ključevšek (NG).

Šport od tu in tam ...

Nogomet - V sredo, 26. julija, bo v Ljubljani superfinalna nogometna tekma med državnim prvakom SCT Olimpijo in pokalnim prvakom Slovenije soboško Muro. Za srečanje je med ljubitelji nogometa veliko zanimanje.

Kajakaštvo - Na Savi Dolinki je bila prva od dveh izbirnih tekem kajakašev in kanuistov v spustu na divjih vodah za sestavo državne reprezentance, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu konec avgusta v Bali v Walesu. Lepo so se odrezali pomurski tekmovalci. Med kajakaši je bil Vereš drugi, Kuzmič pa tretji. Med kanuisti je Horvat zasedel tretje mesto.

Nogomet - Nogometni klub Cven je organiziral nogometni

turnir veteranov. Med štirimi moštvi je zmagal Meteor z Melinca pred Cvenom, Bistrico in Polano. Najboljša strelca sta bila Marton (Bistrica) in Magdič (Cven) s po 3 goli. (Pihlar)

Atletika - V Kočevju je bil prvi tek Veronike Deseniške na 15 km dolgi progi. Sodelovala sta tudi Branko Perme iz Lendave, ki je med ml. veterani zasedel drugo mesto, v skupni uvrstitvi pa je bil enajsti, in Slavko Markoja iz Odranec, ki je med člani zasedel sedmo mesto.

Nogomet - Nogometni klub Emal s Tišine organizira v soboto, 22., in v nedeljo, 23. julija, ob 16. uri dvodnevni nogometni turnir za prvi pokal občine Cankova - Tišina. Sodelujejo Beltrans, Bakovci, Rakičan in Emal.

Sportni obrazi

Mitja Horvat - udeleženec EMP

Šestnajstletni dijak tretjega letnika soboške gimnazije, član NTK Moravske Toplice Sobota Mitja Horvat, bo konec tega meseca sodeloval na evropskem mladinskem namiznoteniškem prvenstvu v Haagu. Gre za nadarjenega igralca namiznega tenisa, ki v državni reprezentanci uspešno nadaljuje tradicijo Sobočanov. Namizni tenis igra že osem let. Za igro z belo žogico ga je navdušil nekdanji sošolec Igor Šadl, ki ima tudi največ za slug, da igra namizni tenis. Ze kot pionir se je uveljavil na domačih in mednarodnih tekmovanjih. Pred dvema letoma je igral za državno pionirsko reprezentanco na evropskem prvenstvu v Ljubljani, ki je z osvo-

jenim desetim mestom dosegla svoj največji uspeh. V moških dvojicah pa se je z Retljem uvrstil med šestnajst najboljših. Od mednarodnih tekmovanj velja omeniti še drugo mesto, ki ga je dosegel v moških dvojicah skupaj z Retljem na Madžarskem med pionirji ter šestnajsto mesto v mladinski konkurenci na prvenstvu Slovaške. Najpomembnejša letošnja dosežka na domačih tekmovanjih sta bila drugo mesto na TOP 12 in tretje mesto na državnem mladinskem prvenstvu. Seveda pa ima tudi velike zasluge, da je ekipa Moravskih Toplic Sobote letos postala ekipni državni prvak. Igranje v državni reprezentanci mu veliko pomeni, zato se zelo trudi, da pokaže vse, kar zna. Kot član državne reprezentance bo letos prvi nastopil na evropskem mladinskem prvenstvu v Haagu, zato je težko napovedovati uvrstitev. Upa pa, da bo igral najbolje in dosegel dober rezultat. Upa tudi, da bo kot član državne mladinske reprezentance tudi prihodnje leto igral na evropskem prvenstvu in dosegel vidnejši rezultat. Želi si tudi, da bi se uvrstil v člansko ekipo Moravskih Toplic Sobote, ki nastopa v prvi državni ligi. (M. F.)

ZAHVALA

V 74. letu nas je nepričakovano zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in botra

**Karolina
Janža**
roj. Kerec
iz Šalamenec

Z žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje, v dobrodelne namene in nam izrekli besede sožalja. Posebej se zahvaljujemo g. župniku Gumilarju iz Pečarovec za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici Krajevne skupnosti g. Marti Sever za besede slovesa ob odprtem grobu. Lepa hvala družini Kučan iz Šalamenec, ki nam je v težkih trenutkih stala ob strani in nam pomagala. Vsem skupaj še enkrat - lepa hvala.
Žalujoci: mož Karel, sinova Štefan in Feri z ženo Ireno, vnuk Marjan iz Nemčije in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in strica

Euarda Mlinariča

roj. 13. 6. 1932
iz Ulice Staneta Rozmana 6
v Murski Soboti

se iskreno zahvaljujemo njegovim nekdanjim sodelavcem UNZ in PPP Murska Sobota, delavcem UE Murska Sobota in ONZ UE Murska Sobota, MNZ Ljubljana, sosedom, prijateljem in znancem za cvetje, izrečena sožalja in pozornost. Iskrena hvala g. dr. Alojzu Horvatu in gospe Heleni Horvat za nesebično pomoč in razumevanje.
Žena Marija in drugo sorodstvo

*Vse bolečine in težave si prestal,
daj Bog, da boš v grobu mirno spal!*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po štiriletni težki bolezni 2. julija zapustil naš dragi mož, oče, opa, brat in sorodnik

**mag. Aleksander
Kerčmar**

evang. duhovnik v pokoju
iz Gradca, roj. v Gor. Petrovcih

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem botrini in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali v dobrodelne namene v Avstriji in za mrliško vežico v njegovem rojstnem kraju. Posebna hvala duhovnikoma iz Gradca za pogrebni obred in inšpektorju slovenske evang. cerkve g. Kerčmarju za ganjive besede ob odprtem grobu ter cerkvenemu pevskeemu zboru iz Puconec. Hvala vsem, ki ste se ga med boleznijo v molitvah spominjali in ki ste ga prišli 10. julija 1995 pospremit na njegovi zadnji poti v vrt počitka na graškem pokopališču.
Žalujoci: žena Elfriede, sin Artur z družino, sin Aleksander, sestra Jolanka z družino in drugo sorodstvo

*V življenju skrb in delo si poznal,
sedaj od vsega truden si zaspal.
Odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 81. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

**Franc
Györköš**

iz Rakičana

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste ga v tako velikem nevilu pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in za svete maše. Posebej hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. Karoliju za poslovilne besede in g. Marušiču za odigrano Tišino. Iskrena hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu. Vsem še enkrat iskrena hvala!
Žalujoci njegovi najdražji

*Odšel si tiho, brez slovesa,
kot zvečer ugasne zarja svetla,
a v naših srcih še živiš,
červavno dve leti v grobu spiš.
Solza, žalost te zbudila ni,
a ostala je praznina, ki hudo boli.*

V SPOMIN

19. julija sta minili dve žalostni leti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, sin, stric in boter

Drago Vidonja

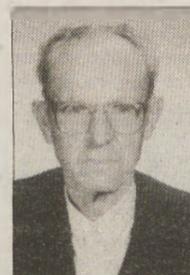
iz Dolnjih Slaveč

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.
Žalujoci: vsi njegovi

*V življenju le skrb in delo si poznal,
sedaj od vsega truden si zaspal.
Odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti je tiho zaspal dragi mož, oče, dedek in pradedek

Franc Černela

iz Bogojine 157

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Žalujoci vsi njegovi

*Ko živel si, ljubil si vse nas,
zdaj, ko te več med nami ni,
tudi doma več ni!*

V SPOMIN

13. julija je minilo leto žalosti, odkar je prenehalo biti srce našega dragega očeta, tasta, dedka in brata

**Stefana
Cajgerja**

iz Dokležovja

Bolečina se da skriti, a tebe, dragi oče, nam ne more nihče vrniti.
Žalujoci: sin Štefan z družino, sin Stanko z Marijo, hčerka Darinka z družino in sestra Micka z družino

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Z bolečim srcem sporočamo, da nas je v 62. letu starosti po kratki, a hudi bolezni za vedno zapustila naša draga

Sarika Vöröš

roj. Zrinski
iz Stare ulice 4 v Bakovcih

Ob boleči in nadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in nam izrekli sožalje. Posebna hvala g. duhovniku Leonu Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku g. Novaku za besede slovesa. Vsem skupaj še enkrat - iskrena hvala!
V tihi žalosti vsi, ki smo jo imeli radi

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.*

ZAHVALA

V 75. letu nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, oče, tast, stari oče in brat

Ivan Horvat

iz Brezovice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter sveče in za sv. maše. Iskrena hvala tudi pljučnemu oddelku soboške bolnišnice. Hvala g. kaplanu za pogrebni obred in pevkam za odpete žalostinke.
Žalujoca žena Marija in sin Štefan z družino

*Čprav minilo je že eno leto,
si z nami vsako minuto.
In vemo, ti si naš in mi smo tvoji,
ti ne veš, ti ne veš, kako vsak trpi v
žalosti svoji.*

V SPOMIN

Andrej Lonec

iz Bratonec 124

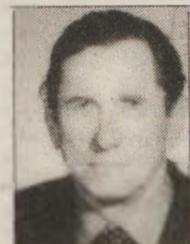

Če že moral si oditi, dragi mož, oče, dedek in brat, zakaj odšel si daleč, daleč tja, kjer ni nobenega od nas? A saj ni res, da bi odšel, morda telo prekrila je tema, a duh tvoj, tvoja dobrota je tu, ti si vsem na dnu srca. Želimo si, da bi nam bilo lažje, zato ti v zahvalo grob z rožami krasimo, saj to je vse, prav vse, kar zate še lahko storimo.
Hvala vsem, ki se ga spominjate, ki mu prinašate sveče in rože.
Vsi, ki smo te imeli radi

*V življenju le skrb in delo si poznal,
sedaj od vsega truden si zaspal.
Odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.*

ZAHVALA

V 82. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in brat

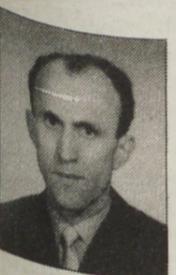
**Ludvik
Drvarič**
iz Gorice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu poklonili cvetje in sveče, nam pa ustno ali pisno izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujemo sosedovi družini Kocen, ki nam je v težkih trenutkih požrtvovalno stala ob strani in nam pomagala. Prizrčna hvala osebju in oskrbovancem Doma starejših v Rakičanu za vsestransko pomoč med njegovim bivanjem v domu, duhovniku g. Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, pihalni godbi in Pogrebništvu Banfi.
Vsem in vsakemu posebej še enkrat - hvala!
Žalujoci vsi njegovi

*Ni besed več tvojih,
ni stiska tvojih rok,
ostal je nate le spomin
in srce polno bolečin.*

ZAHVALA

V 78. letu je tiho zaspal naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Franc Zrim

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje ter darovali cvetje in vence. Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala osebju internega in pljučnega oddelka bolnišnice v M. Soboti, g. župniku za besede slovesa in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat - iskrena hvala!
Žalujoci vsi njegovi, ki so ga imeli radi

*Oh, kako hitro čas beži,
že štiri leta je minilo, odkar te ni.
Hladna zemlja tvoj grob pokriva,
toda misel nate bo vedno živa.*

V SPOMIN

**Andreja
Hrena**

iz Veržeja

Vsem, ki se ustavite ob njegovem preranem grobu s cvetjem in svečko, se iskreno zahvaljujemo.
Vsi njegovi

Robi Inhof-Mufi ima resno upanje, da bo kmalu direktor soboške Galerije. Z Bratusševske inštalacije na razstavi binala male plastike je nagnal žabo, ki jo Franc Obal-Junior odteje išče v soboškem grajskem jezeru. Mesto direktorja je zaradi tega nezasedeno.

Soboški odbor SDSS je zafrenil tudi krščanske demokrate. Najprej so prehiteli SLS in kmečkega svetnika Evgena Sapača-Brziča ter ustanovili odbor za zvišanje cene pšenice. Zdaj so okhicali tudi odbor za papežev sprejem. Gorek, Ringo in drugi so se začeli udeleževati proščenjskih maš, med katerimi delijo papežev podobice.

Škulj - Novosibirsk, direktor Panonke, je obiskal Morisovce, ki so na vajah v Polanskem logu, in jih zaprosil za zaščito marmorne palače Kmetozerke. Boji se združenega granatiranja pridelovalcev sladkorne pese, krompirja in pšenice. Po nekaterih poročilih so katapultirali nezadovoljnih kmetov že pripravljene pod albanskimi stojnicami na soboški tržnici. Če bodo Šiptarji videli, da puntarji zmagujejo, bo vmes priletela tudi kaka lubenica.

Drago Šiftar-Čarli v parlamentarni razpravi, potem ko je minister Andrej Šter-Dolfe predstavil nov zakon o varnosti v cestnem prometu. »Gospod minister, z brk se vam cedi turški med, tako osladno ste govorili! Če bi se po cestah vozili za volanom, bi videli, da brez kvašenih kumaric ne gre!« Njemu jih med vožnjo v Ljubljano podaja v usta glavna soborka za avtoceste Anja Mariška. Čarli pa si je že priporil koncesijo za verigo prodajalca tega šoferskega poživila ob novi avtocesti.

Andrej Gerenčer-Broker je soboškim svetnikom na zadnji seji pred počitnicami obljubil, da bo že do konca tega mandata izpolnil svojo edino predvolilno obljubo in naredil »Soboto še lepšo«. Na občinsko zgradbo bo dal pribiti golobnjake in naseliti golobe. Vsi so mu ploskali.

»Prosim Vas, Vaša ekselencija, če v prvem javnem nastopu izrečete etnično najčistejši stavek na svetu, ki se glasi: Vsi Preleki so Ptujčani, vsi Prekmurci pa so Madžari.« je v pismu mirovnemu posredniku OZN v Bosni Thorvaldu Stoltenbergu, ki je pred kratkim izjavil, da so vsi Bosanci Srbi, zapisal ljutomerski secesionistični župan Ludwig Bratuscha-Optičjan.

KESEDA NI KONJ

Radgonski mehurčki

Lepo pozdravljene, ljube moje! V Radgoni in okolici je sila zabavno, čeprav ni na programu nobene seje občinskega sveta. Sicer pa, hvala bogu, ni čas za mlatenje prazne slame, zdaj je čas žetve. Vreme malo nagaja. Vendar ljudje kar delajo in se tudi zabavajo. Minuli konec tedna je bilo živahno. Ponudba kulture, zabav, veselja in še česa je bila ogromna. Na radgonskem gradu je bil čudovit večer (tako mi je rekla kolegica) pod milim nebom z New Swing Quartetom. Menda je bilo celo gledalcev precej. No, Radgončani (koliko?) ste se le prebudili! V soboto sta bili napovedani dve noči, apaška in radenska. Radenčane je »plohica« prestrašila in so svojo veliko veselico odpovedali (strahopetci!). Slišala pa sem, da so Apačani pogumnejši in so se do polnoči kar v velikem številu zabavali. Upam, da je bik (uboga žival!) prišel v prave roke!

Na Spodnji Ščavnici sta bili žetev na stari način in veselica, v Lutvercih pa veselica. Same veselice in pijača v potokih. No, nočna nevihta je marsikoga ohladila in tudi stregnila. Hvala bogu in dežju!

Glede pijančevanja sem kar malo huda. Ne vem, ali želi priti naša Radgona v knjigo rekordov, saj bo počasi toliko gostinskih objektov, da bo prišel na 200 prebivalcev en bife. Moram odkrito priznati, da jih ne morem naštet niti prešteti. Jaz še vedno najraje sedim pri Marketu in gledam našo upravno hišo in tržnico ter opazujem. Marsikaj vidiš in slišiš. Gledam predvsem tržnico. Ali ne bi tudi tu lahko imeli enkrat letno radgonsko noč (če jo ima že sko-

raj vsaka vas!) ali pa grajsko noč pri gradu. To bi lahko »zrihtal« župan (to bi bila županova noč). Ja, naš kanal najavlja pogovor v živo z našim županom. Toliko stvari so napisali v najavi, da bo pogovor najbrž trajal vso noč. Ne vem samo, kaj pomeni, da bo sodelovala tudi poročila. Ali bo (je bil) župan na zaslišanju. No, ko boste to brali, bo ta oddaja že za nami in upam, da bo župan preživel tudi ta napor.

Na naši Muri (meja na reki?) bo zopet zanimivo. Menda se bo dogajalo na mostu, pod njim, na splavu, v vodi, ob vodi. Le kaj nam pripravljajo? To moram videti. Posebej me zanima splav. To mora videti tudi naš predsednik sveta (sveti Peter?!). Seje občinskega sveta bi sklical na splavu (privezanem pod mostom), in če bi ga svetniki zopet sr... bi me samo odvezale splav in naši svetniki bi se lepo odpeljali v smeri Balkana. Nekateri s svojim obnašanjem tja tudi sodijo. Zopet se razburjam, to ni zdravo za te pasje dneve. Pa bom za konec povedala kratko zgodbo (tako sem tudi obljubila in obljuba dela dolg!), v kateri igra glavno vlogo občinski svetnik (saj je vseeno, kdo je to - vsi so enaki).

Občinski svetnik je po seji (o tekočih zadevah so razpravljali tako dolgo, kot je trajala vsa seja) prišel domov pozno zvečer. Obstane in dolgo, dolgo gleda, nazadnje pa reče: »Tale televizijski program pa je prav trapasti, a ne?« »Kakšna televizija neki, bedak! Pred ogledalom stojiš!« mu reče žena.

Pozdravlja vas
Radgonska klepetulja

Poletni tabor Angleščina '95

Poletnega tabora Angleščina '95 v Bodislavcih se je udeležilo 43 otrok od drugega do osmega razreda. Pouk je potekal v prostorih Osnovne šole Mala Nedelja, vse drugo dogajanje (delavnice in družabne igre) pa v taboru v Bodislavcih. Ob raznih aktivnostih so si privoščili tudi vožnjo s pravim angleškim taksijem. Tečaj je organizirala Alenka Žnidaršič, vodja Ljudske univerze, po strokovni plati pa so imeli glavno besedo trije profesorji angleškega jezika iz Londona. Emma Woodiwiss je imela najtežjo nalogo, saj je skrbel za najmlajše, ki angleščine še ne obvladajo najbolje, zato pa sta imela Myles McGinley in James Humberston toliko lažje delo. Učence sta pohvalila za odlično predznanje. 14-dnevni tabor je bil za učence enkratno doživetje, za njihove mentorje pa zelo naporen, saj je zahteval 24-urno delo. Poleg tega se Angleži niso mogli »načuditi« komarjem, ki so imeli tako radi angleško kri. Za nemoten potek tabora so poskrbeli tudi ljutomerski gimnazijci kot asistenti.

V nedeljo, ob koncu, so se učenci, učitelji in asistenti s priložnostnim nastopom predstavili staršem otrok v ljutomerskem Domu kulture in pokazali, kaj so se naučili. In tega ni bilo malo. G. O.

Tabor je bil za učence enkratno doživetje.

Turnišče: cene pujskov

Minuli četrtek so rejci pripeljali na sejem v Turnišču 40 pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Za par so zahtevali od 10 tisoč do 15 tisoč tolarjev, lastnike pa je zamenjala polovica živali, točneje 20.

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejmišču pri soboškem Agroservisu je bilo minulo nedeljo naprodaj 44 rabljenih vozil, lastnike pa so zamenjala le tri.

Znamka	Letnik	Prev. km	Cena
Opel Kadett 1,3	1987	63.000	8.000 DEM
Zastava 128	1989	73.000	2.500 DEM
Lada 1500	1980	141.000	1.200 DEM
Golf JX 1,3	1991	19.000	1.240.000 SIT
Opel Kadett 1,3i	1988	86.000	11.500 DEM
Renault 5 Five	1994	18.500	12.000 DEM
Zastava 128	1986	75.000	1.700 DEM
Mercedes 250 D	1982	330.000	11.000 DEM
Jugo Koral 60	1990	61.000	5.000 DEM
BMW 316	1980	182.000	5.000 DEM
Peugeot 205	1991	67.000	12.500 DEM
Ford Sierra	1990	84.000	11.700 DEM
Renault 18 TLJ	1984	121.000	5.500 DEM
Alfa Romeo 1,6	1983	67.000	7.000 DEM
Zastava 101	1987	79.000	3.000 DEM
Golf J	1979	103.000	2.600 DEM

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica Murska Sobota	Tržnica Gorjane Radgona	Ljutomer
Jabolka	180	200	200
Pomaranče	200	-	160
Banane	120	120	100
Hruške	200	200	250
Ljune	180	200	200
Kivi	240	350	400
Breskve	280	260	250
Moravice	350	300	300
Nehterjanko	350	340	400
Lubenca	80	80	80
Paradižnik	200	160	180
Cvetača	200	200	140
Čebula	150	160	140
Korenje	150	160	120
Krompir	60	50	50

Lendavski pereci

Očitajo mi, da sem pravi kmet, ker da pišem samo neke zgodbe iz kmečkega življenja. Sam se tega seveda ne sramujem, saj na vsa dneva živim na kmetih in se v glavnem preživljam od dohodkov iz poljedelstva in vinogradništva, ne pa več od živinoreje. Le kako pa bi se pokladal živini, ko pa proti večeru za to ni časa, saj je prav na televiziji Santa Barbara. Bogme, ponoči, skoraj tja proti jutru, vrtiljo tiste »porničke«, zato človek ne more zgodaj vstati, da bi nakrnil krave, »podojilk« in odnesel mleko.

Ker ne potrebujem krme za živino, sem lani travo za košnje pridelal. Trdno sem upal, da bom kaj iztržil tudi letos, a sem se uštebel. Tudi sem seno žetvi ponujal za simbolično ceno, jih nihče ni hotel prkositi. Potem pa mi je sorodnik Janči povedal o svoji izkušnji. Njega je ponujal zastoj, toda tudi pri njem se ni oglasil nihče, le kaj naj bi potem (mi je pojasnil) kdo mahal s koso (no ja, s kosilnico) po mojih, kjer bi moral plačati? To, da bi tuji kosci dobili krmo, kot kasa, ni pomembno. Hitro sem se »znašela« in se zlagal, češ da sem bil pravljen košnjo sam plačati. Mož je nasedel in dejal, da nisem odložen, ki bi sam dal denar za delo in pridelek, toda ni ljudi, ki bi se bili v njem potili.

Sedla sva v senco pod »hugašem«. Brž sem prinesel »sklintono« »porečko« vino, ki sem ga ondan prinesel domov, je pošlo), natočil sem ga v dvadecilitrski »kupicici«, da sva potem lažje modrovala. Zdi se mi, da nisva bila edina, ki sva prišla do spoznanja, da nič več ni tako kot je bilo nekoč. Samo pogledajte, dragi moji, kako je bilo! Ljudje so se velikokrat stekli, celo kri je tekla, če je kdo ob košnji »prezrela« »Kosili smo seveda z ročnimi kosami, in to ne le na lepih travnikih, ampak tudi po obrežju potoka Ledave. Krmo za živino smo vozili iz državnega gozda. Tam nismo kosili vsepovprek, ampak na parcelah, ki so nam jih dodelili gozdarji. Se spomnite, da je tisto mleko »smrdelo«?

Ja, vse je drugače, hudič pa je, da ljudje, stari po letih (malo jih po srcu!) tega nekako ne moremo priznati, se s tem sprizanjili. Očitno ti nam, da smo »zabit« kmetije, pa le ne bi kazalo, saj živimo v »danje življenje« vemo, kaj se dogaja v Santa Barbari in drugih televizijskih uspešnicah, to, kaj je novega pri naših sosedih, pa nas seveda ne zanima. O, ja, ko kupijo traktor ali dober avto, potem smo že »stni«. Je menda normalno in logično. Nekdanji prvi kosci, zdaj gledalec Santa Barbare

Pen dober den!

- Pričevanja naših otrok, zasvojenih s trdo drogo
 - Vsake moške noge niso za kratke hlače
 - Drago Lugarič in maršal Tito zavržena v Lendavi
 - Pen kopa po kopalcih
 - Papež na Voroševem monociklu
 - Akcija: sladoled na vsako domačo njivo
 - Štefan Kovač - Pici se lahko raztrešči na tekmi Mura : Beltinci
- Pen, dober den - v naslednjem Vestniku!
4. številka izide 27. Julija!

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 17. Julija 1995, tečajni veljajo od 18. 7. 1995 od 00.00. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 18. 7. 1995 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.157,7446	1.135,00	1.170,00
Francija	100	2.340,3212	2.294,00	2.347,00
Nemčija	100	8.141,6637	8.080,00	8.215,00
Italija	100	7,0491	6,80	7,06
Švica	100	9.732,5448	9.573,00	9.802,00
ZDA	1	113,7390	111,50	113,60

Na zahtevo GP POMURSKI TISK Murska Sobota, p.o. posredujemo objavo v Vestniku za prodajo 1.062 rednih imenskih delnic LB Pomurske banke, d.d., Murska Sobota. Cena za eno delnico je 9.892,60 SIT.

V skladu s 7. členom Statuta LB Pomurske banke, d.d., Murska Sobota imajo prednostno pravico do nakupa delnic delničarji LB Pomurske banke d.d. Murska Sobota, ki so vpisani v delniško knjigo LB Pomurske banke, d.d., M. Sobota

V 30 dneh od datuma objave naj zainteresirani pisno sporočijo svojo odločitev o nakupu na naslov:

LB Pomurska banka, d.d., Murska Sobota, Služba sred. in posl. inf.

LENDAVSKA NOČ

POLETNO KOPALIŠČE LENDAVA

skupina ROYAL FLASH

SANJA DOLEŽAL

ANDREJA MAKOTER

spletno skupino

ORGANIZATORJA

TERME LENDAVA ŠPORTNO-REKREACIJSKI CENTER

SOBOTA, 22. JULIJA, OB 19.00